

Personu apvienība: Latvijas Kultūras akadēmija un SIA
„Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”

Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana

Izvērtējuma rezultātu ziņojums

Saturs

1.	IEVADS	2
2.	IZVĒRTĒJUMA METODOLOĢIJA	3
3.	KOPSAVILKUMS	5
3.1.	Galvenie secinājumi	5
3.2.	Ieteikumi NVO fonda pilnveidošanai	14
4.	PROGRAMMA “NVO FONDS”: PĀRSKATS	16
4.1.	Konteksta informācija: iedzīvotāju pilsoniskā līdzdalība	16
4.2.	Konteksta informācija: NVO sektora attīstība	19
4.3.	NVO fonda darbības pamatojums	25
4.4.	NVO fonda darbības pamatprincipi	26
4.5.	NVO fonda finansējuma saņēmēji	28
4.6.	Projektu vērtēšana	30
4.7.	NVO fonda finansējums	32
4.8.	Atbalstāmās aktivitātes	33
4.9.	Pieteiktie un īstenotie projekti	34
4.10.	NVO sektora vērtējums par NVO fonda darbību	36
5.	PROGRAMMAS “NVO FONDS” DARBĪBAS REZULTĀTU APRAKSTS UN ANALĪZE	42
5.1.	Programmas mērķgrupa: projektu pieteicēju un īstenotāju raksturojums	42
5.2.	Projektos aktualizētās tēmas	46
5.3.	Projektos īstenotās aktivitātes	50
5.4.	Sasniegtās mērķgrupas	55
5.5.	Sadarbība projektu ietvaros	58
5.6.	Ģeogrāfiskais pārklājums	60
6.	PROGRAMMAS “NVO FONDS” DARBĪBAS IEGULDĪJUMS PLĀNOŠANAS DOKUMENTOS NOTEIKTO MĒRĶU SASNIEGŠANĀ	61
6.1.	Programmas rezultātu sasniegšana	61
6.2.	Programmas vispārīgā mērķa un virsmērķa sasniegšana	72
6.3.	Politikas rezultātu sasniegšana	73
6.4.	Programmā īstenoto projektu ilgspēja	81
7.	PIELIKUMI	86
7.1.	Labās prakses piemēri	86
	Biedrība "Ascendum"	86
	Biedrība Cita Rīga	87
	Biedrība „Izglītības attīstības centrs”	87
	Biedrība “Jelgavas attīstībai”	88
	Biedrība „Latvijas Lauku forums”	89
	Biedrība “Latvijas Mazpulki”	90
	Biedrība “Neklusē”	91
	Biedrība “tabureTE”	91
	Biedrība „Ūdenszīmes”	92
	Nodibinājums “Viduslatgales pārmovadu fonds”	93
7.2.	NVO sektoram pieejamie finanšu instrumenti	94
	Finansējums pilsoniskās sabiedrības un demokrātijas stiprināšanas aktivitātēm	94
	Finansējums nozaru griezumā	99
	Citi finanšu avoti	101
7.3.	Datu tabulu izvērsums	103
7.4.	Pētījuma anotācija	110

1. IEVADS

Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” (turpmāk – NVO fonds) izveides priekšvēsture saistās ar arvien pieaugošo nevalstiskā sektora lomu demokrātijas procesu attīstībā un iesaisti visos publiskās pārvaldes līmeņos. Tieši caur nevalstiskajām organizācijām (turpmāk – NVO) sabiedrība var līdzdarboties un iesaistīties tai aktuālo jautājumu risināšanā. Latvijas Republikas Kultūras ministrijai (turpmāk – KM) un Sabiedrības integrācijas fondam (turpmāk – SIF) uzņemoties atbildību, pilsoniskās sabiedrības ilgtspējības attīstības stiprināšanai un NVO darbības atbalstam tika izveidota atsevišķa valsts budžeta programma “NVO fonds”, kas darbību uzsāka 2016. gadā. Katru gadu tiek izsludināts atklāts konkurss, kurā var piedalīties biedrības un nodibinājumi, kas darbojas sabiedrības interesēs, veicinot pilsonisko līdzdalību, sabiedrības interešu aizstāvību un demokrātiju.

Pētījumu “Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana” pēc SIF pasūtījuma izstrādāja personu apvienība Latvijas Kultūras akadēmija un SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” 2021. gada septembrī-novembrī.

Pētījuma mērķis bija noteikt Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības rezultātus un to ieguldījumu programmas virsmērķa sasniegšanā – stiprināt pilsoniskās sabiedrības ilgtspējīgu attīstību Latvijā. Plašāks izvērtējums par laika periodu no 2016. gada līdz 2020. gadam pieejams iepriekšējā izvērtējumā, bet šajā analīze koncentrēta uz 2020.-2021. gadā īstenotajiem projektiem, tai skaitā projektu veidu dalījumā (makro, mikro). Izvērtējuma pēctecības nodrošināšanai atsevišķos aspektos sniegts datu salīdzinājums arī ar iepriekšējo periodu.

2. IZVĒRTĒJUMA METODOĻĪJA

Izvērtējums īstenots saskaņā ar novērtējuma pētījuma dizainu, kas paredz plānoto mērķu un rezultātu sasniegšanas atbilstības, efektivitātes un ilgtspējas noteikšanu. Pētījuma projekta metodoloģija balstījās jaukta tipa pētniecības metožu izmantošanā un kombinēšanā (sistēmiskā pieeja), paredzot datu un informācijas ieguvī kā ar kvalitatīvās, tā kvantitatīvās pētniecības pieejām. Abu šo pieeju kombinācija dod iespēju pētījuma tēmas analizēt, no vienas puses, statistiskā aspektā (konkrēti rādītāji, konkrēti dati, konkrēti statistiskie raksturojumi), un, no otras puses, padziļināti analizēt iesaistīto mērķgrupu un ekspertu vērtējumus, viedokļus un ieteikumus. Šāda sinerģiska pieeja (triangulācija) nodrošināja plašu analītisko bāzi secinājumu un ieteikumu izstrādei.

Pētījuma saturam ir trīs tematiskie pamata aspekti:

1. Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” (turpmāk – Programmas “NVO fonds”) darbības rezultātu apraksts un analīze.
2. Programmas “NVO fonds” darbības ieguldījums plānošanas dokumentos noteikto mērķu sasniegšanā (programmas rezultāti, politikas rezultāti).
3. Potenciāls un ieteikumi NVO ieguldījuma efektivizēšanai un palielināšanai “Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas īstenošanas plānā 2021.-2027.gadam” definēto mērķu sasniegšanā.

Papildus tika apzināta un analizēta arī kontekstuāla informācija par iedzīvotāju pilsonisko līdzdalību, NVO sektora attīstību, tai skaitā finansējuma pieejamības aspektā.

Izvērtējuma datu apkopošanai un ieguvei tika īstenotas vairākas pētnieciskās aktivitātes.

Pirmkārt, tika īstenota plaša dokumentu analīze, apkopojot un analizējot programmas “NVO fonds” darbību tieši un netieši definējošo dokumentu saturu. Šī informācija kalpoja, no vienas puses, kā izvērtējuma tematiskais konteksts, un, no otras puses, noteica izvērtējuma metodikas izvēli un izmantoto metožu un analītisko aspektu atlasī.

Otrkārt, tika papildināta 2020. gada izvērtējuma ietvaros izveidotā 2016.-2020.g. periodā pieteikto un atbalstu guvušo (īstenoto) projektu datu bāze, tajā iekļaujot arī 2021. gada projektus. Datu bāzē pēc tam tika veikta projektu satura analīze divos aspektos. (1) Tika apkopota informācija par projektu tēmām, projektos īstenotajām aktivitātēm, projektos sasniegtajām mērķgrupām, projektos īstenoto sadarbību, kā arī projektu norises vietām. Šie dati tika izmantoti programmas darbības rezultātu pārskata izstrādei. (2) Tika noteikts projektu ieguldījums programmas un politikas rezultātu sasniegšanā. Lai to noteiktu, tika pielietota delfi ekspertu paneļa metode. Projekti pēc nejaušības principa tika sadalīti starp ekspertiem-pētniekiem, un katrs veica sev piekritīgo projektu noslēguma pārskatu satura analīzi, katram projektam piešķirot vērtējumu 10-punktu skalā par to, cik būtiska ir konkrētā projekta ietekme un ieguldījums uz katru konkrēto no programmas 10 rezultātiem un politikas 7 rezultātiem. Tā rezultātā tika iegūts vērtējums divos aspektos: (1) projektam ir/nav ietekmes uz konkrētajiem

rezultātiem, (2) cik izteikta jeb būtiska ir ietekme (vērtējums 10-punktu skalā, kur 0 nozīmē, ka ietekmes nav nemaz, bet 10, ka ietekme ir ļoti būtiska). Šie piešķirtie vērtējumi tika tālāk izmantoti, lai novērtētu projektu ieguldījumu programmas un politikas rezultātu sasniegšanā. Detalizētāks izklāsts par vērtēšanas procesu un pieeju sniegts 6.nodaļā.

Treškārt, tika īstenota NVO sektora aptauja, lai iegūtu biedrību un nodibinājumu vērtējumus par pilsoniskās sabiedrības attīstības un NVO sektora attīstības izaicinājumiem un esošo situāciju, kā arī vērtējumu par programmas “NVO fonds” nozīmi un pieejamību. Aptaujā tika sasniegta 874 respondentu izlase, tai skaitā 275 projektu iesniedzēji. Īstenotās aptaujas sagatavošanas process detalizētāks apskatīts 5.1.nodaļā, kur tas skatīts programmas “NVO fonds” potenciālās mērķgrupas identificēšanas aspektā.

Ceturtkārt, tika izstrādāti apraksti labās prakses piemēriem. Sabiedrības integrācijas fonda atlasītie projekti tika papildus analizēti, lai sagatavotu īsu pārskatu par konkrētajām organizācijām un to programmas ietvaros īstenotajām aktivitātēm. Labās prakses piemēri pievienoti ziņojuma pielikumā.

Piektkārt, tika apkopota uz izvērtējuma brīdi pieejamā informācija par NVO sektoram pieejamajiem finanšu instrumentiem 2021.-2027.g. laika posmā. Arī šī informācija pievienota ziņojuma pielikumā.

Šajā ziņojumā iekļauta visa apkopotā informācija un dati, sniedzot daudzpusīgu analīzi un definējot būtiskākos secinājumus un ieteikumus.

3. KOPSAVILKUMS

3.1. Galvenie secinājumi

1. Programmas “NVO fonds” mērķa (stiprināt pilsoniskās sabiedrības ilgtspējīgu attīstību un demokrātiju Latvijā) aktualitāti pamato dati par zemu iedzīvotāju pilsonisko līdzdalību. Tāpat kā citus sektorus, pandēmija būtiski ietekmēja un joprojām ietekmē gan pilsonisko līdzdalību kā tādu, gan arī NVO sektora attīstību kopumā. Ņemot vērā periodiski noteiktos Covid-19 izplatības ierobežošanas pasākumus, iedzīvotāju līdzdalības aktivitāšu iespējas tika būtiski ierobežotas, savukārt faktiski visām organizācijām bija jāpārskata sava iepriekšējā pieeja un stratēģijas, lai turpinātu darbību un spētu reaģēt uz pandēmijas izraisītajām sekām. Tā kā iedzīvotāju pilsoniskā līdzdalība jau pirmspandēmijas apstākļos bija neliela, tad pandēmijas ietekme vērtējama kā īpaši kritiska.
2. Iedzīvotāju zemo līdzdalības aktivitāti var skaidrot ar daudzveidīgu faktoru kopumu, ko iespējams segmentēt četros tematiskos blokos: (a) **intereses trūkums** (jāuzsver, ka intereses trūkums visdrīzāk pats par sevi jau ir sekas kādiem citiem iemesliem un apsvērumiem), (b) **informācijas, zināšanu un pieredzes trūkums**, (c) **iespēju trūkums**, (d) **neticība līdzdalības lietderībai** (neticība savām iespējām panākt pārmaiņas). Šie apsvērumi dod jēgpilnu kontekstuālo tvērumu programmas projektu ietvaros plānotajām aktivitātēm – no vienas puses, vērtējot, cik lielā mērā aktivitātes sasaucas ar šīm problēmjomām, un, no otras puses, turpmākajos konkursos rosinot projektu iesniedzējus plānot atbilstošas aktivitātes.
3. Līdz ar interneta arvien plašāku pieejamību iedzīvotājiem, kā arī jauno mediju un sociālo tīklu attīstību, attīstās arī dažādas jaunas līdzdalības formas. Dati liecina, ka iedzīvotāju pilsoniskā aktivitāte internetā ir visbiežākā līdzdalības forma – dažādās interešu grupās un kopās internetā un sociālajos tīklos ir iesaistīti 22% iedzīvotāju, kamēr vides sakopšanas talkās kā populārākajā tradicionālajā līdzdalības formā dalību ņem 20% iedzīvotāju, bet sabiedriskās apspriešanās tikai 12% un nevalstiskajās organizācijās 9%. Dati uzrāda arī citu būtisku līdzdalības attīstības tendenci. **15% iedzīvotāju iesaistās kopīgās kaimiņu un apkaimes aktivitātēs, un 4% ir apkaimes biedrību un kopienu dalībnieki.** Tas, savukārt, norāda uz **būtisku līdzdalības attīstības potenciālu tieši “mazo formu” līdzdalībā.** Kopumā šie dati liecina, ka **iedzīvotāju līdzdalības veidi un formas būtiski mainās**, un dažādi jaunienākuši līdzdalības veidi dažkārt ir pat plašāk izplatīti kā tradicionālās līdzdalības formas. Līdz ar to izaicinājums ir šīs **jaunās iesaistes formas pilnvērtīgi integrēt kopējā līdzdalības tvērumā**, tai skaitā programmā īstenoto projektu ietvaros.
4. Izvērtējuma ietvaros veiktā NVO sektora aptauja liecina, ka **finansiālā nestabilitāte ir viens no būtiskākajiem šķēršļiem sektora attīstībai.** Kopumā 52% aptaujāto norāda, ka sektora attīstību kavē nepietiekams finansējums un 48% – ka neregulārs finansējums. Tāpat izteikti bieži – 50% gadījumu – tiek norādīts uz to, ka **attīstību kavē liela birokrātija projektu konkursos.** Bet 47% kā šķērslī norāda **zemu iedzīvotāju līdzdalības aktivitāti.** Tai skaitā jāuzsver, ka katras trešās organizācijas pārstāvji norādījuši –

nepietiekami aktīvi ir arī pašas organizācijas biedri, ne tikai iedzīvotāji kopumā. Salīdzinot jauniegūtos datus ar organizāciju vērtējumiem 2020. gadā, novērojams, ka **divi aspekti kā šķēršļi tikuši pieminēti biežāk nekā iepriekš – Covid-19 negatīvo ietekmi** izjūtošo organizāciju īpatsvars pieaudzis no 29% līdz 35%, un **cilvēkresursu trūkumu** izjūtošo – no 25% līdz 30%. Šie vērtējumi lielā mērā liecina par **"apburto loku"** – ja sektoram nav pieejams finansējums un nav iespējams veidot regulāru darbību, organizācijām nav resursu cilvēkresursu piesaistei un/vai iedzīvotāju līdzdalības sekmēšanai. Jāuzsver arī, ka kopumā 20% organizāciju norādījušas – to **darbiniekiem ir nepietiekamas kompetences un prasmes**. Tas liecina, ka **ne tikai finansiālam atbalstam, bet arī personāla kapacitātes celšanai ir būtiska nozīme sektora turpmākā attīstībā**. Līdz ar to kā **būtiskākos izaicinājumu sektora attīstībā** var identificēt: **finanšu resursu pieejamība, finanšu ilgtspēja, cilvēkresursu pieejamība un kompetences, darbības nepārtrauktības nodrošināšana**.

5. Pēdējo 3 gadu laikā pilsoniskās sabiedrības un līdzdalības jomā strādājošās biedrības un nodibinājumi **visbiežāk ir pieteikušas projektu konkursos pašvaldībās** (kopumā 50% no organizācijām, tai skaitā 42% ir guvušas atbalstu), **SIF administrētajām programmām** (attiecīgi – 49% un 31% (tai skaitā **NVO fonds – 35% un 18%**)), **Valsts kultūrkapitāla fonda** atbalsta programmām (30% un 19%), **EEZ un Norvēģijas granta** programmām (26% un 12% (tai skaitā programma **Aktīvo iedzīvotāju fonds – 23% un 11%**)), **Lauku atbalsta dienesta** atbalsta programmām (24% un 19%). Datu analīze liecina, ka **NVO fonda un Aktīvo iedzīvotāju fonda mērķgrupas lielā mērā pārklājas** – 56% no tiem, kas ir pieteikušies NVO fonda finansējumam, ir pieteikušies arī Aktīvo iedzīvotāju fonda konkursos (finansējumu saņēmuši 26%), un, savukārt, 79% no tiem, kas ir pieteikušies konkursos Aktīvo iedzīvotāju fondā, ir iesnieguši projektus arī NVO fondā (finansējumu saņēmuši 46%). Līdz ar to būtu jēgpilni **turpmākajos izvērtējumos analizēt abu finanšu instrumentu savstarpējo sinerģiju**.
6. Dažādu pēdējā laikā īstenoto pētījumu aprēķini liecina, ka **Latvijā ir aptuveni 1 tūkstotis biedrību un nodibinājumu, kas tieši vai netieši darbojas pilsoniskās sabiedrības un līdzdalības jomā**. Attiecībā pret šo skaitu iespējams vērtēt arī programmas “NVO fonds” sasniegto mērķgrupu. Laika periodā no 2016. līdz 2021. gadam kopā programmā projektu pieteikumus iesniegušas 494 unikālās organizācijas – tātad no aprēķinā identificētajiem potenciālajiem projektu iesniedzējiem **projektu pieteikumus ir iesnieguši 49% organizāciju**. Savukārt atbalstu saņēmušas un īstenojušas projektus ir **194 unikālās organizācijas, kas attiecīgi būtu 19% organizāciju**. Pēdējo trīs gadu laikā atbalstīto unikālo organizāciju skaits ir **pakāpeniski un būtiski pieaudzis** – ja 2018. gadā tika atbalstīts 31 organizācijas projekts, tad 2019. gadā 48 un 2021. gadā jau 86. Tas nozīmē, ka **finansējums nonāk pie arvien plašāka organizāciju loka un nekonzentrējas tikai atsevišķu organizāciju lokā**. To rāda arī aprēķins par to, cik liela daļa no organizācijām, kas īstenojušas projektus pēdējo 6 gadu periodā, konkursos ir atbalstītas vairākas reizes. No 194 unikālajām organizācijām, kas sešu gadu periodā saņēmušas atbalstu projektu īstenošanai, **124 ir atbalstītas tikai vienu reizi (64%), bet 70 ir tādas, kuras ir atbalstītas vairākas reizes (36% no visām)**.

6 organizācijas atbalstu ir saņēmušas 6 reizes, 7 organizācijas 5 reizes, 6 organizācijas 4 reizes, bet 51 organizācija 2 vai 3 reizes.

7. **2020.-2021. gadā projektu pieteikumus iesniegušas kopumā 252 unikālās organizācijas** (2020. gadā 166, 2021.g. – 163¹). **Projektus īstenojušas 124 unikālās organizācijas** (2020. gadā 70, 2021.g. – 86). 2021. gadā projektu īstenoņāji pārstāv 27, bet 2020. gadā 22 dažādas darbības jomas, kas liecina par **plašu dažādu jomu pārstāvību programmā**. Salīdzinot 2020. un 2021. gadā īstenoto projektu organizāciju jomas, novērojams, ka **2021. gadā palielinājusies sociālās aizsardzības jomas pārstāvība** (2020.g. 7 organizācijas, 2021.g. 13 organizācijas), kā arī būtiski pieaudzis tādu organizāciju skaits, kuru darbības joma pēc NACE klasifikatora nav konkrēti klasificējama (kategorija “cits”). Vienlaikus ir **samazinājusies jaunatnes biedrību pārstāvība** – 2020. gadā projektus īstenoja 10 šīs jomas biedrību, bet 2021. gadā tikai 5 (jāpiebilst, ka 2016.-2020.g. periodā kopumā 19 jaunatnes biedrības bija īstenojušas projektus).
8. Pēdējo divu gadu periodā **makro projektiem** pieteikušās kopumā 138 unikālās organizācijas un 43 no tām ir īstenojušas projektus (31%). **Mikro projektu** īstenošanai pieteikušās 129 unikālās organizācijas un atbalstu saņēmušas 84 (65%). Nepietiekama finansējuma dēļ 2020. gadā noraidīti 52 makro projekti un tikai 9 mikro projekti, savukārt 2021. gadā – 38 makro projekti, bet mikro projektu kategorijā visiem kvalitatīvajiem projektiem pietika finansējums. Tas liecina par **izteikti lielāku konkurenci makro projektu konkursā**. Vienlaikus tas dod **pamatu diskusijai par nepieciešamību līdzsvarot atbalstīto projektu īpatsvaru makro un mikro projektu jomā (kāpinot pieejamo finansējumu makro projektiem, mainot piešķiramās maksimālās summas apmēru vai sekmējot lielāku konkurenci mikro projektiem)**.
9. To organizāciju, kuras ir ieguvušas finansējumu programmas konkursos (jebkurā no konkursiem 2016.-2021.g. posmā), profila analīze liecina, ka **biežāk atbalstītas ir tādas organizācijas, kurās darbs notiek regulāri katru dienu** (30% no šādām organizācijām ir saņēmušas atbalstu programmā), **kuras darbību plāno vairāk nekā trīs gadus uz priekšu** (34% no tādām ir saņēmušas atbalstu), **kurām ir lielāka pieredze projektu īstenošanā** (37%). Atbalstu **vienlīdzīgi ir saņēmušas organizācijas, kas darbojas dažādos mērogos** – gan tādas, kas strādā vietējā mērogā, gan reģionālā, nacionālā un starptautiskā mērogā. Tāpat dati liecina, ka **atbalstītas ir atšķirīga darbības ilguma organizācijas** – gan jaunas, kas dibinātas pēdējo 5 gadu laikā, gan arī ilgstoši strādājošās. Kopumā dati liecina, ka **programma “NVO fonds” sniedz būtisku ieguldījumu ilgtspējīgu un aktīvi strādājošu organizāciju attīstībā**, neatkarīgi no to darbības mēroga, bet retāk atbalstu saņem tādas, kurās darbs ir neregulārs un netiek plānots vismaz īstermiņā.
10. **Īstenotos projektus raksturo liela dažādība aktualizēto tēmu, aptverto mērķgrupu un iekļauto aktivitāšu aspektā**. 2020.-2021.g. periodā īstenotie 156 projekti bijuši vērsti uz 62 dažādām tēmām, aptvēruši 63 dažādas mērķgrupas, un iekļāvuši 59 dažāda veida aktivitātes. Projektu satura analīze arī

---

¹ Jāņem vērā, ka daļa organizāciju projektus iesniegušas abos gados, tādēļ iesniedzēju skaita katrā no gadiem summa neveido kopējo unikālo organizāciju skaitu. Tas pats attiecas uz projektu īstenoņājiem.

liecina, ka visā sešu gadu periodā ik gadu ir pieaudzis projektu ietvaros īstenoto aktivitāšu skaits. Ja 2016. gadā katrs projekts īstenoja vidēji 3,2 aktivitātes, tad 2021. gadā jau 5,5 aktivitātes. Tāpat novērojams – ja 2016. gadā katrs projekts aptvēra vidēji 2,1 mērķgrupu, tad 2021. gadā jau 2,9 dažādas mērķgrupas. Tas liecina, ka **īstenotie projekti kļuvuši daudzpusīgāki kā īstenoto aktivitāšu tā arī aptvertu mērķgrupu aspektā.**

11. **Programmas darbība tikusi mērķtiecīgi orientēta uz tās mērķa sasniegšanu – pilsoniskās sabiedrības ilgtspējīgu attīstību Latvijā.** 2020.-2021.g. īstenotie 156 projekti visbiežāk bijuši vērsti uz tēmām un problemātiku, kas skar pilsoniskās sabiedrības attīstību (80 projekti, 50 no tiem 2021. gadā), bērnus, jauniešus un ģimeni (39 projekti, 25 no tiem 2021.g.), sociālo aizsardzību, iekļaušanu un pakalpojumus (23 projekti, 12 no tiem 2021.g.), kā arī veselību un sabiedrības veselību (17 projekti, 7 no tiem 2021.g.). **Analizējot projektu saturu detalizēti un konkrēti, kā biežākās tēmas, kam tikuši veltīti projekti, identificējamās: pilsoniskās līdzdalības, aktivitātes veicināšana (tiešā veidā, iesaistot iedzīvotājus) (39 projekti, 25% no visiem), vietējās kopienas attīstība (25 projekti, 16%), jauniešu līdzdalības sekmēšana (24 projekti, 15%).** Salīdzinot ar 2016.-2019.g. īstenotajiem projektiem, **pēdējo divu gadu laikā palielinājies tādu projektu īpatsvars, kas vērsti uz iedzīvotāju iesaisti, dažādu mērķgrupu aktivitātēm, arī vietējo kopienu attīstību.** Savukārt samazinājies tādu projektu īpatsvars, kas vērsts tikai uz pašu organizāciju darbību. Kopumā var secināt, ka programmā konsekventi īstenota tādu projektu prioretizēšana, kas pēc iespējas pilnīgāk atbilst programmas mērķim sekmēt pilsoniskās sabiedrības attīstību.
12. Analizējot projektu tēmas projektu veidu dalījumā, novērojams, ka ir tēmas, kurās ir lielāks makro projektu īpatsvars, un ir tādas, kur prevalē mikro projekti. **Mikro projektu īpatsvars lielāks ir tādās tēmās kā vietējās kopienas attīstība, jauniešu līdzdalības sekmēšana, bērnu stāvokļa uzlabošana.** Līdzvērtīga makro un mikro projektu pārstāvība ir projektos, kas virzīti uz pilsoniskās līdzdalības veicināšanu, arī dabas aizsardzību. Pārējās tēmās **prevalē makro projekti.** Īpaši projektos, kas vērsti uz **konkrētās organizācijas darbības nodrošināšanu un attīstību, pilsoniskās līdzdalības netiešu veicināšanu, rīcībpolitikas kvalitātes uzlabošanu.** Šie dati liecina, ka makro projektu aktivitātes ir vispārīgākas, vērstas uz plašāku jautājumu risināšanu. Tikmēr mikro projektu īstenotāji biežāk plāno ļoti konkrētas, šauri fokusētas aktivitātes.
13. Programmas ietvaros **īstenotie projekti ar katru gadu kļūst arvien vairāk vērsti uz tiešu ietekmi uz pilsonisko līdzdalību,** iekļaujot iedzīvotājus aktivitātēs vai īstenojot aktivitātes, kas netieši veicina iedzīvotāju līdzdalību. Ik gadu ir **pieaudzis tādu projektu īpatsvars, kuru aktivitātes ir vērstas uz konkrētām mērķgrupām** (no 81% 2016. gadā līdz 100% 2020.g., 99% 2021.g.), vienlaikus līdz 2020. gadam samazinājies tādu projektu īpatsvars, kuros aktivitātes vērstas uz konkrēto organizāciju (no 84% 2018. gadā līdz 67% 2020.g., 2021.g. šādu projektu īpatsvars nebūtiski palielinājies līdz 70%). Īstenoto projektu aktivitātes kļuvušas **vairāk orientētas uz aktīvā pilsoniskuma sekmēšanu, tiešā veidā**

iekļaujot dažādas iedzīvotāju mērķgrupas vai īstenojot tām pasākumus. Vienlaikus netiešā veidā tas sekmē organizāciju darba pārorientēšanu no kolektīva un organizācijas iekšieni uz ārējām sabiedrības mērķgrupām.

14. Analizējot projektu ietvaros 2020.-2021.g. īstentās aktivitātes detalizēti un konkrēti, kā **biežāk īstentās aktivitātes, kas vērstas uz konkrētām mērķgrupām, identificējas: seminārs mērķgrupai, mērķgrupu diskusijas** (69 projekti, 44% no visiem projektiem), **darba grupas, komisijas** (49 projekti, 31%), **apmācības mērķgrupai** (46 projekti, 29%), **ieteikumu, priekšlikumu izstrāde** (46 projekti, 29%), **radošās nodarbības, aktivitātes** (38 projekti, 24%). **Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, pēdējo divu gadu projekti retāk iekļāvuši dažādas klātienes aktivitātes** (semināri, apmācības, konferences), kas visdrīzāk skaidrojams ar pandēmijas ietekmi. Savukārt pieaugums kādās citās aktivitātēs tā vietā nav bijis novērojams. Tas liecina, ka šajā aktivitāšu grupā **organizācijas ir samazinājušas klātienes aktivitātes, bet nav tās aizstājušas ar kādām citām aktivitātēm.**
15. Savukārt, kā **biežāk īstentās aktivitātes, kas vērstas uz konkrēto organizāciju, identificējas: sadarbība ar citām organizācijām** (28 projekti, 18% no visiem projektiem), **izvērtējums par konkrēto jomu** (28 projekti, 18%), organizācijas **pamatdarbības nodrošināšana** (27 projekti, 17%), **apmācības organizācijas kolektīvam** (26 projekti, 17%), **diskusijas, sanāksmes, darba grupas organizācijas kolektīvam** (25 projekti, 16%). **Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, pēdējo divu gadu projekti retāk iekļāvuši tādas aktivitātes kā organizācijas attīstības plānošanas dokumenta izstrāde, organizācijas mājas lapu izveide, arī pieredzes apmaiņas braucieni** (ko primāri, iespējams, jāsaista ar pandēmijas radīto ietekmi). Savukārt **pieaugusi tādu aktivitāšu iekļaušana** projektos, kas vērsti uz sadarbību ar citām organizācijām, izvērtējumiem par konkrēto jomu.
16. Analizējot projektu aktivitātes projektu veidu dalījumā, novērojams, ka **uz mērķgrupām vērstās aktivitātes biežāk veic mikro projektu īstentāji**, īpaši tādas kā semināri, apmācības mērķgrupām, radošās nodarbības, kultūras aktivitātes. Savukārt **makro projekti biežāk iekļauj dažādas interešu aizstāvības aktivitātes, sabiedrības un konkrētu mērķgrupu informēšanu, finansējuma piesaistes aktivitātes.** Netieši tas **apliecina makro un mikro projektu dalījuma pamatotību**, vismaz tiktāl, cik tas attiecas uz organizāciju interesi un kapacitāti īstenot dažāda mēroga un tematikas aktivitātes.
17. **2021. gadā izteikti pieaudzis tādu projektu īpatsvars, kuros paredzēta sadarbība ar citām organizācijām, institūcijām vai ekspertiem.** Kopumā 56% projektu iekļāva sadarbības aktivitātes. 2021. gadā 38% projektu plānota sadarbība ar citām NVO, 26% – ar jomas ekspertiem, 17% – ar valsts institūcijām, bet 13% – ar pašvaldību institūcijām. Jāpiebilst gan, ka **sadarbības vairāk plānotas makro projektu ietvaros** – tikai 25% makro projektu nebija plānotas nekādas sadarbības aktivitātes (58% mikro projektos). Tas, visdrīzāk, saistīts ar faktu, ka 2021. gada makro projektu iesniedzēji varēja saņemt papildu punktus, ja projekts atbilst kvalitātes vērtēšanas kritērijam “NVO un iedzīvotāju savstarpējā sadarbība”. Līdz ar to lielākā daļa organizāciju savos projektos centušās iekļaut šādas aktivitātes. Lai gan sadarbību

iekļaujošo projektu īpatsvars ir ievērojami pieaudzis, **novērtēt šo sadarbību jēgpilnumu un ilgtspēju ir apgrūtināši**, jo 2021. gada projektus pētnieki analizēja pēc to iesniegumiem, nevis noslēguma ziņojumiem. 2020. gada izvērtējumā tika konstatēts, ka sadarbības veidošana starp NVO attīstās lēni un drīzāk formāli. Tādēļ **sadarbības aspektu būtu vērts padziļinātāk analizēt turpmākos izvērtējumos, lai vērtētu, vai plānotās un īstenotās sadarbības ir jēgpilnas un pamatotas vai arī tikai formāli iekļautas projektos.**

18. Lai gan projektu iesniegumos un noslēguma pārskatos ir iekļautas sadaļas, kas ļautu vērtēt projektu ieguldījumu konkrētu programmas un/vai politikas rezultātu sasniegšanā, tomēr šīs **organizāciju sniegtās informācijas analīze nesniedz pilnvērtīgu un drošticamu vērtējumu par sasniegtajiem rezultātiem, jo – būtiski atšķiras projektu iesniedzēju izpratnes līmenis un spēja attiecināt savas aktivitātes uz plaši un vispārīgi formulētajiem rezultātiem un arī darbības virzieniem.** Kopš 2019. gada projekta iesnieguma veidlapā iesniedzējam ir jānorāda, uz kuru no programmas sasniedzamajiem specifiskajiem rezultātiem (vai vairākiem) projekts ir vērsts, kāds ir sasniedzamā rezultāta indikators un skaitliskā mērvienība. Analizējot 2020.-2021.g. īstenoto projektu pārskatus un iesniegumus, secināms, ka lielākajā daļā gadījumu kā kvantitatīvos rezultātus organizācijas norāda īstenotos pasākumus un aktivitātes, savukārt kā kvalitatīvos rezultātus norāda formālo atbilstību kādam no programmas rezultātiem. Tādējādi **vairumā gadījumu projektu īstenotāju norādītie kvantitatīvie rezultāti dublē aktivitāšu sadaļu, bet kvalitatīvie rezultāti – projekta atbilstības programmas rezultātiem definējumu.** Savukārt atbilstība programmas rezultātiem bieži vien tiek definēta ļoti plaši, deklarējot atbilstību pēc iespējas vairāk rezultātiem. Līdz ar to šie **pašu organizāciju sniegtie novērtējumi par ieguldījumu rezultātu sasniegšanā lielā daļā gadījumu ir subjektīvi un nepamatoti plaši.** Tādēļ izvērtējumā pētnieki izstrādāja metodoloģiju, kas paredzēja ar ekspertu delfi metodes palīdzību katru no īstenojamiem projektiem novērtēt divos aspektos: (1) vai projekts kopumā ir vērsts uz konkrēto rezultātu (programmas, politikas) sasniegšanu (ir/nav), (2) cik būtiska ir katra projekta ietekme uz katru konkrēto rezultātu (skalā no 0 līdz 10). Šie vērtējumi ļauj identificēt, vai projekti vispār ir vērsti uz konkrētajiem rezultātiem un potenciāli cik būtisks varētu būt to ieguldījums rezultātu sasniegšanā. Kopumā **29% gadījumu organizāciju projektu iesniegumos atzīmētie programmas rezultāti nesakrīt ar izvērtējuma ekspertu novērtējumu** (makro projektu gadījumā – 27%, mikro projektu gadījumā – 33%). Vislielākā nesakrītība novērojama attiecībā uz projektu ieguldījumu tādu rezultātu sasniegšanā kā: veicināta piederības sajūta Latvijai, veicināta NVO savstarpējā sadarbība reģionu, Latvijas, Eiropas Savienības un pasaules līmenī, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru. Mikro projektu gadījumā – arī: veicināta NVO kapacitāte. Tas liecina, ka **projektu iesniedzēju novērtējums par konkrētā projekta ieguldījumu konkrētu programmas rezultātu sasniegšanā ne vienmēr pilnvērtīgi raksturo projektu reālo ietekmi (biežāk tā ir šaurāka, nekā projektu iesniedzēji raksturojuši).**
19. **Lielākā daļa īstenoto projektu tieši vai netieši bijuši vērsti uz programmas un politikas rezultātu sasniegšanu. Programmas rezultātu aspektā secināms, ka absolūtais vairākums (vairāk nekā 90% no**

visiem 2020.-2021.g. īstenotajiem projektiem) projektu ir bijuši **tieši vai netieši vērsti uz šādu rezultātu sasniegšanu**: veicināta NVO kapacitāte un veikspēja, veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram, veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā, veicināta piederība Latvijai. **Politikas rezultātu aspektā** novērojams, ka **absolūtajam vairākumam projektu ir bijusi ietekme uz visiem 7 politikas rezultātiem. Zemāki ietekmes rādītāji novērojami tikai divos gadījumos**: 2020. gadā tikai 53% projektu bijuši vērsti uz politikas rezultātu "uzlabojusies informācijas un viedokļu apmaiņa starp NVO un valsts institūcijām" (2021.g. rādītājs palielinājies līdz 73%); 2021. gadā tikai 51% projektu bijuši virzīti uz politikas rezultātu "Latvijas iedzīvotāji izprot un apzinās Latvijas valstiskuma vērtību" (2020.g. rādītājs – 94%). **Kopumā jāsecina, ka īstenoto projektu ietekme uz politikas rezultātiem ir mazāka nekā uz programmas rezultātiem. To iespējams skaidrot ar faktu, ka politikas rezultāti ir vispārīgāki un plašāki nekā programmas rezultāti.** Īstenotie projekti ir kā laikā, tā aktivitātēs un budžetā ierobežoti, tādēļ to ietekme uz vispārīgiem un plašiem rezultātiem nav tik izteikta. Tai pat laikā īpaši jāuzsver tas, ka īstenoto projektu ietekme ir bijusi uz visiem politikas rezultātiem, nevis tikai kādu atsevišķu vai dažu. To, savukārt, jāvērtē kā būtisku **daudzpusīgu NVO fonda projektu ieguldījumu politikas rezultātu sekmēšanā.**

20. Vērtējot projektu atbilstību **programmas rezultātiem** projektu veidu griezumā, novērojams, ka **makro un mikro projektu grupā vienlīdz daudz projektu ir bijuši vērsti uz tādiem mērķiem kā**: veicināta piederība Latvijai, veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram, veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā, veicināta NVO kapacitāte un veikspēja, veicināta sabiedrības izpratne par pilsonisko līdzdalību un līdzdarbības veidiem. Bet **pārējo 5 rezultātu gadījumā mikro projekti retāk nekā makro bijuši uz tiem vērsti.** Īpaši attiecībā uz sadarbību starp NVO (tikai 26% mikro projektu iekļauj šādas aktivitātes), pierādījumos balstītu rīcībpolitiku (42%), sabiedrības interešu pārstāvību (46%). Jāuzsver gan, ka **šīs atšķirības ir loģiskas un pilnībā izskaidrojamas ar mikro projektu īstenotāju darba specifiku un plānotajām projektu aktivitātēm.** Proti – **makro un mikro projekti pēc savas būtības ir ļoti atšķirīgi un tiem nevar būt identiska ietekme uz programmas kopējiem mērķiem.**
21. **Ilgtermiņa izmaiņu aspektā jāuzsver dažas novērojamās tendences.** Visā sešu gadu periodā **pieaugoša bijusi tendence projektos iekļaut aktivitātes, kas vērstas uz pierādījumos balstītas politikas veidošanu** (ja 2016.g. tādi bija 46% projektu, tad 2021.g. jau 62%). Pēdējo četru gadu periodā **konsekventi ir samazinājies tādu projektu īpatsvars, kas veicina sabiedrības izpratni par pilsonisko līdzdalību un līdzdarbības veidiem** (2018.g. tādu bija 97% projektu, 2021.g. vairs tikai 79%).
22. Ne visos gadījumos, kad projekti ir vērsti uz kādu no rezultātiem, to aktivitāšu potenciālā ietekme uz rezultātu sasniegšanu ir izteikta. Piemēram – lai gan kopumā 90% no projektiem ir vērsti uz piederības Latvijai veicināšanu, šo projektu potenciālā ietekme uz šāda rezultāta sasniegšanu novērtēta tikai ar 3,7 punktiem. Tas netieši varētu liecināt par to, ka **projektu īstenotāji nereti iekļauj formālas aktivitātes,**

lai demonstrētu atbilstību pēc iespējas dažādiem programmas rezultātiem, bet to efektivitāte ir zema. Īpaši tas novērojams divu programmas rezultātu aspektā. Kopumā 56% projektu ir iekļautas aktivitātes pierādījumos balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrādei, tomēr to potenciālā ietekme uz rezultāta sasniegšanu novērtēta tikai ar 3,9 punktiem. Tas skaidrojams ar faktu, ka aktivitātes, kuras projektu īstenotāji plāno datu un informācijas apkopošanai un analīzei, ļoti retos gadījumos ir reprezentatīvas un pamatotas. Piemēram, tiek paredzēta iedzīvotāju viedokļu apkopošana, bet tā netiek īstenota reprezentatīvām socioloģiskām metodēm. Savukārt NVO savstarpējo sadarbību plānots nodrošināt 46% īstenoto projektu, tomēr tā potenciālā efektivitāte novērtēta tikai ar 2,4 punktiem. Tas pilnībā skaidrojams ar organizāciju plānoto aktivitāšu formālismu. Piemēram, tiek plānots un apgalvots, ka tiks veicināta sadarbība, bet kā aktivitātes plānotas atsevišķas tikšanās, viedokļu apmaiņas vai pat tikai citu organizāciju apzināšana, neparedzot plašākas tīklošanās un pēctecīguma aktivitātes.

23. Pēdējo sešu gadu periodā **projektu ilgspējas vērtējumi bijuši mainīgi**, īpaši attiecībā uz projektiem ar īstermiņa ietekmi, kuru īpatsvars atsevišķos gados ir palielinājies un citos būtiski samazinājies. **Projekti, kas novērtēti kā tādi, kam ir īstermiņa ietekme, ir tie, kuru aktivitātēm ir minimāla ietekme uz programmas rezultātu un mērķu sasniegšanu.** Dati liecina, ka 2020. gadā tāds bijis aptuveni katrs trešais projekts, bet 2021. gadā katrs ceturtais. Interpretējot šos rādītājus, gan jāņem vērā, ka programmas ietvaros īstenoti kā maza, tā plaša mēroga projekti – maza mēroga projektiem saprotami ilgspēja būs ne tik izteikta kā liela mēroga projektiem. Ilgspējas vērtējumi projektu veidu griezumā apliecina teikto – **īstermiņa ietekme gandrīz visos gadījumos ir konstatēta tieši mikro projektiem.** Tai pat laikā jāuzsver, ka 2021. gadā šādu projektu īpatsvars ir samazinājies, vienlaikus pieaugot arī tādiem mikro projektiem, kurus var vērtēt kā ar ilgtermiņa ietekmi. Tāpat jāuzsver – **ja makro projektiem katram atsevišķi var būt arī ilgtermiņa ietekme, tad mikro projektu ilgspēja drīzāk veidojas visā to kopumā, nevis katram atsevišķajam projektam.** Tomēr – **vismaz daļa no šiem projektiem ir tādi, par kuru ilgspēju un atbilstību programmas mērķim un rezultātiem varētu būt pamatotas šaubas.**
24. Vērtējot īstenoto projektu ieguldījumu programmas un politikas rezultātu sasniegšanā projektu veidu dalījumā (makro, mikro), visos vērtējuma aspektos jākonstatē, ka **mikro projektu ietekme ir zemāka nekā makro projektiem.** Tomēr tas nebūtu interpretējams kā pierādījums mikro projektu zemākai efektivitātei. Makro un mikro projekti pēc savas būtības ir ļoti atšķirīga veida projekti – ja pirmie ir vairāk vērsti uz plašām, vispārīgām aktivitātēm, tad otrie vairāk fokusējas uz konkrētām, vietējā līmeņa aktivitātēm vai arī interešu aizstāvību konkrētā tematiskā nišā. Līdz ar to **katrs no projektu veidiem sniedz atšķirīgu, bet būtisku, ieguldījumu programmas rezultātu un mērķa sasniegšanā.**
25. Šī izvērtējuma tehniskā specifikācija iekļāva arī darba uzdevumu **izvērtēt programmas ieguldījumu nākotnē un potenciālu “Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam” noteikto uzdevumu veikšanai** un rezultatīvo rādītāju sasniegšanai. Ņemot vērā, ka jaunizstrādātajās pamatnostādnēs pēc iespējas saglabāta pēctecība ar iepriekšējo plānošanas dokumentu,

arī programmas “NVO fonds” potenciālais ieguldījums dokumentā noteikto uzdevumu veikšanai ir identificējams. Ietekmes ir identificējamas tajos rīcības virzienos un uzdevumos, kas tieši vai netieši ir iekļauti arī programmas rezultātos 2020. un 2021. gada konkursos. Savukārt tajos rīcības virzienos un uzdevumos, kuri tiešā veidā nav aktualizēti programmas rezultātos, ietekme nav bijusi vai arī tā nav identificējama, jo projektu īstenotāji to nav norādījuši projektā saturā. Proti – **programmas ietekme un ieguldījums ir nosakāms, ja konkrētās ietekmes ir jau iepriekš definētas kā vēlamas projektu konkursa nolikumos**, atbilstoši kuriem potenciālie projektu īstenotāji plāno aktivitātes. Sekojoši – **lai iniciētu vai palielinātu programmas ietekmi uz jaunajās pamatnostādņēs definētajiem rīcības virzieniem un uzdevumiem, atbilstošos būtu nepieciešams integrēt turpmāko projektu konkursa nolikumos** (piemēram, korigējot programmas rezultātu definējumu).

26. **NVO sektora (tai skaitā pilsoniskās sabiedrības jomā darbojošos organizāciju jomā) informētība par programmu “NVO fonds” ir viduvēja. Kopumā 29% no NVO sektora novērtē, ka ir labi informēti par programmu, bet 55% – ka vāji informēti, tai skaitā 29% – ka nav nemaz informēti.** Jāuzsver gan, ka ne visas organizācijas ir NVO fonda mērķgrupai atbilstošas, tādēļ **informētību drīzāk jāanalizē tajās mērķgrupās, kuras potenciāli varētu iesniegt projektus NVO fonda konkursā.** Lai gan to organizāciju, kuras kopumā atbilst NVO fonda mērķgrupas nosacījumiem, informētība ir nedaudz augstāka (34% apgalvo, ka ir labi informēti, 15%, ka viduvēji, 51% – ka vāji) nekā NVO sektorā kopumā, tomēr arī šādā griezumā informētības novērtējums nav augsts. Šie dati netieši liecina, ka **programmas vēl plašākai NVO sektora aptveršanai izšķiroši būtiska ir mērķtiecīga komunikācija ar tām organizācijām, kuras līdz šim nav iesniegušas projektus**, it īpaši tādām, kurām ir neliela projektu pieredze un līdz ar to arī zemākas prasmes sagatavot kvalitatīvus projektu pieteikumus.
27. **Ieinteresētība iesniegt projektus programmā “NVO fonds” ir izteikti augsta.** Lai gan informētība par programmu ir zema, kopumā 68% organizāciju apgalvojušas, ka būtu ieinteresētas iesniegt projektus. Dati liecina, ka augstāka ieinteresētība ir tiem, kam jau ir pieredze projektu iesniegšanā (īpaši pēdējo 3 gadu laikā). Tomēr arī **vairāk nekā puse (56%) to organizāciju, kurām nav pieredzes šajā projektu konkursā, ir izteikušas interesi par to.** Tas liecina par joprojām izteikti plašu programmas potenciālo projektu iesniedzēju loku. **Pēc darbības jomas visieinteresētākās ir jaunatnes organizācijas (93%) un tās, kas darbojas tiesiskuma un interešu aizstāvības jomā (87%).**
28. **Projektu iesniedzēji pozitīvi vērtē sadarbību ar Sabiedrības integrācijas fondu.** Kopumā 64% snieguši pozitīvus novērtējumus, kamēr 16% kritiskus. Sprotami, ka pozitīvākus novērtējumus sniegušas tās organizācijas, kas projektu konkursos guvušas atbalstu un finansējumu. Tai pat laikā jānorāda – to organizāciju, kuras iesniegušas projektus 2021. gada projektu konkursā, sadarbības ar SIF vērtējumi ir nedaudz samazinājušies, salīdzinot ar iepriekšējo, 2020. gadu. **Ja 2020. gadā 93% no finansējuma saņēmējiem sadarbību vērtēja pozitīvi, tad 2021. gadā šis rādītājs nokrities līdz 85%.** Projektu iesniedzēji pozitīvi vērtē informācijas un atbalsta pieejamību un konkursa kārtību kopumā, bet retāk

pozitīvos vērtējumus sniedz par projektu vērtēšanas kārtību un kritērijiem. To, savukārt, drīzāk jāsaista ar nepietiekamu informētību, nevis kritisku attieksmi. Analizējot vērtējumu atšķirības atkarībā no tā, kurā no konkursa īstenošanas gadiem respondenti ir iesnieguši projektus, novērojams, ka visā periodā **konsekventi ir pieauguši vērtējumi par šādiem aspektiem:** projektu pieteikuma formas/ veidlapas (no 59% pozitīvo vērtējumu 2016.-2018.g. līdz 69% 2021.g.), SIF darbinieku pieejamība, atsaucība, atbalsts (attiecīgi – no 62% līdz 76%), projektu īstenošanai atvēlētais laika periods (55% līdz 62%).

29. **Programmā īstenotajiem projektiem ir ietekme ne tikai uz programmas un politikas rezultātiem, bet arī pašu NVO sektoru.** Kopumā dati liecina, ka **organizāciju ieguvumi galvenokārt saistīti ar pieredzes gūšanu, bet retāk ar finansiālās kapacitātes un ilgtspējas aspektiem. Puse un vairāk organizāciju norāda, ka to īstenotajiem projektiem ir bijusi šāda veida ietekme:** stiprināta organizācijas kapacitāte, paplašināta organizācijas atpazīstamība, radušās jaunas idejas citiem projektiem, pilnveidotas organizācijas biedru un darbinieku kompetences, palielināta organizācijas ietekme, ieviestas jaunas aktivitātes, pasākumi (kādi iepriekš nebija). **Savukārt visretāk organizācijas norādījušas uz šādu ietekmi:** piesaistīts lielāks finansējums no citiem finansējuma avotiem (2020.-2021.g. tikai 20% organizāciju to norādījušas), jauni darbinieki organizācijā (16%), organizācija ir finansiāli nostiprinājusies (23%). Jāvērš uzmanība arī uz to, ka **tikai neliels organizāciju īpatsvars norāda, ka pēc tam ir īstenojušas citus, līdzīgus projektus (25%)** – tas netieši apliecina, ka **projektos īstenoto aktivitāšu pēctecība ir būtisks izaicinājums.**

3.2. Ieteikumi NVO fonda pilnveidošanai

1. **Tupināt atbalstīt makro projektus,** projektus ar ilgtermiņa ietekmi, interešu aizstāvības projektus, iespējams pagarinot projektu īstenošanas termiņu vismaz uz diviem gadiem. Vienlaikus **veicināt mazo organizāciju izaugsmi,** lai tās nākotnē spētu īstenot mērķtiecīgākus projektus pilsoniskās sabiedrības jomā. Īpaši aktuāli tas ir vietējā līmenī, kur lielās organizācijas konkrētās apdzīvotās vietās aktivitātes neīsteno. Vienlaikus veicināt dažāda mēroga organizāciju savstarpējo sadarbību, lai stiprinātu kopīgo nevalstiskā sektora attīstību un ekosistēmas izveidi.
2. Ņemot vērā izteikti lielāku konkurenci makro projektu konkursā, **līdzsvarot atbalstīto projektu īpatsvaru makro un mikro projektu jomā (kāpinot pieejamo finansējumu makro projektiem, mainot piešķiramās maksimālās summas apmēru vai sekmējot lielāku konkurenci mikro projektiem).**
3. Ņemot vērā, ka lielā mērā pārklājas NVO fonda un Aktīvo iedzīvotāju fonda mērķgrupas, **abu fondu aktivitātes plānot kontekstuāli un sadarbībā, tai skaitā turpmākajos izvērtējumos analizēt abu finanšu instrumentu savstarpējo sinerģiju.**

4. Turpmāko konkursu nolikumos **iestrādāt saskaņotību ar “Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam” noteiktajiem uzdevumiem, piemēram, adaptējot programmas rezultātus.**
5. Ņemot vērā, ka organizāciju, kuras kopumā atbilst NVO fonda mērķgrupas nosacījumiem, informētība par programmu ir viduvēja (34% apgalvo, ka ir labi informēti, 15%, ka viduvēji, 51% – ka vāji), **turpināt un paplašināt komunikāciju** tām organizācijām, kuras līdz šim nav iesniegušas projektus, it īpaši tādām, kurām ir neliela projektu pieredze un līdz ar to arī zemākas prasmes sagatavot kvalitatīvus projektu pieteikumus.
6. **Pilnveidot projektu vērtēšanas pieeju**, īpaši attiecībā uz mikro projektiem, kuros iekļautās aktivitātes dažkārt ir ļoti pastarpināti saistītas ar programmas mērķi, kā arī nereti ar īstermiņa ietekmi vai gadījuma raksturu. **Vērtēšanas procesā jāparedz iespēja projekta vērtējumu samazināt arī gadījumos**, kad pēc projekta apraksta aktivitātes ir šķietami atbilstošas, bet pēc būtības tādas tomēr nav. **Apsverama būtu arī iespēja mikro projektu jomā konkursa procesā nodalīt projektu ideju vērtēšanu** – organizācijām dodot iespēju sākotnēji iesniegt projektu idejas, neizstrādājot pilnu projekta pieteikumu (lai tālāku projektu izstrādi veiktu tikai konceptuāli atbalstīto ideju iesniedzēji). Šādai kārtībai varētu būt arī netiešs ieguvums – organizācijas, kas iegulda laiku un resursus projektu iesniegumiem, bet netiek atbalstītas, ir mazāk motivētas atkārtoti piedalīties, jo uzskata, ka tērējušas veltīgi laiku.
7. Ņemot vērā, ka projektu īstenotāji kritiskāk vērtējuši projektu vērtēšanas kārtību un kritērijus, **plašāk skaidrot programmas kopējo mērķi un no tā izrietošo projektu vērtēšanas metodoloģiju**. Netieši tam varētu būt arī pozitīva ietekme uz projektu iesniedzēju izpratni par programmā atbalstāmo aktivitāšu raksturu un tādējādi projektos vairāk tiktu iekļautas programmas mērķim atbilstošas aktivitātes.
8. Ņemot vērā, ka tikai 25% organizāciju norāda, ka pēc programmā īstenotajiem projektiem ir īstenojušas citus, līdzīgus projektus, **rosināt organizācijas projektu aktivitātes plānot pēctecīgi** – saistīt programmā plānotās aktivitātes ar organizācijas iepriekš īstenotiem projektiem un aktivitātēm, kā arī plānot tālākas, izrietošas aktivitātes pēc projekta noslēgšanās. Plašākā tvērumā – būtu nepieciešams rosināt organizācijas darbību plānot ilgtermiņā vai vismaz vidējā termiņā.
9. **Lielāku uzmanību pievērst iedzīvotāju līdzdalības ieradumu maiņām** un atbilstoši programmā rosināt projektu iesniedzējus vairāk iekļaut "mazo formu" līdzdalības aktivitātes (**apkaimes, kopienu aktivitātes**), kā arī plašāk izmantot interneta un jauno tehnoloģiju, mediju sniegtās iespējas.
10. Apsvērt iespēju un nepieciešamību veidot **centralizētu projektu rezultātu uzkrāšanas platformu**, kur būtu pieejami projektos radītie konkrētie materiāli (metodiskie materiāli, pētījumi, video u.tml.). Tas nodrošinātu lielāku projektu ilgspēju un vienlaikus ļautu izvairīties no gadījumiem, kad dažādos projektos dažādos gados tiek izstrādāti identiski vai līdzīgi materiāli.

***

4. PROGRAMMA “NVO FONDS”: PĀRSKATS

4.1. Konteksta informācija: iedzīvotāju pilsoniskā līdzdalība

Veidojoties NVO fondam 2015.–2016. gadā (pamatojoties uz Valdības rīcības plānu² un Konceptuālo ziņojumu "Par valsts finansēta nevalstisko organizāciju fonda izveidi"³), jau no pašiem pirmsākumiem tika **aktualizēta tēma par pilsonisko sabiedrību un tās attīstību** – nodrošinot iedzīvotāju līdzdalību un veicinot biedrību un nodibinājumu iesaisti, tām pārstāvot iedzīvotājus, lai pilnveidotu demokrātijas procesus visos publiskās pārvaldes līmeņos. Atbilstoši kā **NVO fonda mērķis** tika izvirzīts: “**veicināt iedzīvotāju līdzdalību un sadarbību sabiedriskajos procesos, uzlabot iedzīvotāju dzīves kvalitāti un stiprināt demokrātiju un pilsoniskās sabiedrības ilgtspējīgu attīstību Latvijā**”. Tādēļ sākumā īsumā raksturosim pilsoniskās līdzdalības un NVO sektora attīstību Latvijā.

Pēdējo divu gadu laika periodu nav iespējams analizēt ārpus Covid-19 pandēmijas konteksta. Tāpat kā citus sektorus, **pandēmija būtiski ietekmēja un joprojām ietekmē gan pilsonisko līdzdalību kā tādu, gan arī NVO sektora attīstību kopumā**. Ņemot vērā periodiski noteiktos Covid-19 izplatības ierobežošanas pasākumus, iedzīvotāju līdzdalības aktivitāšu iespējas tika būtiski ierobežotas. Tā kā iedzīvotāju pilsoniskā līdzdalība jau pirmspandēmijas apstākļos bija neliela, tad pandēmijas ietekme vērtējama kā īpaši kritiska. 2020. gadā īstenotajā NVO fonda izvērtējumā iekļautie dati⁴ liecināja, ka **pilsoniskās līdzdalības aspektā visbiežākā iedzīvotāju aktivitāte ir dalība vides sakopšanas talkās** (2018. gadā to bija darījuši **26%**, bet 2020. gadā **15%** iedzīvotāju⁵), kā arī **naudas ziedošana labdarībai** (2018.g. **25%**, 2020.g. **12%**). Citās pilsoniskās līdzdalības aktivitātēs piedalās pavisam neliels iedzīvotāju īpatsvars – **brīvprātīgo darbu veikuši 6%-8%** iedzīvotāju, **vietējās kopienas aktivitātēs piedalās 5%**, **nevalstisko organizāciju darbā 2%-3%**⁶, politiskajās partijās **1%**. Kopumā **tas rāda ļoti zemu iedzīvotāju pilsoniskās iesaistes līmeni**. Tas apliecina programmas NVO fonds mērķa aktualitāti pilsoniskās sabiedrības attīstības kontekstā. Īpaši tādēļ, ka dati rāda – **iedzīvotāji izteikti biežāk izvēlas pasīvu pilsonisko līdzdalību** (piemēram, ziedojot labdarībai naudu), nevis

² Ministru kabineta 2014. gada 7. aprīļa rīkojums Nr.151 "Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Laimdotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai" 2.pielikumā apstiprinātā Valdības rīcības plāna Deklarācijas par Laimdotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai 128.3.pasākumā noteikto uzdevumu, kas zaudēja spēku ar Ministru kabineta 2015.gada 16.februāra rīkojuma Nr.78 "Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Laimdotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai" pielikumā apstiprināto Valdības rīcības plāna 136.1.pasākumā noteikto uzdevumu.

³ Ministru kabineta 2015. gada 16. decembra rīkojums Nr.792 (prot.Nr.64, 41.§).

⁴ Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana. 2020. Personu apvienība: Latvijas Kultūras akadēmija un SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”. Pieejams:

https://www.sif.gov.lv/sites/sif/files/media_file/NVO_fonds_Izv%C4%93rt%C4%93jumsLKALAB_2020_LAT_1.pdf

⁵ 2020.gada rādītājus būtiski ietekmējusi Covid-19 radītā situācija, tādēļ tos nevar uzskatīt par pilnvērtīgu iedzīvotāju līdzdalības raksturojumu, kam drīzāk izmantojami 2018.gada rādītāji.

⁶ 2018. gadā pēc Kultūras ministrijas pasūtījuma īstenotajā pētījumā "NVO sektors Latvijā – priekšstati, dalība" (pieejams:

<https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/NVO-12.2018.pdf>) secināts, ka kopumā 10% iedzīvotāju ir iesaistījušies kādā no nevalstiskajām organizācijām. Šis rādītājs ir būtiski augstāks, nekā kultūras patēriņa pētījumā identificētais. Iespējams, to var skaidrot ar atšķirīgo jautājuma formulējumu – NVO pētījumā iedzīvotājiem tika vaicāts, vai viņi ir iesaistījušies kādā NVO, kamēr kultūras patēriņa pētījumā – vai ir piedalījušies NVO darbā. Līdz ar to 10% rādītājs visdrīzāk uzrāda kopējo NVO formāli iesaistīto iedzīvotāju īpatsvaru, bet 2%-3% – to īpatsvaru, kuri ir aktīvi un regulāri dalībnieki.

aktīvu līdzdarbošanos (piedaloties NVO darbā, iesaistoties brīvprātīgajā darbā vairāk nekā tikai vides sakopšanas talkās).

Tai pat laikā jāuzsver, ka līdz ar interneta arvien plašāku pieejamību iedzīvotājiem, kā arī jauno mediju un sociālo tīklu attīstību, **attīstās arī dažādas jaunas līdzdalības formas**. Tādēļ arī šādas, netradicionālas, līdzdalības formas būtu apzināmas un monitorējamas pilnvērtīgai iedzīvotāju līdzdalības kopainai. Diemžēl Latvijā līdz šim tā ir maz pētīta joma. Dati, kas iegūti kādā no Rīgas Tehniskās universitātes projektiem⁷, liecina, ka **iedzīvotāju pilsoniskā aktivitāte internetā ir visbiežākā līdzdalības forma** – dažādās interešu grupās un kopās internetā un sociālajos tīklos ir iesaistīti 22% iedzīvotāju, kamēr vides sakopšanas talkās kā populārākajā tradicionālajā līdzdalības formā dalību ņem 20% iedzīvotāju, bet sabiedriskās apspriešanās tikai 12% un nevalstiskajās organizācijās 9%. Dati uzrāda arī citu būtisku līdzdalības attīstības tendenci. **15% iedzīvotāju iesaistās kopīgās kaimiņu un apkāmes aktivitātēs**, un 4% ir apkāmes biedrību un kopienu dalībnieki. Tas, savukārt, norāda uz būtisku līdzdalības attīstības potenciālu tieši “mazo formu” līdzdalībā. Kopumā šie dati liecina, ka **iedzīvotāju līdzdalības veidi un formas būtiski mainās**, un dažādi jaunienākuši līdzdalības veidi dažkārt ir pat plašāk izplatīti kā tradicionālās līdzdalības formas. Līdz ar to **izaicinājums ir šīs jaunās iesaistes formas pilnvērtīgi integrēt kopējā līdzdalības tvērumā**.

Grafiks 1. Latvijas iedzīvotāju pilsoniskā un sociālā aktivitāte (%)

Datu avots: Latvijas Pilsoniskās alianses (LPA) datu apkopojums, prezentēts LPA rīkotajā tiešsaistes pasākumā “Pilsoniskā sabiedrība Latvijā: kurp dodamies?” 2021. gada 29. oktobrī. Materiāls pieejams: https://nvo.lv/uploads/lpa_29_10_21_pilsoniska_līdzdaliba.pdf Datu pirmavoti: Latvijas Zinātnes padomes Fundamentālo un lietišķo pētījumu projekta "Tilts uz oglekļa neitralitāti enerģijas kopienās: sociālās un humanitārās zinātnes satiekas ar enerģētikas pētījumiem" ietvaros īstenota iedzīvotāju aptauja (SKDS). RTU Elektrotehnikas un vides inženierzinātņu fakultātes Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūts, 2021. // Vēlētāju aktivitātes dati: www.cvk.lv // Dati par kultūras līdzdalību: Kultūras patēriņa un līdzdalības ietekmes pētījums. 2020. LKA, SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, SIA „SKDS”. Pieejams: <https://www.km.gov.lv/lv/media/11801/download>

Lai identificētu **iemeslus iedzīvotāju pasivitātei līdzdalībā**, izvērtējuma ietvaros īstenotajā biedrību un nodibinājumu aptaujā respondenti tika lūgti norādīt, kas, viņuprāt, ir būtiskākie šķēršļi Latvijas iedzīvotāju

⁷ Latvijas Zinātnes padomes Fundamentālo un lietišķo pētījumu projekta "Tilts uz oglekļa neitralitāti enerģijas kopienās: sociālās un humanitārās zinātnes satiekas ar enerģētikas pētījumiem" ietvaros īstenota iedzīvotāju aptauja (SKDS). RTU Elektrotehnikas un vides inženierzinātņu fakultātes Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūts, 2021.

pilsoniskai līdzdalībai. Sniegto atbilžu tvērums ir ļoti plašs, bet **to iespējams segmentēt četros tematiskos blokos.**

Pirmkārt, **intereses trūkums** – uz to norāda 57% aptaujāto un tā ir visbiežāk sniegtā NVO sektora atbilde. Šeit gan jāuzsver, ka intereses trūkums visdrīzāk pats par sevi jau ir sekas kādiem citiem iemesliem un apsvērumiem. Viens no skaidrojumiem varētu būt iedzīvotāju nevēlēšanās kaut ko darīt bezmaksas, uz ko norāda 44% aptaujāto.

Otrkārt, **informācijas, zināšanu un pieredzes trūkums** – uz informācijas trūkumu norāda 44% aptaujāto (jāuzsver, ka 2020. gada aptaujā šo iemeslu norādīja ievērojami biežāk, 53% gadījumu), savukārt uz zināšanu un prasmju trūkumu norāda 45% aptaujāto.

Treškārt, **iespēju trūkums** – 32% norādījuši, ka iedzīvotājiem nav laika līdzdalībai, 32% norāda uz Covid-19 dēļ ieviestajiem ierobežojumiem, 24% uzskata, ka pieejamās iespējas neatbilst iedzīvotāju interešu jomām, 15% norāda, ka trūkst iespēju tuvu dzīvesvietai, savukārt 12% valodas barjeru identificē kā būtisku šķērslī.

Ceturtkārt, **neticība savām iespējām panākt pārmaiņas** – uz to norāda gan tikai 6% aptaujāto, tomēr jāuzsver, ka anketā šāda kategorija nebija iekļauta un to paši respondenti norādījuši papildus (tāpat jāuzsver, ka 2020. gada aptaujā šo papildu atbildi norādīja 4% aptaujāto, tātad novērojams pieaugums tās pieminēšanas biežumā). Ja tā tiktu iekļauta anketā kā viena no atbilžu kategorijām, iespējams, tās minēšanas biežums būtu izteikti augstāks. Tieši neticība iespējām panākt pārmaiņas varētu būt arī vēl viens skaidrojums iedzīvotāju intereses trūkumam iesaistīties līdzdalībā.

Grafiks 2. NVO sektora vērtējums par būtiskākajiem šķēršļiem iedzīvotāju pilsoniskai līdzdalībai (%)

Datu avots: NVO sektora aptauja 2020. un 2021. gadā.

Jautājums aptaujā: Jūsaprāt, kas ir būtiskākie šķēršļi Latvijas iedzīvotāju pilsoniskai līdzdalībai?

Piezīmes:

Vairākatbilžu jautājums, atbilžu summa >100%.

*Šīs kategorijas nebija iekļautas 2020.gada aptaujā.

^Šī kategorija nebija iekļauta aptaujas anketā, to papildus norādījuši paši respondenti. Datu interpretācijā jāņem vērā – ja tāda kategorija būtu iekļauta anketā, tās nosaukšanas biežums var būt būtiski augstāks.

4.2. Konteksta informācija: NVO sektora attīstība

Kā norādīts izpētē “NVO Ilgtspējas Indekss Latvijā 2020”⁸, 2020. gada beigās **Latvijā bija 24 849 biedrības un 1727 nodibinājumi**. Tomēr **ne visas tās ir aktīvas un darbojošas**. Kā liecina Latvijas Pilsoniskās alianses apkopotie dati⁹, no šīm aptuveni 25 tūkstošiem organizāciju, tikai **aptuveni 19 tūkstoši ir iesnieguši gada pārskatus**. Un **tikai 12 tūkstoši organizāciju gada pārskatos norāda apgrozījumu, kas lielāks nekā nulle (>0)**. Tādējādi par aktīvām biedrībām un nodibinājumiem varētu uzskatīt tikai šos 12 tūkstošus organizāciju.

Jau minētajā datu apkopojumā secināts arī, ka **tikai 34% biedrību un nodibinājumu ir vismaz viens darbinieks**, kamēr 66% nav neviena darbinieka. Pie tam – **tikai 15% organizāciju gada pārskatos ir norādījušas izdevumus algām**. Tātad tādu organizāciju, kurās to darbiniekiem tiek maksāts atalgojums, ir ne vairāk kā 2 tūkstoši.

2020. gadā īstenotajā NVO fonda izvērtējumā¹⁰ **tika mēģināts identificēt, cik liela daļa no kopumā aktīvajām 12 tūkstošiem organizāciju darbojas pilsoniskās sabiedrības un līdzdalības jomās**. Ar SIA “Lursoft IT” palīdzību veiktie aprēķini un pēc tam īstenotā NVO sektora kvantitatīvā izpēte liecināja, ka ir vismaz 800 organizāciju, kuras var tikt uzskatītas par programmas NVO fonds potenciālajiem projektu iesniedzējiem. Tā kā jāpieņem, ka ne visas organizācijas atsaucās kvantitatīvajā izpētē, tad pētnieki pieņem, ka **aptuveni 1 tūkstotis organizāciju ir tādu, kas darbojas pilsoniskās sabiedrības jomā**. Šo skaitu lielā mērā apliecina arī šajā, 2021. gadā īstenotā NVO sektora aptauja, kur kvantitatīvajā izpētē kā mērķgrupai atbilstošas organizācijas atsaucās kopskaitā 848 biedrības un nodibinājumi. Papildus šo aprēķināto skaitu pamato arī Latvijas Pilsoniskās alianses veiktie aprēķini par ministriju un Saeimas līdzdalības mehānismos iesaistītajām organizācijām – aprēķini liecina, ka tādu organizāciju ir kopskaitā 720.

Ilustrācija 1. Biedrību un nodibinājumu skaits un aktivitāte Latvijā

Datu avots: Latvijas Pilsoniskās alianses (LPA) datu apkopojums, prezentēts LPA rīkotajā tiešsaistes pasākumā “Pilsoniskā sabiedrība Latvijā: kurp dodamies?” 2021. gada 29. oktobrī. Materiāls pieejams: https://nvo.lv/uploads/lpa_29_10_21_pilsoniska_līdzdaliba.pdf

26 576 – biedrību un nodibinājumu kopskaits

18 712 – biedrību un nodibinājumu kopskaits, kas ir iesniegušas gada pārskatus

12 189 – biedrības un nodibinājumi, kuru ieņēmumi >0

34% biedrību un nodibinājumu ir vismaz 1 darbinieks

15% biedrību un nodibinājumu uzrāda izdevumus algām

Aptuveni 1 tūkstotis biedrību un nodibinājumu darbojas pilsoniskās sabiedrības un līdzdalības jomā

720 biedrības un nodibinājumi ir piedalījušies ministriju un/vai Saeimas līdzdalības mehānismos

⁸ NVO Ilgtspējas Indekss Latvijā 2020. Latvijas Pilsoniskā alianse. Pieejams: https://nvo.lv/uploads/latvia_zinojums_final.pdf

⁹ Latvijas Pilsoniskās alianses (LPA) datu apkopojums, prezentēts LPA rīkotajā tiešsaistes pasākumā “Pilsoniskā sabiedrība Latvijā: kurp dodamies?” 2021. gada 29. oktobrī. Materiāls pieejams: https://nvo.lv/uploads/lpa_29_10_21_pilsoniska_līdzdaliba.pdf

¹⁰ Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana. 2020. Personu apvienība: Latvijas Kultūras akadēmija un SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”. Pieejams:

https://www.sif.gov.lv/sites/sif/files/media_file/NVO_fonds_Izv%C4%93rt%C4%93jumsLKALAB_2020_LAT_1.pdf Par konkrēto tēmu skatīt 6.1.nodaļu.

Kā norādīts jau pieminētajā izpētē “NVO Ilgtspējas Indekss Latvijā 2020”¹¹, **pandēmijai ir bijusi negatīva ietekme uz biedrību un nodibinājumu darbību** – faktiski visām organizācijām bija jāpārskata sava iepriekšējā pieeja un stratēģijas, lai turpinātu darbību un spētu reaģēt uz pandēmijas izraisītajām sekām. Tai pat laikā **ir konstatējami arī atsevišķi pozitīvās ietekmes aspekti**. Pēdējā gada laikā ir **nedaudz uzlabojies organizāciju kapacitātes un finansiālās ilgtspējas novērtējums** – tas saistīts ar atbalstu organizāciju kapacitātei no programmas NVO fonds un Aktīvo iedzīvotāju fonda (AIF). Šo finanšu rīku pieejamība gan paplašinājusi organizāciju iespējas finanšu piesaistei, gan arī radījusi pamatu kapacitātes stiprināšanai vidējā un ilgtermiņā, atbalstot aktivitātes, kas veicina organizāciju darbības regularitāti un kompetenci.

Lai gan finansiālās ilgtspējas un kapacitātes aspekts minētajā izpētē identificēti kā pozitīvas attīstības aspekti, dotā izvērtējuma ietvaros veiktā **NVO sektora aptauja liecina, ka tieši finansiālā nestabilitāte ir viens no būtiskākajiem šķēršļiem sektora attīstībai**. Kopumā 52% aptaujāto norāda, ka sektora attīstību kavē nepietiekams finansējums un 48% – ka neregulārs finansējums. Tāpat izteikti bieži – 50% gadījumu – tiek norādīts uz to, ka **attīstību kavē liela birokrātija projektu konkursos** (jāuzsver gan, ka šādu vērtējumu sniegušo īpatsvars pēdējā gada laikā samazinājies par 4%). Bet 47% kā šķērslī norāda **zemu iedzīvotāju līdzdalības aktivitāti**. Tai skaitā jāuzsver, ka katras trešās organizācijas pārstāvji norādījuši – **nepietiekami aktīvi ir arī pašas organizācijas biedri**, ne tikai iedzīvotāji kopumā.

Salīdzinot jauniegūtos datus ar organizāciju vērtējumiem 2020. gadā, novērojams, ka **divi aspekti kā šķēršļi tikuši pieminēti biežāk nekā iepriekš** – **Covid-19 negatīvo ietekmi** izjūtošo organizāciju īpatsvars pieaudzis no 29% līdz 35%, un **cilvēkresursu trūkumu** izjūtošo – no 25% līdz 30%.

Grafiks 3. Būtiskākie šķēršļi NVO sektora attīstībai (%)

Datu avots: NVO sektora aptauja 2020. un 2021. gadā.

Jautājums aptaujā: Kas ir būtiskākie šķēršļi, kas kavē NVO sektora attīstību Latvijā?

Piezīme: Vairākatbilžu jautājums, atbilžu summa >100%.

*Šī kategorija nebija iekļauta 2020.gada aptaujā.

¹¹ NVO Ilgtspējas Indekss Latvijā 2020. Latvijas Pilsoniskā alianse. Pieejams: https://nvo.lv/uploads/latvia_zinojums_final.pdf

NVO sektora aptaujas dati ļauj gūt arī **raksturojumu par pilsoniskās sabiedrības un iedzīvotāju līdzdalības jomā iesaistīto organizāciju ikdienas darbību**. Dati liecina, ka šajā jomā ir pārstāvētas **gan jau ilgstoši strādājošas organizācijas** (21% ir tādu, kuras darbojas jau vairāk nekā 20 gadus), **gan nesen dibinātas** (11% dibinātas pēdējo 3 gadu laikā). **35% organizāciju ir tādas, kuru darbs notiek regulāri**, katru dienu. Vēl **35% – tādas, kuru darbs ir situatīvs**, no gadījuma uz gadījumu. Savukārt 9% organizāciju šobrīd ir neaktīvas un to darbība apturēta.

Dati arī liecina, ka **absolūtais vairākums (70%) organizāciju savu darbību plānu ne vairāk kā tuvākajam gadam**.

54% organizāciju darbojas vietējā mērogā, 29% reģionālā, 39% nacionālā, bet 30% apgalvojušas, ka strādā starptautiskā mērogā. Jāuzsver, ka organizācijai var būt vairāki darbības mērogi vienlaikus.

16% organizāciju pēdējo 3 gadu laikā nav īstenojušas nevienu projektu, bet 48% īstenojušas ne vairāk kā 5 projektus. Katra trešā organizācija ir īstenojušas vairāk nekā 5 projektus.

Kopumā **55% organizāciju norāda, ka tām nav neviena algota darbinieka**, bet 16% algo 1 vai 2 darbiniekus, 14% – 3 līdz 5 darbiniekus.

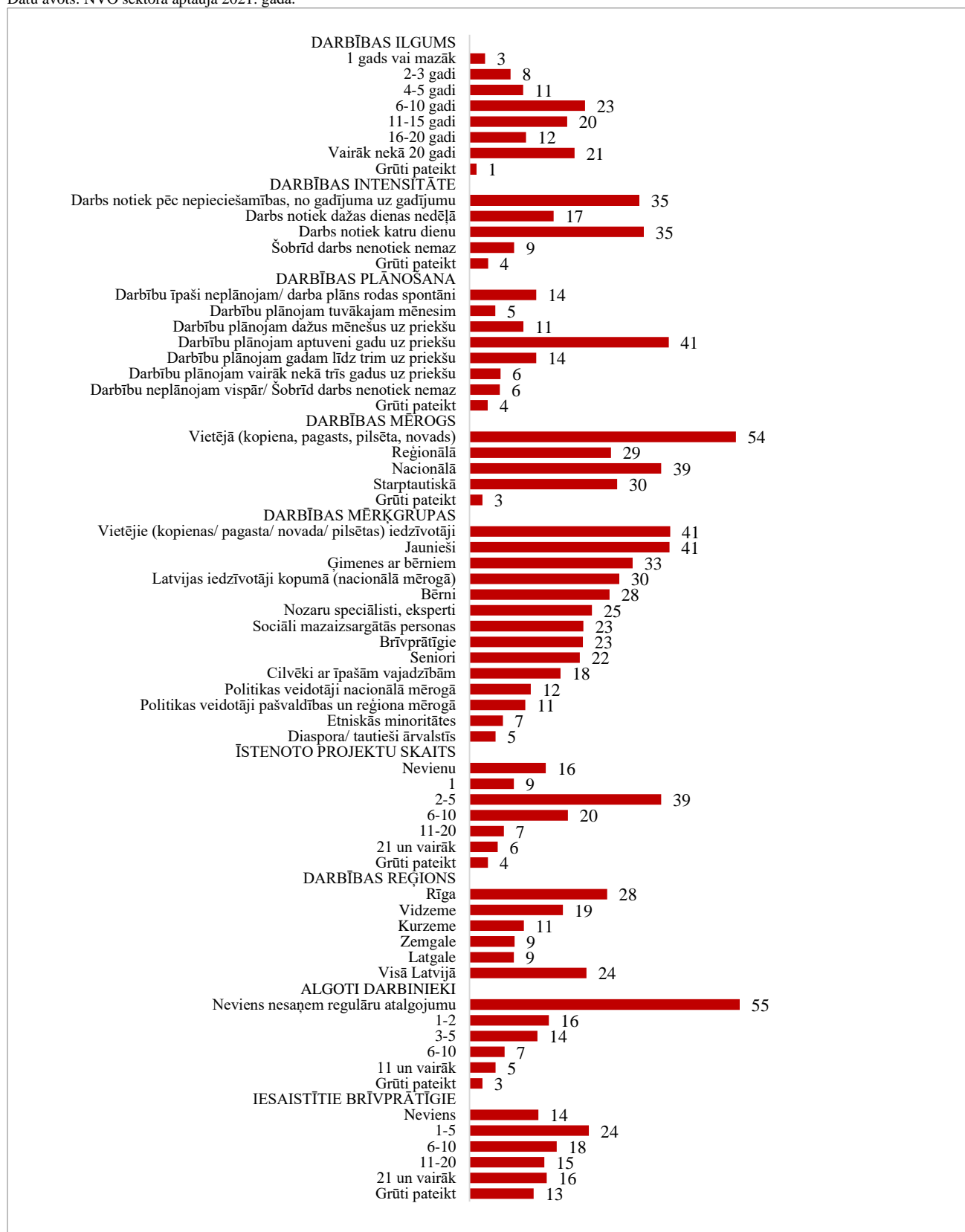
Tai pat laikā **vairākums organizāciju savās aktivitātēs ir iesaistījušas brīvprātīgos** – tikai 14% apgalvo, ka nav iesaistījušas nevienu brīvprātīgo.

41% organizāciju norāda, ka strādā ar vietējo kopienu, un vēl 41% – ka strādā ar jauniešiem. Jāpiebilst, ka šīs organizācijas visbiežāk strādā arī ar citām mērķgrupām – tikai 7% ir tādu, kas strādā tikai ar vietējo kopienu, un tikai 4% tādu, kas strādā tikai ar jauniešiem. 33% organizāciju kā savu mērķgrupu norāda ģimenes ar bērniem, bet 30% – visus Latvijas iedzīvotājus kopumā. **Ar sociāli mazaizsargātām grupām strādā 23% organizāciju, ar cilvēkiem ar īpašām vajadzībām – 18%, etniskajām minoritātēm – tikai 7% organizāciju**. Savukārt ar politikas veidotājiem strādā aptuveni katra desmitā organizācija.

Kopumā šie dati liecina, ka **pilsoniskās sabiedrības jomā ir pārstāvētas ļoti dažādas organizācijas** – gan pēc darbības ilguma un mērķgrupām, gan darbības intensitātes, mēroga un reģiona. Tai pat laikā **ir konstatējamas arī dažas kopīgas iezīmes** – darbība reti tiek plānota ilgtermiņam, algoti darbinieki ir nelielā daļā organizāciju, savukārt galvenokārt darbība balstās brīvprātīgo iesaistē. Tas sakrīt arī ar jau iepriekš norādītajiem datiem par **būtiskākajiem izaicinājumiem sektora attīstībā – finanšu resursu pieejamība, finanšu ilgtspēja, cilvēkresursu pieejamība, darbības nepārtrauktības nodrošināšana**.

Grafiks 4. Pilsoniskās sabiedrības jomā strādājošo organizāciju profils (%)

Datu avots: NVO sektora aptauja 2021. gadā.

Tā kā liela daļa organizāciju norāda, ka būtisks šķērslis to darbībai ir nepietiekams un neregulārs finansējums, **būtisks ir jautājums par finanšu instrumentu pieejamību NVO sektoram (kā pieejamības, tā arī regularitātes un nepārtrauktības aspektā)**. NVO sektora aptaujā organizācijas tika lūgtas norādīt, kādiem finanšu instrumentiem ir pieteikušās un saņēmušas atbalstu pēdējo 3 gadu laikā. Šie dati liecina, ka pilsoniskās sabiedrības un līdzdalības jomā strādājošās biedrības un nodibinājumi **visbiežāk ir pieteikušās projektu konkursos pašvaldībās** (kopumā 50% no organizācijām, tai skaitā 42% ir guvušas atbalstu), **SIF administrētajām programmām** (attiecīgi – 49% un 31% (tai skaitā NVO fonds – 35% un 18%), **Valsts kultūrkapitāla fonda atbalsta programmām** (30% un 19%), **EEZ un Norvēģijas granta programmām** (26% un 12% (tai skaitā programma Aktīvo iedzīvotāju fonds – 23% un 11%)), **Lauku atbalsta dienesta atbalsta programmām** (24% un 19%). Pieprasīti finansējuma instrumenti bijuši arī **ES struktūrfondi** (20% un 13%), **JSPA**, t.sk. ES finansējums jaunatnes jomā (16% un 11%), kā arī **deleģēšanas vai līdzdarbības līgumi ar pašvaldībām** (19% un 17%).

Tabula 1. Finansējuma avoti, kuriem NVO pieteikušās pēdējo 3 gadu laikā (%): detalizēti konkrētu programmu griezumā

Datu avots: NVO sektora aptauja 2021. gadā.

Jautājums aptaujā: Par katru no minētajiem finansējuma avotiem atzīmējiet, lūdzu, kuros no tiem pēdējo 3 gadu laikā esat pieteikušies un kuros esat guvuši atbalstu/finansējumu!

Piezīme: organizācija var būt pieteikusies atbalstam vairākās programmās, tādēļ programmu datu summa var nesakrist ar kopējo rādītāju pie organizācijas. Piemēram, 49% no visām NVO pēdējo 3 gadu laikā ir pieteikušās kādā no SIF atbalsta programmām, bet daļa organizāciju ir pieteikušās vairākās programmās, tādēļ programmu summa ir lielāka nekā 49%.

	Esam pieteikušies	Esam guvuši atbalstu
Projektu konkursi pašvaldībās	50	42
SIF: KOPĀ	49	31
SIF: Programma "Latvijas NVO fonds"	35	18
SIF: Līdzfinansējuma programma	18	9
SIF: Programma "Ģimenei draudzīgas vides veidošana"	11	4
SIF: Programma "Atbalsts NVO Covid-19 krīzes radīto negatīvo seku mazināšanai"	8	5
SIF: Programma "Atbalsts diasporas un Latvijas bērnu kopējām nometnēm"	5	2
SIF: Programma "Pilsoniskās līdzdalības veicināšanas programma diasporas NVO darbības atbalstam"	5	3
SIF: Programma "Atbalsts ģimeņu interešu pārstāvošo NVO pamatdarbības nodrošināšanai"	4	2
SIF: Programma "Atbalsts NVO sabiedrības informēšanai par vakcināciju pret Covid-19"	3	1
SIF: Programma "Reģionālo un vietējo mediju atbalsta programma"/ "Mediju atbalsta fonds"	3	1
SIF: Programma "Mazākumtautību un latviešu jauniešu sadarbības programma"	3	1
SIF: Programma "Atbalsts medijiem sabiedriski nozīmīga satura veidošanai un nacionālās kultūrtelpas stiprināšanai latviešu valodā"	2	1
SIF: Programma "Latviešu valodas apguve remigrantiem un viņu ģimenes locekļiem"	1	1
VKKF: Valsts kultūrkapitāla fonda atbalsta programmas	30	19
EEZ un Norvēģijas granta programmas: KOPĀ	26	12
EEZ un Norvēģijas granta programmas: Programma "Aktīvo iedzīvotāju fonds"	23	11
EEZ un Norvēģijas granta programmas: Programma "Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība" (VARAM, KM)	3	1
EEZ un Norvēģijas granta programmas: Programma "Klimata pārmaiņu mazināšana, pielāgošanās tām un vide" (VARAM)	2	1
EEZ un Norvēģijas granta programmas: Programma "Pētniecība un izglītība" (VIAA)	1	0,3
EEZ un Norvēģijas granta programmas: Programma "Sociālais dialogs – cienīgs darbs"	1	0,5
LAD: Lauku atbalsta dienesta atbalsta programmas	24	19

	Esam pieteikušies	Esam guvuši atbalstu
CFLA: ES struktūrfondi	20	13
Deleģēšanas vai līdzdarbības līgums ar pašvaldību	19	17
JSPA, t.sk. ES finansējums jaunatnes jomā: KOPĀ	16	11
JSPA, t.sk. ES finansējums jaunatnes jomā: ES programma "Erasmus+: Jaunatne darbībā" – jaunatnes joma	13	8
JSPA, t.sk. ES finansējums jaunatnes jomā: ES programma "Eiropas Solidaritātes korpuss"	6	5
JSPA, t.sk. ES finansējums jaunatnes jomā: Jaunatnes politikas valsts programmas	6	4
VIAA, t.sk. ES finansējums izglītības un mācību jomā: ES programma "Erasmus+" – izglītības joma	14	9
ASV vēstniecība: Mazo grantu programma	12	7
VRAA, LVAF: Latvijas vides aizsardzības fonda programmas	11	8
NORDEN: KOPĀ	10	6
NORDEN: Atbalsta programma "NVO programma" / "Ziemeļvalstu un Baltijas valstu NVO programma"	6	3
NORDEN: Atbalsta programma "Kultūra" / "Ziemeļvalstu kultūras un mākslas programma"	5	2
NORDEN: Atbalsta programma "NVO programmas Baltijas jūras reģionam"	4	2
NORDEN: Atbalsta programma "Cilvēku ar invaliditāti organizāciju sadarbība Ziemeļvalstu reģionā"	1	0,5
LM, t.sk. ES finansējums: ES Nodarbinātības un sociālās inovācijas programma / Eiropas Sociālais fonds+	9	7
Deleģēšanas vai līdzdarbības līgums ar ministriju	9	7
KM, t.sk. ES finansējums kultūras un integrācijas jomā: KOPĀ	7	3
KM, t.sk. ES finansējums kultūras un integrācijas jomā: ES programma "Radošā Eiropa"	5	2
KM, t.sk. ES finansējums kultūras un integrācijas jomā: ES programma „Eiropa pilsoņiem”	5	2
VARAM: Eiropas teritoriālās sadarbības programmas (Interreg)	6	4
ĀM: Programma "Atbalsts attīstības sadarbības projektiem Latvijas Republikas noteiktajās saņēmējvalstīs"	3	2
IeM, KM: Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds	2	2

Detalizētāk iespējams analizēt arī, kuri no šiem finansējuma instrumentiem ir būtiski tiem, kuri ir pieteikušies programmas NVO fonds finansējumam. Šādā griezumā novērojams, ka **programmas NVO fonds projektu iesniedzējiem būtiskākie citi finansējuma avoti ir: projektu konkursi pašvaldībās (65% ir iesnieguši šādus projektus un 52% saņēmuši atbalstu), Aktīvo iedzīvotāju fonds (attiecīgi – 56% un 26%), kā arī VKKF atbalsta programmas (39% un 21%)**. Šie trīs finansējuma avoti ir NVO fonda mērķgrupai visbūtiskākie finansējuma piešķirēji. Vēl kā būtiski finansējuma instrumenti jāmin arī LAD atbalsta programmas un deleģēšanas līgumi ar ministrijām – tajos finansējumu ir saņēmušas 22%-23% organizāciju.

Detalizētāka datu analīze liecina, ka NVO fonda un Aktīvo iedzīvotāju fonda mērķgrupas lielā mērā pārklājas – 56% no tiem, kas ir pieteikušies NVO fonda finansējumam, ir pieteikušies arī Aktīvo iedzīvotāju fonda konkursos (finansējumu saņēmuši 26%), un, savukārt, 79% no tiem, kas ir pieteikušies konkursos Aktīvo iedzīvotāju fondā, ir iesnieguši projektus arī NVO fondā (finansējumu saņēmuši 46%). Līdz ar to būtu jēgpilni turpmākajos izvērtējumos analizēt abu finanšu instrumentu savstarpējo sinerģiju.

Grafiks 5. Finansējuma avoti, kuriem pēdējo 3 gadu laikā pieteikušās tās organizācijas, kas ir iesniegušas projektus programmā NVO fonds (%)

Datu avots: NVO sektora aptauja 2021. gadā.

Jautājums aptaujā: Par katru no minētajiem finansējuma avotiem atzīmējiet, lūdzu, kuros no tiem pēdējo 3 gadu laikā esat pieteikušies un kuros esat guvuši atbalstu/finansējumu!

Runājot par finansējuma pieejamību, jāuzsver 2020. gada izvērtējumā konstatētais – 46% organizāciju norādījušas, **ka visgrūtāk ir piesaistīt finansējumu konkrētām izdomātām projektu idejām**. Tas liecina, ka organizācijām ne vienmēr ir pieejams finansējums tām idejām un aktivitātēm, ko tās pašas ir iecerējušas, savukārt, esošo finansējuma instrumentu noteikumos organizācijas ne vienmēr prot iekļauties (adaptēt savas idejas vai izstrādāt jaunas, atbilstošas projektu nosacījumiem). No vienas puses, tas rada pamatu **plašākām diskusijām par finansējuma piešķiršanas principiem** (finansējums jebkādam idejām un aktivitātēm vai finansējums specifiski virzītām aktivitātēm). No otras puses, tas **aktualizē arī jautājumu par organizāciju kapacitāti, kompetencēm un prasmēm projektu sagatavošanā**.

4.3. NVO fonda darbības pamatojums

Lai sniegtu ieguldījumu pilsoniskās sabiedrības attīstībā, 2014. gadā sāka veidot atbalsta instrumentu nevalstiskajam sektoram – pamatojoties uz Valdības rīcības plānu¹², tika izveidota Kultūras ministrijas darba grupa un izstrādāts Konceptuālais ziņojums "Par valsts finansēta nevalstisko organizāciju fonda izveidi"¹³

¹² Ministru kabineta 2014. gada 7. aprīļa rīkojums Nr.151 "Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Laimdotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai" 2.pielikumā apstiprinātā Valdības rīcības plāna Deklarācijas par Laimdotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai 128.3.pasākumā noteikto uzdevumu, kas zaudēja spēku ar Ministru kabineta 2015.gada 16.februāra rīkojuma Nr.78 "Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Laimdotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai" pielikumā apstiprināto Valdības rīcības plāna 136.1.pasākumā noteikto uzdevumu.

¹³ Ministru kabineta 2015. gada 16. decembra rīkojums Nr.792 (prot.Nr.64, 41.§).

(turpmāk – “Konceptuālais ziņojums”). Saskaņā ar šo ziņojumu Kultūras ministrija un Sabiedrības integrācijas fonds tika noteikti par atbildīgajām institūcijām, un pilsoniskās sabiedrības ilgtspējības attīstības stiprināšanai un NVO darbības atbalstam tika izveidota atsevišķa valsts budžeta finansētā programma “NVO fonds” (turpmāk – NVO fonds).

NVO fonds uzsāka darbību 2016. gadā; līdz 2018. gadam tika īstenots saskaņā ar SIF izstrādāto NVO fonda darbības stratēģiju¹⁴ (turpmāk – Stratēģija) un atbilstoši “Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņem 2012.–2018. gadam”¹⁵ (turpmāk – NIPSIPP 2012.–2018.), kas cita starpā akcentēja pilsoniskās sabiedrības nozīmi. Tālāk nepieciešamība stiprināt pilsonisko sabiedrību tika noteikta “Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas īstenošanas plānā 2019.–2020. gadam”¹⁶, kas uzskatāms par pārejas perioda plānu un vadlīniju dokumentu NVO fonda darbībai pārejas periodā 2019.–2020. gadā; kā arī šis dokuments nosaka šajā periodā sasniedzamos politikas rezultātus un politikas rezultātīvos rādītājus. 2021. gada sākumā tika apstiprinātas “Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2021.–2027. gadam”¹⁷ (turpmāk – SPASAP 2021.–2027.), kas nosaka nākamajā periodā sasniedzamos politikas rezultātus un atbilstošos rezultātīvos rādītājus – to sasniegšanas progresu plānots izvērtēt atbilstoši sasniegtajam 2024. un 2027. gadā. Lai nodrošinātu SIF virsmērķu un mērķu sasniegšanu kopumā, 2020. gadā apstiprināta Sabiedrības integrācijas fonda stratēģija 2020.–2024. gadam¹⁸.

4.4. NVO fonda darbības pamatprincipi

NVO fonda darbības pamatprincipi tika noteikti “Valsts budžeta finansētā NVO fonda darbības stratēģijā 2017.–2018. gadam”.

Fonda mērķis ir veicināt iedzīvotāju līdzdalību un sadarbību sabiedriskajos procesos, uzlabot iedzīvotāju dzīves kvalitāti un stiprināt demokrātiju un pilsoniskās sabiedrības ilgtspējīgu attīstību Latvijā.

Fonda uzdevums – finansiāli atbalstot pilsoniskās sabiedrības aktivitātes, nodrošināt demokrātisku valsts pārvaldību un plašākas sabiedrības iesaisti sabiedrībai svarīgu jautājumu risināšanā, tādējādi nodrošinot kvalitatīvu un sabiedrības interesēm atbilstošu lēmumu pieņemšanu un pakalpojumu sniegšanu.

Fonda darbības virzieni

Saskaņā ar Stratēģiju tika izvirzīti septiņi darbības virzieni: NVO darbības stiprināšana; atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm; līdzfinansējums NVO projektiem, kas finansēti ar ārvalstu finanšu

¹⁴ Pamatojoties uz MK rīkojumu, SIF izstrādāja nevalstisko organizāciju fonda (turpmāk – NVO fonds) darbības stratēģiju līdz 2018. gadam, kas tika saskaņota ar Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomi un Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņu īstenošanas uzraudzības padomi un apstiprināta ar SIF padomes 21.09.2016. lēmumu (prot. Nr.99, 4.4.§).

¹⁵ Ministru kabineta 2011.gada 20.oktobra rīkojums Nr.542 (prot. Nr.58, 21.§)

¹⁶ Ministru kabineta 2018. gada 18. jūlija rīkojums Nr. 345 (prot. Nr. 33, 49. §)

¹⁷ Ministru kabineta 2021.gada 5. februāra rīkojums Nr.72 (prot. Nr.12 24§)

¹⁸ Informācija saskaņā ar informāciju SIF mājas lapā, pieejams: <https://www.sif.gov.lv/lv/strategija-misija-un-vizija>

instrumentiem; NVO savstarpējās sadarbības stiprināšana; NVO interešu aizstāvības stiprināšana; mazākumtautību NVO darbības stiprināšana; atbalsts biedrībām un nodibinājumiem neparedzētiem gadījumiem.

Katru gadu Stratēģiskās plānošanas komiteja lemj par konkrētu prioritāšu izvirzīšanu un finansējuma novirzīšanu visām prioritātēm kopumā vai arī konkrētu iezīmētu finansējumu katram no darbības virzieniem.

Tabula 2. Fonda darbības virzieni un katram virzienam plānotais finansējums 2016.-2021. gadam (euro)

Datu avots: Latvijas valsts budžeta finansētās programmas "NVO fonds" atklāta projektu iesniegumu konkursu nolikumi; izvērtējuma ziņojumi.

*2020. gadā mainījās pieeja finansējuma iedalījumam – netika iezīmēts noteikts finansējums katram darbības virzienam, bet finansējums sadalīts makro un mikro projektiem, turklāt katrs iesniedzējs var atzīmēt vienu vai vairākus darbības virzienus.

		2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.	NVO darbības stiprināšana – kopā	250 000	240 000	308 557,10	591 440	Jā*	Jā*
	t.sk. mikroprojekti	70 000	50 000	61 711,42			
	t.sk. makroprojekti	180 000	190 000	246 845,68			
2.	Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm	100 000	90 000			Jā*	Jā*
3.	Līdzfinansējums NVO projektiem, kas finansēti ar ārvalstu finanšu instrumentiem						
4.	NVO savstarpējās sadarbības stiprināšana					Jā*	Jā*
5.	NVO interešu aizstāvības stiprināšana	50 000	50 000	77 139,28	147 860	Jā*	Jā*
6.	Mazākumtautību NVO darbības stiprināšana						
7.	Atbalsts biedrībām un nodibinājumiem neparedzētiem gadījumiem						
	Kopā	400 000	380 000	385 696,38	739 330	1 097 000	1 396 500

Fonda finansējuma saņēmēji – Latvijas Republikā reģistrētas biedrības un nodibinājumi, kas darbojas sabiedrības interesēs, veicinot pilsonisko līdzdalību, sabiedrības interešu aizstāvību un demokrātiju. Par šo tēmu detalizētāk skatīt apakšodaļu 5.1.

Fonda finansējuma piešķiršana un izlietojuma uzraudzība

Fonda administrētājs ir publisks nodibinājums Sabiedrības integrācijas fonds (SIF). SIF atrodas Ministru prezidenta institucionālā pārraudzībā un kultūras ministra funkcionālā pārraudzībā. NVO fonda darbību īsteno SIF struktūrvienība.

Fonda prioritātes nosaka SIF padomes apstiprināta Stratēģiskās plānošanas komiteja (turpmāk – SPK), kuras sastāvā ir divi SIF sekretariāta pārstāvji, SIF padomē ietilpstošu ministriju¹⁹ deleģēti pārstāvji un seši NVO un Ministru kabineta (turpmāk – MK) sadarbības memoranda īstenošanas uzraudzības padomes (turpmāk – Memoranda padome) deleģēti pārstāvji. SPK izvirzītās prioritātes saskaņo Memoranda padome un Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņu īstenošanas uzraudzības padome.

¹⁹ Ārlietu ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Kultūras ministrija, Labklājības ministrija, Tieslietu ministrija, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija.

Prioritātes apstiprina SIF Padome. Pamatojoties uz apstiprinātajām prioritātēm, SIF Struktūrvienība izstrādā atklāta projektu iesniegumu konkursa nolikumu, kuru apstiprina SIF padome.

Projektu vērtēšana notiek trīs kārtās. Projektu kvalitāti izvērtē SIF padomes izveidotās vērtēšanas komisijas locekļi un viņu aizvietotāji, kā arī atklāta konkursa kārtībā piesaistīti NVO sektora projektu vērtēšanas eksperti. Sākot ar 2018. gada konkursu, vērtēšanas komisijā tika iekļauts arī Memoranda padomes deleģēts pārstāvis. Ekspertu vērtējumus izskata un apstiprina vērtēšanas komisija saskaņā ar Vērtēšanas komisijas nolikumu; tās sastāvā ir SIF, SIF padomē pārstāvēto ministriju, Valsts kancelejas un Pārresoru koordinācijas centra deleģēti pārstāvji, kā arī NVO pārstāvis, ko deleģējusi Memoranda īstenošanas padome. Līgumus ar projektu ieviesējiem slēdz un projektu īstenošanu uzrauga SIF Struktūrvienība.

4.5. NVO fonda finansējuma saņēmēji

Saskaņā ar NVO fonda Stratēģiju finansējumu var saņemt Latvijas Republikā reģistrētas biedrības un nodibinājumi, kas darbojas sabiedrības interesēs, veicinot pilsonisko līdzdalību, sabiedrības interešu aizstāvību un demokrātiju. NVO fonda uzmanības centrā ir organizācijas, kas darbojas “plašākas sabiedrības labā, risinot jautājumus, kas saistīti ar atsevišķu iedzīvotāju grupu vai visas sabiedrības labklājību” nevis “tikai savās interesēs vai savu biedru komerciālajās, profesionālajās vai politiskajās interesēs”²⁰. Savukārt dokumenti, kas ir pamatā NVO fonda izveidei – Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādnes 2012.–2018. gadam (turpmāk – NIPSIPP 2012.–2018.)²¹ un Konceptuālais ziņojums – liecina par šaurāku interpretāciju, orientējoties galvenokārt uz tādām NVO, kas var darboties kā starpnieki starp iedzīvotājiem un valsts pārvaldi, iesaistīties publiskās politikas veidošanā, aizstāvēt iedzīvotāju intereses lēmumu pieņemšanas procesā.

Nolikumos ir definētas atbilstības prasības; sešu gadu laikā tās ir papildinātas vai mainītas. Kopš 2017. gada ir uzsvērts, ka organizācija “darbojas pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā” un “sabiedrībā būtisku problēmu risināšanā, plašākas sabiedrības interesēs, valstisku mērķu sasniegšanā, veicinot sabiedrības līdzdalību”. Tāpat ir noteikts, ka “tā nedarbojas tikai savās interesēs vai savu biedru komerciālajās, profesionālajās vai politiskajās interesēs, tās mērķis ir darboties plašākas sabiedrības labā, risinot jautājumus, kas saistīti ar atsevišķu iedzīvotāju grupu vai visas sabiedrības labklājību”. Kopš 2019. gada ir precīzāk definēts nosacījums “neatkarīga no publiskās pārvaldes institūcijām, politiskām partijām vai komerciālām organizācijām” – nosakot, ka valsts iestādes, pašvaldības un to iestādes vai komersanti nedrīkst pārsniegt pusi no biedru/dibinātāju skaita, kā arī tām nevar būt balsu vairākums lēmumu pieņemšanā. Nolikumos noteikts, ka finansējumam nevar pieteikties darba devēju organizācijas, arodbiedrības, reliģiskas organizācijas un politiskās partijas. Kopš 2020. gada – no dalības

²⁰ Šādas definīcijas tiek sniegtas konkursu nolikumos.

²¹ Ministru kabineta 2011.gada 20.oktobra rīkojums Nr.542 (prot. Nr.58, 21.§).

konkursā izslēgtas arī dzīvokļu apsaimniekošanas biedrības un pašdarbības (amatieru) sporta un kultūras kolektīvi.

Atsevišķos konkursos ir izvirzītas papildu prasības, lai pretendētu uz finansējumu konkrētā NVO fonda darbības virzienā. Galvenokārt prasības ir saistītas ar noteiktu pieredzi – darbība pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā. 2020. un 2021. gadā trīs gadu pieredze šajā jomā prasīta makro projektu iesniedzējiem, kā arī tiek prasīts, lai ir iesniegti darbības pārskati pēdējo divu gadu laikā.

Tabula 3. NVO fonda projektu iesniedzēji atbilstoši definējumam 2020.-2021.g. nolikumos

2020	2021
Projektu var iesniegt Latvijā Republikā reģistrēta biedrība vai nodibinājums, kura atbilst Biedrību un nodibinājumu likumā noteiktajām prasībām un šādiem nosacījumiem:	Projektu var iesniegt Latvijā Republikā reģistrēta biedrība vai nodibinājums, kas atbilst Biedrību un nodibinājumu likumā noteiktajam un šādiem nosacījumiem:
tā darbojas pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā	darbojas pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā
tā darbojas sabiedrībā būtisku problēmu risināšanā, plašākas sabiedrības interesēs, valstisku mērķu sasniegšanā, veicinot sabiedrības līdzdalību	risina būtiskas problēmas plašākas sabiedrības interesēs, valstisku mērķu sasniegšanā, veicinot sabiedrības līdzdalību
tā nedarbojas tikai savās interesēs vai savu biedru komerciālajās, profesionālajās vai politiskajās interesēs, tās mērķis ir darboties plašākas sabiedrības labā, risinot jautājumus, kas saistīti ar atsevišķu iedzīvotāju grupu vai visas sabiedrības labklājību	darbojas ne tikai savās interesēs vai savu biedru komerciālajās, profesionālajās vai politiskajās interesēs; projekta iesniedzēja mērķis ir darboties plašākas sabiedrības labā, risinot jautājumus, kas saistīti ar atsevišķu iedzīvotāju grupu vai visas sabiedrības labklājību
Makro projekta iesniedzējam - ir iesniegti darbības pārskati pēdējo 2 gadu periodā	Makro projekta iesniedzējiem - ir iesniegts gada pārskats par pēdējiem 2 noslēgtajiem pārskata gadiem
tā ir neatkarīga no publiskās pārvaldes institūcijām, politiskām partijām vai komerciālām organizācijām.	projekta iesniedzējs ir neatkarīgs no publiskās pārvaldes institūcijām, politiskām partijām vai komerciālām organizācijām.
Makro projektu var iesniegt organizācijas, kas uz projekta iesnieguma iesniegšanas brīdi vismaz pēdējo 3 gadu nepārtrauktā periodā darbojas pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā un tās darbības ir saistītas ar pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm.	Papildu prasības makro projekta iesniedzējam: Uz projekta pieteikuma iesniegšanas brīdi vismaz pēdējo 3 gadu nepārtrauktā periodā darbojas pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā un tās darbības ir saistītas ar pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm.

Tabula 4. NVO fonda projektu pieteicēju neatbilstība (uz programmas līdzfinansējumu nevar pretendēt šādas organizācijas) atbilstoši definējumam nolikumos

2020	2021
biedrības un nodibinājumi, kas neatbilst 2.1.1.punktā minētajiem nosacījumiem	Vairāki administratīvi nosacījumi (parādi, finansējuma dublēšanās u.tml.)
darba devēju organizācijas un to apvienības	darba devēju organizācijas un to apvienības
arodbiedrības un to apvienības	arodbiedrības un to apvienības
religiskās organizācijas un to iestādes	religiskās organizācijas un to iestādes
politiskās partijas un to apvienības	politiskās partijas un to apvienības
dzīvokļu apsaimniekošanas biedrības	dzīvokļu apsaimniekošanas biedrības
pašdarbības sporta un kultūras kolektīvi	amatieru sporta un kultūras kolektīvi

2020.gadā veiktajā pētījumā “Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana” secināts, ka definētās atbilstības prasības ir neskaidras, pieļauj interpretācijas iespējas. Tās neļauj atlasīt organizācijas pēc kāda noteikta klasifikatora (detalizētāk skatīt 5.1.nodaļu), ne arī viennozīmīgi ļauj noteikt pieteicēja atbilstību (skatīt 4.4.nodaļu). Viens no galvenajiem problēmjautājumiem ir, vai būtiska ir organizācijas kā juridiskas vienības darbība (piemēram, vai profesionālas asociācijas un apvienības atbilst konkursa nolikumam), vai arī jāvērtē aktivitātes, ko šīs organizācijas piedāvā īstenot (jo arī profesionāla asociācija var piedāvāt uz pilsonisko sabiedrību vai sabiedrības interešu aizstāvību vērstus projektus). Organizācija var nebūt tiešā veidā saistīta ar pilsonisko sabiedrību, bet plānot aktivitātes, kas tādas ir.

4.6. Projektu vērtēšana

Projektu iesniegumu vērtēšana notiek trīs kārtās – **atbilstības, kvalitātes un administratīvā vērtēšana**. Uz kvalitātes vērtēšanu tika virzīti tikai atbilstības vērtēšanā par atbilstošiem atzītie projektu iesniegumi, savukārt administratīvajai vērtēšanai tika nodoti tikai apstiprināšanai virzītie projektu iesniegumi.

Vērtēšanas pirmajā kārtā tika vērtēta projekta iesniedzēja **atbilstība konkursa nolikuma nosacījumiem**, kā arī projekta iesnieguma **atbilstība programmas mērķim**. Tiek vērtēta iesniedzēju neatbilstība un projekta iesnieguma neatbilstība. Ar katru gadu šajā vērtēšanas kritērijā noraidīto projektu skaits ir samazinājies. Kas visticamāk nozīmē, ka projektu iesniedzējiem ir skaidri komunicēti atbilstības kritēriji. Informācija, kas sniegta 2020.gada izvērtējuma ziņojumā²² liecina, ka makro projektu noraidījuma atbilstībā iemesli bija (atbilstībā noraidīti 9 projektu iesniegumi): konkursa nolikumā noteiktajam neatbilstošs (nepietiekams) makro projekta iesniedzējas organizācijas nepārtrauktās darbības periods pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā; organizācijā apvienojušies un savās profesionālajās interesēs darbojas kādas specifiskas nozares speciālisti; organizācijas nodokļu parādi uz projekta iesniegšanas brīdi pārsniedz 150 *euro*; projekta neatbilstība Programmas konkursa nolikumā definētajam mērķim. SIF sniegtā informācija liecina, ka 2021.gadā noraidīto makro projektu neatbilstība (noraidīti 5 projektu iesniegumi) ir līdzīgi. Tāpat arī viens projekta iesniedzējs nav nokārtojis līdzšinējās saistības ar SIF.

Mikro projektu noraidījuma atbilstībā iemesli bija (atbilstībā noraidīti 10 projektu iesniegumi): organizācijā apvienojušies un savās profesionālajās interesēs darbojas kādas specifiskas nozares speciālisti; projekta neatbilstība Programmas definētajam mērķim. SIF sniegtā informācija liecina, ka 2021.gadā noraidīto mikro projektu neatbilstība (noraidīti 3 projekti) šajā kritērijā ir saistīti ar tiem pašiem iemesliem – projekta iesniedzējs īsteno savu biedru, kas pārstāv specifisku darbības jomu, interešu pārstāvību, kā arī projekts neatbilst Programmas definētajam mērķim.

---

²² Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” izvērtējums. Identifikācijas Nr. 2020.LV/NVOF. Rīga, 2021.

Projektu vērtēšanu pēc **kvalitātes vērtēšanas kritērijiem** veic SIF padomes izveidotās vērtēšanas komisijas locekļi un viņu aizvietotāji, kā arī atklāta konkursa kārtībā piesaistīti NVO sektora projektu vērtēšanas eksperti.

Projektu iesniegumi tika vērtēti pēc precīzi definētiem kvalitātes vērtēšanas kritērijiem ar konkrētu punktu skaitu – katru gadu izstrādāti metodiskie norādījumi projektu iesniegumu vērtēšanai, kvalitātes kritēriju vērtēšanas veidlapas, noteikti maksimālie punkti katrā kritērijā un kopumā minimālais sasniedzamais punktu skaits, lai projekts atbilstu kvalitātes vērtēšanas kritērijiem. Kopš 2019. gada papildus izvirzīti arī specifiskie vērtēšanas kritēriji, kā arī vienā no kritērijiem pievienots koeficients – kas pieļauj papildu subjektivitāti kopumā ļoti formālai un objektīvos parametros balstītai sistēmai. Savukārt 2021.gada vērtēšanas kritērijos makro projektiem piešķirti divi papildus vērtēšanas kritēriji (iespēja piešķirt 2 papildus punktus) – lai veicinātu projektus, kas darbojas interešu pārstāvēniecības jomā un veido aktivitātes NVO un iedzīvotāju savstarpējai sadarbībai.

Kā neatbilstoši kvalitātes kritērijiem (t.i. projekts nesaņem pietiekamu minimālo punktu skaitu) 2020.gadā tika atzīti 12 projekti, bet 2021. gadā šis skaits pieauga – noraidīts 31 projekts (skatīt apkopojumu tabulā).

Visbeidzot apstiprināšanai virzītie projekti tiek izvērtēti **pēc administratīvās vērtēšanas kritērijiem**. Uz šo vērtēšanas kārtu tika virzīti projektu iesniegumi, kuri saņēmuši augstāko punktu skaitu un kuriem pietiek finansējums. Pārējos projektu iesniegumus, kuriem nepietiek finansējums, komisija iesaka noraidīt. Konstatētie trūkumi tiek norādīti lēmumos par projektu iesniegumu apstiprināšanu, un iesniedzējiem tie jānovērš pirms projekta īstenošanas līguma slēgšanas. Atzīstami, ka neprecizitātes projekta pieteikumos (neprecīzi norādīti vienību nosaukumi budžetā, trūkst nepieciešams skaidrojums par plānotajām izmaksām, neprecīzi norādīts mērķa grupas skaits u.tml.) netiek izmantotas par pamatu projekta noraidīšanai.

Gadījumos, ja veidojas finansējuma pārpalikums (neīstenoti projekti vai aktivitātes, laužti līgumi u.tml.), tad apstiprināšanai virza nākamus projektus ar lielāko punktu skaitu.

Makro projektu kategorijā viens no būtiskākajiem noraidījuma iemesliem ir **nepietiekams finansējums**. Būtiski uzsvērt, ka situācija veidojas nevienlīdzīga starp makro un mikro projektiem. To ietekmē vairāki faktori: 1) lielāka skaits pieteikumu makro projektu kategorijā; 2) viens projekts makro kategorijā saņem lielāku finansējumu nekā mikro projektu kategorijā, tādēļ var atbalstīt mazāku skaitu projektu; 3) fonds ir noteicis proporcionālo sadalījumu par piešķiramo finansējumu katrai no kategorijām (skatīt informāciju nākamajā sadaļā).

Atbilstoši nepietiekama finansējuma dēļ 2020.gadā noraidīti 52 makro projekti un tikai 9 mikro projekti; savukārt 2021.gadā – 38 makro projekti, bet mikro projektu kategorijā visiem kvalitatīvajiem projektiem pietika finansējums.

Arī kopumā (ņemot vērā visus noraidījuma iemeslus) noraidīto projektu proporcija starp makro un mikro projektiem ir nevienlīdzīga. 2020.gadā noraidīti 74% makro projektu un 33% mikro projektu, savukārt 2021.gadā – 61% makro projektu un 29% mikro projektu.

Tabula 5. Iesniegto projektu skaits un vērtēšanas rezultātā noraidīto projektu iesniegumu skaits 2020.-2021.gadā

Datu avots: Latvijas valsts budžeta finansētās programmas "NVO fonds" izvērtējums. Identifikācijas Nr. 2020.LV/NVOF. Rīga, 2021.; SIF sniegtā informācija.

	Makro projekti	Mikro projekti	Kopā
Iesniegti projekti 2020.gadā	91	75	166
Noraidīti projekti 2020.gadā	67	25	92
%, iesniegti / noraidīti	74%	33%	55%
Atbilstības vērtēšanā	9	10	19
Kvalitātes vērtēšanā	6	6	12
Nepietiekama finansējuma dēļ	52	9	61
Iesniegti projekti 2021.gadā	93	70	163
Noraidīti projekti 2021.gadā	57	20	77
%, iesniegti / noraidīti	61%	29%	47%
Atbilstības vērtēšanā	5	3	8
Kvalitātes vērtēšanā	14	17	31
Nepietiekama finansējuma dēļ	38	0	38

4.7. NVO fonda finansējums

NVO fonds tiek finansēts no valsts budžeta līdzekļiem. Konceptuālais ziņojums "Par valsts finansēta nevalstisko organizāciju fonda izveidi" paredz no valsts budžeta NVO fonda īstenošanai ik gadu atvēlēt vismaz 700 000 eiro. Tomēr līdz 2019. gadam valsts piešķirtais finansējums bija mazāks. Saskaņā ar NVO fonda stratēģiju var tikt piesaistīts arī ārvalstu fondu un programmu finansējums un privātpersonu un uzņēmumu ziedojumi.

Tabula 6. NVO fonda pieejamais finansējums projektiem 2016.–2021. gadam (euro)

Datu avots: Latvijas valsts budžeta finansētās programmas "NVO fonds" atklāta projektu iesniegumu konkursu nolikumi; izvērtējuma ziņojumi.

Gads	Finansējums, euro
2016	400 000,00
2017	380 000,00
2018	385 696,38
2019	739 330,00
2020	1 097 000,00
2021	1 396 500,00

Kopējais Programmā 2020.-2021. gadā projektiem pieejamais valsts budžeta finansējums, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, ievērojami pieaudzis.

2020.gadā NVO fonda SPK ierosināja pieejamā finansējuma sadali makro un mikro projektu atbalstam veikt proporcijā 80%/20%. Fonda padome lēma par finansējuma sadalījumu makro un mikro projektiem proporcijā 70%/30%, to pamatojot ar fonda lomu, atbalstot jaunu, nelielu un reģionālu NVO kapacitātes stiprināšanai un

sabiedrības līdzdalības paplašināšanai lēmumu pieņemšanas procesos. 2021.gada konkursā saskaņā ar nolikumu paredzēts 75% finansējuma novirzīt makro projektiem, bet 25% finansējuma – mikro projektiem.

Tabula 7. Programmai 2020.gada konkursā projektu konkursā pieejamā finansējuma sadalījums (euro)

Avots: Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” izvērtējums. Identifikācijas Nr. 2020.LV/NVOF. Rīga, 2021.

1 097 000 euro	
Makro projektiem (70%)	Mikro projektiem (30%)
767 900 euro	329 100 euro

Tabula 8. Programmai 2021.gada konkursā projektu konkursā pieejamā finansējuma sadalījums (euro)

Avots: Latvijas valsts budžeta finansētā programma “NVO fonds”. Atklāta projektu pieteikumu konkursa nolikums. Identifikācijas Nr. 2021.LV/NVOF.

1 396 500 euro	
Makro projektiem (75%)	Mikro projektiem (25%)
1 047 375	349 125

4.8. Atbalstāmās aktivitātes

NVO fonda konkursu nolikumos ir noteiktas **atbalstāmās aktivitātes** – atšķirīgas projektiem, kas tiks īstenoti dažādos darbības virzienos (neatbalsta ideoloģiska, politiska vai reliģiska rakstura pasākumus un pasākumus, kas tiek finansēti citu projektu ietvaros), **finansējuma apjoms vienam projektam** (gan minimālais, gan maksimālais sliekšnis – skatīt tabulu) un **izmaksu atbilstība** – attiecināmās izmaksas, ierobežojumi noteiktām budžeta kategorijām un neattiecināmās izmaksas. Viens no galvenajiem principiem – izmaksām jāatbilst plānotajām aktivitātēm. Kopumā NVO fonds pieļauj dažādas izmaksu kategorijas – projekta personāla izmaksas; lektoru, konsultantu un ekspertu izmaksas; transporta; komandējumu, telpu īres; pakalpojumu un patēriņa preču iegādes; inventāra iegādes izmaksas. Būtiski, ka tiek segtas arī projekta administratīvās izmaksas – 2016. gadā 10% un 2017.–2019. gadā – 20% likme (netiešās izmaksas); savukārt 2020.-2021. gadā noteikts 20% ierobežojums (no projekta kopējām attiecināmā izmaksām) projektiem, kas iesniegti darbības virzienos “Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm” un/vai “NVO savstarpējās sadarbības stiprināšana”, savukārt darbības virzienos “NVO darbības stiprināšana” un/vai “NVO interešu aizstāvības stiprināšana” – var pārsniegt šo ierobežojumu. Inventāra iegādes un pamatlīdzekļu iegādes izmaksas no kopējām attiecināmajām izmaksām ir ierobežotas: nedrīkst pārsniegt 20%.

Kopš 2020. gada nolikums ir vienkāršots, uzskaitot tikai dažus ierobežojumus, bet nenosakot konkrētas budžeta kategorijas.

Kopumā jāsecina, ka attiecināmās izmaksas ir dažādas, īpaši netiek ierobežotas, ja vien tās ir attiecināmas uz projekta aktivitātēm.

Būtiski, ka tādas izmaksu kategorijas kā projekta personāla izmaksas, administratīvās izmaksas, pamatlīdzekļu iegāde, telpu noma u.tml. ir vērstas uz NVO administratīvās kapacitātes stiprināšanu. Jāatzīmē, ka citu finansētāju projektu konkursos šīs izmaksu kategorijas reti tiek finansētas.

Tabula 9. NVO fonda projektu konkursu izmaksu atbilstība: attiecināmās izmaksas atbilstoši 2020.-2021.g. konkursa nolikumiem

2020	2021
Komandējumu izmaksas nepārsniedz 10% no projekta kopējām attiecināmām izmaksām	Izmaksas ārvalstīs nedrīkst pārsniegt 10% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām.
Darbības virzienos “Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm” un/vai “NVO savstarpējās sadarbības stiprināšana” projekta administratīvās izmaksas nepārsniedz 20% no projekta kopējām attiecināmām izmaksām. Ja darbības virzienos “NVO darbības stiprināšana” un/vai “NVO interešu aizstāvības stiprināšana” – var pārsniegt.	Darbības virziena “Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm” un/vai “NVO un iedzīvotājus savstarpējās sadarbības stiprināšana”, projekta administratīvās izmaksas nepārsniedz 20% no projekta kopējām attiecināmām izmaksām. Darbības virzienos “NVO darbības stiprināšana” un/vai “NVO interešu aizstāvības stiprināšana” – var pārsniegt.
Pamatlīdzekļu iegādes izmaksas nepārsniedz 10% no projekta kopējām attiecināmām izmaksām	Projekta aktivitāšu īstenošanai vai organizācijas kapacitātes stiprināšanai nepieciešamā inventāra iegādes izmaksas un pamatlīdzekļu iegādes izmaksas kopā nedrīkst pārsniegt 20% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām.
PVN, ja tas nav atgūstams no valsts budžeta	PVN, ja tas nav atgūstams no valsts budžeta

To apliecina arī dati, kas iegūti 2016.–2018. gada izvērtējumā – dati par finansējuma izlietojuma struktūru īstenotajos projektos 2016.–2018. gadā liecina, ka programmas ietvaros stiprināta NVO sektora kapacitāte: 61% programmas finansējuma veido projektu īstenošanas personāla atalgojums, bet kopā ar projektu administratīvajām izmaksām, ko pamatā veido projekta vadītāja un/vai grāmatveža atalgojums, NVO sektorā piesaistītā personāla atalgojumam izlietoti 74% programmā apgūtā finansējuma²³.

4.9. Pieteiktie un īstenotie projekti

2016.–2021. gada periodā kopumā SIF sekretariāts interneta vietnē www.sif.gov.lv izsludināja sešus atklātus projektu iesniegumu konkursus Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” ietvaros. Laika periodā līdz projektu iesniegšanai SIF atbilstoši izsludināja un organizēja seminārus par projektu iesniegumu sagatavošanu.

2020. un 2021. gadā katrs projekta iesniedzējs konkursa ietvaros varēja iesniegt ne vairāk kā vienu projekta iesniegumu. Šāds lēmums tika pieņemts, lai iespējami lielāks organizāciju skaits varētu saņemt programmas atbalstu. Projektu īstenošanas periods nedrīkstēja pārsniegt desmit mēnešus (no 1. janvāra līdz 31. oktobrim). Būtiski, ka 2021.gada konkurss tika izsludināts savlaicīgāk – jau 2020.gada nogalē, kā arī tika pagarināts projekta izmaksu attiecināmības periods: no 2021.gada 1.janvāra līdz 2021.gada 20.novembrim. Visām projekta aktivitātēm jābūt pabeigtām līdz 2021.gada 20.novembrim.

2020. gadā tiek lemts atgriezties pie dalījuma starp mikro un makro projektiem, nosakot šādu iedalījumu visam konkursam kopumā, ne tikai kādam atsevišķam darbības virzienam, kā arī tika vienkāršota pieteikuma forma

²³ Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” izvērtējums 2016.–2018. gads.

un administrēšanas mehānisms. Viens no mērķiem ir šādā veidā veikt atbilstošāku projektu izvērtēšanu, salīdzinot līdzvērtīga apjoma projektus. Vēl viens mērķis – spēcīnāt mazās, lokālās NVO.

Tabula 10. Vienam projektam pieejamais programmas finansējums (Min/Max sliekšnis, tk. euro)

Datu avots: Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” atklāta projektu iesniegumu konkursu nolikumi.

		2020	2021
1.	NVO darbības stiprināšana		
	mikroprojekti	1 tk / 7 tk	2 tk / 7 tk
	makroprojekti	7 tk / 40 tk	7 tk / 30 tk
2.	Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm		
	mikroprojekti	1 tk / 7 tk	2 tk / 7 tk
	makroprojekti	7 tk / 40 tk	7 tk / 30 tk
3.	NVO savstarpējās sadarbības stiprināšana		
	mikroprojekti	1 tk / 7 tk	2 tk / 7 tk
	makroprojekti	7 tk / 40 tk	7 tk / 30 tk
4.	NVO interešu aizstāvības stiprināšana		
	mikroprojekti	1 tk / 7 tk	2 tk / 7 tk
	makroprojekti	7 tk / 40 tk	7 tk / 30 tk

2020. gadā tika saņemti 166 pieteikumi un noslēgti 71 līgums; 2021.gadā – 163 pieteikumi un noslēgts 89 līgumi. Salīdzinot ar 2019.gadu skaits ir gandrīz dubultojies. Būtisks finansējuma pieaugums, kā arī izmainīti konkursa nosacījumi un lielāks ieguldījums konkursa popularizēšanā, iespējams, bija galvenie iemesli lielākam pieteikumu skaitam 2020. gadā. 2020.gada konkursā tika iesniegti projekti par kopējo pieprasītā finansējuma summu 3 411 773,21 *euro*, kas 3,11 reizes pārsniedza Programmā projektiem pieejamo finansējumu. Makro projektu grupā projektu iesniegumos pieprasītais finansējums 3,82 reizes pārsniedza makro projektu atbalstam pieejamo finansējumu, mikro projektu grupā – 1,45 reizes. 2021.gadā tika iesniegti projekti par kopējo summu 3077128,43 *euro*, kas 2,2 reizes pārsniedza pieejamo finansējumu. Makro projektu grupā projektu iesniegumos pieprasītais finansējums 2,49 reizes pārsniedza makro projektu atbalstam pieejamo finansējumu, mikro projektu grupā – 1,36 reizes. Šie dati vēlreiz apliecina nevienmērīgo konkurenci abās projektu kategorijās.

Tabula 11. Programmas projektu konkursos saņemto pieteikumu, noslēgto līgumu un īstenoto projektu skaits, 2016.–2021.

Datu avots: Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” izvērtējuma ziņojumi, Vērtēšanas ziņojumi, SIF sniegtā informācija.

*Uz ziņojuma sagatavošanas brīdi projektu īstenošana nav vēl noslēgusies. **Īpatsvars aprēķināts no noslēgto līgumu skaita.

Gads	Saņemtie pieteikumi	Noslēgtie līgumi	Īstenotie projekti	Īstenoto projektu skaita īpatsvars pret pieteikumiem
2016	261	66	63	24%
2017	149	42	42	28%
2018	102	31	31	30%
2019	80	49	48	60%
2020	166	71	70	42%
2021	163	89	n/a*	55%**

Tabula 12. Programmas projektu konkursos pieprasītais un piešķirtais finansējums (noslēgtie līgumi²⁴), 2016. –2021. (euro)

*Piešķirtais finansējums.

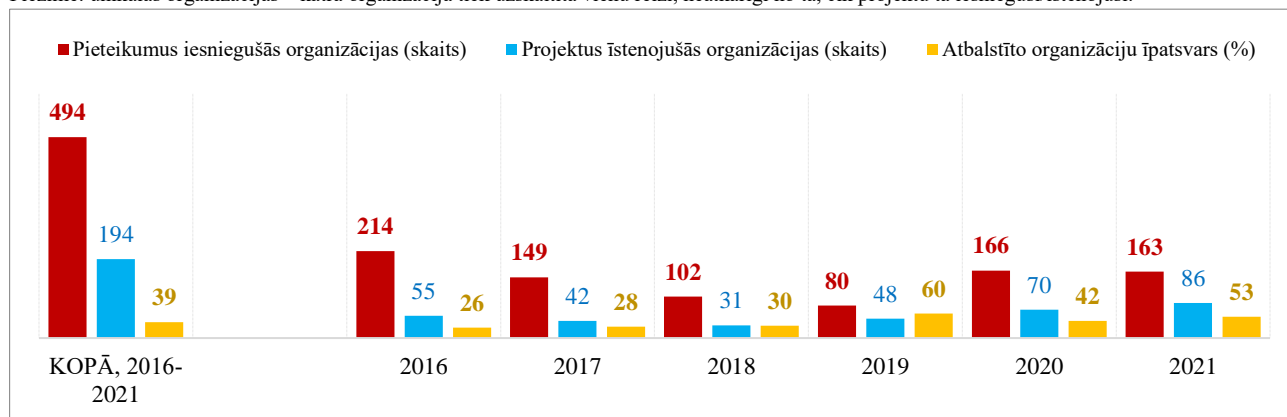
Gads	Pieprasītais finansējums	Noslēgtie līgumi	Piešķirtā īpatsvars pret pieprasīto
2016	1 720 326,55	389 784,91	23%
2017	1 469 231,11	388 473,96	26%
2018	1 295 397,42	385 682,16	30%
2019	1 220 997,35	736 641,8	60%
2020	3 411 773,21	1 097 000	32%
2021	3 077 128,43	1 396 500,00*	45%

Laika periodā no 2016. līdz 2021. gadam kopā projektu pieteikumus iesniegušas 494 unikālās organizācijas un projektus īstenojušas 194 unikālās organizācijas, tādējādi atbalstu projektu konkursos ir ieguvušas 39% no visām organizācijām, kas pieteikušas. Rādītāji pa gadiem gan atšķiras, un tas saistīts ar izmaiņām konkursa noritē, pieejamā finansējuma apjomā.

Grafiks 6. Programmā pieteikumus iesniegušo un projektus īstenojušo unikālo organizāciju skaits kopā un pa gadiem

Datu avots: programmas projektu (pieteikto un īstenoto) satura analīze.

Piezīme: unikālās organizācijas – katra organizācija tiek uzskaitīta vienu reizi, neatkarīgi no tā, cik projektu tā iesniegusi/īstenojusi.

4.10. NVO sektora vērtējums par NVO fonda darbību

NVO sektora aptaujā tika iekļauts jautājums, cik lielā mērā organizāciju pārstāvji ir **informēti par programmu "NVO fonds"**. Šie dati ļauj vērtēt informētību gan projektus iesniegušo, gan neiesniegušo mērķgrupās. Kopumā **29% no NVO sektora novērtē, ka ir labi informēti par programmu, bet 55% – ka vāji informēti, tai skaitā 29% – ka nav nemaz informēti**. Lai gan, salīdzinot ar 2020. gada aptauju, dati rāda nelielu informētības uzlabošanos (2020.g. aptaujā 24% vērtēja, ka ir labi informēti), kopumā tā joprojām NVO sektorā kopumā ir drīzāk zema. Jāuzsver gan, ka ne visas organizācijas ir NVO fonda mērķgrupai atbilstošas, tādēļ **informētību drīzāk jāanalizē tajās mērķgrupās, kuras potenciāli varētu iesniegt projektus NVO fonda konkursā**. Lai gan **to organizāciju, kuras kopumā atbilst NVO fonda mērķgrupas nosacījumiem, informētība ir nedaudz augstāka (34% apgalvo, ka ir labi informēti, 15%, ka viduvēji, 51% – ka vāji) nekā NVO sektorā kopumā,**

²⁴ Projektu noslēdzot summa var mainīties, jo netiek iztērēts viss piešķirtais finansējums, kā arī atsevišķos gadījumos tiek laužts līgums.

tomēr arī šādā griezumā informētības novērtējums nav augsts. Darbības jomu griezumā novērojams, ka **salīdzinoši labāk informētas ir organizācijas, kas darbojas tiesiskuma un interešu aizsardzības jomā** (58% novērtē, ka ir labi informētas), filantropijas un brīvprātīgā darba jomā (46%), vides un dzīvnieku aizsardzībā (42%), sociālā atbalsta pasākumu jomā (42%), kā arī jaunatnes organizācijas (39%). **Zemāka ir informētība** pētniecības un izglītības (29%), kultūras (27%) un veselības (25%) jomās.

Saprotami, ka **informētība ir augstāka to organizāciju vidū, kuras pašas ir iesniegušas projektus konkursā**. Pie tam, ar katru gadu projektu iesniedzēju informētība ir pieaugusi – ja 2016.-2018.g. 57% projektu iesniedzēju vērtēja, ka ir labi informēti, tad 2019. gadā jau 63%, bet 2020. un 2021. gadā attiecīgi 68% un 71%. Tai pat laikā jānorāda, ka **to organizāciju mērķgrupā, kuras būtu ieinteresētas iesniegt projektus programmā “NVO fonds” turpmāk, tikai 35% vērtē, ka ir labi informētas (49% novērtē, ka ir vāji informētas)**.

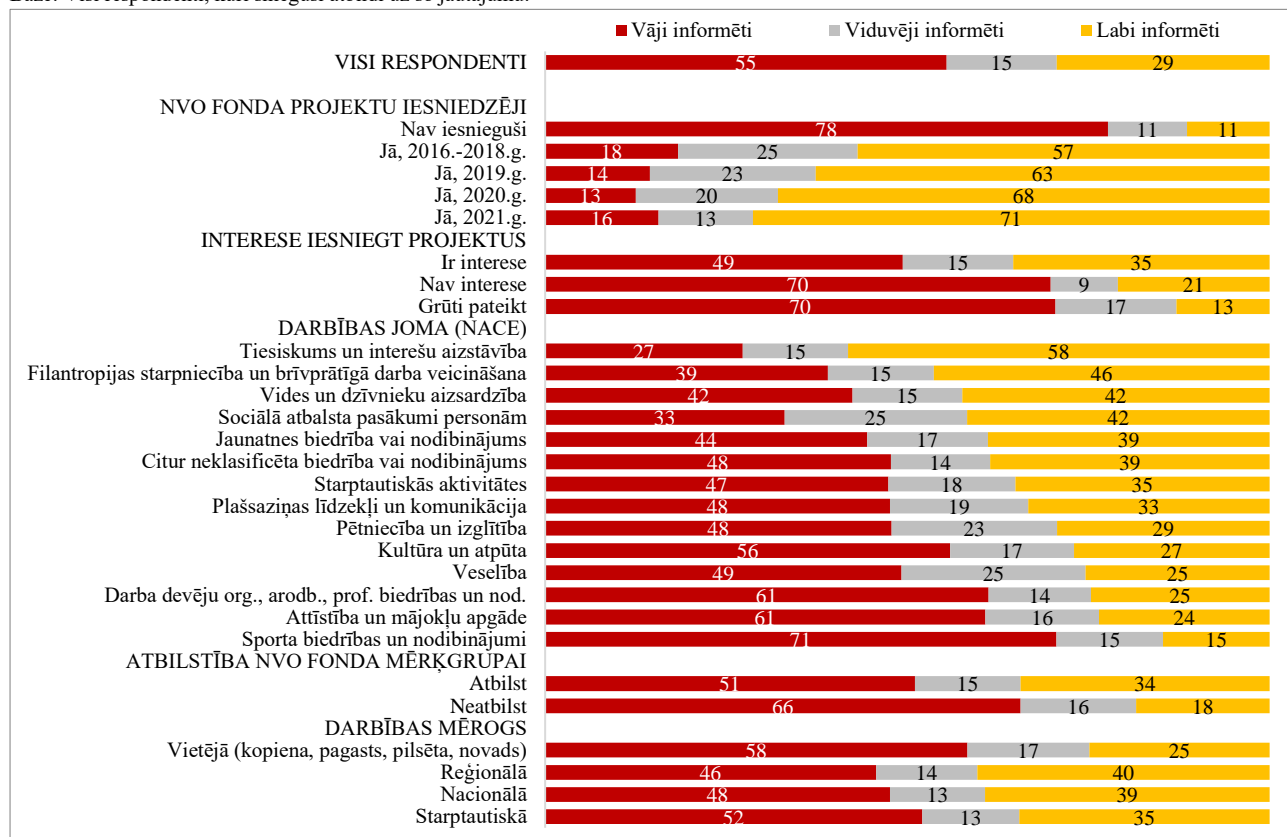
Kopumā šie dati liecina, ka **NVO fonda programmas mērķgrupā informētība ir vērtējama kā viduvēja**, un atsevišķās jomās, kas potenciāli varētu būt projektu iesniedzēji, tā joprojām ir zema (īpaši to organizāciju vidū, kuras darbojas vietējā mērogā).

Grafiks 7. Informētība par programmu “NVO fonds” (%)

Datu avots: NVO sektora aptauja.

Q9. Cik lielā mērā Jūs (kā savas organizācijas pārstāvis/-e) esat informēts/-a par Latvijas valsts budžeta finansēto programmu “NVO fonds”, ko administrē Sabiedrības integrācijas fonds (SIF)?

Bāze: Visi respondenti, kuri snieguši atbildi uz šo jautājumu.

Aptaujas anketā bija iekļauts arī jautājums par organizāciju ieinteresētību iesniegt projektus programmā turpmākajos gados. **Kopumā 68% organizāciju apgalvojušas, ka būtu ieinteresētas iesniegt projektus un**

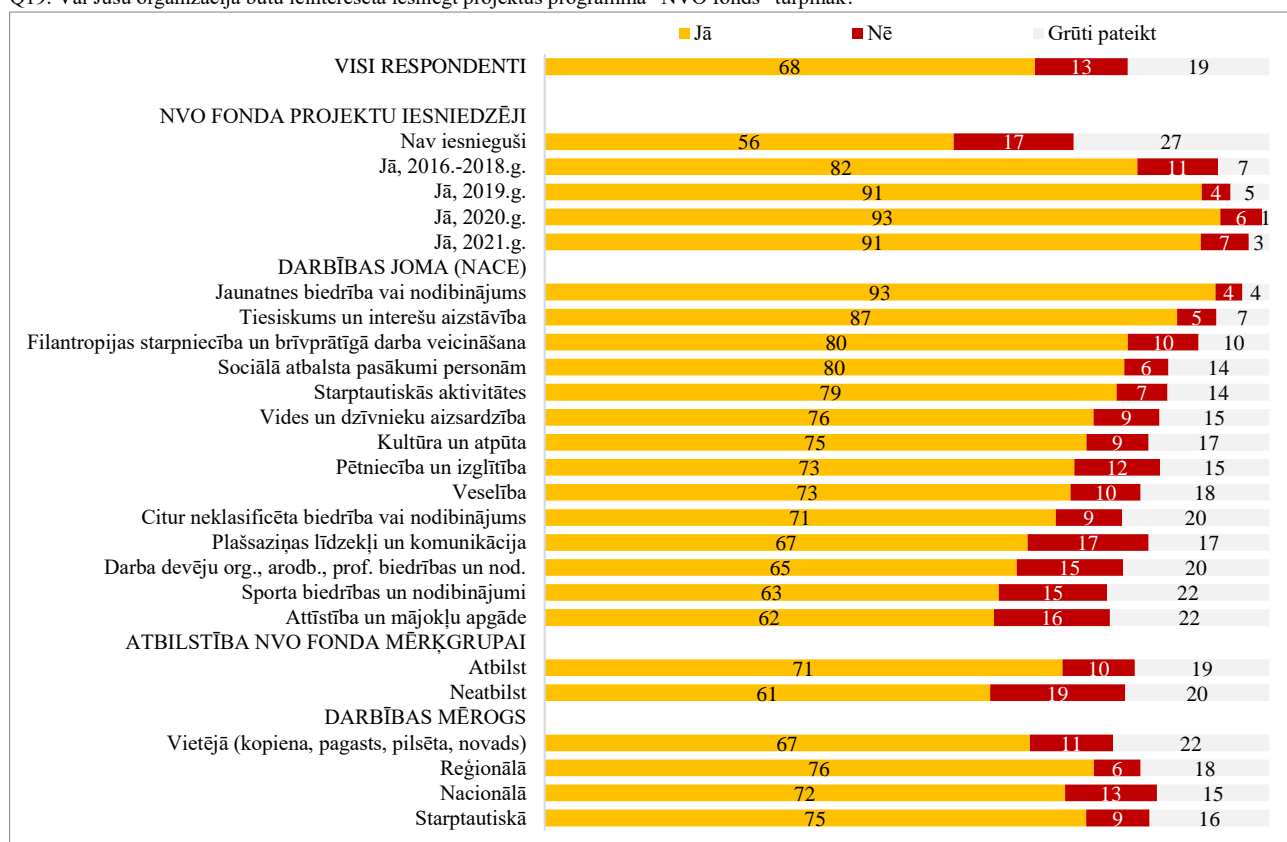
tikai 13% – ka nebūtu ieinteresētas (2020. gadā sektora interese bija līdzīga – kopumā 71% novērtēja, ka ir ieinteresēti). Dati liecina, ka augstāka ieinteresētība ir tiem, kam jau ir pieredze projektu iesniegšanā (īpaši pēdējo 3 gadu laikā). Tomēr arī **vairāk nekā puse (56%) to organizāciju, kurām nav pieredzes šajā projektu konkursā, ir izteikušas interesi par to.**

Pēc darbības jomas visieinteresētākās ir jaunatnes organizācijas (93%) un tās, kas darbojas tiesiskuma un interešu aizstāvības jomā (87%). Jāpiebilst, ka augsta ir ieinteresētība arī tajās jomās, kuras šobrīd nekvalificējas projektu konkursa nolikuma prasībām – kopumā 61% šādu organizāciju būtu ieinteresētas piedalīties.

Grafiks 8. NVO sektora ieinteresētība iesniegt projektus programmā “NVO fonds” (%)

Datu avots: NVO sektora aptauja.

Q19. Vai Jūsu organizācija būtu ieinteresēta iesniegt projektus programmā “NVO fonds” turpmāk?

Tiem, kuri novērtēja, ka nav ieinteresēti iesniegt projektus programmā, tika lūgts precizēt iemeslus. Salīdzinoši visbiežāk organizācijas norādījušas, ka **projektu konkursā atbalstāmās aktivitātes neatbilst organizāciju iecerēm (27%),** kā arī pašas **organizācijas nekvalificējas nosacījumiem (22%).** Tomēr novērojams, ka šo atbilžu minēšanas biežums, salīdzinot ar iepriekšējā gada aptauju, ir būtiski samazinājies. Tai pat laikā biežāk šogad ticis norādīts tāds iemesls kā **cilvēkresursu trūkums** – ja 2020. gadā to kā iemeslu minēja 17% organizāciju, tad šogad jau 21%. Vienlaikus ļoti izteikti krities tāda iemesla kā **laika trūkums** minēšanas biežums (no 22% iepriekšējā līdz 8% šajā gadā).

Jāvērš uzmanība, ka **minēšanas biežums samazinājies arī vairākiem citiem būtiskiem aspektiem** – ja 2020. gadā sarežģītu pieteikšanos un informācijas trūkumu kā iemeslus nepieteikti minējuši attiecīgi 21% un 17% organizāciju, tad šogad to minēšanas biežums samazinājies līdz attiecīgi 12% un 9%. Tas apliecina projektu konkursā veikto pilnveidojumu sekmīgumu (informācijas pieejamība, pieteikšanas kārtība, pieteikuma formas).

Grafiks 9. Iemesli neieinteresēbai iesniegt projektus programmā “NVO fonds” (%)

Datu avots: NVO sektora aptauja.

Q20. Kādēļ Jūsu organizācija nebūtu ieinteresēta iesniegt projektus programmā “NVO fonds”?

Piezīme: % no tiem, kuri nav ieinteresēti iesniegt projektus.

Tās organizācijas, kuras ir iesniegušas projektus programmā, tika lūgtas novērtēt **sadarbību ar Sabiedrības integrācijas fondu projektu iesniegšanas un īstenošanas gaitā**. Kopumā 64% snieguši pozitīvus novērtējumus, kamēr 16% kritiskus. Sprotami, ka pozitīvākus novērtējumus sniegušas tās organizācijas, kas projektu konkursos guvušas atbalstu un finansējumu. Tai pat laikā jānorāda – to organizāciju, kuras iesniegušas projektus 2021. gada projektu konkursā, sadarbības ar SIF vērtējumi ir nedaudz samazinājušies, salīdzinot ar iepriekšējo, 2020. gadu. **Ja 2020. gadā 93% no finansējuma saņēmējiem sadarbību vērtēja pozitīvi, tad 2021. gadā šis rādītājs nokrities līdz 85%.**

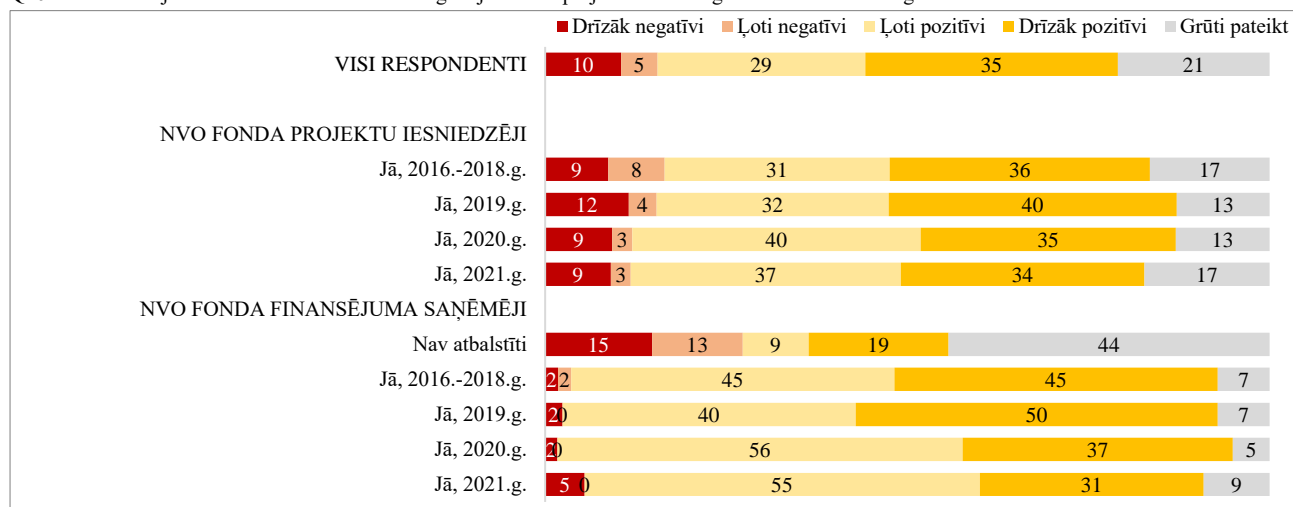
Tie, kuri bija snieguši kritiskus sadarbības vērtējumus, tika lūgti norādīt arī šāda vērtējuma iemeslus. Lielākā daļa no kritiskus vērtējumus sniegušajiem uzskata, ka NVO fonda projektu konkursā ir pārāk liela birokrātija, pārāk sarežģīta atskaitīšanās kārtība projektu noslēgumā.

Grafiks 10. Projektu iesniedzēju vērtējums par sadarbību ar Sabiedrības integrācijas fondu (%)

Datu avots: NVO sektora aptauja.

Q16. Kā Jūs vērtējat sadarbību ar Sabiedrības integrācijas fondu projekta/-u iesniegšanas un īstenošanas gaitā?

Projektu iesniedzēji papildus novērtēja arī programmu "NVO fonds" dažādos tās aspektos. **Programmu NVO fonds kopumā 50% projektus iesniegušo vērtē pozitīvi**, 9% negatīvi, 13% viduvēji, bet **28% nav varējuši sniegt konkrētu novērtējumu**. Izteikti pozitīvi vērtēti arī tādi aspekti kā: projektu iesniegšanas kārtība (50% pozitīvo vērtējumu), SIF darbinieku pieejamība, atsaucība, atbalsts (49%), informācijas pieejamība par programmu "NVO fonds" (47%), SIF mājas lapā pieejamā informācija par programmu "NVO fonds" (45%), projektu pieteikuma formas/ veidlapas (45%). Salīdzinoši retāk pozitīvie vērtējumi sniegti par projektu vērtējumu saprotamību un pamatotību (34%), tomēr jāuzsver – šajā gadījumā lielāks ir bijis nevis kritisko vērtējumu īpatsvars, bet gan to īpatsvars, kuri nav varējuši sniegt konkrētu novērtējumu (32%). Kopumā šie dati liecina, ka **projektu iesniedzēji pozitīvi vērtē informācijas un atbalsta pieejamību un konkursa kārtību kopumā, bet retāk pozitīvos vērtējumus sniedz par projektu vērtēšanas kārtību un kritērijiem**. To, savukārt, **drīzāk jāsaista ar nepietiekamu informētību, nevis kritisku attieksmi**.

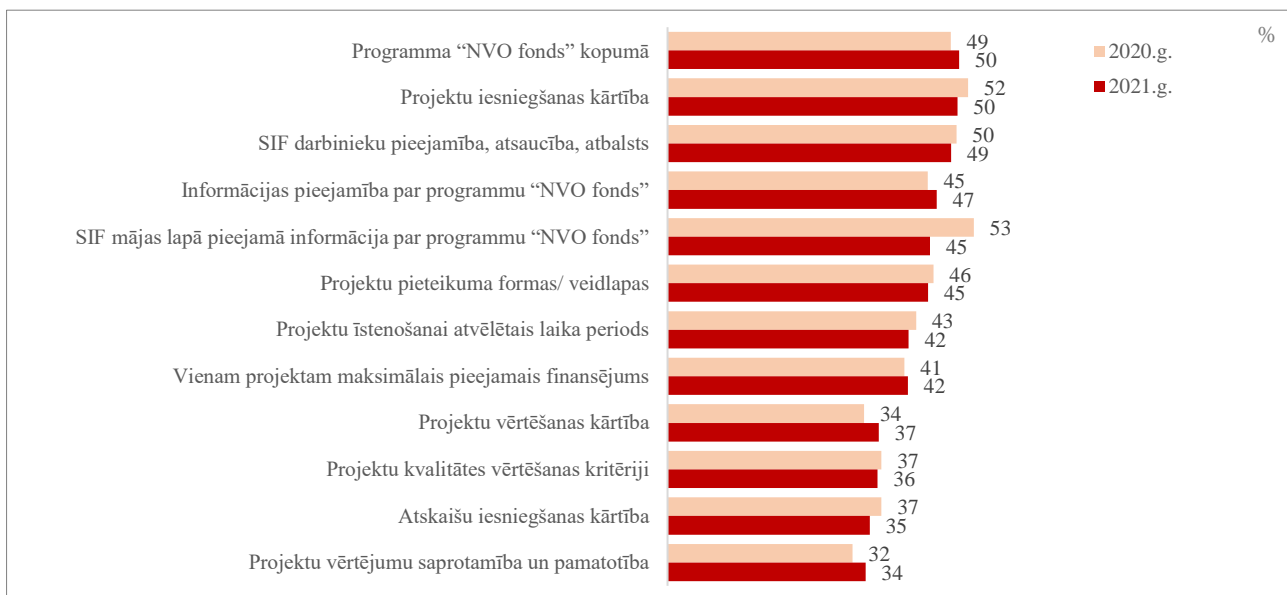
Analizējot vērtējumu atšķirības atkarībā no tā, kurā no konkursa īstenošanas gadiem respondenti ir iesnieguši projektus, novērojams, ka visā periodā **konsekventi ir pieauguši vērtējumi par šādiem aspektiem**: projektu pieteikuma formas/ veidlapas (no 59% pozitīvo vērtējumu 2016.-2018.g. līdz 69% 2021.g.), SIF darbinieku pieejamība, atsaucība, atbalsts (attiecīgi – no 62% līdz 76%), projektu īstenošanai atvēlētais laika periods (55% līdz 62%). Pārējo anketā iekļauto aspektu vērtējumi bijuši mainīgi.

Grafiks 11. Projektu iesniedzēju vērtējums par programmu “NVO fonds” dažādos tās aspektos (%)

Datu avots: NVO sektora aptauja.

Q18. Novērtējiet, lūdzu, programmu “NVO fonds” šādos aspektos!

Piezīme: Grafīkā attēlots 5+4 atbilžu īpatsvars skalā no 1 (Ļoti slikti) līdz 5 (Ļoti labi).

5. PROGRAMMAS “NVO FONDS” DARBĪBAS REZULTĀTU APRAKSTS UN ANALĪZE

Šajā un nākamajā nodaļā tiek aprakstīti un analizēti programmas “NVO fonds” rezultāti attiecībā uz 2021. un 2020. gadu (makro un mikro projektu dalījumā). Plašāka analīze par programmas darbību un sasniegtajiem rezultātiem 2016.-2020. gada periodā kopumā pieejama 2020. gadā izstrādātajā ziņojumā “Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana”²⁵. Atsevišķos gadījumos, kad tam ir būtiska kontekstuāla nozīme, šajā ziņojumā sniegts sasniegto rezultātu salīdzinājums arī ar iepriekšējiem programmas īstenošanas gadiem.

5.1. Programmas mērķgrupa: projektu pieteicēju un īstenotāju raksturojums

Programmas “NVO fonds” mērķgrupas definīcija un tās interpretācijas ierobežojumi apskatīti 5.3. nodaļā (un plašāk – 2020. gada izvērtējumā). Šajā nodaļā tiek sniegts statistisks un socioloģisks raksturojums NVO sektora iesaistei programmas projektu konkursos, raksturojot projektu pieteicējus un īstenotājus pēc to pieredzes, darbības jomas, darbības regularitātes un citos aspektos.

Programmas ietekmes uz kopējo NVO sektoru būtisks ir jautājums par to, **kāds ir kopējais mērķgrupas (biedrību un nodibinājumu) skaits, kuras potenciāli varētu pieteikties programmas finansējumam**. Iegūt drošticamu aprēķinu par šādu skaitu šobrīd nav iespējams²⁶, tomēr, kā norādīts 4.2. nodaļā, ir pamats uzskatīt, ka **aptuveni 1 tūkstotis organizāciju ir tādu, kas darbojas pilsoniskās sabiedrības jomā**. Attiecībā pret šo skaitu iespējams vērtēt arī programmas “NVO fonds” sasniegto mērķgrupu.

Laika periodā no 2016. līdz 2021. gadam kopā programmā projektu pieteikumus iesniegušas 494 unikālās organizācijas – tāpat no aprēķinā identificētajiem potenciālajiem projektu iesniedzējiem **projektu pieteikumus ir iesnieguši 49% organizāciju**. Savukārt **atbalstu saņēmušas un īstenojušas projektus ir 194 unikālās organizācijas, kas attiecīgi būtu 19% organizāciju**.

Jāuzsver, ka **pēdējo trīs gadu laikā atbalstīto unikālo organizāciju skaits ir pakāpeniski un būtiski pieaudzis** – ja 2018. gadā tika atbalstīts 31 organizācijas projekts, tad 2019. gadā 48 un 2021. gadā jau 86. Tas nozīmē, ka **finansējums nonāk pie arvien plašāka organizāciju loka un nekoncentrējas tikai atsevišķu organizāciju lokā**. To rāda arī aprēķins par to, cik liela daļa no organizācijām, kas īstenojušas projektus pēdējo 6 gadu periodā, konkursos ir atbalstītas vairākas reizes. No 194 organizācijām, kas sešu gadu periodā saņēmušas atbalstu projektu īstenošanai, **124 ir atbalstītas tikai vienu reizi (64%), bet 70 ir tādas, kuras ir atbalstītas**

²⁵ Izvērtējuma rezultātu ziņojums "Valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” darbības (rezultātu un ieguldījuma) izvērtēšana". Personu apvienība: Latvijas Kultūras akadēmija un SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, 2020. Pieejams: https://www.sif.gov.lv/sites/sif/files/media_file/NVO_fonds_Izv%C4%93rt%C4%93jumsLKALAB_2020_LAT_1.pdf

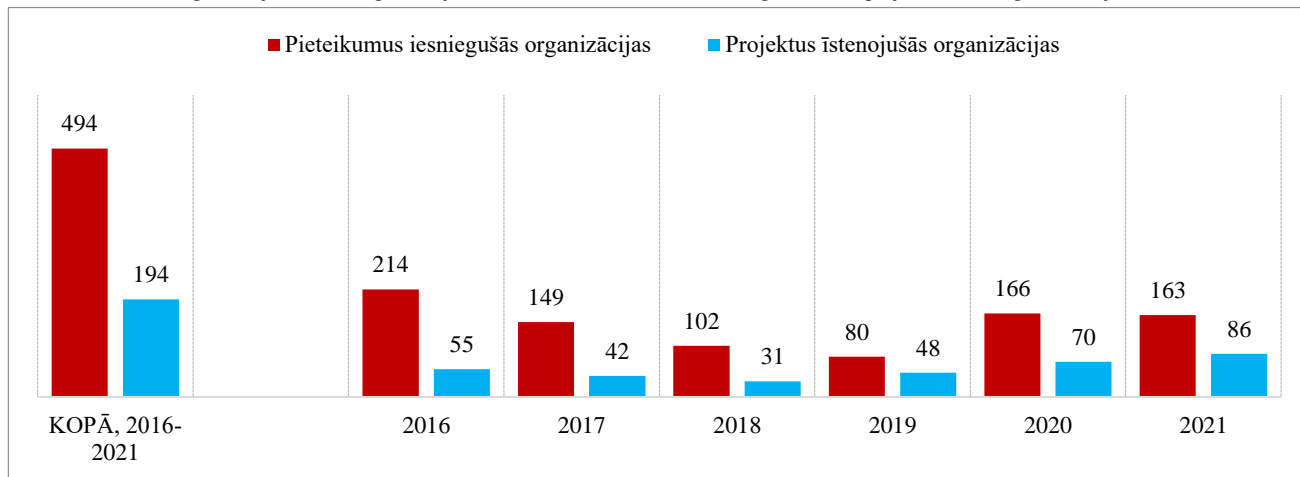
²⁶ Skatīt detalizētu problemātikas izvērsumu 2020. gada izvērtējuma 6.1. nodaļā.

vairākas reizes (36% no visām). 6 organizācijas atbalstu ir saņēmušas 6 reizes, 7 organizācijas 5 reizes, 6 organizācijas 4 reizes, bet 51 organizācija 2 vai 3 reizes.

Grafiks 12. Programmā pieteikumus iesniegušo un projektus īstenojušo unikālo organizāciju skaits kopā un pa gadiem

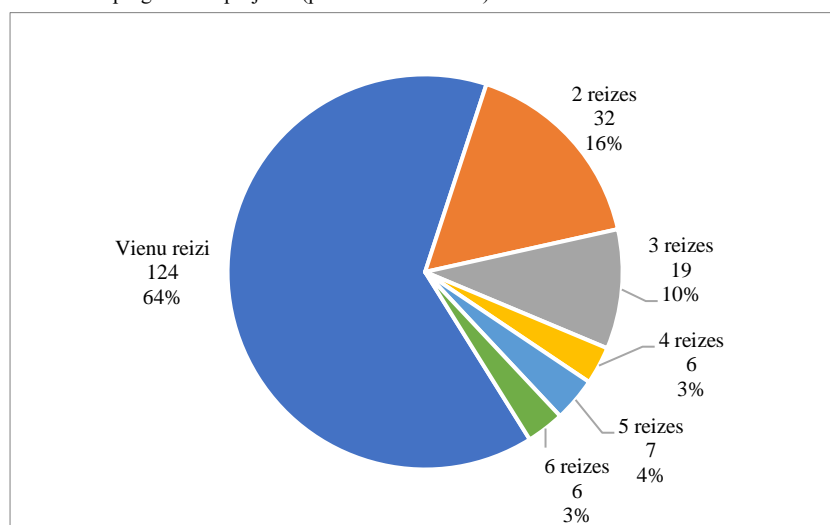
Datu avots: programmas projektu (ieteikto un īstenoto) satura analīze.

Piezīme: unikālās organizācijas – katra organizācija tiek uzskaitīta vienu reizi, neatkarīgi no tā, cik projektu tā iesniegusi/īstenojusi.

Grafiks 13. Programmā projektus īstenojušo unikālo organizāciju skaits pēc atbalsīto projektu skaita 2016.-2021.g. kopā (skaits, %)

Datu avots: programmas projektu (ieteikto un īstenoto) satura analīze.

2020.-2021. gadā projektu pieteikumus iesniegušas kopumā 252 unikālās organizācijas (2020. gadā 166, 2021.g. – 163). Projektus īstenojušas 124 unikālās organizācijas (2020. gadā 70, 2021.g. – 86). Divu gadu periodā makro projektiem pieteikušās kopumā 138 unikālās organizācijas un 43 no tām ir īstenojušas projektus (31%). Mikro projektu īstenošanai pieteikušās 129 unikālās organizācijas un atbalstu saņēmušas 84 (65%). Tas liecina par **izteikti lielāku konkurenci makro projektu konkursā**.

Tabula 13. Programmā pieteikumus iesniegušo un projektus īstenojušo unikālo organizāciju skaits 2020.-2021.g. projektu veidu dalījumā

Datu avots: programmas projektu (pieteikto un īstenoto) satura analīze.

Piezīme: unikālās organizācijas – katra organizācija tiek uzskaitīta vienu reizi, neatkarīgi no tā, cik projektu tā iesniegusi/īstenojusi.

MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

	2020	2021	KOPĀ
Pieteikumus iesniegušās organizācijas			
KOPĀ	166	163	252
MAC	91	93	138
MIC	75	70	129
Projektus īstenojušās organizācijas			
KOPĀ	70	86	124
MAC	24	36	43
MIC	46	50	84

Programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīzē par katru organizāciju tika identificēta tās atbilstība Ministru kabineta noteikumos Nr. 779 "Biedrību un nodibinājumu klasificēšanas noteikumi"²⁷ definētajām darbības jomām. Jāuzsver, ka projektu pieteikumos katra organizācija pati ir norādījusi tās deklarēto darbības jomu Uzņēmumu reģistrā, tomēr absolūtajā vairākumā gadījumu tā ir nevis konkrēta darbības joma, bet gan klasifikatora kods "Cits". Tādēļ izvērtējuma ietvaros tika veikta papildu analīze, lai noteiktu, kurā darbības jomā organizācija pēc būtības darbojas (neatkarīgi no tās oficiāli deklarētā). Norādītais apstāklis liecina, ka **šobrīd pastāvošā organizāciju darbības jomu klasifikācijas sistēma neļauj pilnvērtīgi analizēt to darbību tematiski** (un līdz ar to tā arī **nevar tikt izmantota, lai definētu organizāciju atbilstību vai neatbilstību programmas mērķgrupai**).

Salīdzinoši visvairāk 2021. gada projektus īstenojušo organizāciju pārstāv kopienas un apkaimes attīstības darbības jomu (25 organizācijas no 86, 29%). **18 no tām īstenojušas mikro projektus**, 7 – makro projektus. Arī 2020. gadā salīdzinoši lielākā pārstāvība bijusi no kopienu un apkaimju organizācijām (18 projekti no 70, 26%). Novērojams gan, ka **2021. gadā kopienu un apkaimju organizācijas vairāk pārstāvētas arī makro projektu jomā** – ja 2020. gadā tikai 2 šo jomu pārstāvošās organizācijas īstenoja makro projektus, tad 2021. gadā jau 7.

Gan 2021., gan 2020. gadā **salīdzinoši plaši pārstāvētas arī organizācijas sociālās aizsardzības, interešu aizstāvības, kā arī sabiedrības veselības un veselības izglītības jomās**.

Salīdzinot 2020. un 2021. gadā īstenoto projektu organizāciju jomas, novērojams, ka **2021. gadā palielinājusies sociālās aizsardzības jomas pārstāvība** (2020.g. 7 organizācijas, 2021.g. 13 organizācijas), kā arī būtiski pieaudzis tādu organizāciju skaits, kuru darbības joma pēc NACE klasifikatora nav konkrēti klasificējama (kategorija "cits"). Vienlaikus ir **samazinājusies jaunatnes biedrību pārstāvība** – 2020. gadā projektus īstenoja 10 šīs jomas biedrību, bet 2021. gadā tikai 5 (jāpiebilst, ka 2016.-2020.g. periodā kopumā 19 jaunatnes biedrības bija īstenojušas projektus).

²⁷ Ministru kabineta 2015. gada 22. decembra noteikumi Nr. 779 "Biedrību un nodibinājumu klasificēšanas noteikumi". <https://likumi.lv/ta/id/278848>

Jāuzsver, ka **kopumā 2021. gadā projektu īstenotāji pārstāv 27, bet 2020. gadā 22 dažādas darbības jomas, kas liecina par plašu dažādu jomu pārstāvību programmā.**

Tabula 14. Projektus īstenojušo organizāciju darbības jomas (organizāciju skaits): 10 biežākās 2020. un 2021. gadā

Datu avots: programmā īstenoto projektu satura analīze.

Piezīmes: MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti; pilno tabulas izvērsumu skatīt ziņojuma pielikumā (Papildu tabula 1).

	2020			2021		
	KOPĀ	MAC	MIC	KOPĀ	MAC	MIC
Projektus īstenojušās organizācijas, KOPĀ	70	24	46	86	36	50
Kopienas un apkaimes attīstība (88.99)	18	2	16	25	7	18
Sociālā aizsardzība (88.99)	7	4	3	13	7	6
Interesu aizstāvības organizāciju darbība (94.99)	12	9	3	12	9	3
Sabiedrības veselība un veselības izglītība (88.99)	8	1	7	11	5	6
Citur neklasificēta biedrība vai nodibinājums (94.99)	0	0	0	9	2	7
Pilsonisko tiesību un cilvēktiesību aizsardzība (94.99)	4	4	0	7	7	0
Jaunatnes biedrība vai nodibinājums (94.99)	10	2	8	5	3	2
Atbalsts ģimenēm un bērniem (88.99)	6	3	3	5	4	1
Cita kultūras darbība (94.99)	2	1	1	5	3	2
Dabas aizsardzība (94.99)	1	1	0	4	4	0
Izglītība (85.59)	2	1	1	3	1	2
Dzimumu līdztiesība (94.99)	3	1	2	2	1	1

Izvērtējuma ietvaros īstenotās NVO sektora aptaujas dati sniedz arī nedaudz **plašāku informāciju par to, kādas organizācijas ir īstenojušas projektus programmā.** To organizāciju, kuras ir ieguvušas finansējumu programmas konkursos (jebkurā no konkursiem 2016.-2021.g. posmā), profila analīze liecina, ka **atbalstītas biežāk ir tādas organizācijas, kurās darbs notiek regulāri katru dienu** (30% no šādām organizācijām ir saņēmušas atbalstu programmā), **kuras darbību plāno vairāk nekā trīs gadus uz priekšu** (34% no tādām ir saņēmušas atbalstu), **kurām ir lielāka pieredze projektu īstenošanā** (37%). Tāpat novērojams, ka atbalstu biežāk saņēmušas organizācijas, kurām ir 3 vai vairāk darbinieku un kuras savā darbībā iesaista brīvprātīgos.

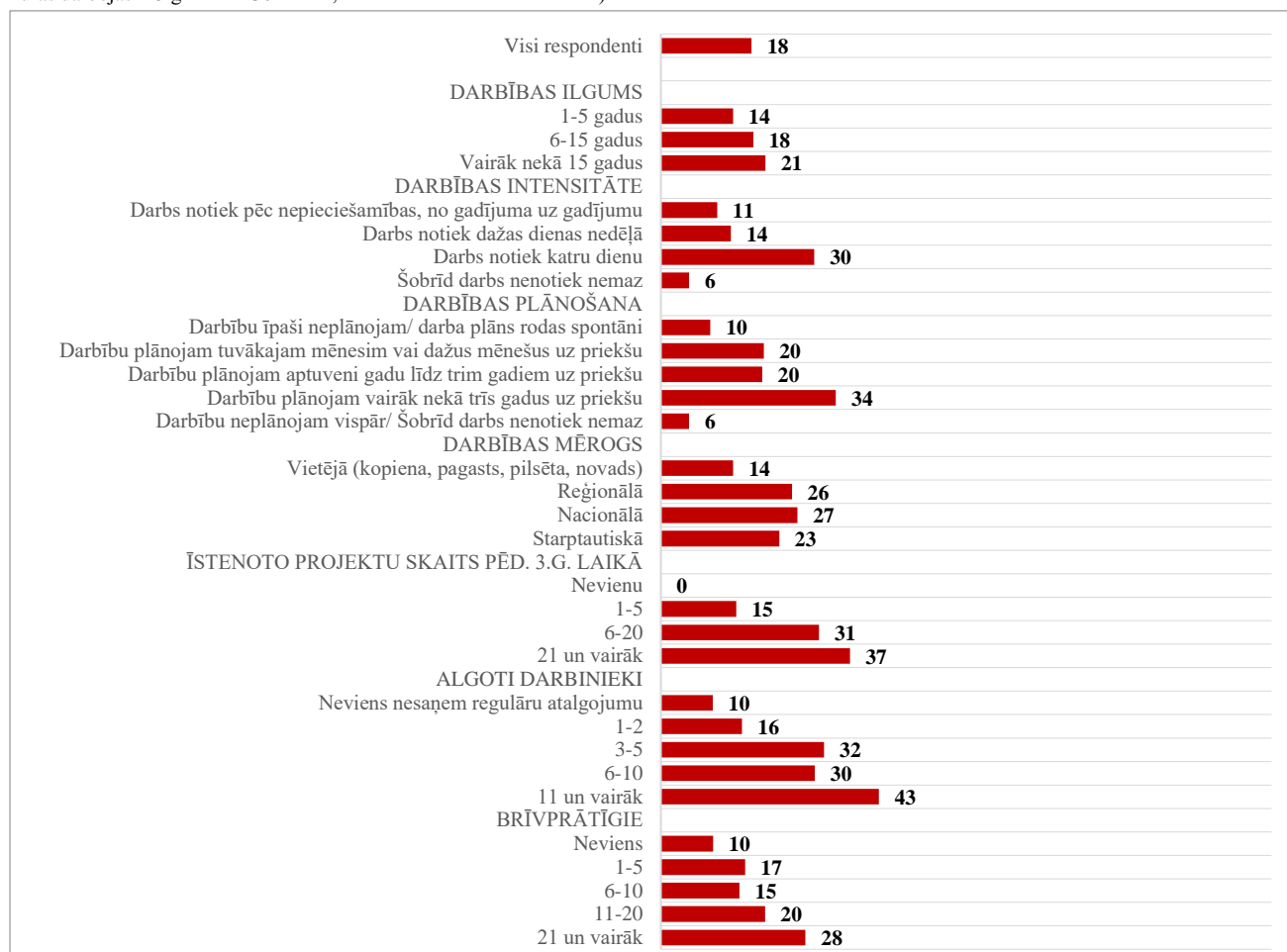
Tai pat laikā būtiski, ka atbalstu **vienlīdzīgi ir saņēmušas organizācijas, kas darbojas dažādos mērogos** – gan tādas, kas strādā vietējā mērogā, gan reģionālā, nacionālā un starptautiskā mērogā. Tāpat dati liecina, ka atbalstītas ir atšķirīga darbības ilguma organizācijas – gan jaunas, kas dibinātas pēdējo 5 gadu laikā, gan arī ilgstoši strādājošas. Kopumā šie dati liecina, ka **programma “NVO fonds” sniedz būtisku ieguldījumu ilgtspējīgu un aktīvi strādājošu organizāciju attīstībā**, neatkarīgi no to darbības mēroga, bet retāk atbalstu saņem tādas, kurās darbs ir neregulārs un netiek plānots vismaz īstermiņā.

Grafiks 14. Finansējumu programmā “NVO fonds” ieguvušo organizāciju raksturojums (%)

Datu avots: NVO sektora aptauja.

Q13. Vai esat ieguvuši finansējumu Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “NVO fonds” projektu konkursos (2016.-2021.g.)?

Datu nolasišanas piemērs: 18% no visām aptaujātajām organizācijām ir saņēmušas programmas finansējumu; 14% no organizācijām, kuras darbojas 1-5 gadus, ir saņēmušas atbalstu programmā, 30% no organizācijām, kurās darbs notiek katru dienu (nevis 14% no visām, kas ieguvušas atbalstu, ir tādas, kuras darbojas 1-5 gadus un 30% tādu, kurās darbs notiek katru dienu).

5.2. Projektos aktualizētās tēmas

Izvērtējuma ietvaros veiktā projektu satura analīze liecina, ka 2020.-2021.g. periodā īstenotie 156 **projekti visbiežāk bijuši vērsti uz tēmām un problemātiku, kas skar pilsoniskās sabiedrības attīstību** (80 projekti, 51% no projektiem aktualizē šo tēmu), **bērņus, jauniešus un ģimeni** (39 projekti, 25%), **sociālo aizsardzību, iekļaušanu un pakalpojumus** (23 projekti, 15%), kā arī **veselību un sabiedrības veselību** (17 projekti, 11%). Dominējošais pilsoniskās sabiedrības tematikā īstenoto projektu skaits liecina, ka **NVO fonda darbība tikusi mērķtiecīgi orientēta uz programmas mērķa sasniegšanu** – pilsoniskās sabiedrības ilgtspējīgu attīstību Latvijā.

Grafiks 15. Īstenoto projektu aktualizētās tēmas 2020.-2021.g. (projektu skaits): tematiskais grupējums

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīme: katram projektam var būt vairākas norādītās tēmas.

	■ 2020	■ 2021	KOPĀ	Skaitis
PILSONISKĀ SABIEDRĪBA	28	52	80	
BĒRNI, JAUNIEŠI, ĢIMENE	14	25	39	
SOCIĀLĀ AIZSARDZĪBA, IEKĻAUŠANA, PAKALPOJUMI	11	12	23	
VESELĪBA, SABIEDRĪBAS VESELĪBA	10	7	17	
KULTŪRA, KULTŪRVĒSTURE	4	8	12	
DABA, VIDE, KLIMATS, DZĪVNIEKI	4	7	11	
POLITIKA, PĀRVALDE	3	8	11	
IZGLĪTĪBA, ZINĀTNE	1		1	
CITS	6	12	18	

Analizējot projektu saturu detalizēti un konkrēti, kā **biežākās tēmas, kam tikuši veltīti projekti, identificējamas: pilsoniskās līdzdalības, aktivitātes veicināšana (tiešā veidā, iesaistot iedzīvotājus)** (39 projekti, 25%), **vietējās kopienas attīstība** (25 projekti, 16%), **jauniešu līdzdalības sekmēšana** (24 projekti, 15%), **konkrētās organizācijas darbības nodrošināšana, attīstība**²⁸ (17 projekti, 11%). Nedaudz retāk, bet arī salīdzinoši bieži projekti vērsti uz: reģionālo NVO kapacitātes stiprināšana (14 projekti, 9%), pilsoniskās līdzdalības, aktivitātes veicināšana (netiešā veidā) (13 projekti, 8%), brīvprātīgā darba attīstība (11 projekti, 7%), rīcībpolitikas kvalitātes uzlabošana nacionālā līmenī (11 projekti, 7%), dabas aizsardzības veicināšana (10 projekti, 6%).

Salīdzinot ar 2016.-2019.g. īstenotajiem projektiem, **pēdējo divu gadu laikā palielinājies tādu projektu īpatsvars, kas vērsti uz iedzīvotāju iesaisti, dažādu mērķgrupu aktivitātēm, arī vietējo kopienu attīstību.** Savukārt samazinājies tādu projektu īpatsvars, kas vērsts tikai uz pašu organizāciju darbību.

²⁸ Šī tēma par galveno tika uzskatīta tajos gadījumos, kad konkrētajā projektā nav bijušas citas tēmas un aktivitātes, proti – tie ir projekti, kuri pilnībā vērsti tikai uz konkrētās organizācijas darbības nodrošināšanu, bez papildu aktivitātēm, kas iesaistītu citas mērķgrupas.

Grafiks 16. Īstenoto projektu aktualizētās tēmas 2020.-2021.g. (projektu skaits): 10 biežākās tēmas katrā no gadiem

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīme: katram projektam var būt vairākas tēmas.

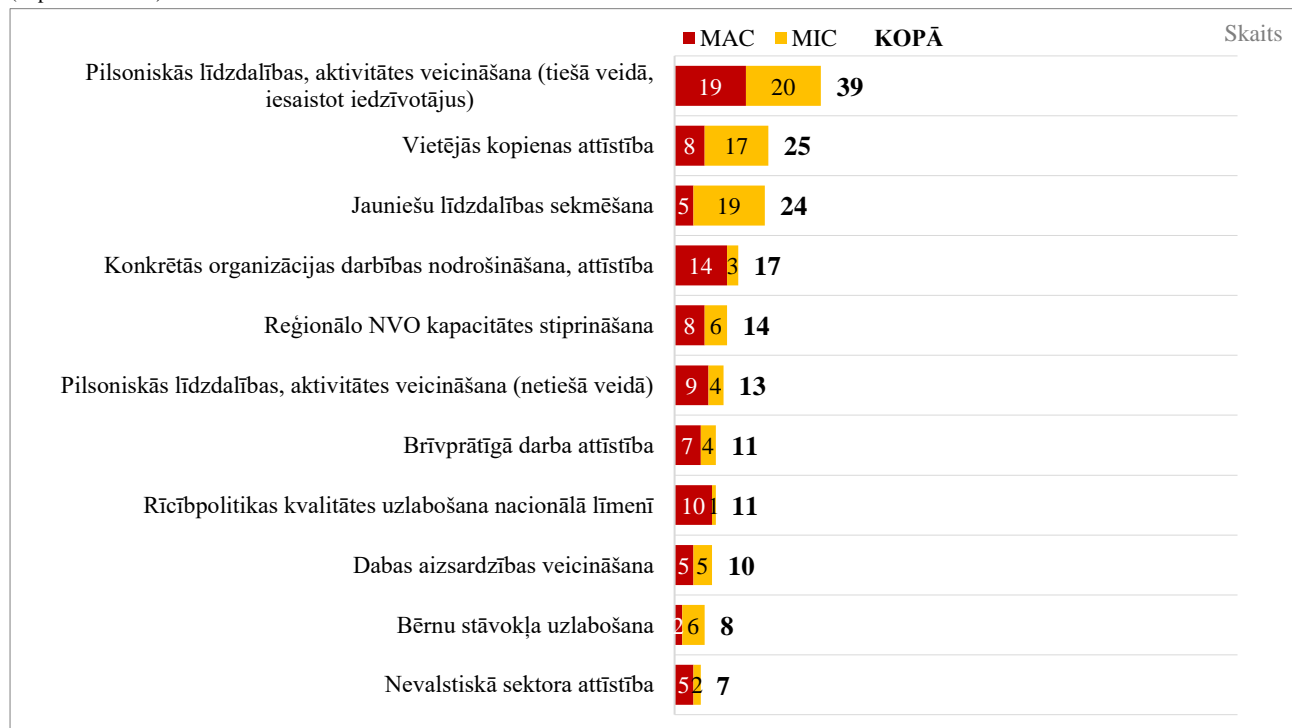
	2020	2021	KOPĀ	Skaitis
Pilsoniskās līdzdalības, aktivitātes veicināšana (tiešā veidā, iesaistot iedzīvotājus)	14	25	39	
Vietējās kopienas attīstība	6	19	25	
Jauniešu līdzdalības sekmēšana	10	14	24	
Konkrētās organizācijas darbības nodrošināšana, attīstība	16	1	17	
Reģionālo NVO kapacitātes stiprināšana	5	9	14	
Pilsoniskās līdzdalības, aktivitātes veicināšana (netiešā veidā)	5	8	13	
Brīvprātīgā darba attīstība	4	7	11	
Rīcībpolitikas kvalitātes uzlabošana nacionālā līmenī	3	8	11	
Dabas aizsardzības veicināšana	3	7	10	
Bērnu stāvokļa uzlabošana	8	0	8	
Nevalstiskā sektora attīstība	3	4	7	

Analizējot projektu tēmas projektu veidu dalījumā, novērojams, ka ir tēmas, kurās ir lielāks makro projektu īpatsvars, un ir tādas, kur prevalē mikro projekti. **Mikro projektu īpatsvars lielāks ir tādās tēmās kā vietējās kopienas attīstība, jauniešu līdzdalības sekmēšana, bērnu stāvokļa uzlabošana.** Līdzvērtīga makro un mikro projektu pārstāvība ir projektos, kas virzīti uz pilsoniskās līdzdalības veicināšanu, arī dabas aizsardzību. Pārējās tēmās **prevalē makro projekti.** Īpaši projektos, kas vērsti uz **konkrētās organizācijas darbības nodrošināšanu un attīstību, pilsoniskās līdzdalības netiešu veicināšanu, rīcībpolitikas kvalitātes uzlabošanu.** Šie dati netieši liecina, ka makro projektu īstenotāju aktivitātes ir vispārīgākas, vērstas uz plašāku jautājumu risināšanu. Tikmēr mikro projektu īstenotāji biežāk plāno ļoti konkrētas, šauri fokusētas aktivitātes.

Grafiks 17. Īstenoto projektu aktualizētās tēmas 2020.-2021.g. kopā projektu veidu dalījumā (projektu skaits): 10 biežākās tēmas katrā no gadiem

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu saturs analīze.

Piezīmes: katram projektam var būt vairākas tēmas; MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti; pilno tēmu izvērsumu skatīt ziņojuma pielikumā (Papildu tabula 2).

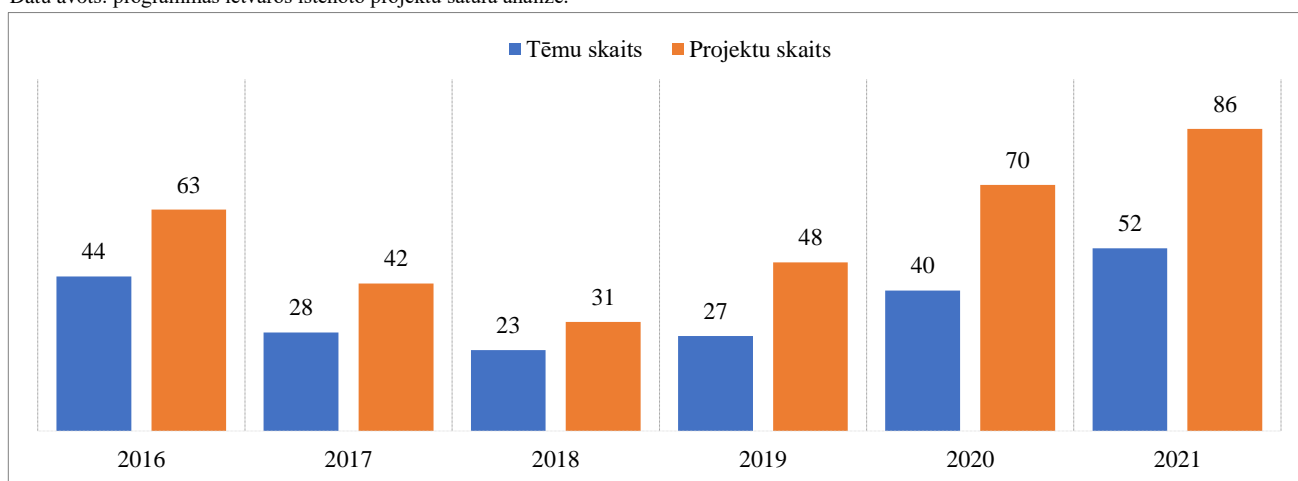

Kopumā identificētas 62 tēmas, kam veltīti pēdējos 2 gados īstenotie 156 programmas projekti (makro projekti – 39 dažādas tēmas, mikro projekti – 46 dažādas tēmas) – tas liecina, ka projekti ir vērsti uz daudzveidīgām tēmām.

Informācijas analīze dalījumā pa gadiem rāda, ka tēmu dažādība pa gadiem ir mainījusies. 2016. gadā kopumā tika aptvertas 44 dažādas tēmas, pēc tam līdz 2018. gadam tēmu dažādība kritusies līdz 23, bet **pēdējo četrus gadu laikā pieaugusi līdz 52 dažādām tēmām 2021. gadā.** Tēmu daudzveidības paplašināšanās 2020. gadā sakrīt ar plašāk definēto konkursa nolikumu, aicinot projektu iesniedzējus norādīt atbilstību četriem dažādiem darbības virzieniem, savukārt 2019. gadā projektus varēja īstenot vienā no diviem darbības virzieniem. Tāpat jāņem vērā, ka pēdējos četros gados ik gadu pieaug kopējais īstenoto projektu skaits, līdz ar to plašāks ir arī aptvertu tēmu loks. Tomēr jāuzsver – ja salīdzina ar katrā no gadiem īstenoto projektu skaitu, redzams, ka tēmu skaits pārsniedz 50% no projektu skaita visos gados. Tas vēlreiz apliecina, ka īstenoti ļoti daudzpusīgi vērsti projekti.

Grafiks 18. Īstenoto projektu tēmu dažādība 2016.-2021.g.: tēmu skaits salīdzinājumā ar projektu skaitu

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

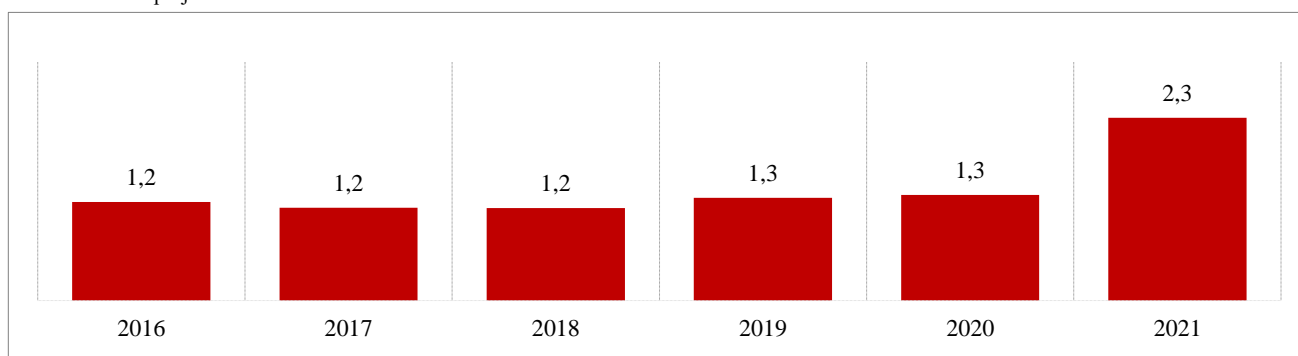

2016.-2020.g. periodā vidējais katra projekta tēmu skaits nebija būtiski mainījies (vidēji vienam projektam bija 1,3 tēmas), bet 2021. gadā šis rādītājs palielinājies līdz 2,3. Tas liecina, ka projektu īstenotāji centušies projektos ietvert pēc iespējas plašāku tēmu loku. Kontekstā ar iepriekš norādīto, ka pēdējo četru gadu laikā ir pieaugusi tēmu dažādība, var secināt – **ik gadu tiek atbalstīti tādu tēmu projekti, kādi iepriekš nav īstenoti**. Tādējādi ik gadu tiek paplašināts programmas ieguldījums arvien jaunu jomu pilsoniskās aktivitātes veicināšanā.

Grafiks 19. Īstenoto projektu tēmu dažādība 2016.-2021.g.: vidējais viena projekta tēmu skaits

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīme: katram projektam var būt vairākas tēmas.

5.3. Projektos īstenotās aktivitātes

Projektu satura analīze liecina, ka ik gadu ir **pieaudzis tādu projektu īpatsvars, kuru aktivitātes ir vērstas uz konkrētām mērķgrupām** (no 81% 2016. gadā līdz 100% 2020. gadā), vienlaikus līdz 2020. gadam samazinājies tādu projektu īpatsvars, kuros aktivitātes vērstas uz konkrēto organizāciju (no 84% 2018. gadā līdz 67% 2020. gadā, 2021. gadā šādu projektu īpatsvars nebūtiski palielinājies līdz 70%). Šie dati liecina, ka programmas ietvaros **īstenotie projekti ar katru gadu kļūst arvien vairāk vērsti uz tiešu ietekmi uz pilsonisko līdzdalību**, iekļaujot iedzīvotājus aktivitātēs vai īstenojot aktivitātes, kas netieši veicina iedzīvotāju līdzdalību. Projektu konkursa nolikumos 2018.-2019. gadā kā prioritārās jomas (papildus noteiktajiem darbības

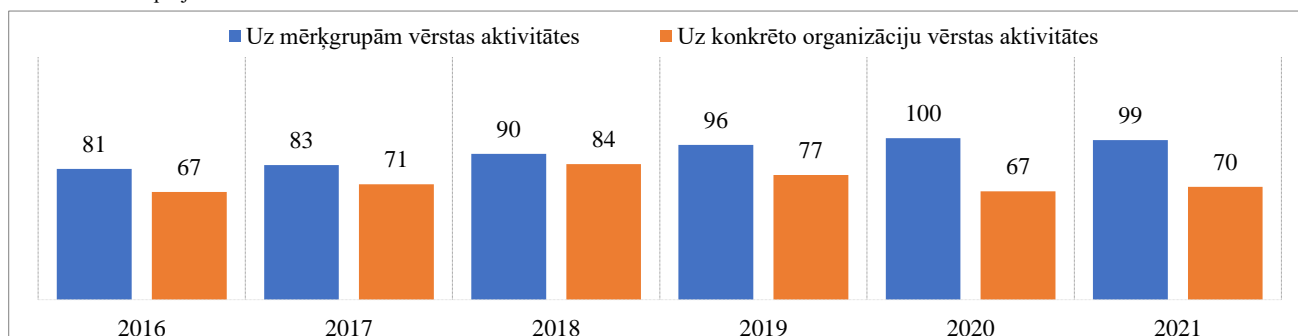
virzieniem) tika akcentēta pilsoniskā līdzdalība un sabiedrības iesaiste NVO darbā un/vai brīvprātīgā darba aktivitāšu un labdarības iniciatīvu veicināšana. Savukārt 2020. un 2021. gadā kā darbības virziens tika akcentēts “Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm” (šādu projektu atbalstam bija pārrāvums 2018.-2019. gadā). Kopumā var secināt, ka **programmā konsekventi īstenota tādu projektu prioretizēšana, kas pēc iespējas pilnīgāk atbilst programmas mērķim sekmēt pilsoniskās sabiedrības attīstību. Īstenoto projektu aktivitātes kļuvas vairāk orientētas uz aktīvā pilsoniskuma sekmēšanu**, tiešā veidā iekļaujot dažādas iedzīvotāju mērķgrupas vai īstenojot tām pasākumus. Vienlaikus netiešā veidā **tas sekmē organizāciju darba pārorientēšanu no kolektīva un organizācijas iekšieni uz ārējām sabiedrības mērķgrupām.**

Projektu veidu dalījumā novērojams, ka makro projekti biežāk nekā mikro projekti iekļauj aktivitātes, kas vērstas uz pašu organizāciju. 2021. gadā 83% makro projektu iekļāva tādas aktivitātes, un 60% mikro projektu. Jāpiebilst, ka 2020. gadā 79% makro projekti iekļāva aktivitātes, kas vērstas uz pašu organizāciju (mikro projektu grupā šis īpatsvars nav mainījies). Iespējams, tas **saistīts ar pandēmijas radītajām sekām un organizācijas piesardzīgāk projektos iekļauj uz ārējām mērķgrupām orientētas aktivitātes.**

Grafiks 20. Projektos īstenotās aktivitātes 2016.-2021.g. (% no projektiem): tematiskais grupējums

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīme: katram projektam var būt vairākas aktivitātes.

Tabula 15. Projektos īstenotās aktivitātes 2016.-2021.g. (% no projektiem): tematiskais grupējums projektu veidu dalījumā

Datu avots: programmā īstenoto projektu satura analīze.

	VISI PROJEKTI		MAC		MIC	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Uz mērķgrupām vērstas aktivitātes	100	99	100	100	100	98
Uz konkrēto organizāciju vērstas aktivitātes	67	70	79	83	61	60

Analizējot projektu ietvaros īstenotās aktivitātes detalizēti un konkrēti, kā **biežāk īstenotās aktivitātes, kas vērstas uz konkrētām mērķgrupām, identificējamās: seminārs mērķgrupai, mērķgrupu diskusijas** (69 projekti, 44% no visiem projektiem), **darba grupas, komisijas** (49 projekti, 31%), **apmācības mērķgrupai** (46 projekti, 29%), **ieteikumu, priekšlikumu izstrāde** (46 projekti, 29%), **radošās nodarbības, aktivitātes** (38 projekti, 24%). **Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, pēdējo divu gadu projekti retāk iekļāvuši dažādas klātienē aktivitātes** (semināri, apmācības, konferences), kas visdrīzāk skaidrojams ar pandēmijas ietekmi. Savukārt pieaugums kādās citās aktivitātēs tā vietā nav bijis novērojams. Tas liecina, ka šajā aktivitāšu grupā **organizācijas ir samazinājušas klātienē aktivitātes, bet nav tās aizstājušas ar kādām citām aktivitātēm.**

Savukārt, kā **biežāk īstenotās aktivitātes, kas vērstas uz konkrēto organizāciju, identificējamās: sadarbība ar citām organizācijām** (28 projekti, 18% no visiem projektiem), **izvērtējums par konkrēto jomu** (28 projekti, 18%), organizācijas **pamatdarbības nodrošināšana** (27 projekti, 17%), **apmācības organizācijas kolektīvam** (26 projekti, 17%), **diskusijas, sanāksmes, darba grupas organizācijas kolektīvam** (25 projekti, 16%). **Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem**, pēdējo divu gadu projekti **retāk iekļāvuši tādas aktivitātes kā organizācijas attīstības plānošanas dokumenta izstrāde, organizācijas mājas lapu izveide, arī pieredzes apmaiņas braucieni** (ko primāri, iespējams, jāsaista ar pandēmijas radīto ietekmi). Savukārt **pieaugusi tādu aktivitāšu iekļaušana** projektos, kas vērsti uz sadarbību ar citām organizācijām, izvērtējumiem par konkrēto jomu.

Grafiks 21. Projektos īstenotās aktivitātes 2020.-2021.g. (projektu skaits): biežākās aktivitātes

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīmes: katrā projektā var būt vairākas aktivitātes; iekļautas aktivitātes, kuras īstenotas vismaz 10 projektos gadā.

	■ 2020	■ 2021	KOPĀ	Skaitis
UZ MĒRĶGRUPĀM VĒRSTAS AKTIVITĀTES	70	85	155	
Seminārs mērķgrupai, mērķgrupu diskusijas	35	34	69	
Interesu aizstāvība: darba grupas, komisijas	23	26	49	
Apmācības mērķgrupai	24	22	46	
Interesu aizstāvība: ieteikumu, priekšlikumu izstrāde	22	24	46	
Radošās nodarbības, aktivitātes	22	16	38	
Sabiedrības informēšana par organizāciju, organizācijas aktivitātēm	5	26	31	
Informatīva kampaņa, akcija	9	21	30	
Konference, forums	11	18	29	
Socioloģiska izpēte: aptaujas	12	12	24	
Ekspertu, speciālistu konsultācijas mērķgrupai	8	11	19	
Lekcijas, priekšlasījumi mērķgrupai	9	10	19	
Metodiskais materiāls, rokasgrāmata	7	12	19	
Tikšanās, diskusijas ar lēmumpieņēmējiem, politiķiem	4	13	17	
Kultūras pasākums (teātris, koncerts, izstāde, kino)	7	7	14	
Brīvprātīgā darba organizēšana, koordinācija	6	7	13	
Informatīva filma, video	8	5	13	
Brīvprātīgais darbs: apkārtnes sakopšanas talka	4	6	10	
UZ KONKRĒTO ORGANIZĀCIJU VĒRSTAS AKTIVITĀTES	47	60	107	
Sadarbība ar citām NVO	9	19	28	
Izvērtējums par konkrēto jomu	17	11	28	
Organizācijas pamatdarbības nodrošināšana	6	21	27	
Apmācības organizācijas kolektīvam	15	11	26	
Diskusijas, sanāksmes, darba grupas organizācijas kolektīvam	18	7	25	
Pieredzes apmaiņas aktivitātes (braucieni, tikšanās)	9	12	21	
Organizācijas mājas lapas izveide, pilnveidošana	8	10	18	
Aprīkojuma, inventāra iegāde (biroja tehnika, datortehnika u.c.)	6	10	16	
Finansējuma piesaistes aktivitātes	7	8	15	
Organizācijas attīstības dokumenta izstrāde	7	5	12	

Analizējot projektu aktivitātes projektu veidu dalījumā, novērojams, ka **uz mērķgrupām vērstās aktivitātes biežāk veic mikro projektu īstenotāji**, īpaši tādas kā semināri, apmācības mērķgrupām, radošās nodarbības, kultūras aktivitātes. Savukārt **makro projekti biežāk iekļauj dažādas interešu aizstāvības aktivitātes, sabiedrības un konkrētu mērķgrupu informēšanu, finansējuma piesaistes aktivitātes**. Netieši tas **apliecina makro un mikro projektu dalījuma pamatotību, vismaz tiktāl, cik tas attiecas uz organizāciju interesi un kapacitāti īstenot dažāda mēroga un tematikas aktivitātes** (par rezultativitāti un efektivitāti skatīt analīzi 6. nodaļā).

Grafiks 22. Projektos īstenotās aktivitātes 2020.-2021.g. projektu veidu dalījumā (projektu skaits): biežākās tēmas katrā no gadiem

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīmes: katrā projektā var būt vairākas aktivitātes; iekļautas aktivitātes, kuras īstenošanas vismaz 10 projektos gadā; MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti; pilno tēmu izvērsumu skatīt ziņojuma pielikumā (Papildu tabula 3).

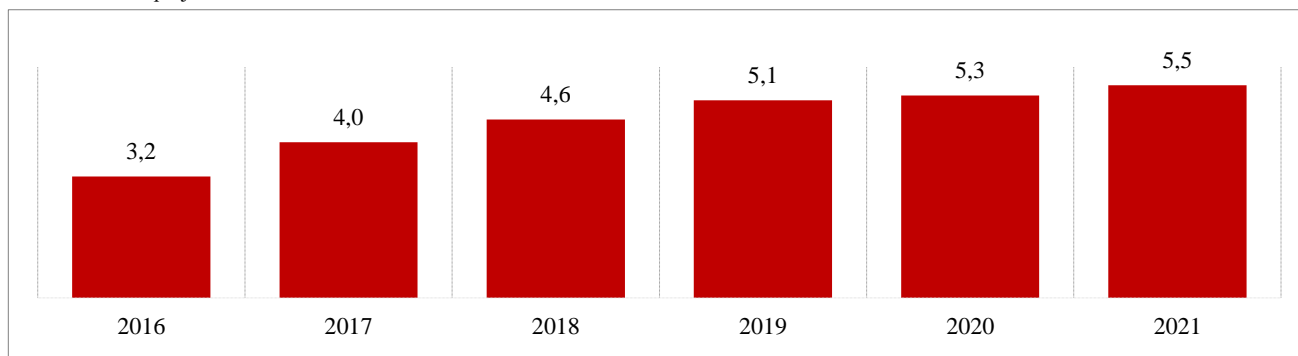
	■ MAC	■ MIC	KOPĀ	Skaits
UZ MĒRĶGRUPĀM VĒRSTAS AKTIVITĀTES	60	95	155	
Seminārs mērķgrupai, mērķgrupu diskusijas	28	41	69	
Interešu aizstāvība: darba grupas, komisijas	36	13	49	
Apmācības mērķgrupai	17	29	46	
Interešu aizstāvība: ieteikumu, priekšlikumu izstrāde	27	19	46	
Radošās nodarbības, aktivitātes	11	27	38	
Sabiedrības informēšana par organizāciju, organizācijas aktivitātēm	20	11	31	
Informatīva kampaņa, akcija	18	12	30	
Konference, forums	16	13	29	
Socioloģiska izpēte: aptaujas	13	11	24	
Ekspertu, speciālistu konsultācijas mērķgrupai	13	6	19	
Lekcijas, priekšlasījumi mērķgrupai	8	11	19	
Metodiskais materiāls, rokasgrāmata	8	11	19	
Tikšanās, diskusijas ar lēmumpieņēmējiem, politiķiem	9	8	17	
Kultūras pasākums (teātris, koncerts, izstāde, kino)	3	11	14	
Brīvprātīgā darba organizēšana, koordinācija	6	7	13	
Informatīva filma, video	2	11	13	
Brīvprātīgais darbs: apkārtnes sakopšanas talka	9		10	
UZ KONKRĒTO ORGANIZĀCIJU VĒRSTAS AKTIVITĀTES	49	58	107	
Sadarbība ar citām NVO	19	9	28	
Izvērtējums par konkrēto jomu	14	14	28	
Organizācijas pamatdarbības nodrošināšana	16	11	27	
Apmācības organizācijas kolektīvam	15	11	26	
Diskusijas, sanāksmes, darba grupas organizācijas kolektīvam	13	12	25	
Pieredzes apmaiņas aktivitātes (braucieni, tikšanās)	10	11	21	
Organizācijas mājas lapas izveide, pilnveidošana	9	9	18	
Aprīkojuma, inventāra iegāde (biroja tehnika, dator tehnika u.c.)	6	10	16	
Finansējuma piesaistes aktivitātes	10	5	15	
Organizācijas attīstības dokumenta izstrāde	5	7	12	

Projektu satura analīze liecina, ka **visā sešu gadu periodā ik gadu ir pieaudzis projektu ietvaros īstenoto aktivitāšu skaits**. Ja 2016. gadā katrs projekts īstenoja vidēji 3,2 aktivitātes, tad 2020. gadā jau 5,3 aktivitātes, bet 2021. gadā 5,5 aktivitātes. Protams, makro projektos vidējais aktivitāšu skaits ir lielāks nekā mikro projektos. 2021. gadā vidēji vienā makro projektā tikušas īstenotas 7,3 dažādas aktivitātes, bet mikro projektos 4,3 aktivitātes (2020. gadā attiecīgi – 7,1 un 4,3). Kopumā dati liecina, ka īstenotie projekti kļuvuši ne tikai aktīvāki iedzīvotāju tiešā iesaistē, bet arī daudzpusīgāki īstenoto aktivitāšu aspektā.

Grafiks 23. Projektos īstenotās aktivitātes 2016.-2021.g.: vidējais viena projekta aktivitāšu skaits

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

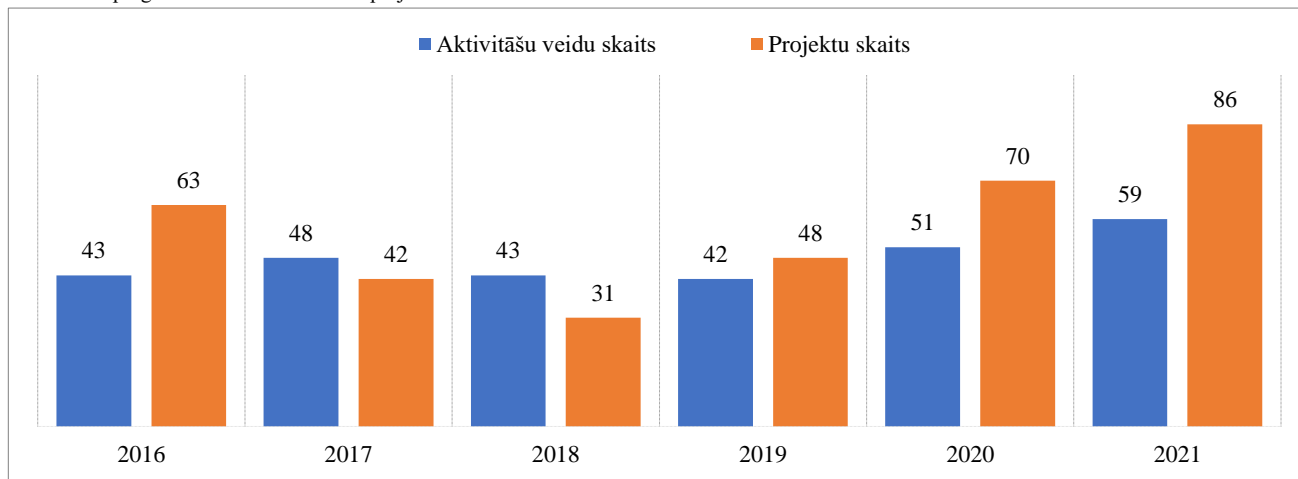
Piezīme: katram projektam var būt vairākas aktivitātes.

Projektu aktivitāšu analīze dalījumā pa gadiem rāda, ka **aktivitāšu skaits pēdējo četru gadu periodā ir bijis arvien pieaugošs** – ja 2018.-2019. gadā projekti iekļāva kopumā 42-43 dažādas aktivitātes, tad 2021. gadā jau 59. Lai gan tas lielā mērā saistīts ar kopējā īstenoto projektu skaita pieaugumu, kā iepriekš minēts – ir pieaudzis arī vidējais katrā projektā iekļauto aktivitāšu skaits. Tātad organizācijas projektos iekļauj arvien vairāk dažādu aktivitāšu.

Grafiks 24. Projektos īstenotās aktivitātes: aktivitāšu veidu skaits (salīdzinājumā ar projektu skaitu)

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

5.4. Sasniegtās mērķgrupas

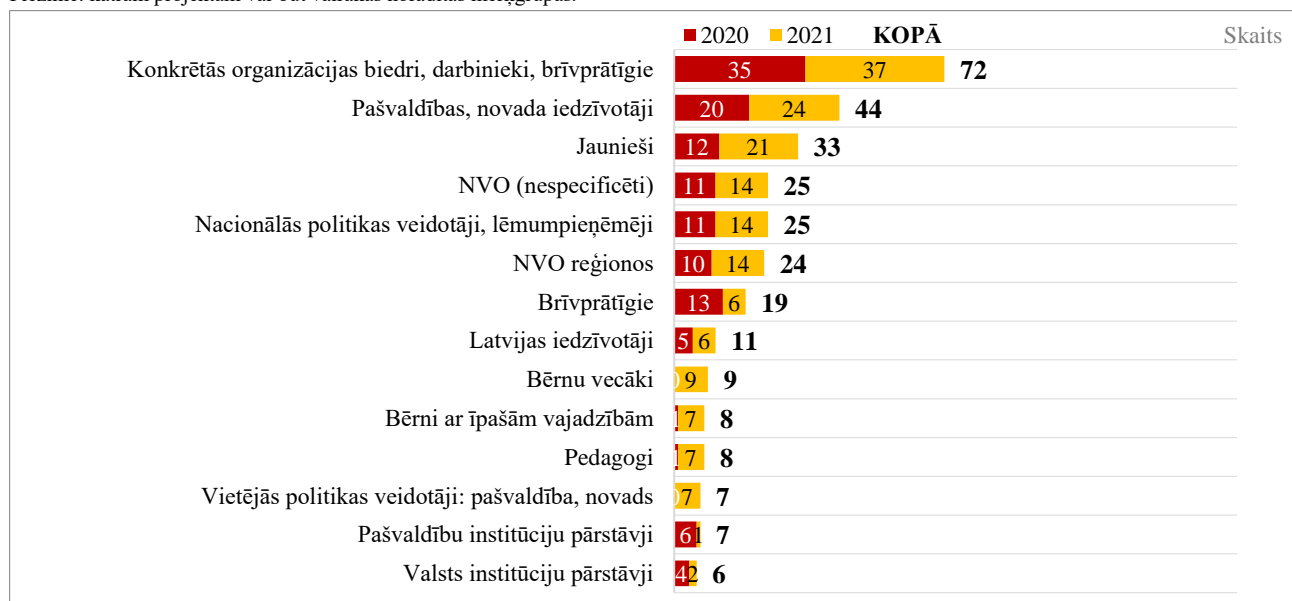
Katra gada konkursa nolikumā ir definētas projekta mērķa grupas. To raksturojums konkursu nolikumos gan ir samērā vispārīgs. Piemēram: “projekta mērķa grupas ir dažādas iedzīvotāju grupas (tajā skaitā Latvijas piederīgie, kuri dzīvo ārpus Latvijas), biedrības un nodibinājumi, to dalībnieki, biedri, darbinieki un brīvprātīgie” (2021.g.), “projekta mērķa grupa ir dažādas iedzīvotāju kopas, īpaši iedzīvotāji, kas teritoriāli, informatīvi vai lingvistiski ir nošķirti, vai ar zemu līdzdalības īpatsvaru, nevalstiskās organizācijas un to dalībnieki, tai skaitā biedri, darbinieki un brīvprātīgie” (2020.g.). Projektu iesniegumos organizācijām ir jānorāda, jāapraksta un jāpamato konkrētas mērķa grupas un to pārstāvju skaits. Jau 2020. gada izvērtējumā tika identificēts, ka **bieži vien organizācijas projektu mērķgrupas definē neprecīzi, uzrādot daudz plašāku iesaisti un ietekmi, nekā tā izriet no projekta konkrētajām aktivitātēm**. Tādēļ izvērtējuma analīzei pētnieki veica mērķgrupu papildu identificēšanu konkrēti pēc projektos īstenotajām aktivitātēm, nevis pašu organizāciju norādītās mērķgrupu informācijas. Kopumā novērojams, ka ar katru gadu organizāciju prasmes definēt mērķgrupas uzlabojas un apraksti kļūst konkrētāki.

Veiktā papildu analīze liecina, ka 2020.-2021.g. periodā īstenotajos 156 projektos **mērķgrupas visbiežāk bijušas: konkrētās organizācijas biedri, darbinieki un brīvprātīgie** (72 projekti, 46% no projektiem tā bijusi viena no mērķgrupām), **pašvaldības iedzīvotāji** (44 projekti, 28%), **jaunieši** (33 projekti, 21%), NVO nespēcificēti (25 projekti, 16%), **nacionālās politikas veidotāji**, lēmumpieņēmēji (25 projekti, 16%), **NVO reģionos** (24 projekti, 15%). Salīdzinot ar iepriekšējiem konkursa gadiem, pēdējo divu gadu periodā samazinājies tādu projektu īpatsvars, kuros tikuši iesaistīti brīvprātīgie – šīs izmaiņas iespējams saistīt ar pandēmijas sekām.

Grafiks 25. Īstenoto projektu mērķgrupas 2020.-2021.g. (projektu skaits): biežāk norādītās

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīme: katram projektam var būt vairākas norādītās mērķgrupas.

Analizējot projektu mērķgrupas projektu veidu dalījumā, ļoti izteiktas atšķirības iesaistītajās mērķgrupās nav novērojamas. Atsevišķas identificētās atšķirības ir pilnībā izskaidrojamas ar makro un mikro projektu īstenotāju darbības specifiku. Piemēram, saprotami, ka makro projektu īstenotāju mērķgrupas biežāk nekā mikro projektos ir nacionālās politikas veidotāji, savukārt mikro projektos biežāk nekā makro – vietējie, pašvaldību iedzīvotāji.

Grafiks 26. Īstenoto projektu mērķgrupas 2020.-2021.g. projektu veidu dalījumā (projektu skaits): biežāk norādītās

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

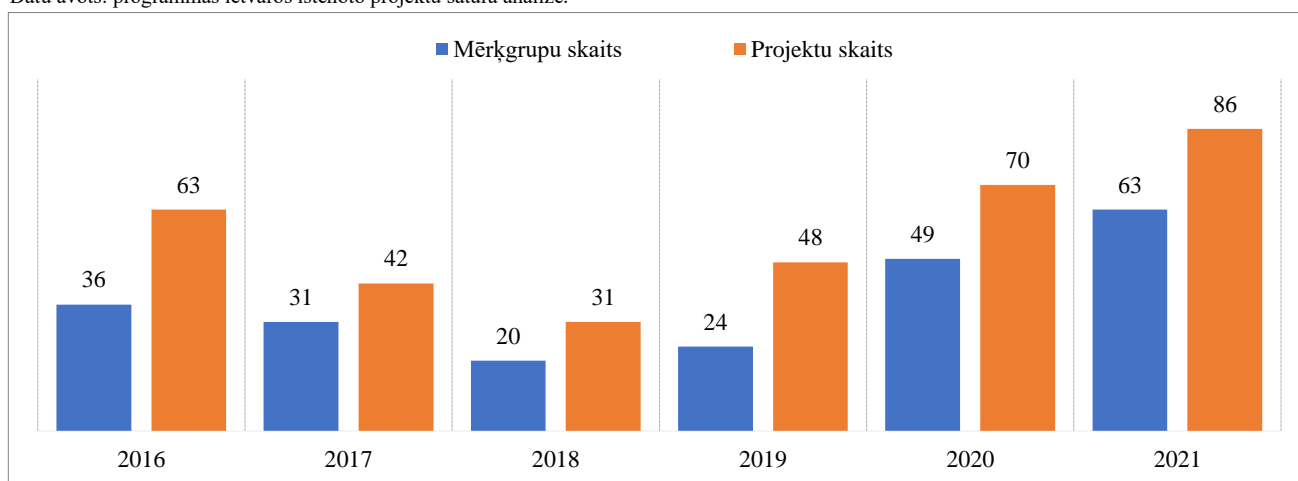
Piezīmes: katram projektam var būt vairākas norādītās mērķgrupas; MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti; pilno mērķgrupu izvērsumu skatīt ziņojuma pielikumā (Papildu tabula 4).

	MAC	MIC	KOPĀ	Skaitis
Konkrētās organizācijas biedri, darbinieki, brīvprātīgie	36	36	72	
Pašvaldības, novada iedzīvotāji	12	32	44	
Jaunieši	14	19	33	
NVO (nespecificēti)	17	8	25	
Nacionālās politikas veidotāji, lēmumpieņēmēji	18	7	25	
NVO reģionos	11	13	24	
Brīvprātīgie	6	13	19	
Latvijas iedzīvotāji	9	2	11	
Bērnu vecāki	3	6	9	
Bērni ar īpašām vajadzībām	5	3	8	
Pedagogi	4	4	8	
Vietējās politikas veidotāji: pašvaldība, novads	4	3	7	
Pašvaldību institūciju pārstāvji	4	3	7	
Valsts institūciju pārstāvji	5	1	6	

Informācijas analīze dalījumā pa gadiem rāda, ka **mērķgrupu dažādība pēdējo 4 gadu periodā katru gadu ir pieaugusi**. 2018. gadā projektos tikušas iesaistītas tikai 20 dažādas mērķgrupas, bet 2020. gadā jau 49 un 2021. gadā 63. Visu sešu programmas īstenošanas gadu laikā pakāpeniski ir **pieaudzis arī vidējais viena projekta aptverto mērķgrupu skaits**. Ja 2016. gadā vienā projektā vidēji bija iesaistītas 2,1 mērķgrupas, tad 2018. gadā 2,5 mērķgrupas, bet 2021. gadā 2,9 mērķgrupas. Šādā aspektā gan ir atšķirības pēc projekta veida – 2021. gadā makro projektos tikušas iesaistītas vidēji 3,6 dažādas mērķgrupas, bet mikro projektos 2,3 (2020. gadā attiecīgi – 3,2 un 2,3).

Grafiks 27. Īstenoto projektu mērķgrupu skaits: mērķgrupu skaits pa gadiem (salīdzinājumā ar projektu skaitu)

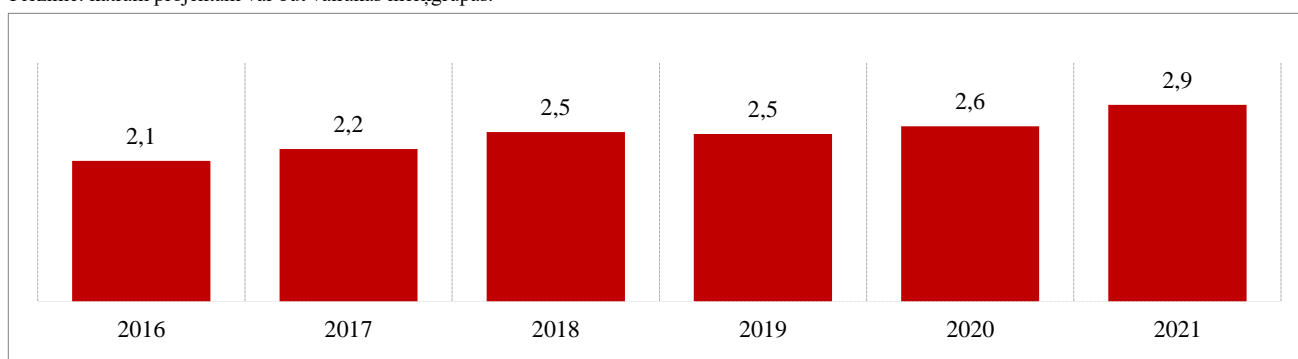
Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Grafiks 28. Īstenoto projektu mērķgrupu skaits 2016.-2021.g.: vidējais viena projekta mērķgrupu skaits

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīme: katram projektam var būt vairākas mērķgrupas.

Detalizētā konkrētu mērķgrupu analīzē novērojams, ka **2020. gadā būtiski pieaudzis tādu projektu īpatsvars, kuru mērķgrupa ir vietējie iedzīvotāji** (novads, pašvaldība) – ja iepriekšējos trīs gados tādu bijis tikai 10% no projektiem, tad 2020. gadā 29% un 2021. gadā 28%. Tas korelē ar kopējo finansējuma palielinājumu un projekta skaita pieaugumu. Iespējams, šādu projektu pieaugums saistās arī ar to, ka Kultūras ministrija atsevišķi vairs nepiešķir finansējumu Reģionālai NVO atbalsta programmai, kas līdz 2020. gadam ar reģionālo NVO atbalsta centru starpniecību atbalstīja mazās iedzīvotāju iniciatīvas visā Latvijā.

2020. gada izvērtējumā tika secināts, ka **vairākums no mērķgrupām tiek aktualizētas tikai kādā vienā gadā vai divos**, kamēr pārējos uz tām vērstas aktivitātes nenotiek. Līdz ar to aktuāls ir jautājums par šādu projektu pēctecību un ilgtspēju. Lielākā mērā tas attiecas uz mikro projektiem, kuros biežāk nekā makro projektos tiek iekļautas specifiskas mērķgrupas.

5.5. Sadarbība projektu ietvaros

Kopš 2019. gada kā viens no sasniedzamajiem NVO fonda programmas rezultātiem ir definēts: “Veicināta NVO savstarpējā sadarbība reģionu, Latvijas, Eiropas Savienības un pasaules līmenī, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru”. Atbilstoši šis programmas rezultāts ir vērsts uz politikas rezultāta “Uzlabojusies informācijas un viedokļu apmaiņa starp NVO un valsts institūcijām” (NIPSIPP 2019.–2020.) sasniegšanu. 2020. gada konkursā pirmo reizi piecos gados kā atbalstāms tika izvirzīts darbības virziens “NVO savstarpējās sadarbības stiprināšana”. Arī 2021. gadā darbības virziena “NVO un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības stiprināšana” ietvaros paredzēts stiprināt un veicināt NVO savstarpējās sadarbības aktivitāti reģionālajā, nacionālajā, Eiropas Savienības un pasaules līmenī.

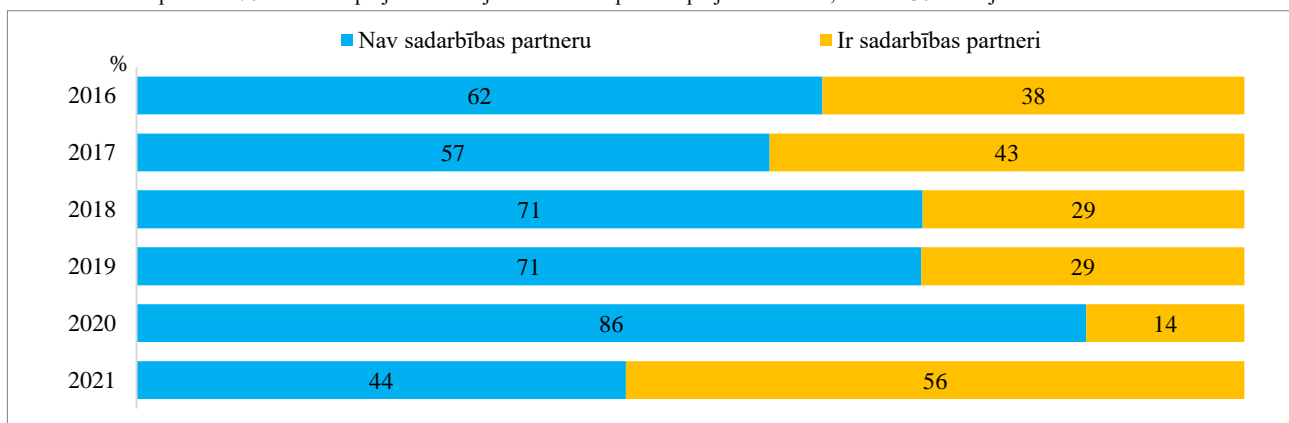
Analizējot īstenoto projektu aktivitātes, tika identificēts, vai un kādi sadarbības partneri bijuši projektu ietvaros organizācijām. Projektu satura analīze liecina, ka **2021. gadā izteikti pieaudzis tādu projektu īpatsvars, kuros paredzēta sadarbība ar citām organizācijām, institūcijām vai ekspertiem**. Kopumā 56% projektu iekļāva sadarbības aktivitātes. 2021. gadā **38% projektu plānota sadarbība ar citām NVO, 26% – ar jomas ekspertiem**, 17% – ar valsts institūcijām, bet 13% – ar pašvaldību institūcijām. Jāpiebilst gan, ka **sadarbības vairāk plānotas makro projektu ietvaros** – tikai 25% makro projektu nebija plānotas nekādas sadarbības aktivitātes. Savukārt mikro projektu grupā kopumā 58% projektu neparedzēja nekādas sadarbības aktivitātes un 42% bija tādas plānojuši (visbiežāk – ar jomas ekspertiem un citām organizācijām). Tas, visdrīzāk, saistīts ar faktu, ka 2021. gada makro projektu iesniedzēji varēja saņemt papildu punktus, ja projekts atbilst kvalitātes vērtēšanas kritērijam “NVO un iedzīvotāju savstarpējā sadarbība”. Līdz ar to lielākā daļa organizāciju savos projektos centušās iekļaut šādas aktivitātes.

Lai gan sadarbību iekļaujošo projektu īpatsvars ir ievērojami pieaudzis, **novērtēt šo sadarbību jēgpilnumu un ilgtspēju ir apgrūtināts**, jo 2021.gada projektus pētnieki analizēja pēc to iesniegumiem, nevis noslēguma ziņojumiem. 2020. gada izvērtējumā tika konstatēts, ka sadarbības veidošana starp NVO attīstās lēni un drīzāk formāli. Tādēļ sadarbības aspektu būtu vērts padziļinātāk analizēt turpmākos izvērtējumos, lai vērtētu, vai plānotās un īstenotās sadarbības ir jēgpilnas un pamatotas vai arī tikai formāli iekļautas projektos.

Grafiks 29. Sadarbība projektu ietvaros (% no projektu kopskaita)

Datu avots: programmas projektu (īstenoto) saturs analīze.

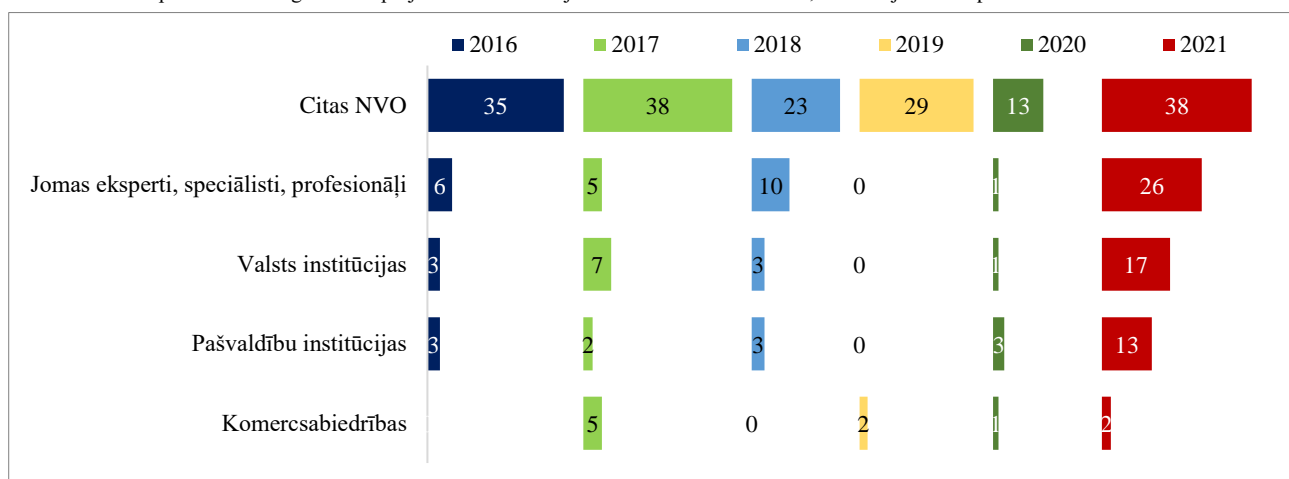
Datu nolasišanas piemērs: 70% īstenoto projektu nav bijuši sadarbības partneri projekta ietvaros, un tikai 30% ir bijuši sadarbība.

Grafiks 30. Sadarbības partneri projektu ietvaros (% no projektu kopskaita)

Datu avots: programmas projektu (īstenoto) saturs analīze.

Datu nolasišanas piemērs: 2016. gadā 35% projektu ietvaros ir bijuši sadarbība ar citām NVO, 6% – ar jomas ekspertiem.

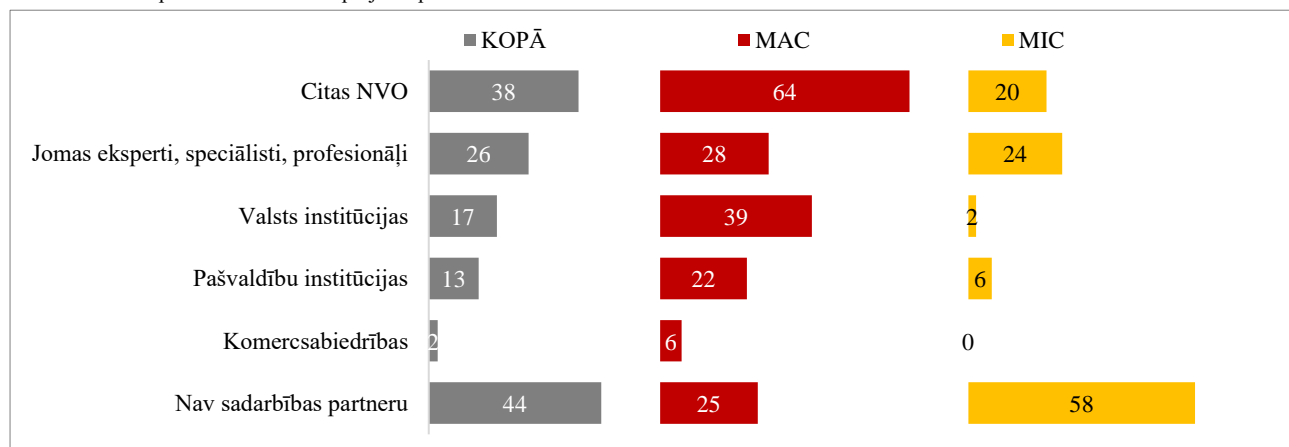

Grafiks 31. Sadarbības partneri projektu ietvaros projektu veidu dalījumā 2020.-2021.g. (% no projektu kopskaita)

Datu avots: programmas projektu (īstenoto) saturs analīze.

Piezīme: MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

Datu nolasišanas piemērs: 64% makro projektu plānota sadarbība ar citām NVO.

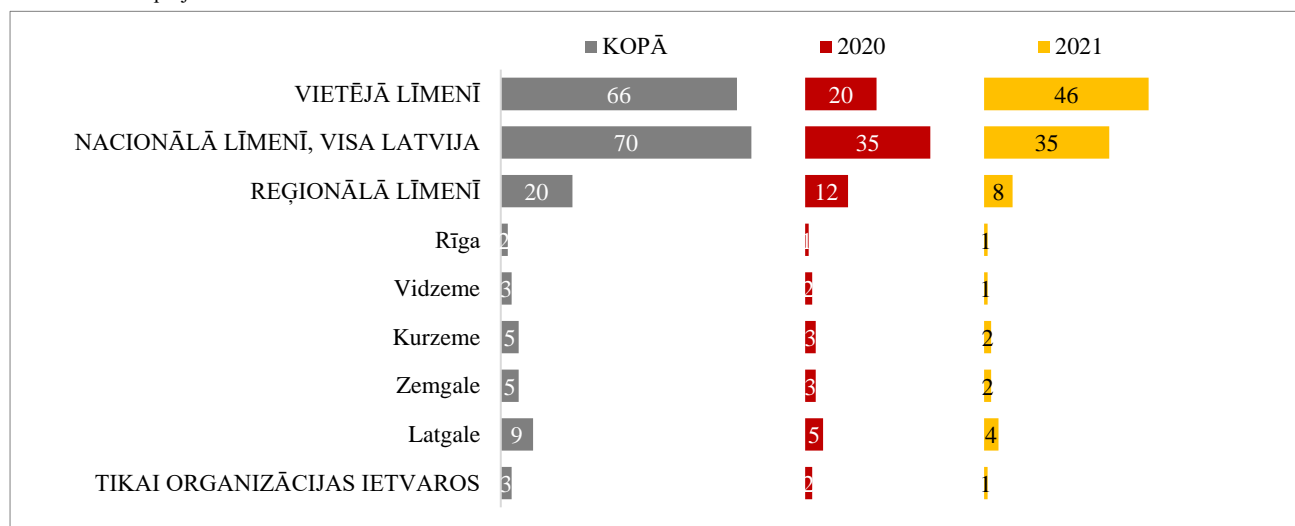
5.6. Ģeogrāfiskais pārklājums

2020. gada izvērtējumā tika konstatēts, ka programmas ietvaros atbalstīto organizāciju reģionālā izkliede (pēc juridiskās adreses) ir atbilstoša NVO sektora statistikai par aktīvo organizāciju skaitu reģionāli. Tas lielā mērā nosaka arī projektu satura analīzē identificējamo, ka **projektu īstenošanas ģeogrāfija ir daudzveidīga**. No 2020.-2021.g. īstenotajiem 156 projektiem **70 tikuši īstenoti nacionālā līmenī** (43 no tiem – makro projekti, 27 – mikro projekti). **66 projekti īstenoti vietējā līmenī**, konkrētā pašvaldībā vai vairākās (57 no tiem ir mikro projekti un tikai 9 – makro projekti). **Mazāks ir tādu projektu īpatsvars, kas īstenoti kāda reģiona tvērumā** – tādi bijuši tikai 20 projekti, no kuriem 11 makro un 9 mikro projekti. **2021. gadā projekti īstenoti 22 no kopumā 43 pašvaldībām** (lielākā daļa no projektiem, kas īstenoti pašvaldībās, ir mikro projekti).

Grafiks 32. Īstenoto projektu ģeogrāfija 2020.-2021.g. (projektu skaits)

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

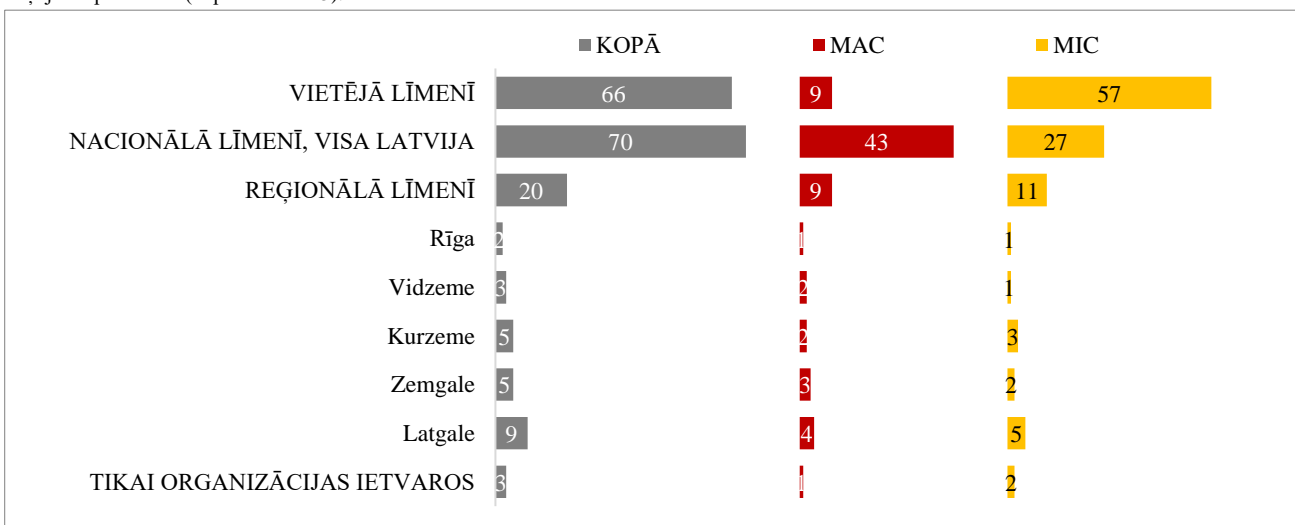
Piezīme: katram projektam var būt vairākas īstenošanas vietas.

Grafiks 33. Īstenoto projektu ģeogrāfija projektu veidu dalījumā 2020.-2021.g. (projektu skaits)

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīmes: katram projektam var būt vairākas īstenošanas vietas; MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti; pilno īstenošanas vietu izvērsumu skatīt ziņojuma pielikumā (Papildu tabula 5).

6. PROGRAMMAS “NVO FONDS” DARBĪBAS IEGULDĪJUMS PLĀNOŠANAS DOKUMENTOS NOTEIKTO MĒRĶU SASNIEGŠANĀ

6.1. Programmas rezultātu sasniegšana

2020. gada izvērtējumā ir sniegts detalizēts pārskats²⁹ par programmas rezultātu definēšanu un izmaiņām katrā no projektu konkursa gadiem, kā arī izaicinājumiem, kas saistīti ar projektu ieguldījuma identificēšanu. Šeit vēlreiz uzsvērsim tikai **būtiskākos apsvērumus, kas jāņem vērā analizējot un interpretējot īstenoto projektu ieguldījumu rezultātu sasniegšanā.**

Būtisks apsvērums saistīts ar faktu, ka **programmas rezultāti definēti ļoti plaši un vispārīgi.** Daļa definēto rezultātu var tikt konkrēti identificēti projektu saturā (piemēram, "veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos", "veicināta NVO savstarpējā sadarbība", "veicināta iedzīvotāju iesaiste NVO", "nodrošināta datos un pierādījumos balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde" u.c.), bet daļa ir pārāk vispārīgi, lai būtu iespējams identificēt korelāciju starp projekta aktivitātēm un sasniedzamo rezultātu (piemēram, "veicināta sabiedrības izpratne par pilsonisko līdzdalību un līdzdarbības veidiem", "veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram", "veicināta piederība Latvijai" u.c.). **Lai gan par lielāko daļu rezultātu ir iespējams vairāk vai mazāk drošticami noteikt, vai projekti ir bijuši uz tiem vērsti, noteikt īstenoto projektu reālo ietekmi uz konkrētajiem rezultātiem ir apgrūtināši.** Tas, savukārt, lielā mērā saistīts ar faktu, ka konkrētu rezultātu sasniegšanu ietekmē ļoti daudzi un dažādi faktori, ne tikai konkrēto projektu īstenošana (bet arī dažādu citu projektu īstenošana, ārēji ietekmes faktori u.tml.). Proti, **nav iespējams nodalīt tikai konkrēto īstenoto projektu ietekmi no citiem ietekmes faktoriem.**

Otrs būtisks apsvērums – **atšķiras projektu iesniedzēju izpratnes līmenis un spēja attiecināt savas aktivitātes uz plaši un vispārīgi formulētajiem rezultātiem.** Lai veiktu datu apkopošanu par projektu ietekmi uz programmas rezultātiem, kopš 2019. gada projekta iesnieguma veidlapā iesniedzējam ir jānorāda, uz kuru no programmas sasniedzamajiem specifiskajiem rezultātiem (vai vairākiem) projekts ir vērsts, kāds ir sasniedzamā rezultāta indikators un skaitliskā mērvienība, kā arī informācijas avots, kur varēs pārliicināties par sasniegto rezultātu. Pirms noslēguma pārskata iesniegšanas projektu īstenošanai tiek aicināti vēlreiz izvērtēt plānotās/īstenošanas aktivitātes un noslēguma pārskatos sniegt informāciju par sasniegtajiem rezultātiem. Analizējot 2020.-2021.g. īstenoto projektu pārskatus un iesniegumus, secināms, ka lielākajā daļā gadījumu kā kvantitatīvos rezultātus organizācijas norāda īstētos pasākumus un aktivitātes, savukārt kā kvalitatīvos rezultātus norāda formālo atbilstību kādam no programmas rezultātiem. Tādējādi **vairumā gadījumu projektu īstenošanu norādītie kvantitatīvie rezultāti dublē aktivitāšu sadaļu, bet kvalitatīvie rezultāti – projekta**

²⁹ Skatīt 2020. gada izvērtējuma 7.1.nodaļu.

atbilstības programmas rezultātiem definējumu. Savukārt atbilstība programmas rezultātiem bieži vien tiek definēta ļoti plaši, deklarējot atbilstību pēc iespējas vairāk rezultātiem. Līdz ar to šie pašu organizāciju sniegtie novērtējumi par ieguldījumu rezultātu sasniegšanā lielā daļā gadījumu ir subjektīvi un nepamatoti plaši.

Kā risinājumu 2020. gada izvērtējumā pētnieki piedāvāja metodoloģiju, kas paredzēja katru no īstenojamiem projektiem novērtēt divos aspektos: (1) vai projekts kopumā ir vērsts uz konkrēto rezultātu sasniegšanu (ir/nav), (2) cik būtiska ir katra projekta ietekme uz katru konkrēto rezultātu (skalā no 0 līdz 10). Pēc šīs metodoloģijas tiek vērtēts projektu ieguldījums arī šajā izvērtējumā. **Šie vērtējumi ļauj identificēt, vai projekti vispār ir vērsti uz konkrētajiem rezultātiem un potenciāli cik būtisks varētu būt to ieguldījums rezultātu sasniegšanā.**

Lai veiktu visu īstenoto projektu pie-vērtēšanu, izvērtējumā tika izmantota **ekspertu delfi metode** – projekti pēc nejaušības principa tika sadalīti starp izvērtējuma darba grupas trim ekspertiem-pētniekiem, un katrs veica sev piekritīgo projektu noslēguma pārskatu satura analīzi, katram projektam piešķirot vērtējumu 10-punktu skalā par to, cik būtiska ir konkrētā projekta ietekme un ieguldījums uz katru konkrēto no programmas 10 rezultātiem (vērtējot projekta ietvaros īstenotās aktivitātes, sasniegtās mērķgrupas, projekta kopējo mērķi). Tā rezultātā tika iegūts vērtējums divos aspektos: (1) projektam ir/nav ietekmes uz konkrētajiem programmas rezultātiem, (2) cik izteikta jeb būtiska ir ietekme (vērtējums 10-punktu skalā, kur 0 nozīmē, ka ietekmes nav nemaz, bet 10, ka ietekme ir ļoti būtiska). Šie piešķirtie vērtējumi tiek izmantoti tālāk šajā nodaļā, lai novērtētu projektu ieguldījumu programmas rezultātu sasniegšanā.

Iepriekš minēto faktu, ka organizāciju sniegtie vērtējumi par ieguldījumu rezultātu sasniegšanā, ir plašāki, nekā to rāda konkrētas aktivitātes un to saturs, apliecina arī **dati par to, cik lielā mērā sakrita pašu organizāciju norādītā projektu atbilstība rezultātiem un ekspertu delfu metodē iegūtie novērtējumi.** Kopumā **29% gadījumu organizāciju projektu iesniegumos atzīmētie rezultāti nesakrita ar izvērtējuma ekspertu novērtējumu** (makro projektu gadījumā – 27%, mikro projektu gadījumā – 33%). Vislielākā nesakritība novērojama attiecībā uz projektu ieguldījumu tādu rezultātu sasniegšanā kā: veicināta piederības sajūta Latvijai, veicināta NVO savstarpējā sadarbība reģionu, Latvijas, Eiropas Savienības un pasaules līmenī, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru. Mikro projektu gadījumā – arī: veicināta NVO kapacitāte. Savukārt projektu iesniedzēju un izvērtējuma ekspertu vērtējumi visbiežāk sakrituši par šādiem rezultātiem: veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos, nodrošināta sabiedrības interešu aizstāvība konkrētā NVO pamatdarbības jomā, veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā ar mērķi stiprināt demokrātiskās vērtības un cilvēktiesību ievērošanu Latvijā un/vai veicināt sociālo atbildību kopienā, veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram. Tas liecina, ka projektu iesniedzēju novērtējums par konkrētā projekta ieguldījumu konkrētu programmas rezultātu sasniegšanā ne vienmēr pilnvērtīgi raksturo projektu reālo ietekmi (biežāk tā ir šaurāka, nekā projektu iesniedzēji raksturojuši).

2020.-2021.g. konkursu nolikumos definētie sasniedzamie programmas rezultāti ir gandrīz identiski (ar nelielām tekstuālām redakcijām (skatīt tabulā zemāk)). 2020. gada izvērtējumā šis programmas rezultātu definējums tika attiecināts arī uz iepriekšējo gadu projektiem (kuros katrā no gadiem ir bijis atšķirīgs rezultātu definējums³⁰), lai būtu iespējams sniegt kopēju visa perioda projektu ieguldījumu rezultātu sasniegšanā. Šie iepriekš veiktie vērtējumi iekļauti arī šajā izvērtējumā, lai pēctecīgi atainotu projektu ieguldījumu rezultātu sasniegšanā laika periodā no 2016. līdz 2021. gadam.

Tabula 16. 2020. un 2021. gada programmas rezultātu definējums

2020 ³¹	2021 ³²
Veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā ar mērķi stiprināt demokrātiskās vērtības un cilvēktiesību ievērošanu Latvijā un/vai veicināt sociālo atbildību kopienā	Veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā ar mērķi stiprināt <u>Satversmē</u> ³³ noteiktās demokrātiskās vērtības un cilvēktiesību ievērošanu Latvijā un/vai veicināt sociālo atbildību kopienā
Veicināta sabiedrības izpratne par pilsonisko līdzdalību un līdzdarbības veidiem	Veicināta sabiedrības izpratne par pilsonisko līdzdalību un līdzdarbības veidiem.
Veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos	Veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos
Veicināta NVO savstarpējā sadarbība reģionu, Latvijas, Eiropas Savienības un pasaules līmenī, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru	Veicināta NVO savstarpējā sadarbība reģionu, Latvijas, Eiropas Savienības un pasaules līmenī, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru
Veicināta iedzīvotāju iesaiste NVO un veicināts brīvprātīgais darbs	Veicināta iedzīvotāju iesaiste NVO un veicināts brīvprātīgais darbs
Veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram	Veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram
Nodrošināta datos un pierādījumos balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde	Nodrošināta datos un pierādījumos balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde
Nodrošināta sabiedrības interešu aizstāvība konkrētā NVO pamatdarbības jomā	Nodrošināta sabiedrības interešu aizstāvība konkrētā NVO pamatdarbības jomā
Veicināta piederības <u>sajūta</u> Latvijai	Veicināta piederība Latvijai
Veicināta NVO kapacitāte un veikspēja <u>tostarp Latvijas reģionos</u>	Veicināta NVO kapacitāte un veikspēja

Veiktā projektu satura vērtēšana liecina, ka **absolūtais vairākums** (vairāk nekā 90% no visiem 2020.-2021.g. īstenotajiem projektiem) **projektu ir bijuši tieši vai netieši vērsti uz šādu rezultātu sasniegšanu: veicināta NVO kapacitāte un veikspēja, veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram, veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā, veicināta piederība Latvijai.** Pēdējo divu programmas rezultātu gadījumā gan novērojams, ka 2021.g. projekti uz tiem bijuši vērsti retāk (attiecīgi 86% un 83%).

³⁰ Detalizētāk par atšķirībām skatīt 2020. gada izvērtējuma 7.1.nodaļu.

³¹ 2020.g. konkursa nolikums.

³² 2021.g. konkursa nolikums.

³³ Ar pasvītrojumu norādītas redakcionālās atšķirības abu gadu programmas rezultātu definējumā.

Salīdzinoši visretāk projekti ir bijuši vērsti uz tādu rezultātu sasniegšanu kā: **nodrošināta sabiedrības interešu aizstāvība konkrētā NVO pamatdarbības jomā** (2020.g. 47%, 2021.g. 74%), **nodrošināta datos un pierādījumos balstītu priekšlikumu** un politikas iniciatīvu izstrāde (attiecīgi – 50% un 62%), **veicināta NVO savstarpējā sadarbība** reģionu, Latvijas, Eiropas Savienības un pasaules līmenī, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru (33% un 56%).

Vērtējot projektu atbilstību programmas rezultātiem projektu veidu griezumā, novērojams, ka **makro un mikro projektu grupā vienlīdz daudz projektu ir bijuši vērsti uz tādiem mērķiem kā:** veicināta piederība Latvijai, veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram, veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā, veicināta NVO kapacitāte un veiktspēja, veicināta sabiedrības izpratne par pilsonisko līdzdalību un līdzdarbības veidiem. Bet **pārējo 5 rezultātu gadījumā mikro projekti retāk nekā makro bijuši vērsti uz tiem.** Īpaši attiecībā uz sadarbību starp NVO (tikai 26% mikro projektu iekļauj šādas aktivitātes), pierādījumos balstītu rīcībpolitiku (42%), sabiedrības interešu pārstāvību (46%). Jāuzsver gan, ka **šīs atšķirības ir loģiskas un pilnībā izskaidrojamas ar mikro projektu īstenotāju darba specifiku un plānotajām projektu aktivitātēm.** Proti – makro un mikro projekti pēc savas būtības ir ļoti atšķirīgi un tiem nevar būt identiska ietekme uz programmas kopējiem mērķiem.

Vērtējot projektu vērstību uz konkrētiem programmas mērķiem ilgākā laika periodā (2016.-2021.g.), novērojams, ka **būtiskas izmaiņas notikušas tieši 2021.g. projektos.** Ja pirms tam bija vērojamas noteiktas pieauguma vai krituma tendences, tad 2021. gadā tās ir mainījušās. Piemēram, **2021. gadā, salīdzinot ar 2020.gadu, izteikti pieaudzis to projektu īpatsvars,** kas vērsti uz šādiem rezultātiem: veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos (no 50% 2020.g. uz 80% 2021.g.), nodrošināta sabiedrības interešu aizstāvība konkrētā NVO pamatdarbības jomā (attiecīgi – no 47% uz 74%), veicināta NVO savstarpējā sadarbība reģionu, Latvijas, Eiropas Savienības un pasaules līmenī, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru (no 33% uz 56%). To, vai tās norāda uz jaunām attīstības tendencēm vai arī ir tikai situatīvas pandēmijas vai citu iemeslu dēļ, būs iespējams secināt ilgākā laika periodā.

Ilgtermiņa izmaiņu aspektā jāuzsver dažas novērojamās tendences, kur 2021.g. ietekme nav bijusi tendences mainoša. Visā sešu gadu periodā **pieaugoša bijusi tendence projektos iekļaut aktivitātes, kas vērstas uz pierādījumos balstītas politikas veidošanu** (ja 2016.g. tādi bija 46% projektu, tad 2021.g. jau 62%). Pēdējo četru gadu periodā **konsekventi ir samazinājies tādu projektu īpatsvars, kas veicina sabiedrības izpratni par pilsonisko līdzdalību un līdzdarbības veidiem** (2018.g. tādu bija 97% projektu, 2021.g. vairs tikai 79%).

Grafiks 34. Projektu ieguldījums programmas rezultātu sasniegšanā 2020.-2021.g. (% no visiem projektiem)

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Datu nolaišanas piemērs: 95% no visiem 2020.-2021.g. īstenotajiem projektiem ir bijusi ietekme uz programmas rezultātu "Veicināta NVO kapacitāte un veiktspēja".

Piezīmes: *saīsināts no "Veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā ar mērķi stiprināt Satversmē noteiktās demokrātiskās vērtības un cilvēktiesību ievērošanu Latvijā un/vai veicināt sociālo atbildību kopienā"; MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

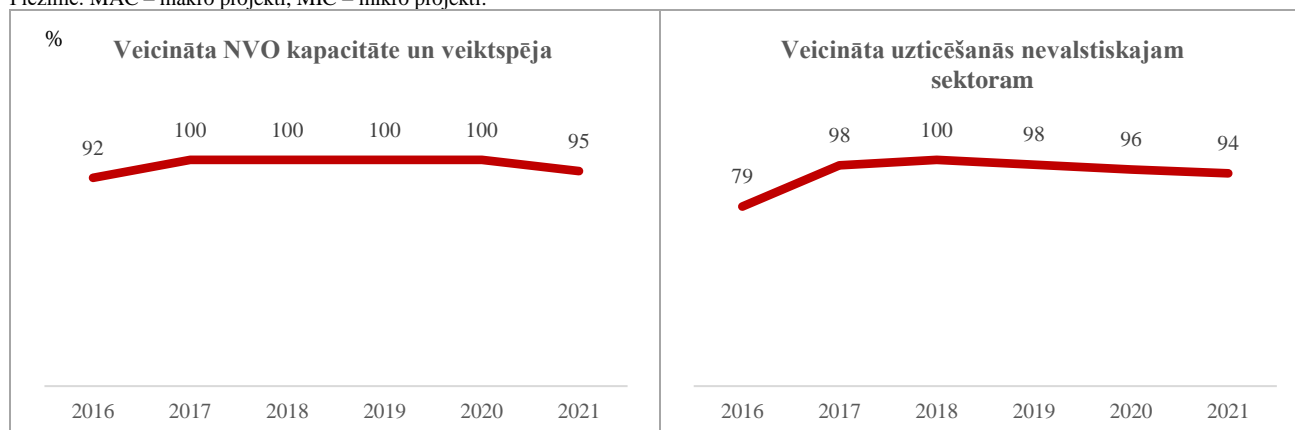
	2020	2021	MAC	MIC
Veicināta NVO kapacitāte un veiktspēja	100	95	100	96
Veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram	96	94	97	94
Veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā ar mērķi stiprināt Satversmē noteiktās demokrātiskās vērtības*	97	86	93	90
Veicināta piederība Latvijai	99	83	90	90
Veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos	50	80	90	52
Veicināta iedzīvotāju iesaiste NVO un veicināts brīvprātīgais darbs	70	80	87	69
Veicināta sabiedrības izpratne par pilsonisko līdzdalību un līdzdarbības veidiem	89	79	87	81
Nodrošināta sabiedrības interešu aizstāvība konkrētā NVO pamatdarbības jomā	47	74	88	46
Nodrošināta datos un pierādījumos balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde	50	62	80	42
Veicināta NVO savstarpējā sadarbība reģionu, Latvijas, Eiropas Savienības un pasaules līmenī, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru	33	56	77	26

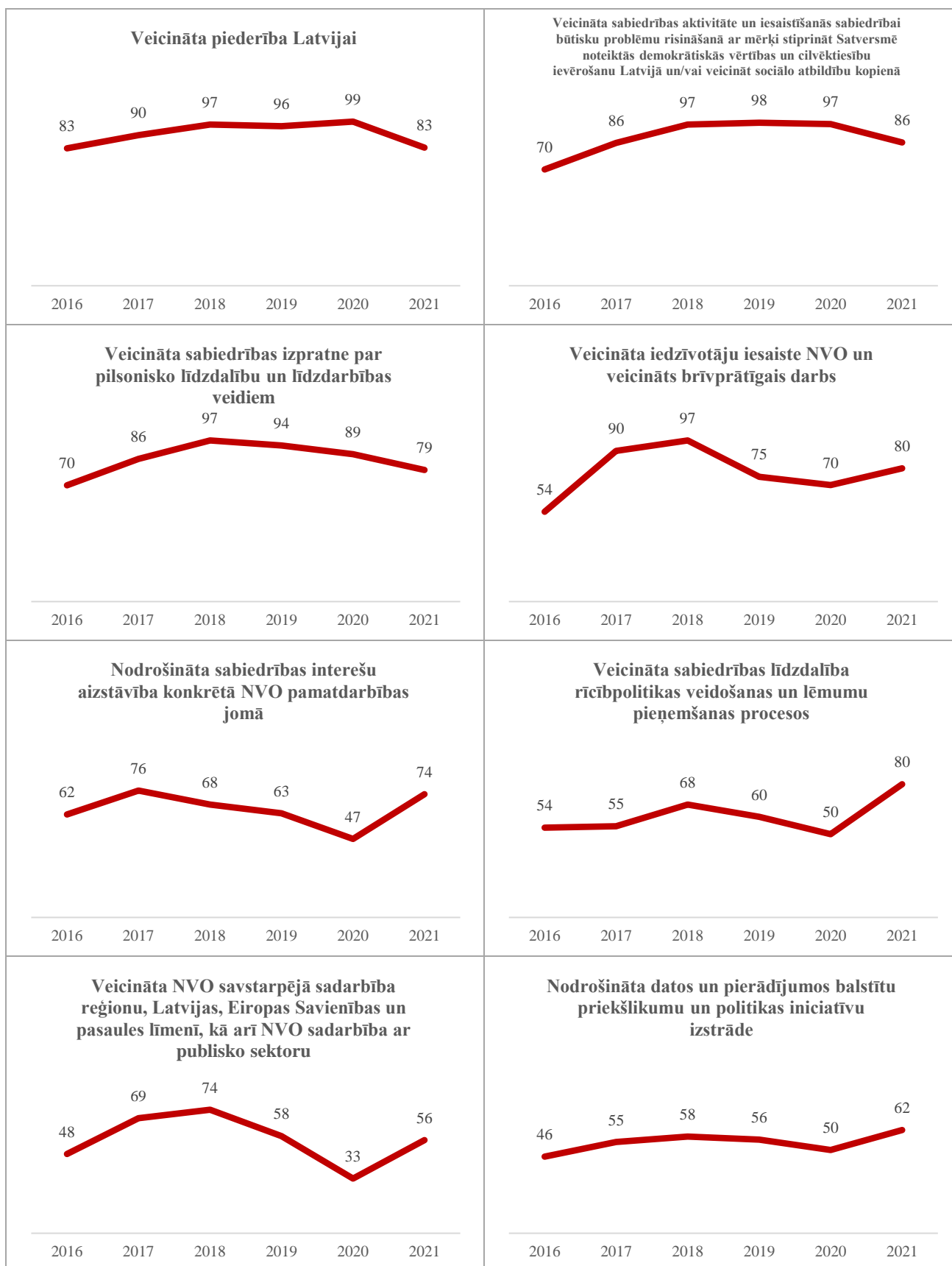
Grafiks 35. Projektu ieguldījums programmas rezultātu sasniegšanā 2016.-2021.g. (% no visiem projektiem): dalījumā pa gadiem

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Datu nolaišanas piemērs: 95% no visiem 2020.-2021.g. īstenotajiem projektiem ir bijusi ietekme uz programmas rezultātu "Veicināta NVO kapacitāte un veiktspēja".

Piezīme: MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

Lai gan lielākā daļa projektu ir bijuši vērsti uz konkrētiem programmas rezultātiem, ne visu projektu ietekme ir vienāda. Kādam projektam ietekme uz konkrētu rezultātu var būt ļoti izteikta, bet kādam tikai neliela un pastarpināta. Tādēļ **papildus tika noteikta arī ietekmes izteiktība jeb būtiskums,** veicot projektu satura analīzi un katram projektam piešķirot vērtējumu 10-punktu skalā par to, cik būtiska ir konkrētā projekta ietekme un ieguldījums uz katru konkrēto no programmas 10 rezultātiem (vērtējot projekta ietvaros īstenotās aktivitātes, sasniegtās mērķgrupas, projekta kopējo mērķi).

Kopumā ietekmes izteiktības vērtējumi liecina, ka **būtiskākā 2020.-2021.g. īstenoto projektu ietekme ir uz tādiem programmas rezultātiem kā:** veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā (6,1 punkts 10-punktu skalā), veicināta NVO kapacitāte un veikspēja (5,7 punkti), veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram (5,6 punkti), nodrošināta sabiedrības interešu aizstāvība konkrētā NVO pamatdarbības jomā (4,7 punkti), veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos (4,6 punkti). **Viduvēja ietekme bijusi uz tādiem rezultātiem kā:** veicināta sabiedrības izpratne par pilsonisko līdzdalību un līdzdarbības veidiem (4,5 punkti), veicināta iedzīvotāju iesaiste NVO un veicināts brīvprātīgais darbs (4,0 punkti), nodrošināta datu un pierādījumus balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde (3,9 punkti). Savukārt **salīdzinoši vismazāk izteikta bijusi ietekme uz šādiem rezultātiem:** veicināta piederība Latvijai (3,7 punkti), veicināta NVO savstarpējā sadarbība reģionu (2,4 punkti).

Ņemot vērā, ka augstākais projektu ieguldījuma vērtējums ir 6,1 punkts, bet vairākumam rezultātu šis rādītājs ir mazāks nekā 5,0 punkti, var secināt, ka kopumā **īstenotajiem projektiem ir viduvēji izteikta ietekme uz programmas rezultātu sasniegšanu.** Kā norādīts 2020. gada izvērtējumā, **viens no iemesliem viduvējiem ietekmes vērtējumiem ir fakts, ka īstenotie projekti ir īstermiņa projekti ar salīdzinoši nelielām aktivitātēm** – līdz ar to tiem nav iespējams panākt būtisku ietekmi uz vispārīgiem un plašiem programmas mērķiem.

Jāuzsver arī, ka ne visos gadījumos, kad projekti ir vērsti uz kādu no rezultātiem, to satura potenciālā ietekme uz rezultātu sasniegšanu ir izteikta. Piemēram – lai gan kopumā 90% no projektiem ir vērsti uz piederības Latvijai veicināšanu, šo projektu potenciālā ietekme uz šāda rezultāta sasniegšanu novērtēta tikai ar 3,7 punktiem. Tas netieši varētu liecināt par to, ka **projektu īstenotāji nereti iekļauj formālas aktivitātes, lai demonstrētu atbilstību pēc iespējas dažādiem programmas rezultātiem, bet to efektivitāte ir zema.** Īpaši tas novērojams divu programmas rezultātu aspektā. Kopumā 56% projektu ir iekļautas aktivitātes pierādījumos balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrādei, tomēr to potenciālā ietekme uz rezultāta sasniegšanu novērtēta tikai ar 3,9 punktiem. Tas skaidrojams ar faktu, ka aktivitātes, kuras projektu īstenotāji plāno datu un informācijas apkopošanai un analīzei, ļoti retos gadījumos ir reprezentatīvas un pamatotas. Piemēram, tiek paredzēta iedzīvotāju viedokļu apkopošana, bet tā netiek īstenota reprezentatīvām socioloģiskām metodēm. Savukārt NVO savstarpējo sadarbību plānots nodrošināt 46% īstenoto projektu, tomēr tā potenciālā efektivitāte novērtēta tikai ar 2,4 punktiem. Tas pilnībā skaidrojams ar organizāciju plānoto aktivitāšu formālismu.

Piemēram, tiek plānots un apgalvots, ka tiks veicināta sadarbība, bet kā aktivitātes plānotas atsevišķas tikšanās, viedokļu apmaiņas vai pat tikai citu organizāciju apzināšana, neparedzot plašākas tīklošanās un pēctecīguma aktivitātes.

Salīdzinot makro un mikro projektu potenciālās ietekmes uz rezultātu sasniegšanu vērtējumus, novērojams, ka gadījumos, kad mikro projektos iekļautas aktivitātes, kas līdz šim vairāk bijušas lielo organizāciju ikdienas aktivitāšu lokā, šo aktivitāšu ietekmes vērtējumi ir ļoti zemi. Tas attiecas uz tādām aktivitātēm kā interešu aizstāvība, līdzdalība rīcībpolitikā, pierādījumos balstītu priekšlikumu izstrāde. Tas liecina, ka **šobrīd mazajām organizācijām ir nepietiekamas kompetences un arī kapacitātes dot ieguldījumu šādu plaša mēroga un vispārīgu rezultātu sasniegšanā**. Tai pat laikā mikro projektu ietekmes vērtējumi ir gandrīz identiski makro projektu ietekmes vērtējumiem tādos aspektos kā sabiedrības aktivitātes veicināšana, piederības Latvijai veicināšana, uzticēšanās NVO veicināšana.

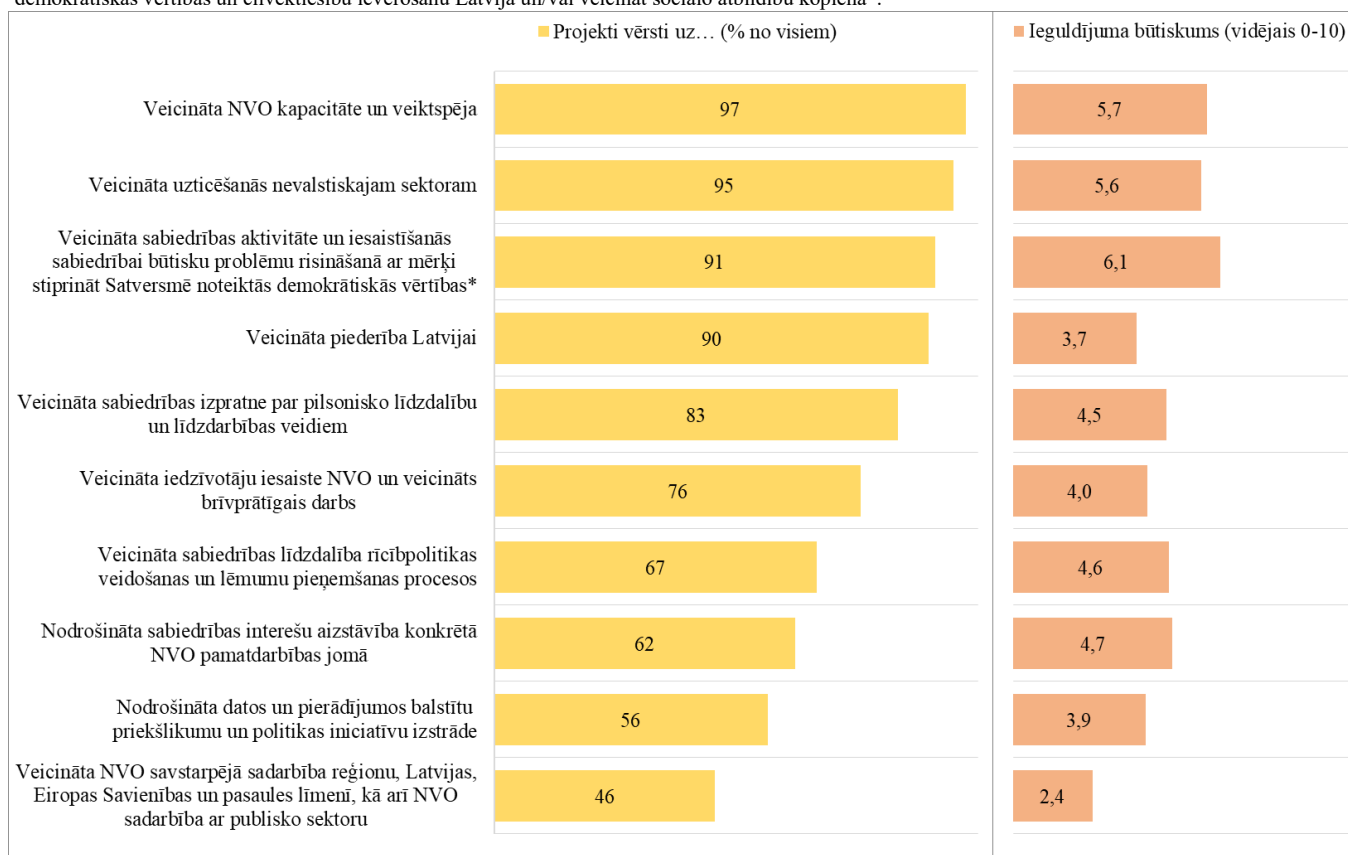
Vērtējot projektu potenciālo ietekmi uz rezultātu sasniegšanu ilgākā laika periodā (**2016.-2021.g.**), atsevišķas tendences ir novērojamas. **Visā periodā pieaugoša ir bijusi projektu ietekme uz tādu rezultātu sasniegšanu kā:** veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā, veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos. **Pēdējos trīs gados izteikts ietekmes samazinājums novērojams šajos rezultātos:** veicināta NVO kapacitāte un veiktspēja, veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram, nodrošināta datos un pierādījumos balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde (jāuzsver, ka vienlaikus bijis novērojams, ka organizācijas šādas aktivitātes arvien vairāk iekļāvušas projektos). Bet **pieaugusi ietekme uz:** veicināta iedzīvotāju iesaiste NVO un veicināts brīvprātīgais darbs.

Grafiks 36. Projektu ieguldījums un ieguldījuma būtiskums programmas rezultātu sasniegšanā 2020.-2021.g. kopā

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Datu nolasišanas piemērs: 97% no visiem īstenotajiem projektiem ir bijuši vērsti uz programmas rezultātu “Veicināta NVO kapacitāte un veikspēja”, un šo projektu ieguldījuma būtiskums vidēji vērtējams ar 5,7 punktiem 10-punktu skalā.

Piezīmes: *saīsināts no “Veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā ar mērķi stiprināt Satversmē noteiktās demokrātiskās vērtības un cilvēktiesību ievērošanu Latvijā un/vai veicināt sociālo atbildību kopienā”.

Grafiks 37. Projektu ieguldījuma būtiskums programmas rezultātu sasniegšanā 2020.-2021.g. (vidējais vērtējums)

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Datu nolasišanas piemērs: 2020.g. īstenoto projektu ieguldījums programmas rezultāta “veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā” sasniegšanā vērtējams vidēji ar 5,8 punktiem 10 punktu skalā.

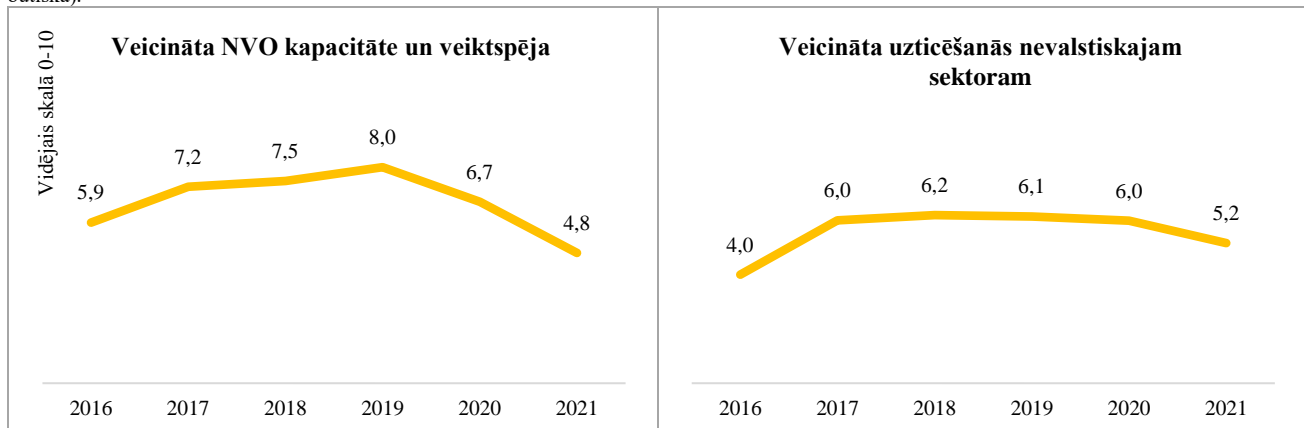
Piezīmes: *saīsināts no “Veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā ar mērķi stiprināt Satversmē noteiktās demokrātiskās vērtības un/cilvēktiesību ievērošanu Latvijā un/vai veicināt sociālo atbildību kopienā”; MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

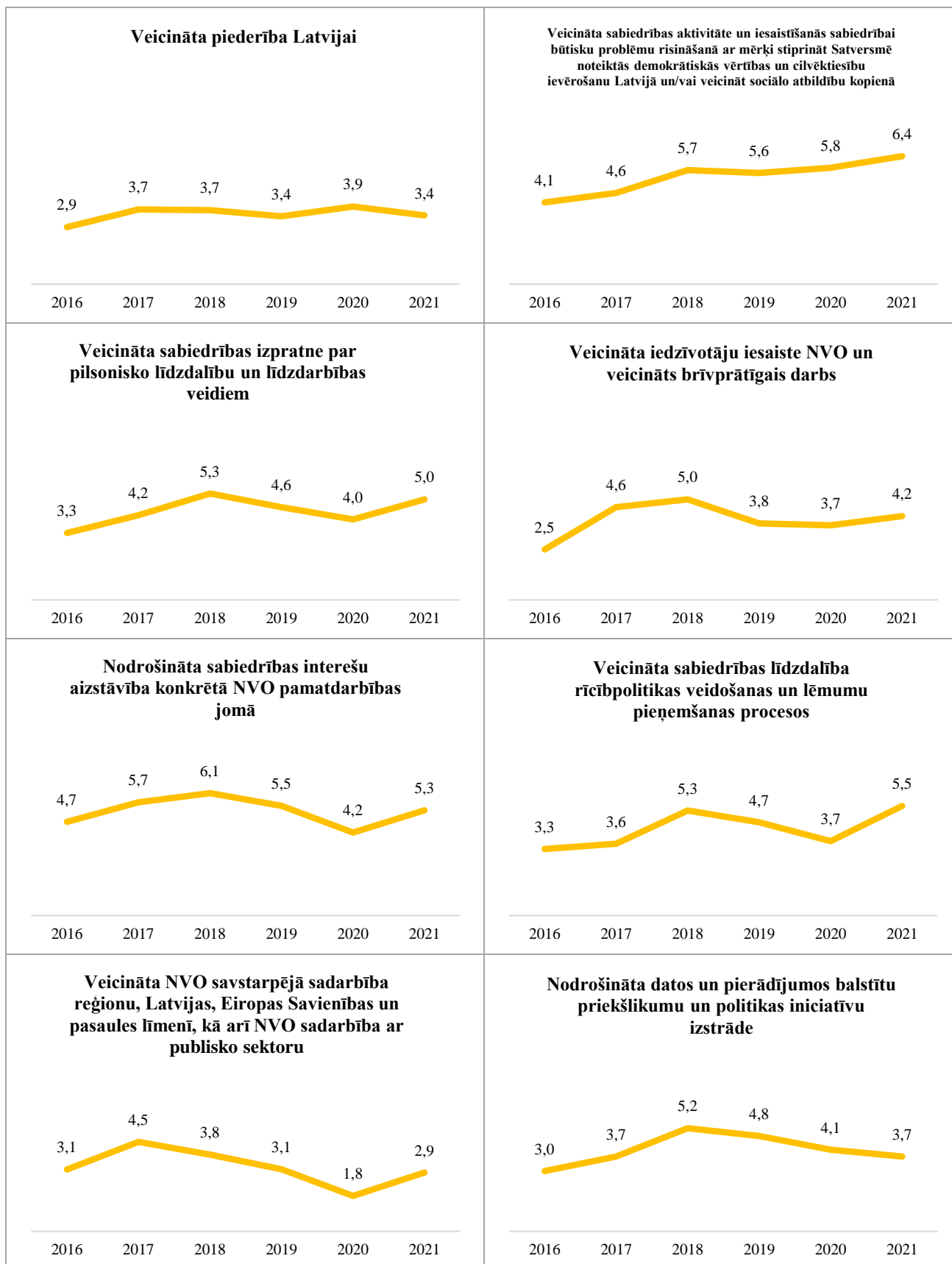
	2020	2021	MAC	MIC
Veicināta sabiedrības aktivitāte un iesaistīšanās sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā ar mērķi stiprināt Satversmē noteiktās demokrātiskās vērtības*	5,8	6,4	6,2	6,1
Veicināta sabiedrības līdzdalība rīcībpolitikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos	3,7	5,5	6,8	3,3
Nodrošināta sabiedrības interešu aizstāvība konkrētā NVO pamatdarbības jomā	4,2	5,3	7,2	3,2
Veicināta uzticēšanās nevalstiskajam sektoram	6,0	5,2	6,0	5,4
Veicināta sabiedrības izpratne par pilsonisko līdzdalību un līdzdarbības veidiem	4,0	5,0	5,3	4,1
Veicināta NVO kapacitāte un veiktspēja	6,7	4,8	7,0	5,0
Veicināta iedzīvotāju iesaiste NVO un veicināts brīvprātīgais darbs	3,7	4,2	4,6	3,6
Nodrošināta datos un pierādījumos balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrāde	4,1	3,7	5,6	2,9
Veicināta piederība Latvijai	3,9	3,4	3,9	3,5
Veicināta NVO savstarpējā sadarbība reģionu, Latvijas, Eiropas Savienības un pasaules līmenī, kā arī NVO sadarbība ar publisko sektoru	1,8	2,9	3,7	1,5

Grafiks 38. Projektu ieguldījuma būtiskums programmas rezultātu sasniegšanā: dalījumā pa gadiem

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Datu nolasišanas piemērs: 2016. gadā īstenoto projektu ietekme uz programmas rezultātu “Veicināta NVO kapacitāte un veiktspēja” vērtējama vidēji ar 5,9 punktiem 10-punktu skalā (kas norāda, ka ietekme bijusi viduvēja), bet 2019.gadā ietekme vērtējama ar 8,0 punktiem (kas rāda, ka ietekme ir bijusi būtiska).

6.2. Programmas vispārīgā mērķa un virsmērķa sasniegšana

Pēc detalizētas analīzes par īstenoto projektu ieguldījumu konkrētu programmas rezultātu sasniegšanā tika veikts **kopnovērtējums par to ietekmi uz programmas vispārīgā mērķa sasniegšanu**. Analizējot projektu iesniegumos un projektu noslēguma pārskatos sniegto informāciju, izvērtējuma eksperti-pētnieki katram projektam piešķīra ieguldījuma vērtējumu skalā no 0 "nav nekāda ieguldījuma" līdz 10 "ir ļoti būtisks ieguldījums". Kopējo vērtējumu veido visu 3 ekspertu vērtējumu vidējās vērtības.

Tabula 17. *Vispārīgā un programmas mērķa definējums 2020.-2021.g. nolikumos*³⁴

2020	2021
Vispārīgais mērķis ir stiprināt pilsoniskās sabiedrības ilgtspējīgu attīstību un demokrātiju Latvijā.	Programmas mērķis ir stiprināt pilsoniskās sabiedrības ilgtspējīgu attīstību un demokrātiju Latvijā.
Programmas virsmērķis ir paaugstināt pilsonisko līdziesaisti, iedzīvotāju savstarpējo uzticēšanos un sadarbību starp dažādām sabiedrības grupām, uzticēšanos valstij un ticību spējai ietekmēt lēmumus, veicināt un paaugstināt iedzīvotāju piederības sajūtu Latvijai.	--

Šie vērtējumi rāda, ka **pēdējo sešu gadu periodā projektu ieguldījums vispārīgā mērķa sasniegšanā ik gadus ir pieaudzis** – 2016. gadā tas vērtēts tikai ar 5,1 punktu, kamēr turpmākajos gados pieaudzis līdz 6,9 punktiem 2020. gadā un 7,2 2021. gadā. Tas liecina, ka **NVO fonda projektu konkurss ik gadu ir pilnveidots, lai atbalstītie projekti būtu tādi, kas primāri vērsti uz pilsoniskās sabiedrības ilgtspēju**. Tai pat laikā jānorāda arī – **tā kā īstenotie projekti ir īstermiņa projekti un iekļauj laikā terminētas un arī apjomā ierobežotas aktivitātes, to ietekme bieži ir šaura un vērsta uz kādu konkrētu problemātiku, nevis pilsonisko sabiedrību kopumā**. To apliecina arī šie ietekmes vērtējumi – lai gan absolūtajam vairākumam projektu ir tieša vai biežāk netieša ietekme uz pilsoniskās sabiedrības ilgtspēju, tā nav tik izteikta, jo projekti tiešā veidā reti ir uz to orientēti (par izņēmumu varētu uzskatīt interešu aizstāvības projektus).

Jāņem arī vērā iepriekšējās nodaļās konstatētais, ka projektu īstenotāji nereti iekļauj aktivitātes, kuras pēc apraksta ir atbilstošas programmas rezultātiem un mērķim, tomēr pēc būtības ir formālas un to efektivitāte zema. Daļēji arī ar šo aspektu iespējams skaidrot ikgadējo vērtējumu pieaugumu – organizācijas iemācās arvien veiksmīgāk sagatavot projektus, kas atbilst formālajām konkursa prasībām.

2020.-2021.g. īstenoto projektu vērtējumi projektu veidu dalījumā liecina – **gan makro, gan mikro projekti lielā mērā ir orientēti uz programmas mērķa sasniegšanu**. Makro projektiem vērtējums ir nedaudz augstāks, tomēr arī mikro projektu ieguldījuma vērtējumi ir vērtējami kā augsti. Pie tam novērojams, ka 2021.gadā mikro projektu ieguldījuma vērtējums ir pieaudzis, kamēr makro projektu – samazinājies. Viena gada ietvaros notikušās izmaiņas gan nav iespējams pilnvērtīgi vērtēt.

³⁴ Plašāku izvērsumu par programmas mērķa definējumiem iepriekšējos gados skatīt 2020. gada izvērtējuma 7.1.nodaļā.

Tabula 18. Projektu ieguldījums programmas vispārīgā mērķa sasniegšanā 2020.-2021.g. (vidējais vērtējums 0-10) projektu veidu dalījumā

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

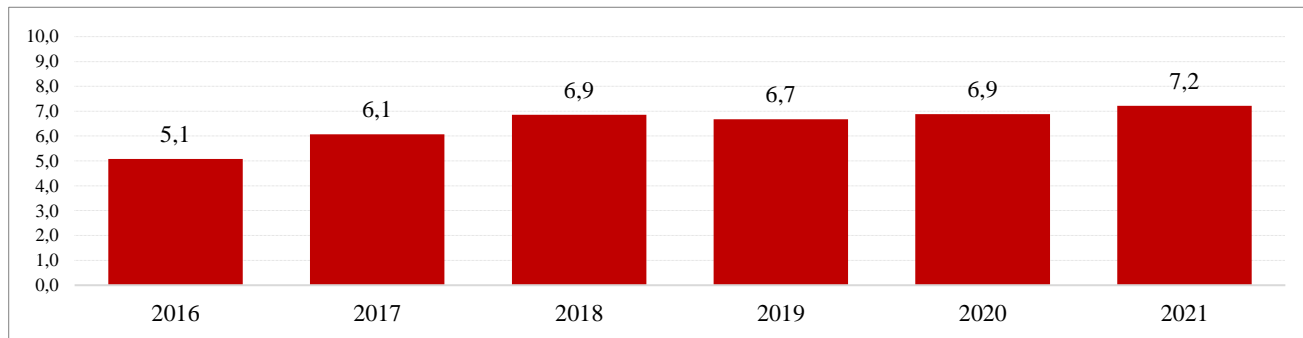
Piezīme: MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

	2020	2021
VISI PROJEKTI	6,9	7,2
MAC	7,8	7,4
MIC	6,4	7,0

Grafiks 39. Projektu ieguldījums programmas vispārīgā mērķa sasniegšanā 2016.-2021.g. (vidējais vērtējums 0-10)

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Datu nolasišanas piemērs: 10-punktu skalā 2021.gadā īstenoto projektu ieguldījums programmas vispārīgā mērķa sasniegšanā izvērtējuma ekspertu novērtējumā vērtējams vidēji ar 7,2 punktiem.

6.3. Politikas rezultātu sasniegšana

NVO fonda darbība ir saskaņota ar un izriet no nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas, kā arī no atbilstošiem plānošanas dokumentiem, kam pakārtoti šie politikas plānošanas dokumenti. Attiecībā uz 2021. un 2020. gada projektu konkursiem būtiskākais references dokuments ir **“Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas īstenošanas plāns 2019.–2020. gadam”** (turpmāk – NIPSIPP 2019.–2020.). Atbilstoši tajā definētajiem politikas rezultātiem (kopskaitā 7, skatīt tabulā zemāk) iespējams vērtēt īstenoto projektu ieguldījumu. Tomēr jāuzsver – NIPSIPP 2019.–2020. politikas rezultātus plānots sasniegt dažādu uzdevumu un dažādu atbildīgo institūciju darbību rezultātā. NVO fonds ir tikai viens no šo uzdevumu īstenošanai. Tādēļ iespējams vērtēt, vai un cik lielā mērā programmas projekti ir vērsti uz konkrēto politikas rezultātu sasniegšanu, bet identificēt konkrēto ietekmes apmēru kvantitatīvi nav iespējams³⁵.

Tabula 19. Sasniedzamie NIPSIPP politikas rezultāti 2020.-2021.g.

NIPSIPP politikas rezultāti
Latvijas iedzīvotājiem (t.sk. skolēniem, darbspējas vecuma cilvēkiem un pensionāriem) ir praktiskas zināšanas par demokrātiskas valsts pārvaldes mehānismiem, cilvēku pamattiesībām un brīvībām;
Pieaudzis iedzīvotāju informētības līmenis par demokrātijas pamatprincipiem un savu interešu aizstāvības iespējām;
Latvijas iedzīvotāji jūtas piederīgi Latvijai un tic savai spējai ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu, lai veicinātu valsts labklājības un sabiedrības izaugsmi;
Pieaugusi iedzīvotāju iesaistīšanās dažādās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs;
Uzlabojusies informācijas un viedokļu apmaiņa starp NVO un valsts institūcijām;
Uzlabojusies dažādu sabiedrības grupu (personu) savstarpējā uzticēšanās un savstarpējā sadarbība;
Latvijas iedzīvotāji izprot un apzinās Latvijas valstiskuma vērtību un nacionālās kultūras unikalitāti Eiropas un globālā kontekstā.

³⁵ Skatīt 6.1.nodaļā apsvērumus NVO fonda ietekmes noteikšanas problemātikai. Norādītie ierobežojumi pilnā mērā attiecas arī uz ieguldījumu politikas rezultātos noteikšanu.

Tāpat kā programmas rezultātu un vispārīgā mērķa novērtēšanā, arī īstenoto projektu ieguldījums politikas rezultātu sasniegšanā ticis iegūts, pamatojoties izvērtējuma ekspertu-pētnieku katram projektam piešķirtajiem vērtējumiem, par to ieguldījumu konkrētu politikas rezultātu sasniegšanā. Lai veiktu visu īstenoto projektu vērtēšanu pēc to ieguldījuma politikas rezultātu sasniegšanā, projekti pēc nejaušības principa tika sadalīti starp izvērtējuma darba grupas trim ekspertiem-pētniekiem, un katrs veica sev piekritīgo projektu satura analīzi, katram projektam piešķirot vērtējumu 10 punktu skalā par to, cik būtiska ir konkrētā projekta ietekme un ieguldījums uz katru konkrēto no politikas 7 rezultātiem (vērtējot projekta ietvaros īstenotās aktivitātes, sasniegtās mērķgrupas, projekta kopējo mērķi). Tā rezultātā tika iegūts vērtējums divos aspektos: (1) projektam ir/nav ietekmes uz konkrētajiem politikas rezultātiem, (2) cik izteikta jeb būtiska ir ietekme (vērtējums 10 punktu skalā, kur 0 nozīmē, ka ietekmes nav nemaz, bet 10, ka ietekme ir ļoti būtiska). Šie piešķirtie vērtējumi tiek izmantoti tālāk šajā nodaļā, lai novērtētu projektu ieguldījumu politikas rezultātu sasniegšanā.

Veiktā analīze liecina, ka **absolūtajam vairākumam projektu ir bijusi ietekme uz visiem 7 politikas rezultātiem. Zemāki ietekmes rādītāji novērojami tikai divos gadījumos**: 2020. gadā tikai 53% projektu bijuši vērsti uz politikas rezultātu "**uzlabojusies informācijas un viedokļu apmaiņa starp NVO un valsts institūcijām**" (2021.g. rādītājs palielinājies līdz 73%); 2021. gadā tikai 51% projektu bijuši virzīti uz politikas rezultātu "**Latvijas iedzīvotāji izprot un apzinās Latvijas valstiskuma vērtību**" (2020.g. rādītājs – 94%).

Arī projektu veidu dalījumā novērojami izteikti augsti ietekmes rādītāji, ar vienu izņēmumu – tikai 49% mikro projektu bijuši vērsti uz politikas rezultātu "**uzlabojusies informācijas un viedokļu apmaiņa starp NVO un valsts institūcijām**". Bet šis rādītājs pilnībā skaidrojams ar mikro projektu specifiku, proti, tajos retāk bijušas paredzētas šāda veida aktivitātes.

Vērtējot projektu ieguldījumu politikas rezultātos laika periodā no 2016. līdz 2021. gadam, novērojamas mainīgas attīstības tendences. Tikai **divos rādītājos ir vērojams konsekvents ikgadējs pieaugums**. Ik gadu palielinājies to projektu īpatsvars, kas bijuši vērsti uz tādiem politikas rezultātiem kā: **pieaugusi iedzīvotāju iesaistīšanās dažādās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs** (no 71% 2016.g. līdz 95% 2021.g.), **uzlabojusies dažādu sabiedrības grupu savstarpējā uzticēšanās un sadarbība** (attiecīgi – no 63% līdz 91%).

Atsevišķos rādītājos novērojams kritums pēdējo 3-4 gadu periodā: Latvijas iedzīvotāji jūtas piederīgi Latvijai un tic savai spējai ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu, lai veicinātu valsts labklājības un sabiedrības izaugsmi (ja 2018.g. 100% projektu bija vērsti uz šādu rezultātu, tad 2021.g. 88%), **pieaudzis iedzīvotāju informētības līmenis par demokrātijas pamatprincipiem** un savu interešu aizstāvības iespējām (attiecīgi – no 97% līdz 80%), **Latvijas iedzīvotājiem ir praktiskas zināšanas par demokrātiskas valsts pārvaldes mehānismiem**, cilvēku pamattiesībām un brīvībām (no 96% līdz 80%).

Grafiks 40. Projektu ieguldījums politikas rezultātu sasniegšanā 2020.-2021.g. (% no visiem projektiem)

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Datu nolasišanas piemērs: 95% no visiem 2021.g. īstenotajiem projektiem (un 97% no visiem makro projektiem) ir bijusi ietekme uz politikas rezultātu "Pieaugusi iedzīvotāju iesaistīšanās dažādās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs".

Piezīmes: MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

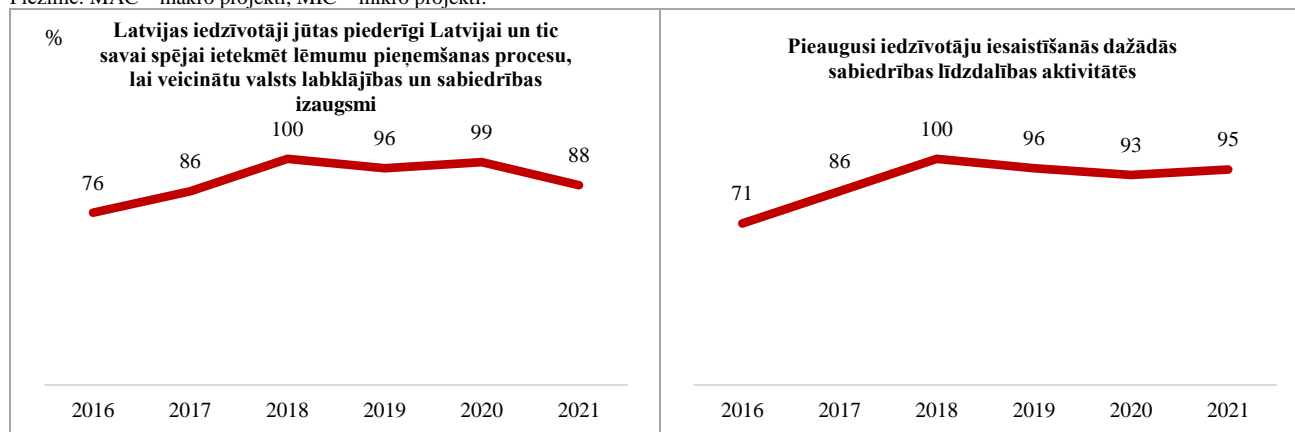
	2020	2021	MAC	MIC
Pieaugusi iedzīvotāju iesaistīšanās dažādās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs	93	95	97	93
Uzlabojusies dažādu sabiedrības grupu (personu) savstarpējā uzticēšanās un savstarpējā sadarbība	93	91	95	90
Latvijas iedzīvotāji jūtas piederīgi Latvijai un tic savai spējai ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu, lai veicinātu valsts labklājības un sabiedrības izaugsmi	99	88	97	91
Latvijas iedzīvotājiem (t.sk. skolēniem, darbspējas vecuma cilvēkiem un pensionāriem) ir praktiskas zināšanas par demokrātiskas valsts pārvaldes mehānismiem, cilvēku pamattiesībām un brīvībām	89	80	93	78
Pieaudzis iedzīvotāju informētības līmenis par demokrātijas pamatprincipiem un savu interešu aizstāvības iespējām	87	80	93	77
Uzlabojusies informācijas un viedokļu apmaiņa starp NVO un valsts institūcijām	53	73	88	49
Latvijas iedzīvotāji izprot un apzinās Latvijas valstiskuma vērtību un nacionālās kultūras unikalitāti Eiropas un globālā kontekstā	94	51	77	67

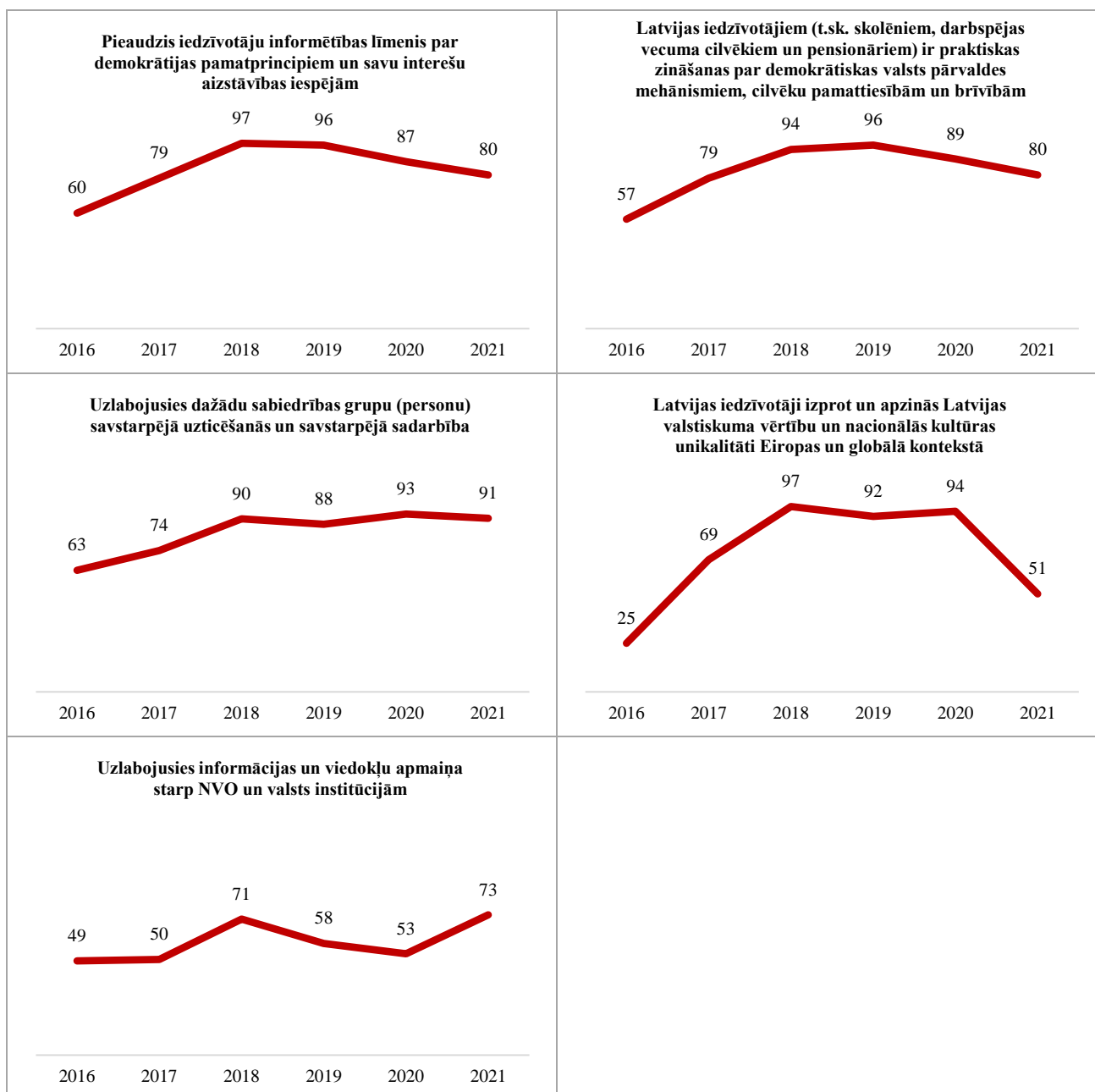
Grafiks 41. Projektu ieguldījums politikas rezultātu sasniegšanā: dalījumā pa gadiem

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Datu nolasišanas piemērs: 2016. gadā 76% no visiem īstenotajiem projektiem ir bijusi ietekme uz politikas rezultātu "Latvijas iedzīvotāji jūtas piederīgi Latvijai un tic savai spējai ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu, lai veicinātu valsts labklājības un sabiedrības izaugsmi", 2021. gadā – 88% projektu bijusi ietekme uz konkrēto rezultātu.

Piezīme: MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

Lai gan lielākajai daļai projektu ir bijusi ietekme uz konkrētiem politikas rezultātiem, ne visu projektu ietekme ir vienāda. Kādam projektam ietekme uz konkrētu rezultātu var būt ļoti izteikta, bet kādam tikai neliela un pastarpināta. Tādēļ papildus tika noteikta arī ietekmes izteiktība jeb būtiskums, veicot projektu noslēguma pārskatu satura analīzi un katram projektam piešķirot vērtējumu 10 punktu skalā par to, cik būtiska ir konkrētā projekta ietekme un ieguldījums uz katru konkrēto no politikas 7 rezultātiem (vērtējot projekta ietvaros īstenotās aktivitātes, sasniegtās mērķgrupas, projekta kopējo mērķi).

Kopumā ietekmes izteiktības vērtējumi liecina, ka **būtiskākā īstenoto projektu ietekme ir uz tādiem politikas rezultātiem kā: Latvijas iedzīvotājiem ir praktiskas zināšanas par demokrātiskas valsts pārvaldes mehānismiem, cilvēku pamattiesībām un brīvībām (5,0 punkti 10-punktu skalā), pieaugusi iedzīvotāju iesaistīšanās dažādās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs (4,8 punkti).** Viduvēja bijusi ietekme uz tādiem politikas rezultātiem kā: uzlabojusies dažādu sabiedrības grupu (personu) savstarpējā uzticēšanās un savstarpējā sadarbība (4,7 punkti), uzlabojusies informācijas un viedokļu apmaiņa starp NVO un valsts institūcijām (4,7 punkti), pieaudzis iedzīvotāju informētības līmenis par demokrātijas pamatprincipiem un savu interešu aizstāvības iespējām (4,1 punkti). Savukārt **salīdzinoši vismazāk projekti bijuši vērsti uz tādiem politikas rezultātiem kā: Latvijas iedzīvotāji jūtas piederīgi Latvijai un tic savai spējai ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu, lai veicinātu valsts labklājības un sabiedrības izaugsmi (3,6 punkti), Latvijas iedzīvotāji izprot un apzinās Latvijas valstiskuma vērtību un nacionālās kultūras unikalitāti Eiropas un globālā kontekstā (2,4 punkti).**

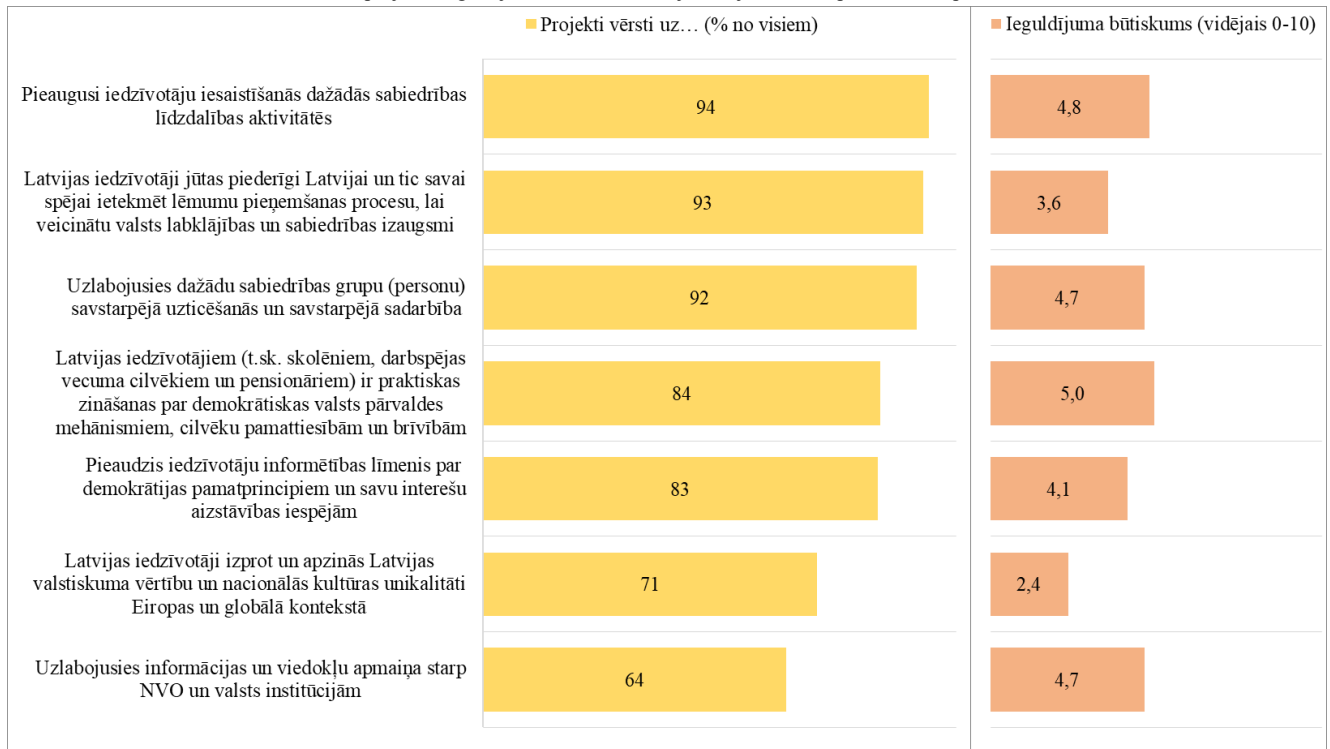
Vērtējot projektu ieguldījuma izteiktību pa gadiem, novērojams, ka **pēdējo sešu gadu laikā īstenoto projektu ieguldījums politikas rezultātu sasniegšanā ir bijis kopumā pieaugošs.** Atsevišķu rezultātu gadījumā un atsevišķos gados novērojami arī rādītāju kritumi, tomēr kopējās attīstības tendences ir pieaugošas. Tas ļauj secināt, ka **ar katru gadu NVO fonds mērķtiecīgāk virzījis apstiprināto un īstenoto projektu ieguldījumu politikas rezultātu sasniegšanā.** Piemēram, ja 2016. gadā politikas rezultāta "Uzlabojusies dažādu sabiedrības grupu (personu) savstarpējā uzticēšanās un savstarpējā sadarbība" sasniegšanā īstenoto projektu ieguldījums vērtēts ar 2,6 punktiem, bet 2020. gadā ar 4,7 punktiem un 2021. gadā ar 4,6 punktiem.

Tai pat laikā **kopumā jāsecina, ka īstenoto projektu ietekme uz politikas rezultātiem ir mazāka nekā uz programmas rezultātiem.** To iespējams skaidrot ar faktu, ka politikas rezultāti ir vispārīgāki un vēl **plašāki nekā programmas rezultāti.** Kā jau iepriekš norādīts īstenotie projekti ir kā laikā, tā aktivitātēs un budžetā ierobežoti, tādēļ to ietekme uz vispārīgiem un plašiem rezultātiem nav tik izteikta. Tai pat laikā īpaši jāuzsver tas, ka īstenoto projektu ietekme ir bijusi uz visiem politikas rezultātiem, nevis tikai kādu atsevišķu vai dažiem. To, savukārt, jāvērtē kā būtisku daudzpusīgu NVO fonda projektu ieguldījumu politikas rezultātu sekmēšanā.

Grafiks 42. Projektu ieguldījuma būtiskums politikas rezultātu sasniegšanā 2020.-2021.g. kopā

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Datu nolaišanas piemērs: 94% no visiem īstenotajiem projektiem ir bijusi ietekme uz politikas rezultātu "Pieaugusi iedzīvotāju iesaistīšanās dažādās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs", un šo projektu ieguldījuma būtiskums vidēji vērtējams ar 4,8 punktiem 10-punktu skalā.

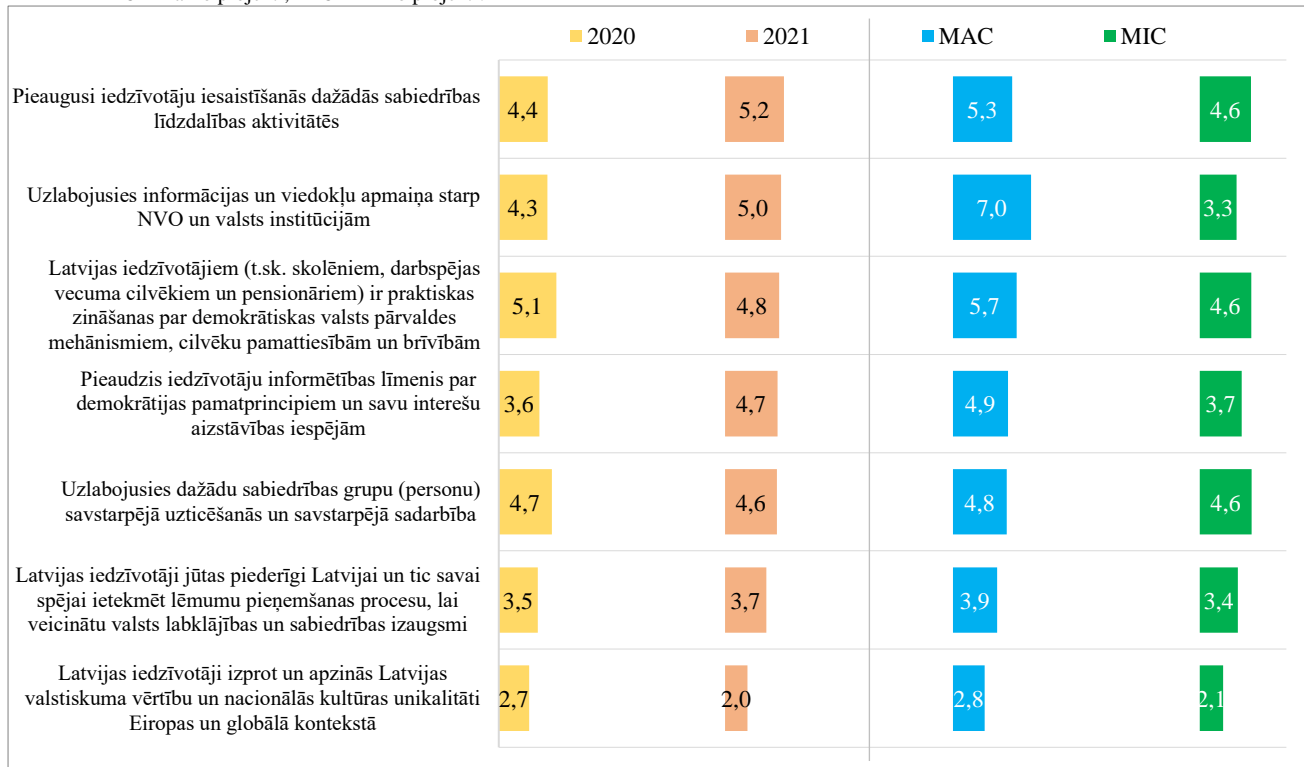

Grafiks 43. Projektu ieguldījuma būtiskums politikas rezultātu sasniegšanā 2020.-2021.g. (vidējais vērtējums)

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Datu nolaišanas piemērs: 2020. g. īstenoto projektu ieguldījums politikas rezultāta "Pieaugusi iedzīvotāju iesaistīšanās dažādās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs" sasniegšanā vērtējams vidēji ar 4,4 punktiem 10 punktu skalā, 2021. gadā – ar 5,2 punktiem.

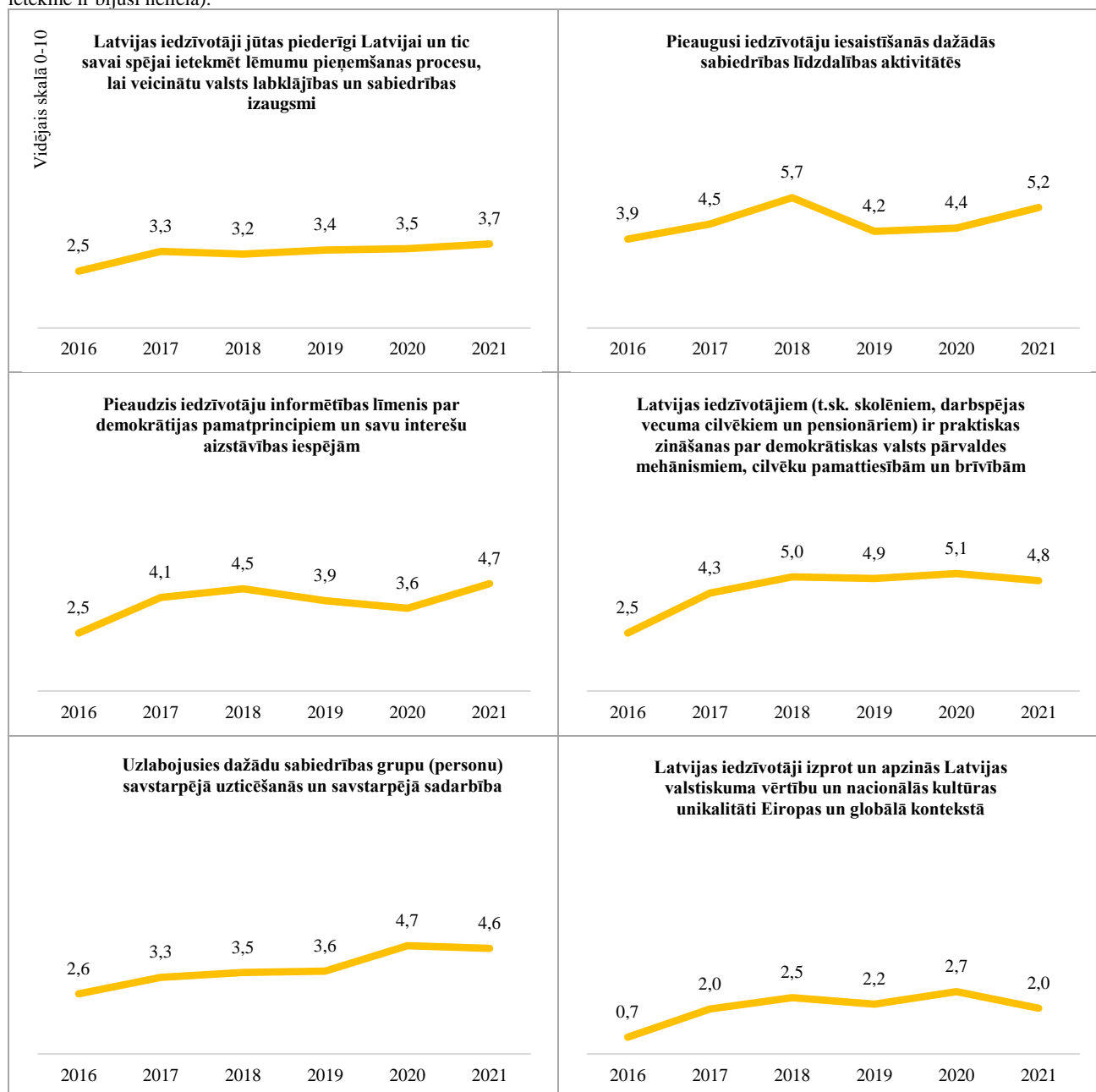
Piezīme: MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

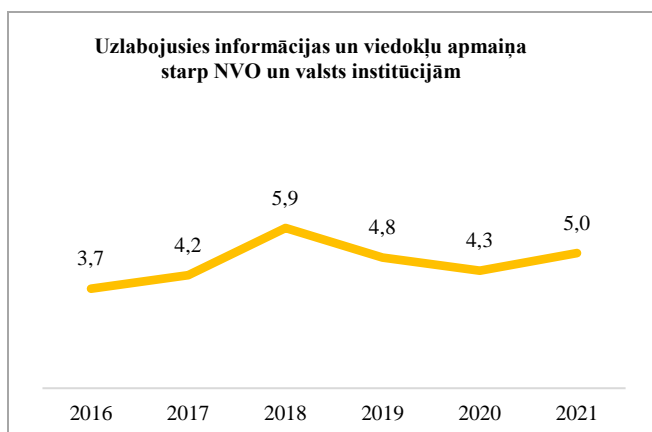
Grafiks 44. Projektu ieguldījuma būtiskums programmas rezultātu sasniegšanā: daļījumā pa gadiem

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Datu nolasišanas piemērs: 2016. gadā īstenoto projektu ietekme uz politikas rezultātu "Latvijas iedzīvotāji jūtas piederīgi Latvijai un tic savai spējai ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu, lai veicinātu valsts labklājības un sabiedrības izaugsmi" vērtējama vidēji ar 2,5 punktiem 10-punktu skalā (kas norāda, ka ietekme bijusi zema), bet 2020.gadā ietekme vērtējama ar 3,5 punktiem (kas rāda, ka ietekme ir bijusi neliela).

Šī izvērtējuma tehniskā specifikācija iekļāva arī darba uzdevumu **izvērtēt programmas ieguldījumu nākotnē un potenciālu “Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam” noteikto uzdevumu veikšanai** un rezultātīvo rādītāju sasniegšanai. Ņemot vērā, ka jaunizstrādātajās pamatnostādnēs pēc iespējas saglabāta pēctecība ar iepriekšējo plānošanas dokumentu, arī programmas “NVO fonds” potenciālais ieguldījums dokumentā noteikto uzdevumu veikšanai ir identificējams. Ietekmes ir identificējamās tajos rīcības virzienos un uzdevumos, kas tieši vai netieši ir iekļauti arī programmas rezultātos 2020. un 2021. gada konkursos. Savukārt tajos rīcības virzienos un uzdevumos, kuri tiešā veidā nav aktualizēti programmas rezultātos, ietekme nav bijusi vai arī tā nav identificējama, jo projektu īstenotāji to nav norādījuši projektu saturā. Proti – **programmas ietekme un ieguldījums ir nosakāms, ja konkrētās ietekmes ir jau iepriekš definētas kā vēlamas projektu konkursa nolikumos**, atbilstoši kuriem potenciālie projektu īstenotāji plāno aktivitātes. Sekojoši – lai iniciētu vai palielinātu programmas ietekmi uz jaunajās pamatnostādnēs definētajiem rīcības virzieniem un uzdevumiem, atbilstošos būtu nepieciešams integrēt turpmāko **projektu konkursu nolikumos** (piemēram, korigējot programmas rezultātu definējumu).

Tabula 20. Programmas “NVO fonds” esošais un potenciālais ieguldījums “Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam” noteikto uzdevumu veikšanai

“Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam”, rīcības virzieni un uzdevumi	Programmas “NVO fonds” potenciālais ieguldījums (balstoties šajā izvērtējumā identificētajās programmas ietekmēs uz programmas un politikas rezultātu sasniegšanu 2020.-2021.g.)
1. Rīcības virziens: Nacionālā identitāte un piederība	
1.1. Stiprināt valstiskuma apziņu un piederības sajūtu Latvijai.	Jau šobrīd ir novērojama ietekme: 90% projektu iekļauj aktivitātes, kas veicina piederību Latvijai. 93% projektu vērsti uz Latvijas iedzīvotāju piederības sajūtu Latvijai stiprināšanu 71% projektu vērsti uz Latvijas valstiskuma vērtību un nacionālās kultūras unikalitātes apzināšanu
1.2. Veicināt latviešu valodas kā sabiedrību vienojoša pamata nostiprināšanos ikdienas saziņā.	Šobrīd nav ietekmes – nav īstenots neviens projekts, kurā tieši vai netieši īstenotas atbilstošas aktivitātes.
1.3. Veicināt vienojošas sociālās atmiņas izpratnes veidošanos sabiedrībā.	Šobrīd nav ietekmes – nav īstenots neviens projekts, kurā tieši vai netieši īstenotas atbilstošas aktivitātes.
2. Rīcības virziens: Demokrātijas kultūra un iekļaujošs pilsoniskums	
2.1. Veicināt iedzīvotāju demokrātijas prasmju un zināšanu apguvi atbilstoši globālajiem un laikmeta izaicinājumiem, tai skaitā mūžizglītības kontekstā.	Jau šobrīd ir novērojama ietekme: 91% projektu veicina sabiedrības aktivitāti un iesaistīšanos 83% projektu veicina sabiedrības izpratni par pilsonisko līdzdalību

	84% projektu vērsti uz Latvijas iedzīvotāju praktisko zināšanu par demokrātiskas valsts pārvaldes mehānismiem, cilvēku pamattiesībām un brīvībām apguvi 83% projektu vērsti uz iedzīvotāju informēšanu par demokrātijas pamatprincipiem
2.2. Stiprināt pilsoniskās sabiedrības attīstību un ilgtspēju, veidojot pilsonisku kultūru un attīstot iekļaujošu pilsoniskumu.	Jau šobrīd ir novērojama ietekme: 97% projektu veicina NVO kapacitāti 95% projektu veicina uzticēšanos NVO sektoram 91% projektu veicina sabiedrības aktivitāti un iesaistīšanos 83% projektu veicina sabiedrības izpratni par pilsonisko līdzdalību
2.3. Veidot kvalitatīvu, drošu un iekļaujošu demokrātiskās līdzdalības un informācijas telpu.	Jau šobrīd ir novērojama ietekme: 91% projektu veicina sabiedrības aktivitāti un iesaistīšanos 67% projektu veicina sabiedrības līdzdalību rīcībpolītikas veidošanā 56% projektu nodrošina datus un pierādījumus balstītu priekšlikumu un politikas iniciatīvu izstrādi 46% projektu veicina NVO savstarpējo sadarbību un sadarbību ar publisko sektoru 64% projektu vērsti uz informācijas un viedokļu apmaiņu starp NVO un valsts institūcijām
3. Rīcības virziens: Integrācija	
3.1. Veicināt Latvijā dzīvojošo ārvalstu pilsoņu integrāciju sabiedrībā.	Jau šobrīd ir novērojama ietekme: Īstenoti 6 projekti, kuros mērķgrupa bijuši mazākumtautību pārstāvji, 1 projekts ar mērķgrupu Latvijā dzīvojošie ārvalstnieki, 1 projekts – personas ar bēgļa vai alternatīvo statusu, un 1 projekts – ārvalstu studenti Latvijā Tomēr jāuzsver, ka līdz šim tie bijuši atsevišķi projekti un nav vērojams sistēmisks programmas ieguldījums šī uzdevuma izpildē.
3.2. Sekmēt iedzīvotāju izpratni par sabiedrības daudzveidību, mazinot negatīvos stereotipus balstītu attieksmi pret dažādām sabiedrības grupām.	Jau šobrīd ir novērojama ietekme: 92% projektu ir vērsti uz dažādu sabiedrības grupu savstarpējās uzticēšanās veicināšanu Skatīt arī 3.1.punktā norādīto informāciju Arī šajā gadījumā jāuzsver, ka līdz šim nav novērojama sistēmiska un pēctecīga programmas ietekme uz šo uzdevumu, lai arī atsevišķu projektu ietvaros konkrētā tematika ir iekļauta.

6.4. Programmā īstenoto projektu ilgtspēja

Lai iegūtu kopēju īstenoto projektu vērtējumu pēc to potenciālās ilgtspējas, projektu satura analīzes ietvaros izvērtējuma eksperti katram projektam piešķīra ilgtspējas vērtējumu, definējot, vai projekts ir ar īstermiņam, vidēja termiņa vai ilgtermiņa ietekmi. Ilgtspējas vērtējums tika noteikts, balsties projekta aktivitātēs, sasniegtajās mērķgrupās, īstenoto aktivitāšu potenciālajā ilgtspējā. Galvenais apsvērums, kas tika ņemts vērā šo vērtējumu piešķiršanā – vai īstenotajām projekta aktivitātēm ir tikai atsevišķu (vienreizīgu) aktivitāšu nozīme vai arī tās rada tālākejošas ietekmes. Piemēram, kultūras pasākumiem, publikācijām, intervijām visdrīzāk būs īstermiņa ietekme, bet pieredzes apmaiņas braucieniem, metodoloģisko materiālu izstrādei, interešu aizstāvības aktivitātēm visdrīzāk būs vidēja vai ilgtermiņa ietekme.

Pēdējo sešu gadu periodā projektu ilgtspējas vērtējumi bijuši mainīgi, īpaši attiecībā uz projektiem ar īstermiņa ietekmi, kuru īpatsvars atsevišķos gados ir palielinājies un citos būtiski samazinājies. **Projekti, kas novērtēti kā tādi, kam ir īstermiņa ietekme, ir tie, kuru aktivitātēm ir minimāla ietekme uz programmas rezultātu un mērķu sasniegšanu.** Dati liecina, ka 2020. gadā tāds bijis aptuveni katrs trešais projekts, bet 2021. gadā

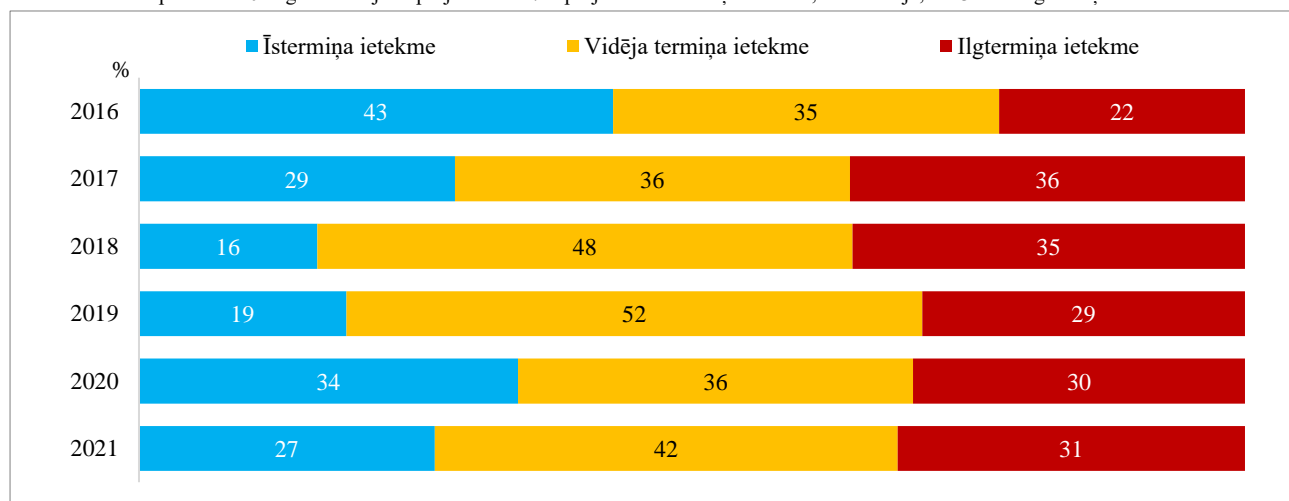
katrs ceturtais. Interpretējot šos rādītājus, gan jāņem vērā, ka programmas ietvaros īstenoti kā maza, tā plaša mēroga projekti – maza mēroga projektiem saprotami ilgtermiņa būs ne tik izteikta kā liela mēroga projektiem.

Ilgtermiņa vērtējumi projektu veidu griezumā apliecina teikto – **īstermiņa ietekme gandrīz visos gadījumos ir konstatēta tieši mikro projektiem.** Tai pat laikā jāuzsver, ka 2021. gadā šādu projektu īpatsvars ir samazinājies, vienlaikus pieaugot arī tādiem mikro projektiem, kurus var vērtēt kā ar ilgtermiņa ietekmi. Tāpat jāuzsver – **ja makro projektiem katram atsevišķi var būt arī ilgtermiņa ietekme, tad mikro projektu ilgtermiņa drīzāk veidojas visā to kopumā, nevis katram atsevišķajam projektam.** Tomēr, kā jau iepriekš norādīts – vismaz daļa no šiem projektiem ir tādi, par kuru ilgtermiņu un atbilstību programmas mērķim un rezultātiem varētu būt pamatotas šaubas.

Grafiks 45. Projektu ilgtermiņa vērtējums 2016.-2021.g. (%)

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

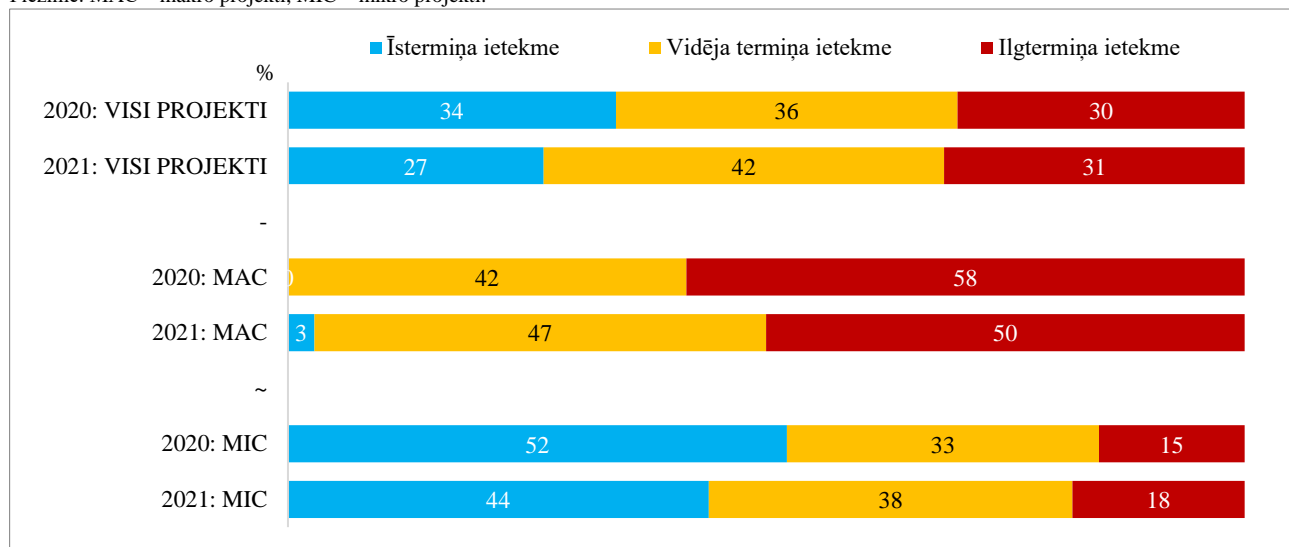
Datu nolasišanas piemērs: 2021. g. īstenotajiem projektiem: 27% projektu ir īstermiņa ietekme, 42% vidēja, bet 31% – ilgtermiņa ietekme.

Grafiks 46. Projektu ilgtermiņa vērtējums 2020.-2021.g. projektu veidu dalījumā (%)

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīme: MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

NVO sektora aptaujā programmas projektu īstenotāji tika lūgti novērtēt, kāda bijusi **īstenoto projektu ietekme uz pašām organizācijām**. Šie dati raksturo īstenoto projektu ilgspēju organizāciju attīstības kontekstā. **Puse un vairāk organizāciju norāda, ka to īstenotajiem projektiem ir bijusi šāda veida ietekme:** stiprināta organizācijas kapacitāte, paplašināta organizācijas atpazīstamība, radušās jaunas idejas citiem projektiem, pilnveidotas organizācijas biedru un darbinieku kompetences, palielināta organizācijas ietekme, ieviestas jaunas aktivitātes, pasākumi (kādi iepriekš nebija). Interesanti, ka visas organizācijas norāda, ka projektu īstenošana ir stiprinājusi kapacitāti, tomēr faktoru, kuri varētu to apliecināt (finansiālā stabilitāte, darbības aktivizēšana, jauni biedri un brīvprātīgie u.tml.), vērtējumi ir izteikti zemāki. Tas liecina, ka vispārīgā vērtējumā organizācijas apgalvo, ka ir bijusi būtiska ietekme uz to kapacitāti, bet konkrētos aspektos to tomēr nenorāda.

Savukārt visretāk organizācijas norādījušas uz šādu ietekmi: piesaistīts lielāks finansējums no citiem finansējuma avotiem (2020.-2021.g. tikai 20% organizāciju to norādījušas), jauni darbinieki organizācijā (16%), organizācija ir finansiāli nostiprinājusies (23%). Kopumā šie dati liecina, ka organizāciju ieguvumi galvenokārt saistīti ar pieredzes gūšanu, bet retāk ar finansiālās kapacitātes un ilgspējas aspektiem. Šie dati kopumā apliecina, ka **programmā īstenotajiem projektiem ir ne tikai ietekme uz politikas un programmas rezultātiem, bet arī pašu NVO sektoru.**

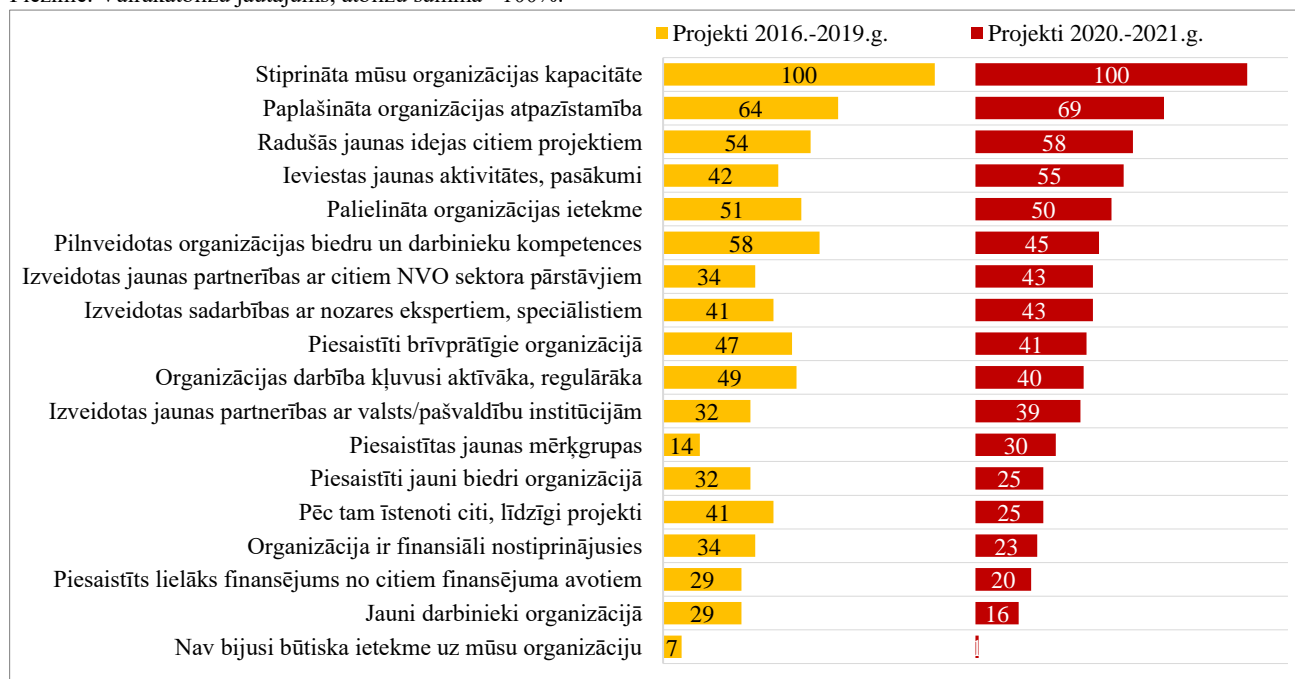
Jāvērš gan uzmanība uz to, ka **tikai neliels organizāciju īpatsvars norāda, ka pēc tam ir īstenojušas citus, līdzīgus projektus (25%)** – tas netieši apliecina, ka projektos īstenoto aktivitāšu pēctecība ir būtisks izaicinājums.

Grafiks 47. Īstenoto projektu ietekme uz organizācijām (pašnovērtējums) (%)

Datu avots: NVO sektora aptauja 2021.gadā.

Q14. Ja domājat par konkrēto projektu/projektiem, kurus īstenojat ar programmas “NVO fonds” atbalstu, kāda bijusi to ietekme uz Jūsu organizāciju kopumā?

Piezīme: Vairākatbilžu jautājums, atbilžu summa >100%.

Ilgspējas aspektā **papildus tika analizēta arī projektu darbības virzienu savstarpējā sinerģija**. Projektu iesniegumos organizācijas atzīmē vienu darbības virzienu vai vairākus, uz kuru(-iem) attiecas projekts. Tomēr projektu satura analīze liecina, ka organizācijas (īpaši mikro projektu jomā) ne vienmēr spēj objektīvi novērtēt, kuriem darbības virzieniem projekts visvairāk ir atbilstošs, līdz ar to šī **projektos iekļautā informācija ne vienmēr sniedz pilnvērtīgu aktivitāšu raksturojumu**. Tādēļ izvērtējuma eksperti arī šajā gadījumā veica projektu satura analīzi un katram projektam identificēja atbilstību konkrētiem darbības virzieniem. Salīdzinot ekspertu novērtējumus par atbilstību darbības virzieniem ar projektu iesniedzēju atzīmētajiem darbības virzieniem, konstatējams, ka **aptuveni katrā ceturtajā projektā organizāciju atzīmētie darbības virzieni nav sakrituši ar izvērtējuma ekspertu vērtējumu** (makro projektu gadījumā – 18%, mikro projektu gadījumā – 32% (izteikti bieži nesakritības bijušas NVO sadarbības darbības virziena atbilstībā)).

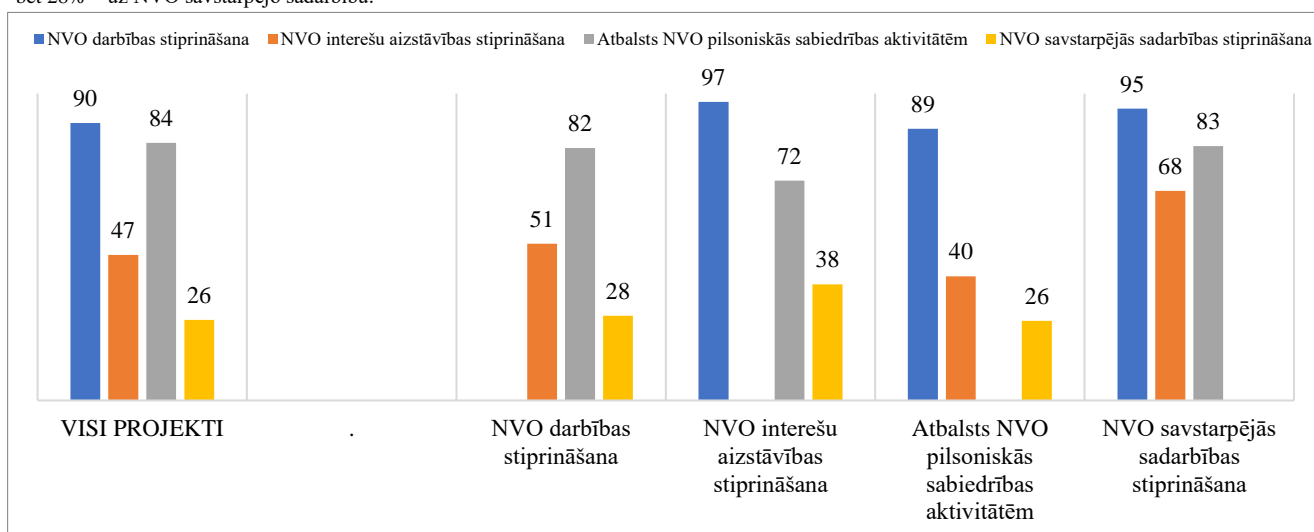
Šādi iegūtie dati liecina, ka 90% no 2020.-2021.g. īstenotajiem projektiem bijuši tieši vai netieši vērsti uz NVO darbības stiprināšanu, 84% projektu īstenotas pilsoniskās sabiedrības aktivitātes, 47% projektu stiprināta interešu aizstāvība, bet 26% projektu bijuši vērsti uz savstarpējās sadarbības stiprināšanu.

Savukārt savstarpējās šo darbības virzienu sinerģijas analīze liecina, ka **jebkuram no darbības virzieniem ir ietekme arī uz jebkuru no pārējiem darbības virzieniem**. Piemēram, 82% no projektiem, kas vērsti uz NVO darbības stiprināšanu, vienlaikus ir vērsti arī uz pilsonisko aktivitāšu īstenošanu, 51% – uz interešu aizstāvības stiprināšanu, bet 28% – uz NVO savstarpējo sadarbību. Savstarpējā sinerģija ir izteikta visu darbības virzienu gadījumos. Šie rādītāji lielā mērā liecina, ka **darbības virzienu dalījums ir nosacīts. Neatkarīgi no konkrētā definētā darbības virziena, projektiem vienlaikus ir daudzpusīgas ietekmes arī uz jebkuru citu darbības virzienu**.

Grafiks 48. Programmas darbības virzienu savstarpējā sinerģija: kopvērtējums par laika periodu 2020.-2021.g.

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Datu nolasišanas piemērs: 90% no visiem īstenotajiem projektiem bijuši vērsti uz NVO darbības stiprināšanu, 84% no visiem – uz atbalstu pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm. 82% no projektiem, kas vērsti uz NVO darbības stiprināšanu, vienlaikus bijuši vērsti arī uz pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm, bet 28% – uz NVO savstarpējo sadarbību.

2020. gada izvērtējumā tika konstatēts, ka ne **projektu tēmām, ne īstenotajām aktivitātēm nav tiešas sakarības ar projektu ilgspēju**. Identisku tēmu un aktivitāšu projekti tikuši novērtēti gan kā projekti ar īstermiņa, gan ilgtermiņa ietekmi. Atsevišķus izņēmumus gan ir iespējams identificēt. Piemēram, projekti, kuru ietvaros īstenoti kultūras pasākumi, pārgājieni, kolektīva saliedēšanas pasākumi, lekcijas organizācijas kolektīvam u.tml., biežāk vērtēti kā īstermiņa ietekmes projekti. Savukārt tādi, kuru ietvaros īstenoti izvērtējumi par kādu konkrētu tēmu vai jomu, sadarbība ar citām NVO, finansējuma piesaistes aktivitātes, brīvprātīgā darba aktivitātes, metodiskie materiāli, informatīvās kampaņas u.tml., biežāk definēti kā tādi, kam ir ilgtermiņa ietekme. Tāpat jāuzsver, ka **būtiska ir aktivitāšu savstarpējā kontekstualitāte** – ja projektos iekļautās aktivitātes ir pārdomātas un savstarpēji papildinošas (sinerģiskas), ir lielāka iespēja, ka projekts kopumā būs ar ilgtermiņa ietekmi. Tas nozīmē, ka **ilgtspēju nodrošina projektu īstenošanas veids un kvalitāte, nevis projektu konkrētās tēmas vai īstenotās aktivitātes**.

***

7. PIELIKUMI

7.1. Labās prakses piemēri

Biedrība "Ascendum"

Projekta īstenotājs	Biedrība "Ascendum" Rīgas apkaimes, visa Latvija (kampanja internetā)
Projekta nosaukums	Pilsoniskā aktīvisma un kultūras pieejamības veicināšana Rīgas apkaimēs un Satori.lv lasītāju vidū
Projekta numurs	2021.LV/NVOF/ MAC/042/21
Projekta darbības virziens	“NVO interešu aizstāvības stiprināšana” “Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm” “NVO un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības stiprināšana”
Projekta mērķis	Ar mērķauditorijai piemērotiem instrumentiem informēt par pilsoniskā aktīvisma veidiem un iedvesmot Latvijas iedzīvotājus pilsoniskajai līdzdalībai, kā arī veicināt kultūras pieejamību Rīgas apkaimēs, tādējādi stiprinot piederības sajūtu Latvijai.
Projekta aktualitāte	Pasaulē kultūra tiek uzskatīta par būtisku rīku sabiedrības saliedētībā, un nacionālās kultūras un kultūrtelpas loma piederības sajūtas veidošanā akcentē arī Latvijas galvenie plānošanas dokumenti. Vienlaikus, Eiropas Komisijas Kultūras monitora dati uzrāda, ka, piemēram, Rīgas kultūras infrastruktūras panākumi pilsētas „dzīvīguma” koeficienta aspektā un iedzīvotāju piedalīšanās kultūras dzīvē ir nepietiekoša, kaut tas būtu viens no ceļiem uz lielāku pilsonisko aktivitāti. Rīgas apkaimēs ārpus Rīgas centra dzīvo 95% rīdzinieku. Tomēr kultūras infrastruktūra un pasākumi lielākoties koncentrējas pilsētas centrā - attiecīgi neieciešams meklēt risinājumus, kā palielināt kultūras pieejamību Rīgas apkaimēs. Pētījumi parāda, ka auditorija, kas ikdienā ir ieinteresēta kultūras un politikas procesu analizē, ir liels potenciāls būt pilsoniski aktīvai - nereti tā ir izglītota un ieinteresēta iedziļināties sarežģītos jautājumos un spriest par sabiedrības kopējām interesēm – t.i. no spriestspējīgas tā varētu kļūt arī par rīkoties spējīgu. Tomēr kā liecina Ascendum aptaujas - izpratne par individuāla atbildību sabiedrībai kopēju problēmu risināšanā ir uzlabojama.
Projekta mērķa grupas	80 000 Satori.lv lasītāji; 30 Rīgas apkaimju biedrības; Apkaimju iedzīvotāji kā netiešā auditorija. 500 NVO ar sabiedriskā labuma organizāciju statusu.
Projektā īstenotās aktivitātes	Četras publiskas diskusijas sadarbībā ar Rīgas apkaimju biedrību aliansi un Rīgas apkaimes biedrībām, kuru rezultāts ir ne tikai iedzīvotāju iesaiste pašos pasākumos, bet arī priekšlikumu izstrāde Rīgas pašvaldībai, kas ilgtermiņā palīdzēs risināt gan kultūras pieejamības problēmas Rīgas apkaimēs, gan uzlabotu Rīgas domas sadarbību ar NVO. Savukārt Satori esošie un potenciālie lasītāji ir aicināti piedalīties ziedošanas kampanjā, kurā saziēdotie līdzekļi ļauj turpināt žurnālu izdot, nodrošinot kultūras satura pieejamību Latvijas iedzīvotājiem, neatkarīgi no dzīves vietas. Ar to ne tikai tiek stiprināta NVO kapacitāte un veiktspēja, bet īstenota arī pilsoniskā līdzdalība, iesaiste sabiedrībai būtisku problēmu risināšanā, vairota sociālo atbildību kopienā un piederības sajūta kopienai un Latvijai.

Biedrība Cita Rīga

Projekta īstenotājs	Biedrība Cita Rīga Rīgas pilsēta
Projekta nosaukums	365 dienas Rīgā
Projekta numurs	2021.LV/NVOF/ MIC/017/21
Projekta darbības virziens	“Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm”
Projekta mērķis	Stiprināt biedrības kapacitāti un veiktspēju kā arī radīt piederības sajūtu Latvijai un Rīgai.
Projekta aktualitāte	Mūsdienās mācību process skolās ir vērsts uz izpratnes radīšanu, nevis sausu faktu “iekalšana”, lai saprastu lietu kontekstu un notikumu cēloņus. Arī Latvijas vēsture vairs nav atsevišķs mācību priekšmets, bet tā ir integrēta kopīgā pasaules vēstures kursā. Tomēr iztrūkst tādu zināšanu apguve, kas saistīta ar novadpētniecību - pat ja sākumskolā sociālo zinību stundās ir iekļautas novadpētniecības tēmas, pedagogi visbiežāk stāsta par Vecrīgu/ Rīgas centru, jo trūkst specifiskas zināšanas par tuvāko apkaimi. Rezultātā arī skolēniem trūkst zināšanas par pilsētu, kurā viņi dzīvo, par apkaimju vēsturisko attīstību, par ēkām, kas raksturo laikmetu u.c. 2017.gadā veiktās Rīgas iedzīvotāju aptaujas rezultāti liecina, ka vairāk kā 80% rīdzinieku jūtas cieši saistīti ar Rīgu, skaidrojot savu piederības sajūtu ar to, ka Rīga ir viņu dzīves, dzimšanas vai darba vieta. Bet lūgti nosaukt savas apkaimes ievērojamākās vietas, cilvēki visbiežāk minējuši lielveikalus, mazos veikalus un rotaļu laukumus. Vecrīga, savukārt, saistās ar restorāniem vai publiskiem pasākumiem. Saskaņā ar Rīgas pilsētas integrācijas politikas mērķiem, ir būtiski veidot noturīgu piederības sajūtu Rīgai, un viens no veidiem ir radīt izpratni par Rīgas pilsētas attīstību no tās pirmssākumiem līdz mūsdienām, aktivitātes visvairāk vēršot uz ģimenēm ar bērniem.
Projekta mērķa grupas	Rīdzinieki, Rīgas vēstures interesenti un ģimenes ar bērniem.
Projektā īstenotās aktivitātes	Izveidoti 365 fakti par Rīgu – katrai dienai ir veltīts viens fakts un informācija publicēta interneta vietnes www.citariga.lv sākumlapā, kur šim nolūkam izveidota jauna sadaļa. Izstrādāti 25 informatīvi maršruti pa Rīgas apkaimēm, kas ir īpaši piemēroti COVID-19 ierobežojumu laikam, pastaigām ar ģimeni. Atjaunots un papildināts biedrības “Cita Rīga” konts sociālajos tīklos un uzlabota un pilnveidota interneta vietnes www.citariga.lv sākumlapa, kas ir biedrības vizītkarte.

Biedrība „Izglītības attīstības centrs”

Projekta īstenotājs	Biedrība „Izglītības attīstības centrs” (IAC) Visa Latvija
Projekta nosaukums	“Piedalies un veido nākotni!”
Projekta numurs	2021.LV/NVOF/ MAC/024/23
Projekta darbības virziens	“Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm”
Projekta mērķis	Stiprināt pilsoniskās sabiedrības ilgtspējību, sociālo un politisko atbildību, īstenojot jauniešu pilsoniskās līdzdalības aktivitātes - izglītojoties par Satversmē noteiktām demokrātiskām vērtībām un praktizējot pilsonisko līdzdalību vēlēšanu simulācijās un diskusijās.
Projekta aktualitāte	Piedalīšanās vēlēšanās ir viens no pilsoniskas sabiedrības indikatoriem, bet 2018.gada Saeimas vēlēšanas uzrāda viszemāko vēlētajū aktivitāti (54,6%) pēdējo 25 gadu laikā. Tostarp jaunieši ir tā sabiedrības grupa, kuras vēlēšanu aktivitāte bijusi viszemākā. Arī pētījumi liecina, ka jaunieši nav aktīvi balsotāji vēlēšanās, viņi neuzticas valsts un pašvaldību institūcijām un iemesli tam ir zināšanu, prasmju un motivācijas trūkums. Skolotāji, savukārt, norāda, ka pilsoniskā izglītība skolu dienaskārtībā, lai arī ir

	kļuvusi klātesošāka, tomēr mācību metodiskie materiāli ir nepietiekami, un īpaši svarīgs mērķis ir kritiskās domāšanas attīstība.
Projekta mērķa grupas	660 jaunieši, skolēni no dažādiem Latvijas reģioniem kā vēlēšanu simulāciju dalībnieki; 40 jauniešu līderi no dažādiem Latvijas novadiem kā diskusiju dalībnieki un 24 pedagogi, jaunatnes darba organizatori un neformālās izglītības speciālisti no dažādiem Latvijas reģioniem.
Projektā īstenotās aktivitātes	Lai šīs problēmas risinātu ir izstrādāta un īstenota praktiska pilsoniskās līdzdalības programma. Jauniešu mērķa grupā programma ir palīdzējusi iepazīt vēlēšanas regulējošos normatīvos aktus, iepazīt savā pašvaldībā pieteiktos deputātu kandidātu sarakstus, analizēt partiju priekšvēlēšanu programmas, kā arī organizēt balsošanu, balsot, apkopot un analizēt datus un salīdzināt tos ar reālajiem - 2021. gada pašvaldību vēlēšanu, rezultātiem (vēlēšanu simulācijas notika īsi pirms pašvaldību vēlēšanām, lai radītu lielāku interesi par politikas procesiem un motivētu jauniešus iesaistīties). Aktīvi vietējo kopienu jauniešu līderi četrās projekta norises vietās piedalījās diskusiju organizēšanā, nosakot to saturu un dienaskārtību, lai praktizētu jauniešu viedokļu pārstāvēšanu lēmumu pieņemšanā. Pedagogi, jaunatnes darba organizatori un neformālās izglītības speciālisti no dažādiem Latvijas reģioniem semināros apguva metodiku, kā organizēt pašvaldību vēlēšanu simulācijas un diskusijas. Pēc tam šīs zināšanas viņi pielietoja praksē savās kopienās/ skolās mācību nodarbību par pilsonisko līdzdalību ietvaros ar to nodrošinot tālāku pilsoniskās līdzdalības zināšanu un prasmju pārnesi jauniešu un citu sabiedrības grupu vidū. Papildus, balstoties uz IAC iepriekšējo pieredzi ar Eiropas Parlamenta un Saeimas vēlēšanu simulācijām, projekta ietvaros tika sagatavoti mācību materiāli un darbībās balstīta metodika, kas būs plašāk adaptējama arī pēc projekta beigām.

Biedrība “Jelgavas attīstībai”

Projekta īstenotājs	Biedrība „Jelgavas attīstībai” Jelgavas pilsēta
Projekta nosaukums	Pasākumu kopa iedzīvotāju pilsoniskās līdzdalības veicināšanai pilsētvides attīstības jautājumos Jelgavā
Projekta numurs	2021.LV/NVOF/ MIC/007/27
Projekta darbības virziens	“Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm”
Projekta mērķis	Jelgavas pilsētas iedzīvotāju līdzdalības veicināšanas rīcībpolitikas veidošanā un iedzīvotājiem svarīgu problēmu risināšanā.
Projekta aktualitāte	Tikai daļa no Jelgavas iedzīvotājiem ir pilsoniski aktīvi, par ko liecina Saeimas un pašvaldību vēlēšanu statistika - 13. Saeimas vēlēšanās piedalījās 58,50% pilsētas iedzīvotāju, pašvaldību vēlēšanās - 43,37%, tomēr tieši pašvaldības kontekstā ir vērojamas pozitīvas tendences cilvēku līdzdalībā un iedzīvotājus varētu vēl plašāk aktivizēt rīcībpolitikas veidošanā, ja tiktu organizētas pieejamākas līdzdalības formas, ļaujot piedalīties un iesaistīties katram ieinteresētam garāmgājējam. Arī pētījumi parāda, ka pilsētas iedzīvotājiem būtu viedoklis, piemēram, par pilsētvides labiekārtošanu. Tāpēc ir vērts radīt labvēlīgus apstākļus produktīva dialoga veidošanai ar pašvaldību, jo tas palīdzētu gan jaunu iedzīvotāju piesaistei, gan būtu pievilcīgi pilsētas viesiem - uzturēties vidē, kur ir uzklausi un ņemtas vērā iedzīvotāju vajadzības. Bez tam Jelgavas pašvaldība no savas puses jau ir sākusi un apņēmusies turpināt NVO uzklaušīšanu pilsētai svarīgu projektu izstrādē – nepieciešama vien pašu iedzīvotāju aktivizēšana savu vēlmju izteikšanā.
Projekta mērķa grupas	Jelgavas iedzīvotāji un interesenti, t.sk. 50 pasākumu dalībnieki klātienē un 100 aptaujas dalībnieki.
Projektā īstenotās aktivitātes	Panākta Jelgavas iedzīvotāju līdzdalība rīcībpolitikas veidošanā tiešā un netiešā veidā. Ir veikta kvantitatīva iedzīvotāju aptauja par pilsētvides

	labiekārtošanu, īpaši orientējoties uz apkaimēm. Notikušas diskusijas ar Jelgavas pašvaldības un atbildīgo institūciju pārstāvjiem par tēmām, kas attiecas uz pilsētas zaļo zonējumu, publisko infrastruktūru un mobilitāti; publisko ūdeņu izmantošanu un Jelgavas attīstības plānošanu. Projekts noslēdzies ar divu dienu koprades pasākumu iedzīvotāju problēmu risinājumu konceptu izstrādei.
--	---

Biedrība „Latvijas Lauku forums”

Projekta īstenotājs	Biedrība „Latvijas Lauku forums” Visa Latvija
Projekta nosaukums	„Lauku kopienu sadarbības stiprināšana un interešu pārstāvniecības nodrošināšana”
Projekta numurs	2021.LV/NVOF/ MAC/028/01
Projekta darbības virziens	“NVO interešu aizstāvības stiprināšana” “NVO un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības stiprināšana”
Projekta mērķis	Sekmēt lauku kopienām nozīmīgu jautājumu integrēšanu politiskajos un publiskās pārvaldes lēmumos, spēcīnāt stratēģisko partnerību starp LLF biedriem - lauku kopienu NVO, un citiem lauku attīstībā iesaistītajiem partneriem, kā arī turpināt Latvijas Lauku kopienu parlamenta veidošanu.
Projekta aktualitāte	32% Latvijas iedzīvotāju dzīvo un strādā lauku teritorijās, tomēr ekonomiski daudzveidīga un aktīva Latvijas lauku telpa ar kvalitatīvu sociālo kapitālu un daudzveidīgu pakalpojumu pieejamību ir nopietns izaicinājums ilgtspējīgai attīstībai. Atšķirībā no citām Eiropas valstīm, Latvijā nav lauku attīstības stratēģijas vai aktuāla rīcības plāna, kas noteiktu prioritātes, kuras nepieciešams īstenot nākamajos gados un kas laukus uzlūkotu starpnozaru t.i. lauku teritorijas attīstības kontekstā. Latvijā ir trešā augstākā reģionālā nevienlīdzība (OECD) un līdz šim veiktie pasākumi un ieguldījumi to nav mazinājuši. Tāpēc ir svarīga lauku kopienu vajadzību sadzirdēšana - pārstāvniecība, sadarbības un rīcībspējas veicināšana, lai jau šobrīd tās integrētu gan nākošā plānošanas perioda (līdz 2027.g) finanšu sadales nosacījumos, gan uzklautu valsts institūcijās, kas ATR rezultātā daudzviet būs fiziski attālinātas no vietējiem iedzīvotājiem. Arī pandēmija ir spilgti apliecinājusi, cik nozīmīga ir sadarbība, atbalsta tīkli un pakalpojumu pieejamība vietējā mērogā.
Projekta mērķa grupas	81 LLF biedrs un asociētie biedri, >1400 LLF biedru biedri (NVO, privātpersonas, komersantu, Z/S un pašvaldību pārstāvji u.c; Latvijas Lauku kopienu parlamenta padome un 35 stratēģiskie sadarbības partneri; Citas lauku NVO (70) un 200 aktīvo lauku kopienu pārstāvji.
Projektā īstenotās aktivitātes	Interešu aizstāvības aktivitātes, izstrādājot un piemērojot plānotajām rīcībpolitikām „lauku filtru”; tematiskās izpētes, viedokļa dokumentu izstrādes un dalība dažādās darba grupās, saskaņošanas sēdēs un citās aktivitātēs. Visa projekta laiku darbojās informatīvā telpa un sadarbības platforma, sekmējot jaunu iniciatīvu identificēšanu un iesaistīšanu sadarbības aktivitātēs. Noorganizēta lielākā lauku NVO, iedzīvotāju, lauku attīstības ekspertu un entuziastu tikšanās – 5. Latvijas Lauku kopienu parlaments, kura mērķis bija kopīgi rast veiksmīgus risinājumus un jaunas iespējas lauku attīstībai, veicinot dažādu iesaistīto pušu sadarbību vietējā, reģionālā un nacionālā mērogā.

Biedrība “Latvijas Mazpulki”

Projekta īstenotājs	Biedrība “Latvijas Mazpulki” Visa Latvija
Projekta nosaukums	Solis izaugsmei!
Projekta numurs	
Projekta darbības virziens	“NVO darbības stiprināšana” “NVO interešu aizstāvības stiprināšana” “Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm” “NVO un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības stiprināšana”
Projekta mērķis	Īstenot lauku jauniešu interešu aizstāvību, stiprināt organizācijas kapacitāti un uzlabot publicitāti, kā arī veicināt biedru līdzdalību, attīstīt reģionālo klubu iesaisti vietējo problēmu risināšanā un savstarpēju pieredzes apmaiņu, ar to veicinot pilsoniskās sabiedrības attīstību un piederības sajūtu biedrībai un Latvijai.
Projekta aktualitāte	Pētījumi liecina, ka Latvijā jaunatnes NVO ir zema administratīvā kapacitāte, dažāda ir izpratne par līdzdalības iespējām un pieredze sadarbībā ar pašvaldībām. Arī mazpulku darbības pieredze ir atšķirīga – ne visur tā ir vienlīdz veiksmīga. Izšķiroša ir reģionālo pulciņu valdes darbība jauniešu iniciatīvu īstenošanā un līdzdalības prasmju un līderu attīstībā. Eiropas un Latvijas jaunatnes politikas dokumenti norāda uz nepieciešamību stiprināt jauniešu līdzdalību un īpaši veicināt lauku jauniešu izaugsmes iespējas, jo joprojām pastāv būtiskas atšķirības starp to, kas ir pieejams jauniešiem laukos un pilsētā. Teritoriālā nošķirtība samazina jauniešu komunikācijas iespējas ar vienaudžiem, kas organizācijas kontekstā nozīmē, ka ir grūtāk veidot priekšstatu par valsts mēroga struktūru, tās nozīmi un iespējām. Attālinātā komunikācija ļauj iesaistīt jauniešus organizācijas lēmumu pieņemšanā, dod iespēju būt iesaistītam un mazina nošķirtības sajūtu, tomēr klātienē aktivitātes jauniešiem ir daudz efektīvākas un motivējošākas. Te liela nozīme ir arī jaunatnes darbinieku zināšanām un prasmēm, lai mazpulka darbs būtu jauniešus uzrunājošs un lai celtu organizācijas kopējo kapacitāti.
Projekta mērķa grupas	Mazpulcēni - 30 dalībnieki klātienē seminārā, 1200 (netieši) Mazpulku vadītāji - 20 (pieredzes vizītēs), 30 (apmācībās), 120 (netieši) 8 biroja darbinieki un mazpulku padome. 10 citas NVO vai interešu grupas
Projektā īstenotās aktivitātes	Regulāri notiek mazpulku vadītāju tiešsaistes sapulces, lai dalītos pieredzē, sniegtu atbalstu un izglītotos. Izveidota Latvijas mazpulcēnu padome no brīvprātīgiem mazpulku valžu pārstāvjiem, kas projekta ietvaros apguvuši metodes, kā efektīvāk īstenot darbu mazpulkā (vēlēšanu organizēšanu, amatu pienākumu sadali un grupu projektu izstrādi), kā arī iegūtas zināšanas par sabiedrisko attiecību un komunikācijas nozīmi organizācijas atpazīstamības un dzīvotspējas nodrošināšanā, izceļot mazpulka vērtības, organizācijas nozīmi pagastā un pilsētā. Semināros apmācītie jaunieši bija aicināti īstenot sadarbības aktivitātes ar vietējām NVO, neformālām interešu grupām vai citām iedzīvotāju grupām, tādējādi attīstot sadarbības prasmes un iekļaujot pilsoniskās līdzdalības aktivitātes. Notikušas arī ideju vētras, diskusijas un pasākumu izvērtējumi un izziņāts jaunieši viedokli, par jautājumiem, kas ir politikas dienas kārtībā, lai organizācija varētu pēc būtības pārstāvēt jauniešu viedokli un audzināt nākotnes līderus. Lai veicinātu piederības sajūtu Latvijai, patriotismu pret savu valsti un savu ciemu, jaunieši bija aicināti izpētīt kādu sev nozīmīgu lietu saistībā ar savu dzīvesvietu, kas ir mainījies laika gaitā, kas ir nozīmīga jauniešu izaugsmei mūsdienās un nākotnē.

Biedrība “Neklusē”

Projekta īstenotājs	Biedrība “Neklusē” Latgale, Kurzeme, Vidzeme, Zemgale, Rīga
Projekta nosaukums	#Neklusē un mobinga situācijā rīkojies ASAP: Atpazīsti, Saki, Aktivizē un Palīdzi!
Projekta numurs	2021.LV/NVOF/ MIC/032/17
Projekta darbības virziens	“Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm”
Projekta mērķis	Piedāvāt risinājumu vismaz 50 Latvijas skolām mobinga mazināšanai skolas vidē.
Projekta aktualitāte	Latvija ir 1.vietā OECD valstīs pēc mobinga rādītājiem skolās - katrs trešais skolēns Latvijā atzīst, ka ir cietis no mobinga vairākas reizes mēnesī. Taču 54% no šiem skolēniem nav vērsušies pēc palīdzības. Mobinga gadījumā visbiežāk skolēni vēlētos saņemt palīdzību no vecākiem (55%), draugiem (37%) un skolotājiem (27%). Vienlaikus tikai 1/3 skolotāju un vecāku zina, kā rīkoties mobinga situācijās. Mobings vienlīdz nelabvēlīgi gan upuri, gan pāridarītāju, gan vērotājus – var pasliktināties sekmes, tikt kavēta skola, kā arī pieaug mentālās veselības problēmu un pašnāvību risks. Problēmas risināšanai ir svarīga ne tikai sabiedrības izpratnes veidošana par tās nozīmīgumu vai valsts institūciju iesaiste tās risināšanā, bet arī konkrētu rīcības programmu izstrāde, lai samazinātu vardarbības līmeni un vairotu skolēnu apmierinātību ar mācību vidi. Starptautiskie pētījumi un citu valstu pieredze rāda, ka ļoti svarīgi ir preventīvi novērst mobingu - izglītot skolas personālu, vecākus un skolēnus, kā rīkoties un sadarboties; izstrādāt skolas, klases vērtības un noteikumus un rīcības plānu, kas notiek, ja tie tiek pārkāpti. Papildus ir jānodrošina palīdzība skolēniem, kas ir tieši ir iesaistīti mobingā. Risinājumiem ir jābūt pieejamiem gan klātienē, gan digitāli, jo kā liecina pētījuma dati, tad skolēni bieži vien nedodas pēc palīdzības klātienē pie skolotāja, vecākiem vai psihologa.
Projekta mērķa grupas	Skolu personāls - 1000 Skolēni - 20 000 Vecāki - 10 000
Projektā īstenotās aktivitātes	Nodrošinātas tiešsaistes apmācības, metodoloģiskais atbalsts un diskusijas ar ekspertu dalību visām iesaistītajām pusēm t.i. piecdesmit Latvijas skolu personālam, klašu audzinātājiem, skolēniem un vecākiem, par to, kas ir mobings, kā to atpazīt, kā rīkoties, lai mobingu preventīvi novērstu un mazinātu, un kur vērsties pēc palīdzības, ja bērns ir upuris, pāridarītājs vai vērotājs. Visās projekta skolās bezmaksas ir ieviesta mobilā lietotne skolēniem, kuru izmantojot skolēns varēs ziņot par pāridarījumu un saņemt palīdzību no skolas psihologa, Uzticības tālruņa, Pusaudžu resursu centra vai Valsts Policijas.

Biedrība “tabureTE”

Projekta īstenotājs	Biedrība “tabureTE” Gulbene
Projekta nosaukums	tabureTE: augt un darīt TE
Projekta numurs	2021.LV/NVOF/MIC/062/08
Projekta darbības virziens	“NVO darbības stiprināšana” “NVO interešu aizstāvības stiprināšana” “Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm”
Projekta mērķis	Vērst vietējo iedzīvotāju uzmanību uz aktuālajiem procesiem, piedāvāt iespēju tajos iesaistīties un līdzdarboties; vairojot līdzcievību, izpratni un solidaritāti starp iedzīvotājiem ar dažādām vērtībām un uzskatiem.
Projekta aktualitāte	Attālums no Rīgas, lauku teritoriju iedzīvotāju teritoriālā nošķirtība var veicināt intereses trūkumu par procesiem sabiedrībā, ierobežo cilvēku

	<p>iespējas izmantot kultūras pakalpojumu piedāvājumu vai tas nepietiekami aptver dažādu iedzīvotāju grupu vajadzības un intereses (īpaši jauniešu). Ja trūkst šādu iespēju vai piedāvājuma, veidojas augsne paaudžu konfliktiem – vecākās paaudzes nesaprot jauniešus, savukārt jaunieši jūtas ierobežoti viedokļu šaurībā, kāpēc pēc skolas beigšanas dodas prom vai padodas, jo neredz iespējas savai izaugsmei.</p> <p>Šādā situācijā ir svarīgi uzrunāt un iesaistīt visu vecumu iedzīvotājus, bet jo īpaši jauniešus, uzsverot katra cilvēka līdzdalības un tās pienesuma nozīmi vietējai kopienai. Liela loma ir iedzīvotāju organizācijām – tām jābūt atpazīstamām, aktīvām, mūsdienīgām un spējīgām aizraut, jāveido sadarbības ar citām organizācijām un institūcijām. Viens no viediem ir popularizēt organizācijas un tās pārstāvju darbu, dalīties ar iedvesmojošiem cilvēkstāstiem, lai rosinātu cilvēkus paraudzīties no cita skatu punkta, veicinātu līdzciecību, empātiju, sapratni un savstarpēju cieņu.</p>
Projekta mērķa grupas	Gulbenes novada iedzīvotāji, jaunieši, kas mācās Gulbenē vai studē citās pilsētās. Citu organizāciju, izpildinstitūciju pārstāvji.
Projektā īstenotās aktivitātes	<p>Biedrības “tabureTE” identitātes izstrāde un atpazīstamības veicināšana virtuālajā telpā, lai vairotu izpratni par tās mērķi un uzdevumiem.</p> <p>Sadarbības forums “SIN(en)ERĢIJA”, kura ietvaros notikušas gan diskusijas par sadarbības formām starp iedzīvotājiem, pašvaldību, nevalstiskajām organizācijām un privāto sektoru, gan izstrādāti konkrētas sadarbības plāni.</p> <p>Izveidots motivējošs saturs raidījumu ciklam “Bļāviens!”, kur dažādi Gulbenes novada iedzīvotāji dalās savos pieredzes stāstos par individuālajām robežām un pieredzi, kā izkāpt ārpus komforta zonas, kā arī izveidota sižetu sērija - “Kādēļ darīt ir forši?”, kas stāsta par vietējiem, aktīvistiem, kas darbojas līdzcilvēku dzīves kvalitātes uzlabošanā, vides pilnveidošanā, dara brīvprātīgo darbu un ir nozīmīgi vietējai kopienai un tās attīstībai.</p> <p>Sadarbībā ar jauniešu centru “Bāze” un jauniešu domi ir apzināts jauniešu viedoklis, vajadzības un redzējums par notiekošajiem procesiem, kā arī aktivizēta jauniešu iesaiste un rastas brīvprātīgā darba iespējas.</p>

Biedrība „Ūdenszīmes”

Projekta īstenotājs	Biedrība „Ūdenszīmes” Jēkabpils novads
Projekta nosaukums	„Kopienas izaugsmes katalizators. Identitāte”
Projekta numurs	2021.LV/NVOF/ MAC/008/35
Projekta darbības virziens	“NVO interešu aizstāvības stiprināšana” “Atbalsts NVO pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm” “NVO un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības stiprināšana”
Projekta partneri (ja attiecināms)	--
Projekta mērķis	Attīstīt un stiprināt pilsoniski aktīvu kopienu sadarbības tīklu Sēlijas reģionā, nodrošinot šo kopienu jēgpilnu līdzdalību Sēlijas vēsturiskās zemes identitātes veidošanā; ietekmi lēmumu pieņemšanas procesos pašvaldību līmenī un „Latviešu vēsturisko zemju likuma” darbībā valsts līmenī.
Projekta aktualitāte	Pēdējos 10 gados iedzīvotāju skaits Sēlijas lauku teritorijā ir samazinājies par 30 - 40% un iedzīvotāju sastāva dati rāda, ka pieaug gados vecu, kā arī sociāli mazaizsargātu cilvēku īpatsvars, bet kvalificētu un izglītotu iedzīvotāju īpatsvars samazinās. Bez tam administratīvi teritoriālās reformas rezultātā Sēlijas teritorijā atsevišķu kopienu attālums līdz jaunajiem pašvaldību centriem ir pat 35-55 km, kas nozīmē, ka pieaug katras nelielās kopienas būtiskā loma uz vietas un savstarpējās sadarbības loma, konsolidējot intelektuālos resursus jēgpilnam darbam, piemēram, lai sadarbotos un sniegtu konstruktīvus priekšlikumus jaunajām pašvaldībām.

Projekta mērķa grupas	26 attālinātu lauku pagastu iedzīvotāji, to iniciatīvas grupas - vidēji 5 cilvēki no vienas kopienas, kopumā 130 cilvēki.
Projektā īstenotās aktivitātes	<p>Kopienas sadarbības tīkla darbības un aktivitāšu uzturēšana, iesaistot jaunas kopienas no jau aptvertās teritorijas un darbības areāla paplašināšana, iekļaujot Daugavpils novada kopienas, kas atrodas Sēlijas vēsturiskās zemes teritorijā. Tas nozīmē ciešāku komunikāciju un kopīgu aktivitāšu plānošanu starp Zemgales, gan Latgales plānošanas reģionu teritoriju kopienām, ar kurām iepriekš šāda kopīgas sadarbības pieredze nav bijusi.</p> <p>Digitālas „Sēlijas kopienu kartes” izveidošana, kas ir ģeogrāfiskā karte, papildināta ar intervijām un foto materiāliem no vismaz 26 kopienām, lai popularizētu pilsoniskās sabiedrības lomu reģiona atpazīstamībā, kā arī „identitātes paletes” izstrādāšana katrai tīklā iesaistītajai kopienai, reģiona kopējās identitātes apzināšanās ceļā.</p> <p>Stiprinot sadarbību ar novadu pašvaldībām, ir izstrādāta jaunizveidoto novadu pašvaldībām adresētu priekšlikumu pakete; noorganizēts Sēlijas NVO forums un sagatavoti priekšlikumu paketi praktisko atbalsta pasākumu ieviešanai „Latviešu vēsturisko zemju likuma” kontekstā. Iecerētās projekta aktivitātes palīdzēs veidot kopienas zināšanas un prasmes savu vajadzību formulēšanā un reālu un adekvātu risinājumu meklēšanā, izmantot šim nolūkam jaunus rīkus un metodes, kā arī veidot dialogu ar pašvaldības un valsts institūcijām.</p>

Nodibinājums “Viduslatgales pārnovadu fonds”

Projekta īstenotājs	Nodibinājums “Viduslatgales pārnovadu fonds” Preiļi
Projekta nosaukums	Viduslatgales pārnovadu fonda veiktspējas un interešu aizstāvības stiprināšana
Projekta numurs	2021.LV/NVOF/MIC/027/01
Projekta darbības virziens	“NVO interešu aizstāvības stiprināšana”
Projekta partneri (ja attiecināms)	
Projekta mērķis	Stiprināt nodibinājuma “Viduslatgales pārnovadu fonds” darbu filantropijas darbā un īstenot pasākumus bērnu ar īpašām vajadzībām un viņu aprūpētāju interešu aizstāvībai.
Projekta aktualitāte	<p>Reģionā ir vairākas iedzīvotāju grupas, kuras ir samērā izolētas trūkstošo pakalpojumu un nevienlīdzīgu iespēju dēļ. 2020. gada vasarā Fonda finansējums tika virzīts, lai segtu 12 bērnu ar īpašām vajadzībām rehabilitācijas pakalpojumu un medicīnas preču izmaksas. Sākot ar 2013. gadu katru gadu notiek labdarības akciju “Piepildīt sapni”, kurā tiek uzklauti vismaz 20 ģimeņu dzīvesstāsti, kurās aug bērni ar īpašām vajadzībām, un akcijas laikā fonds cenšas piepildīt viņu vēlmes pēc derīgām lietām. Tas ir veids, kā fonds īsteno savu pilsonisko līdzatbildību – iestājoties par bērnu un ģimenes labbūtnību un iekļaujošu kopienu, lai veidotu iedzīvotāju drošumspēju.</p> <p>Tā kā pēdējā gada laikā ir palielinājies fonda darbinieku un brīvprātīgo skaits, kā arī īstenojamo aktivitāšu skaits, arī fondam pašam nepieciešama stratēģiskā plāna izstrāde izaugsmes stiprināšanai, lai mērķtiecīgi darbotos solidarās un spēcīgas vietējās kopienas veidošanā. Viens no uzdevumiem tuvākajai nākotnei ir dialoga veidošana ar rīcībpolitikas veidotājiem. Preiļu novadam kļūstot lielākam novadu reformas rezultātā, ir svarīgi veicināt politisko gribu rast ilgtspējīgus risinājumus iedzīvotāju interešu un tiesību ievērošanai un nepieļautu iedzīvotāju teritoriālu noslāņošanu vai marginalizāciju.</p>
Projekta mērķa grupas	Fonda darbinieki un brīvprātīgie. Bērnu ar īpašām vajadzībām vecāki, aizbildņi un aprūpētāji, it īpaši tie, kuri aprūpē ilgstoši vai uz mūžu slimus bērnus/jauniešus. Pilsoniskās sabiedrības organizāciju pārstāvji, kuru tiešā mērķa grupa ir ģimenes un bērni. Politikas veidotāji, pašvaldību vadītāji.

Projektā īstenotās aktivitātes	<p>Bērnu ar īpašām vajadzībām un viņu aprūpētāju interešu aizstāvības darbā apzinātas jaunu pakalpojumu vajadzības un esošo pakalpojumu iespējas, vajadzīgie resursi un panākta pašvaldību politiskā apņemšanās rīkoties šo interešu aizstāvībai. Aktivitātes rezultātā tapis rakstisks dokuments - nodomu protokols, kas ir dokumentāls pamats pilsonisko organizāciju interešu aizstāvības turpmākajām aktivitātēm.</p> <p>Fonda veiktspējas stiprināšanas ietvaros ir izveidots stratēģiskais plāns pieciem gadiem, lai nodibinājuma ikdienas darbs un finanšu piesaistes stratēģija nākotnē tiktu veidota mērķtiecīgāk.</p> <p>Izstrādāta un realizēta ziedojumu kampaņa “Neiespējamās iespējas” bērnu ar īpašām vajadzībām un viņu aprūpētāju vajadzību nodrošināšanai.</p>
--------------------------------	--

7.2. NVO sektoram pieejamie finanšu instrumenti

Latvijā nevalstiskajām organizācijām ir pieejami vairāki finanšu avoti – gan publiskie avoti, ko piedāvā Latvijas valsts pārvaldes institūcijas, pašvaldības, dažādi starptautiskie fondi vai atbalsta programmas, kā arī privātie fondi. Pamatā starptautiskie fondi vai atbalsta programmas sniedz atbalstu projektiem, kas balstās uz partnerībām starp institūcijām un organizācijām, kas darbojas dažādās valstīs.

Lielākā daļa nevalstisko organizāciju darbība atbilst kādai konkrētai nozarei, piemēram, kultūras, vides, izglītības, u.c. nozarei. Ir arī tādas nevalstiskās organizācijas, kuras grūti attiecināt uz konkrētu nozari – organizācijas, kuras nodrošina pilsonisko līdzdalību, cilvēktiesību aizsardzību, kā arī risina citus problēmjautājumus pilsoniskās sabiedrības un demokrātijas stiprināšanai. Tālāk pieejamais finansējums nevalstiskajām organizācijām ir iedalīts nozaru griezumā, atsevišķi izdalot finansējuma avotus, kas pieejami pilsoniskās sabiedrības un demokrātijas stiprināšanas mērķiem.

Šajā nodaļā apkopota informācija par finansējuma avotiem, kas nevalstiskajam sektoram būs pieejami nākamajos gados (prognoze, jo ziņojuma sagatavošanas brīdī informācija par nākamo plānošanas periodu lielākajā daļā gadījumu nav pieejama).

Finansējums pilsoniskās sabiedrības un demokrātijas stiprināšanas aktivitātēm

Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu programma “Aktīvo iedzīvotāju fonds”

Atbalsta mērķis:

Programmas mērķis ir pilsoniskās sabiedrības un iedzīvotāju līdzdalības stiprināšana un mazaizsargāto iedzīvotāju grupu spēju vairošana.

Administrators:

NVO apvienība – Latvijas Pilsoniskā alianse, Latvijas Lauku forums, Dienvidlatgales NVO atbalsta centrs, Kurzemes NVO centrs, Valmieras novada fonds un Zemgales NVO atbalsta centrs

Pieejamais finansējums:

No 2020. līdz 2024. gadam fonda finansējums, kas pieejams pilsoniskās sabiedrības organizācijām 4 programmās:

1. “Demokrātijas kultūra” ar mērķi stiprināt demokrātijas kultūru un pilsoniskuma apziņu Latvijā. Kopējais finansējums – 4 405 000 EUR.
2. “Cilvēktiesības” ar mērķi vairot izpratni Latvijas sabiedrībā par cilvēktiesībām. Kopējais finansējums – 630 000 EUR.
3. “Ilgspēja un kapacitāte” ar mērķi uzlabot Latvijas pilsoniskās sabiedrības ilgtspēju un kapacitāti. Kopējais finansējums – 2 020 000 EUR.
4. “Divpusējā un reģionālā sadarbība” ar mērķi veicināt Latvijas pilsoniskās sabiedrības pārrobežu sadarbību EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu darbības valstīs. Kopējais finansējums – 345 000 EUR.

Atbalsta nosacījumi:

Visiem atbalstītajiem projektiem jāatbilst vismaz vienai no šīm tematiskajām jomām:

- Demokrātija, iedzīvotāju līdzdalība, laba pārvaldība un atklātība;
- Cilvēktiesības un vienlīdzīga attieksme, novēršot jebkādu diskrimināciju rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai ticības, dzimuma, invaliditātes, vecuma, seksuālās orientācijas vai dzimuma identitātes dēļ;
- Sociālais taisnīgums un mazaizsargāto grupu iekļaušana.

Vairāk informācijas:

<https://www.activecitizensfund.lv/lv/par-fondu/aktivo-iedzivotaju-fonds.html>

ES struktūrfondi

Plānošanas perioda 2021-2027 plānošanas dokumenti ir izstrādes stadijā, līdz ar to detalizēta informācija par atbalsta nosacījumiem nav pieejama.

Atbalsta mērķis:

NAP2027 uzdevums – sabiedrības pašorganizēšanās, sadarbības un līdzdarbības prasmju un iespēju paplašināšana, jo īpaši attīstot jauniešu pilsonisko izglītību, iedzīvotāju līdzdarbību nevalstiskajās organizācijās, arodbiedrībās un brīvprātīgajā darbā, valsts NVO fondu

Specifiskā atbalsta mērķis Nr.4.3.4. – Sekmēt aktīvu iekļaušanu, lai veicinātu vienlīdzīgas iespējas un aktīvu līdzdalību, kā arī uzlabotu nodarbinātību

Pieejamais finansējums:

3 675 750 EUR (Eiropas Sociālais fonds, valsts budžets)

Pasākumu apraksts:

Mērķauditorija: NVO, Latvijas iedzīvotāji, it īpaši, sabiedrības grupas ar zemu līdzdalības īpatsvaru

Veicamās darbības:

- atbalsts Latvijas nevalstisko organizāciju fondam, t.sk., atbalsts NVO darbībai (t.sk. atbalsts reģionālajiem NVO atbalsta centriem, mazākumtautību līdzdalībai, atbalsts diasporas organizācijām u.c.), kapacitātes un interešu pārstāvības spēju celšanai;
- līdzfinansējums NVO ES projektu īstenošanai;
- atbalsts sabiedrības līdzdalības pasākumiem un aktivitātēm saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības veicināšanai, īpaši sabiedrības grupās ar zemu līdzdalības īpatsvaru.

Vairāk informācijas:

<https://www.esfondi.lv/es-fondi-2021---2027>

ES programma “Pilsoņi, Tiesības, Līdztiesība un Vērtības”

Informācija par atbalstāmām darbībām un budžetu ir pieejama saskaņā ar ES programmas “Pilsoņi, Tiesības, Līdztiesība un Vērtības” darba programmu 2021.-2022.gadiem.

Atbalsta mērķis:

Programmas vispārīgais mērķis ir aizsargāt un veicināt tiesības un vērtības, kas noteiktas līgumā par Eiropas Savienības darbību, Eiropas Savienības Pamattiesību hartā un piemērojamajās starptautiskajās cilvēktiesību konvencijās, jo īpaši, šim nolūkam atbalstot pilsoniskās sabiedrības organizācijas un citas ieinteresētās personas, kuras darbojas vietējā, reģionālā, valsts un transnacionālā līmenī, un sekmējot pilsonisko un demokrātisko līdzdalību, lai saglabātu un pilnveidotu atklātu, tiesībās balstītu, demokrātisku, vienlīdzīgu un iekļaujošu sabiedrību, kuras pamatā ir tiesiskums.

Programmas atbalsta mērķi –

- aizsargāt un veicināt Eiropas Savienības vērtības (Eiropas Savienības vērtību sadaļa);
- veicināt tiesības, nediskrimināciju un līdztiesību, tostarp dzimumu līdztiesību, un veicināt dzimumu līdztiesības integrāciju un nediskriminācijas ieviešanu (Līdztiesības, tiesību un dzimumu līdztiesības sadaļa);
- veicināt pilsoņu iesaistīšanos un līdzdalību Eiropas Savienības demokrātiskajā dzīvē un apmaiņu starp dažādu dalībvalstu pilsoņiem, kā arī palielināt informētību par kopējo Eiropas vēsturi (Pilsoņu iesaistīšanās un līdzdalības sadaļa);
- novērst un apkarot vardarbību dzimuma dēļ un vardarbību pret bērniem (Daphne sadaļa).

Atbalsta jomas:

- Pamattiesības
- Tiesiskuma ievērošana
- Demokrātija un cilvēktiesības
- Diskriminācijas apkarošana
- Cīņa pret rasismu un ksenofobiju
- Cīņa pret antisemitismu
- Cīņa pret musulmaņu naidu
- Dzimumu līdztiesība
- Bērna tiesības
- Vardarbība pret sievietēm, bērniem
- ES pilsonības politika
- ES pilsonība
- Eiropas pilsoņu iniciatīva
- Kultūras mantojums un daudzveidība

Administrators:

Eiropas Komisija, Kultūras ministrija – Informācijas punkts Latvijā

Pieejamais finansējums:

91 169 2873 EUR 2021.gadam un 200 901 193 EUR 2022.gadam (ES finansējums, pieejams visām ES dalībvalstīm)
Nosacījumi dalībai projekta konkursos ir noteikti katra projekta konkursa uzsaukumā atsevišķi.

Vairāk informācijas:

<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/programmes/cerv>

Kultūras ministrijas tīmekļa vietnē informācija par ES programmu “Pilsoņi, Tiesības, Līdztiesība un Vērtības” 2021.-2027.gadam vēl nav pieejama.

Ziemeļvalstu Ministru padomes atbalsta programma “Ziemeļvalstu un Baltijas valstu NVO programma”**Atbalsta mērķis:**

Ziemeļvalstu un Baltijas valstu NVO programmas mērķis ir sadarbības veicināšana starp Ziemeļvalstu un Baltijas valstu nevalstiskām organizācijām, pilsoniskās sabiedrības stiprināšana un jaunu ilgtspējīgu iniciatīvu atbalstīšana.

Atbalsta jomas:

- veicināt mūsu sabiedrības zaļo pāreju un strādāt pie oglekļa neitralitātes, un ilgtspējīgas aprites un bioekonomikas;
- veicināt zaļo izaugsmi Ziemeļvalstu reģionā, pamatojoties uz zināšanām, inovācijām, mobilitāti un digitālo integrāciju;
- veicināt iekļaujošu, vienlīdzīgu un savstarpēji saistītu reģionu ar kopīgām vērtībām un stiprinātu kultūras apmaiņu un labklājību.

Administrators:

Ziemeļvalstu Ministru padome

Pieejamais finansējums:

Programmai kopumā ir pieejami 60 000 EUR gadā. Vienam projektam pieejamais finansējums ir no 2 700 EUR līdz 13 500 EUR (ja tiek pamatots, maksimālā finansējuma summa var būt 20 000 EUR).

Atbalstāmās darbības:

- Tīklošanās aktivitātes, piemēram, semināri, kuru mērķis ir stiprināt sadarbību programmas prioritārajās jomās
- Mācību vizītes pieredzes apmaiņai
- Apmācības, sociālās izglītības projekti
- Pētniecības projekti

Vairāk informācijas:

<https://www.norden.lv/lv/grantu-programmas/ziemelvalstu-un-baltijas-valstu-nvo-programma/>

<https://www.ncmgrants.org/>

Ziemeļvalstu Ministru padomes atbalsta programma “NVO programmas Baltijas jūras reģionam”**Atbalsta mērķis:**

NVO programmas Baltijas jūras reģionam mērķis ir veidot ciešāku saikni starp Ziemeļvalstu, Baltijas, Polijas, Krievijas un Baltkrievijas nevalstiskajām organizācijām.

Atbalsta jomas:

- sociālā joma un veselība
- kultūra
- vide
- demokrātijas attīstība

Administrators:

Ziemeļvalstu Ministru padome

Pieejamais finansējums:

Vienam projektam pieejamais finansējums ir 500 000 DKK (aptuveni 67 000 EUR).

Atbalstāmās darbības:

- jaunu iniciatīvu uzsākšana;
- kapacitātes stiprināšana un tīklošanās izveide/ stiprināšana;
- pieredzes un labākās prakses apmaiņas nodrošināšana;
- rezultātu paziņošana attiecīgajām mērķa grupām.

Vairāk informācijas:

<https://www.norden.lv/lv/grantu-programmas/nvo-programmas-baltijas-juras-regionam/>

<https://www.norden.org/en/funding-opportunities/nordic-council-ministers-funding-programme-ngo-co-operation-baltic-sea-region>

ES fondu programma “LEADER”

Plānošanas perioda 2021-2027 plānošanas dokumenti ir izstrādes stadijā, līdz ar to detalizēta informācija par atbalsta nosacījumiem nav pieejama.

Atbalsta mērķis:

Programmas “LEADER” ietvaros atbalsts tiek sniegts mērķtiecīgu un savstarpēji koordinētu aktivitāšu īstenošanai lauku attīstības veicināšanai. Viens no LEADER pieejas pamatprincipiem ir pieeja no “apakšas uz augšu”, kad iniciatīva nāk no vietējiem iedzīvotājiem, iesaistoties savas teritorijas problēmu identificēšanā un risināšanā.

Vairāk informācijas:

<https://laukuforums.lv/lv/archives/4376>

https://enrd.ec.europa.eu/leader-clld_en

ES Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds

Plānošanas perioda 2021-2027 plānošanas dokumenti ir izstrādes stadijā, līdz ar to detalizēta informācija par atbalsta nosacījumiem nav pieejama.

Atbalsta mērķis:

Fonda mērķis ir sniegt atbalstu –

- efektīvai migrācijas pārvaldībai;
- kopējās patvēruma politikas īstenošanai, stiprināšanai un attīstībai;
- kopējai imigrācijas politikai, saskaņā ar attiecīgajām Eiropas Savienības un dalībvalstu starptautiskajām saistībām.

Administrators:

Iekšlietu ministrija, Eiropas Komisija

Vairāk informācijas:

https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/asylum-migration-and-integration-fund_en

Iekšlietu ministrijas tīmekļa vietnē informācija par ES Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu 2021-2027.gadam vēl nav pieejama.

Eiropas Sociālais fonds Plus, Nodarbinātības un sociālās inovācijas sadaļa

Plānošanas perioda 2021-2027 plānošanas dokumenti ir izstrādes stadijā, līdz ar to detalizēta informācija par atbalsta nosacījumiem nav pieejama.

Atbalsta mērķis:

Programmas mērķis ir atbalstīt augsta līmeņa kvalitatīvu un ilgtspējīgu nodarbinātību, atbilstošu un pienācīgu sociālo aizsardzību, cīņu pret sociālo atstumtību un nabadzību un darba apstākļu uzlabošanu.

Administrators:

Eiropas Komisija

Vairāk informācijas:

<https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus/en>

<https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus/en/esf-direct-easi>

ASV vēstniecības Mazo grantu programma

Atbalsta mērķis:

Mazo grantu programma ir instruments, kas ļauj atbalstīt iniciatīvas, kas veido atklātākas un konkurētspējīgākas politiskās un ekonomiskās sistēmas, kā arī aizsargā cilvēktiesības.

Atbalsta jomas:

- pilsoniskās sabiedrības veicināšanu;
- brīvu informācijas plūsmu (tostarp atbalstu neatkarīgiem medijiem, tomēr finansējums nevar tikt piešķirts mediju satura veidošanai);
- caurskatāmību pārvaldībā;
- sabiedrības izglītošanu un interešu aizstāvību;
- likuma varu un tiesiskas reformas;
- konfliktu risināšanu;
- cilvēktiesības;
- pilsonisko izglītību;

- STEM izglītību;
- tirgus ekonomiku;
- informatīvas kampaņas un izglītību par cilvēku tirdzniecību un korupcijas novēršanu;
- etnisko grupu, minoritāšu un sieviešu vienlīdzību;
- ASV mākslu un kultūru (iekļaujot izglītības vai plašākas auditorijas iesaistes komponenti).

Administrators:

ASV vēstniecība

Pieejamais finansējums:

Viena granta maksimālais piešķirums ir 10 000 ASV dolāru

Atbalsta nosacījumi:

Projektiem jāatspoguļo tieša saikne ar ASV vai tiešā veidā jāveicina ASV un Latvijas sadarbība.

Vairāk informācijas:

<https://lv.usembassy.gov/lv/education-culture-lv/grants-lv/>

British Council pārstāvniecības Latvijā “People to People Cultural Engagement” programma

Programmas “People to People Cultural Engagement” mērķis ir visai sabiedrībai 1) veicināt sociālo kohēziju starp kopienām, 2) atvieglot kopienas piekļuvi kultūrai, pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm un izglītībai un 3) uzlabot 21. gadsimta prasmes, īpaši kas saistītas ar kritisko domāšanu un digitalizāciju.

Pieejamais finansējums:

Viena granta maksimālais piešķirums ir 10 000 EUR

Atbalsta nosacījumi:

Projektu jāīsteno līdz 2022.gada 20.martam.

Administrators: British Council pārstāvniecība Latvijā

Vairāk informācijas:

<https://www.britishcouncil.lv/programmas/people-people-cultural-engagement-programme-phase-ii>

Kopienu filantropijas attīstības programma, Kopienu fondi

Atbalsta mērķis:

Kopienu filantropijas attīstības programmas mērķis ir nostiprināt un attīstīt kopienu filantropijas konceptu Latvijā, sniedzot atbalstu esošo kopienu fondu attīstībai un jaunām kopienu fondu izveides iniciatīvām lauku reģionos. Kopienu fondi ir labdarības organizācijas, kas savā apkaimē izzina sabiedrības vajadzības, piesaista ziedojumus un citus resursus sava novada iedzīvotāju svarīgām iecerēm un gādā par šo ieceru īstenošanu. Latvijā šobrīd ir izveidoti kopienu fondi Talsos, Lielvārdē, Valmierā, Alūksnē un Apē, Kandavā, Limbažos, Viduslatgalē, Ķekavā un Liepājā.

Administrators:

Borisa un Ināras Teterevu fonds

Vairāk informācijas:

<https://www.teterevufonds.lv/musu-darbi/kopienu-filantropija>

Talsu novadu fonds – <http://www.tnf.lv/>

Lielvārdes attīstības fonds –

http://www.lielvarde.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=3731172&Itemid=1146

Valmieras novada fonds – <http://www.vnf.lv/>

Alūksnes un Apes novada fonds – <https://www.aanf.lv/>

Kandavas novada iespēju fonds – <https://www.knif.lv/>

Limbažu fonds – <https://www.limbazufonds.lv/>

Viduslatgales pārnovadu fonds – <https://www.vlpf.lv/>

Ķekavas novada fonds – <https://www.knf.lv/>

Liepājas novada fonds – <https://lnf.lv/>

Valsts budžeta programma “Atbalsts attīstības sadarbības projektiem Latvijas Republikas noteiktajās saņēmējvalstīs”

Informācija par 2021. gada piešķirto finansiālo atbalstu.

Atbalsta mērķis:

2021. gada projektu konkursa mērķis ir atbalstīt attīstības sadarbības projektu īstenošanu Eiropas Savienības Austrumu partnerības valstīs – Gruzijā, Moldovā un Ukrainā, kā arī Centrālāzijas valstīs – Kirgizstānā, Tadžikistānā, Uzbekistānā. Konkurss paredzēts atbalsta sniegšanai publiskās pārvaldes attīstības un spēju stiprināšanas, uzņēmējdarbības attīstības,

dzimumu līdztiesības jomā, atbalstam klimata pārmaiņu mazināšanai un cīņai ar dezinformāciju, kā arī šo jomu sasaistei ar digitalizāciju un ar Covid-19 krīzi saistītu jautājumu risināšanai.

Administrators:

Ārlietu ministrija

Pieejamais finansējums:

2021.gada konkursa ietvaros kopējais pieejamais ir 240 013 EUR. Viens attīstības sadarbības granta projekts var saņemt no 20 000 līdz 40 000 EUR.

Vairāk informācijas:

<https://www2.mfa.gov.lv/arpolitika/attistibas-sadarbiba/granta-projektu-konkurss-2021>

Finansējums nozaru griezumā

Apkopojumā minētas nevalstisko organizāciju vidū visbiežāk izmantotas nozaru atbalsta programmas Latvijā, kuras tika īstenotas 2020. gadā un būs pieejamas vismaz 2021. gadā.

KULTŪRA

Valsts kultūrkapitāla fonda atbalsta programmas

Lai veicinātu līdzsvarotu visu kultūras nozaru attīstību, Valsts kultūrkapitāla fonds organizē kultūras projektu konkursus literatūras, mūzikas un dejas, teātra mākslas, filmu mākslas, vizuālās mākslas, kultūras mantojuma, tradicionālās kultūras, dizaina un arhitektūras nozarēs, iespējams iesniegt arī starpdisciplinārus projektus.

Vairāk informācijas: <http://www.kkf.lv/>

EEZ un Norvēģijas granta programma “Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība”

Programmas mērķis ir veicināt uzņēmējdarbības attīstību un mākslas un kultūras pieejamību reģionos, kā arī stiprināt reģionālā un vietējā līmeņa iestāžu sadarbību un kapacitāti.

Lai uzlabotu pieejamību profesionālajai laikmetīgajai mākslai un kultūrai visos Latvijas reģionos, veicinot iekļaujošu sabiedrību, kā arī uzlabojot indivīdu un sabiedrības dzīves kvalitāti, paredzēts atbalsts profesionālās laikmetīgās mākslas un kultūras pieejamības uzlabošanai skolas vecuma bērnu un jauniešu auditorijai.

Vairāk informācijas:

<https://eeagrants.lv/regionala-attistiba-un-kultura/par-programmu/>

<https://www.varam.gov.lv/lv/eez-fi-programma-vieteja-attistiba-nabadzibas-mazinasana-un-kulturas-sadarbiba>

<https://www.km.gov.lv/lv/fondi-un-es-politika/eez-finansu-instruments-un-norvegijas-finansu-instruments/eez-finansu-instruments/2014-2021-programma>

ES programma “Radošā Eiropa”

Lai atbalstītu Eiropas kultūras un radošo nozaru attīstību, tiek organizēti ES mēroga projektu konkursi. Programmas mērķi ir (1) aizsargāt, attīstīt un nostiprināt Eiropas kultūru un valodu daudzveidību un veicināt Eiropas kultūras mantojumu, (2) nostiprināt Eiropas kultūras un radošo nozaru konkurētspēju, jo īpaši audiovizuālajā nozarē, lai veicinātu gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi, (3) atbalstīt Eiropas kultūras un radošo nozaru kapacitāti darboties transnacionāli un starptautiski.

Kultūras ministrija sniedz līdzfinansējumu projektu īstenošanai konkursa kārtībā.

Vairāk informācijas:

https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/node_en

<https://www.km.gov.lv/lv/es-programma-radosa-eiropa-2021-2027>

Ziemeļvalstu Ministru padomes atbalsta programma “Ziemeļvalstu kultūras un mākslas programma”

Programmas mērķis ir izveidot pamatu inovatīvai, dinamiskai Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mākslas un kultūras dzīvei. Programmas ietvaros tiek atbalstītas mākslinieku rezidences, ilgtermiņa un īstermiņa sadarbības tīklu izveide, profesionālu mākslinieku un kultūras darbinieku mobilitāte visās mākslas nozarēs.

Vairāk informācijas:

<https://www.norden.lv/lv/grantu-programmas/ziemeļvalstu-kulturas-un-makslas-programma/>

<https://www.nordiskkulturkontakt.org/en/grants/about-the-grant-programmes/culture-and-art-programme/>

VIDE

Latvijas vides aizsardzības fonda programmas

Latvijas vides aizsardzības fonda mērķis ir veicināt ilgtspējīgu tautsaimniecības attīstību, integrējot vides aizsardzības prasības visās tautsaimniecības nozarēs, lai nodrošinātu iedzīvotāju tiesības dzīvot kvalitatīvā vidē saskaņā ar valsts vides politikas pamatnostādņem, kā arī pietiekamus pasākumus bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai.

Vairāk informācijas: <https://lvafa.vraa.gov.lv/>

EEZ un Norvēģijas granta programma “Klimata pārmaiņu mazināšana, pielāgošanās tām un vide”

Klimata pārmaiņas ietekmē sabiedrības ilgtspējību, ekonomiskās izaugsmes potenciālu, ekosistēmu stāvokli, kā arī iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Lai risinātu šīs problēmas, programmas mērķis ir samazināt klimata pārmaiņas un neaizsargātību pret tām.

Vairāk informācijas:

<https://eeagrants.lv/klimats-un-vide/par-programmu/>

<https://www.varam.gov.lv/lv/nfi-programma-klimata-parmainu-mazinasana-pielagosanas-tam-un-vide>

EK finanšu instruments LIFE programma

LIFE programmas mērķis ir veicināt, aktualizēt, attīstīt un īstenot ES vides un klimata politiku, līdzfinansējot projektus ar Eiropas pievienoto vērtību.

Vairāk informācijas:

<https://www.lifeprogramma.lv/lv/sakums>

Eiropas teritoriālās sadarbības programmas “Interreg”

Interreg programmu darbība ir vērsta uz vairāku dalībvalstu kopēju problēmu risināšanu un reģionu potenciāla izmantošanu noteiktā jomā, piemēram, vides aizsardzības un ilgtspējas, pilsētvides attīstības jomās, u.c. Kopīgu investīciju rezultātā tiek radīta kopīga infrastruktūra un nodrošināts kopīgs aprīkojums, kuru izmanto vairāku dalībvalstu iestādes, operatīvie dienesti un iedzīvotāji.

Vairāk informācijas:

<https://www.interreg.lv/lv/>

IZGLĪTĪBA, SPORTS

ES programma “Erasmus+”

Programma “Erasmus+” ir izstrādāta, lai atbalstītu valstu centienus efektīvi izmantot Eiropas talanta potenciālu un sociālos līdzekļus mūžizglītības perspektīvā, sasaistot atbalstu formālām, neformālām un ikdienējām mācībām visās izglītības, apmācības un jaunatnes jomās. Programma arī veicina iespējas izveidot sadarbību un mobilitāti ar partnervalstīm, jo īpaši augstākās izglītības un jaunatnes jomās.

Programmas galvenie mērķi 2021-2027:

- Atbalstīt personu zināšanu, profesionālo un personisko izaugsmi izglītības, mācību, jaunatnes un sporta jomās
- Sekmēt dalībvalstu izglītības un mācību sistēmu un organizāciju modernizēšanu
- Veicināt ilgtspējīgu izaugsmi, nodarbinātību un sociālo iekļaušanu
- Stiprināt Eiropas identitāti
- Veicināt Eiropas Izglītības telpas (European Education Area) izveidi
- Atbalstīt stratēģisku Eiropas sadarbību izglītības, mācību un jaunatnes jomā
- Attīstīt Eiropas dimensiju sportā

Vairāk informācijas:

<http://www.erasmusplus.lv/lat/>

https://www.eacea.ec.europa.eu/grants/2021-2027/erasmus_en

Ziemeļu Ministru padomes programma “Nordplus”

Nordplus programmā uzlabo un ievieš jauninājumus Ziemeļvalstu un Baltijas valstu izglītības sistēmās. Programma atbalsta projektus, kas veicina zināšanu ieguvu, apmaiņu un sadarbības tīklu veidošanu.

Vairāk informācijas:

<https://www.viaa.gov.lv/lv/par-nordplus>

<https://www.nordplusingonline.org/>

JAUNATNE

Jaunatnes politikas valsts programmas

Jaunatnes politikas valsts programma ir vērsta uz valsts, pašvaldību, jaunatnes organizāciju un biedrību, kas veic darbu ar jaunatni, mērķtiecīgu sadarbību, lai radītu labvēlīgu vidi jauniešu pilnvērtīgai un vispusīgai attīstībai.

Valsts programmas mērķis ir ar informatīvu, metodisku un finansiālu valsts atbalstu nodrošināt darbu ar jaunatni Latvijā koordināciju un attīstību, lai radītu labvēlīgu vidi jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošanai un palīdzētu katram jauniešim uzsākt patstāvīgu dzīvi kā atbildīgam sabiedrības loceklim.

Vairāk informācijas:

<https://www.izm.gov.lv/lv/jaunatnes-politikas-valsts-programma>

<https://jaunatne.gov.lv/par-agenturu/programmas-projekti/valsts-programma/>

ES programma “Erasmus+”

Programma “Erasmus+” ir ES programma izglītības, mācību, jaunatnes un sporta jomā, kurā jauniešiem vecumā no 13 līdz 30, jaunatnes darbiniekiem un citām personām, kas iesaistītas darbā ar jaunatni, sadarbojoties ar ārvalstu partneriem, ir iespēja iegūt jaunas kompetences un pieredzi, pašiem veidojot un īstenojot projektus.

Programmas prioritātes:

- iekļaušana un dažādība;
- digitālā transformācija;
- vide un cīņa pret klimata pārmaiņām;
- dalība demokrātiskajā dzīvē.

Vairāk informācijas:

<https://jaunatne.gov.lv/par-agenturu/programmas-projekti/erasmus/>

<http://www.erasmusplus.lv/lat/>

https://www.eacea.ec.europa.eu/grants/2021-2027/erasmus_en

ES programma “Eiropas Solidaritātes korpuss”

Programmas “Eiropas Solidaritātes korpuss” mērķis ir veicināt solidaritāti, iesaistot organizācijas un jauniešus solidaritātes aktivitātēs, kas risina sabiedrībai aktuālus izaicinājumus, uzlabo jauniešu kompetences, sekmē sociālo iekļaušanu un Eiropas vērtību stiprināšanu.

Programmas prioritātes:

- iekļaušana un dažādība;
- digitālā transformācija;
- vides ilgtspējība un klimata mērķi;
- dalība demokrātiskajā dzīvē;
- profilakse, veicināšana un atbalsts veselības jomā.

Vairāk informācijas:

<https://jaunatne.gov.lv/par-agenturu/programmas-projekti/eiropas-solidaritates-korpuss/>

Citi finanšu avoti

Pašvaldību sniegtais atbalsts

Pašvaldību atbalsts nevalstiskajām organizācijām ir tiesiski noregulēts dažādos normatīvajos aktos – (1) ar mērķi stiprināt pilsonisko sabiedrību vai (2) ar mērķi nodrošināt pašvaldību funkciju īstenošanu.

Pašvaldībām saskaņā ar Likumu par pašvaldībām ir tiesības atbalstīt pilsoniskās sabiedrības aktivitātes, lai veicinātu vietējās kopienas attīstību un ir iedzīvotāju interesēs. Pašvaldības to var darīt:

- rīkojot atklātus projektu konkursus nevalstisko organizāciju iniciatīvu atbalstam, kapacitātes celšanai un/vai administratīvo izmaksu segšanai (konkursu nosacījumi un prioritārie virzieni var dažādoties ik gadu);
- iepirkumu procedūru ietvaros iegādājoties pakalpojumus no nevalstiskajām organizācijām (nevalstiskās organizācijas šajā procesā ir tāds pats tirgus dalībnieks kā jebkura cita juridiska vai privātpersona);
- sniedzot cita veida materiālo un nemateriālo atbalstu (pašvaldības telpu piešķiršana vai iznomāšana, grāmatvedības, juridiskās konsultācijas u.c.);
- piemērojot nodokļu vai nodevu atvieglojumus;

- piešķirot dotāciju – budžeta līdzekļus, kurus piešķir, lai nodrošinātu valsts vai pašvaldību funkciju izpildi. Praksē tas nozīmē, ka pašvaldība budžetā iekļauj finansējumu (dotāciju) konkrētas funkcijas īstenošanai, piemēram, krīzes centra darbībai, un vēlāk par paredzēto summu tiek noslēgts līdzdarbības līgums ar nevalstisko organizāciju.

Nevalstiskās organizācijas kā līdzeklis autonomo vai deleģēto funkciju veikšanai

Likums par budžetu un finanšu vadību paredz, ka biedrība un nodibinājums, saskaņā ar gadskārtējā valsts budžeta likumā noteikto apropriaciju no budžeta izpildītāja var saņemt dotāciju vai mērķdotāciju uz līguma pamata vai tiesību akta deleģējuma kārtībā kā līdzekļu nodrošinājumu konkrēta valsts pārvaldes uzdevuma izpildei vai noteikta mērķa (projekta vai pasākuma) īstenošanai.

Valsts pārvaldes iekārtas likums pilnvarojumu privātpersonai veikt valsts pārvaldes uzdevumus definē kā vienu no sabiedrības līdzdalības veidiem. Likums arī norāda, ka pilnvarojumu veikt pārvaldes uzdevumu ar ārēju normatīvo aktu vai līdzdarbības līgumu var slēgt, ja to veic sabiedriskā labuma nolūkos – tas ir lietderīgi, lai veicinātu sabiedrības iesaistīšanu valsts pārvaldē, un to var veikt vismaz tikpat efektīvi.

Savukārt pašvaldības saskaņā ar Likumu par pašvaldībām, lai nodrošinātu funkciju īstenošanu un iedzīvotāju vajadzību un vēlmju apmierināšanu, var deleģēt nevalstiskajām organizācijām veikt no autonomās funkcijas izrietošu pārvaldes uzdevumu.

Deleģējums tiek noteikts un juridiski atrunāts deleģēšanas vai līdzdarbības līgumā, kas tiek noslēgts starp valsts pārvaldes institūciju vai pašvaldību un nevalstisko organizāciju.

Procedūra līdzdarbības un deleģēšanas līgumu slēgšanai:

- tiek konceptuāli pieņemts lēmums, par kāda uzdevuma deleģēšanu;
- tiek noteikta procedūra pretendenta atlasei;
- tiek pieņemts lēmums par uzdevuma deleģēšanu konkrētajai juridiskai personai;
- tiek slēgts publisko tiesību līgums (deleģēšanas vai līdzdarbības līgums).

Privātie fondi un sponsorēšanas iespējas

Apkopojumā minēti visbiežāk pieminēti privātie fondi, kas sniedz atbalstu, ziedojumus vai sponsorē nevalstisko organizāciju iniciatīvas/ projektus.

Fonda/ Sponsora nosaukums	Informācijas avots
Borisa un Ināras Teterevu fonds	http://www.teterevufonds.lv/
Fon Rogges Labdarības fonds	http://www.fonrogge.lv/lv/
Nākotnes atbalsta fonds	http://www.naf.lv/
SEB banka	http://www.seb.lv/par-seb/seb-sabiedriba/sponsorsana-un-investicijas-sabiedriba#sports-un-kultura
AS "Latvijas Valsts meži"	http://www.lvm.lv/par-mums/sociala-atbildiba/ziedojumi/ziedojumu-politika
AS "Valmieras stikla šķiedra"	http://www.valmiera-glass.com/lv/group-1/sponsorsana
SIA "Neste Latvija"	https://www.neste.lv/lv/content/sponsor%C4%93%C5%A1ana-0
AS "Cēsu alus"	https://www.cesualus.lv/sociala-atbildiba/
Latviešu fonds (ASV izveidots)	http://www.latviesufonds.com/projekti-un-konkurss
Pasaules Brīvo latviešu apvienība (Kanādā izveidots)	http://www.pbla.lv/kulturas-fonds/

7.3. Datu tabulu izvērsums

Papildu tabula 1. Projektus īstenojušo organizāciju darbības jomas (organizāciju skaits).....	103
Papildu tabula 2. Īstenoto projektu aktualizētās tēmas 2020.-2021.g. projektu veidu dalījumā (projektu skaits)	104
Papildu tabula 3. Projektos īstenotās aktivitātes 2020.-2021.g. projektu veidu dalījumā (projektu skaits).....	105
Papildu tabula 4. Īstenoto projektu mērķgrupas 2020.-2021.g. projektu veidu dalījumā (projektu skaits).....	107
Papildu tabula 5. Īstenoto projektu ģeogrāfija projektu veidu dalījumā 2020.-2021.g. (projektu skaits)	108

Papildu tabula 1. Projektus īstenojušo organizāciju darbības jomas (organizāciju skaits)

Datu avots: programmā īstenoto projektu saturs analīze.

Piezīmes: MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

	2020			2021		
	KOPĀ	MAC	MIC	KOPĀ	MAC	MIC
KOPĀ	70	24	46	86	36	50
Kopienas un apkaimes attīstība (88.99)	18	2	16	25	7	18
Sociālā aizsardzība (88.99)	7	4	3	13	7	6
Interesu aizstāvības organizāciju darbība (94.99)	12	9	3	12	9	3
Sabiedrības veselība un veselības izglītība (88.99)	8	1	7	11	5	6
Citur neklasificēta biedrība vai nodibinājums (94.99)	0	0	0	9	2	7
Pilsonisko tiesību un cilvēktiesību aizsardzība (94.99)	4	4	0	7	7	0
Jaunatnes biedrība vai nodibinājums (94.99)	10	2	8	5	3	2
Atbalsts ģimenēm un bērniem (88.99)	6	3	3	5	4	1
Cita kultūras darbība (94.99)	2	1	1	5	3	2
Dabas aizsardzība (94.99)	1	1	0	4	4	0
Vides aizsardzība. Piesārņojuma samazināšana un kontrole (94.99)	1	0	1	4	3	1
Vides apziņa (94.99)	0	0	0	4	1	3
Izglītība (85.59)	2	1	1	3	1	2
Mūzika, dejas, teātris (90.01)	2	0	2	3	0	3
Dabas resursu aizsardzība un ilgtspējīga izmantošana (94.99)	1	1	0	3	2	1
Vizuālā māksla (94.99)	1	0	1	3	0	3
Tautas māksla un nemateriālais mantojums (94.99)	0	0	0	3	0	3
Dzimumu līdztiesība (94.99)	3	1	2	2	1	1
Brīvprātīgā darba veicināšana (88.99)	2	0	2	2	2	0
Rehabilitācija (86.90)	1	1	0	2	0	2
Vēsture un humanitārās zinātnes (94.99)	0	0	0	2	0	2
Kultūras apmaiņa (94.99)	1	0	1	1	0	1
Vides sakopšana (81.30)	0	0	0	1	1	0
Filantropijas starpniecība (88.99)	0	0	0	1	1	0
Sociālās zinātnes, socioloģiskā un politikas pētniecība (72.20)	0	0	0	1	0	1
Likumpārkāpēju rehabilitācija (87.90)	0	0	0	1	0	1
Sporta atbalsts (94.99)	0	0	0	1	0	1
Muzeji (91.02)	0	0	0	1	0	1
Sporta apvienība un sporta federācija (93.19)	1	1	0	0	0	0
Starptautiskās cilvēktiesības un miera uzturēšana (94.99)	1	0	1	0	0	0
Arhitektūra un restaurācija (71.11)	1	0	1	0	0	0
Cita izklaides un atpūtas darbība (93.29)	1	0	1	0	0	0

Papildu tabula 2. Īstenoto projektu aktualizētās tēmas 2020.-2021.g. projektu veidu dalījumā (projektu skaits)

Datu avots: programmā īstenoto projektu saturs analīze.

Piezīmes: katram projektam var būt vairākas tēmas; MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

	2020			2021		
	KOPĀ	MAC	MIC	KOPĀ	MAC	MIC
KOPĀ	70	24	46	86	36	50
Pilsoniskās līdzdalības, aktivitātes veicināšana (tiešā veidā, iesaistot iedzīvotājus)	14	5	9	25	14	11
Vietējās kopienas attīstība	6	0	6	19	8	11
Konkrētās organizācijas darbības nodrošināšana, attīstība	1	1	0	16	13	3
Jauniešu līdzdalības sekmēšana	10	1	9	14	4	10
Reģionālo NVO kapacitātes stiprināšana	5	2	3	9	6	3
Bērnu stāvokļa uzlabošana				8	2	6
Pilsoniskās līdzdalības, aktivitātes veicināšana (netiešā veidā)	5	4	1	8	5	3
Rīcībpolitikas kvalitātes uzlabošana nacionālā līmenī	3	3	0	8	7	1
Brīvprātīgā darba attīstība	4	2	2	7	5	2
Dabas aizsardzības veicināšana	3	1	2	7	4	3
Brīvā laika aktivitātes	1	0	1	5	0	5
Personu ar ierobežotām iespējām dzīves kvalitātes uzlabošana	1	1	0	5	2	3
Jaunu biedru piesaiste organizācijai				4	3	1
Nevalstiskā sektora attīstība	3	2	1	4	3	1
HIV inficēto atbalsts	1	0	1	3	0	3
Jauniešu neformālā izglītība				3	2	1
Vardarbības pret bērniem novēršana	2	1	1	3	1	2
Diasporas interešu aizstāvība	2	1	1	2	1	1
Jaunatnes interešu aizstāvība				2	2	0
Labas pārvaldības sekmēšana	1	1	0	2	2	0
Mazākumtautību integrācijas aktivitātes	1	1	0	2	0	2
Mākslas centra darbība				2	0	2
Personu ar GRT interešu aizstāvība				2	2	0
Personu ar invaliditāti interešu aizstāvība	2	1	1	2	2	0
Sabiedrības iecietības veicināšana	2	1	1	2	0	2
Senioru interešu aizstāvība	1	0	1	2	0	2
Sieviešu interešu aizstāvība	2	1	1	2	1	1
Sociālie pakalpojumi bērniem ar īpašām vajadzībām				2	2	0
Tūrisms				2	0	2
Vietējā kultūrvēsture: pašvaldība, novads				2	0	2
Bērnu paliatīvās aprūpes pilnveidošana				1	1	0
Brīvdabas (āra) pedagogijas popularizēšana				1	0	1
Daudzbērnu ģimeņu interešu aizstāvība	1	0	1	1	0	1
Dzelzceļa mantojuma saglabāšana				1	0	1
Korupcijas mazināšana	1	1	0	1	1	0
Kultūras nozares attīstība				1	0	1
Lauku attīstība				1	1	0
LGBT interešu aizstāvība	1	1	0	1	1	0
Mazākumtautību interešu aizstāvība				1	0	1
Neatkarīgu kultūras mediju attīstība	1	1	0	1	1	0
Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana				1	0	1
Neredzīgo informētības nodrošināšana				1	1	0
Palīdzības sniegšana bēgļiem	1	0	1	1	1	0
Personu ar retām slimībām interešu aizstāvība	1	1	0	1	1	0
Reproduktīvā, seksuālā veselība				1	1	0
Sabiedrības peldētprasme, drošība uz ūdens	1	1	0	1	1	0
Sociālā riska grupu interešu aizstāvība				1	1	0

	2020			2021		
	KOPĀ	MAC	MIC	KOPĀ	MAC	MIC
Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšana				1	1	0
Trešo valstu pilsoņu integrācija				1	0	1
Vardarbības pret sievietēm novēršana	1	0	1	1	0	1
Vācu mazākumtautības Latvijā interešu aizstāvība				1	0	1
Vietējā kultūrvēsture: pagasts, pilsēta	1	0	1	1	0	1
Ar cukura diabētu slimojošo interešu aizstāvība	1	0	1			
Ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu aprūpes pilnveidošana	2	1	1			
Informētības par melanomu veicināšana	1	0	1			
Mazākumtautību kultūras attīstība	2	0	2			
Pacientu ar asins recēšanas traucējumiem interešu aizstāvība	1	0	1			
Pacientu ar cistisko fibrozi interešu aizstāvība	1	0	1			
Permakultūras attīstība	1	1	0			
Personu ar GRT līdzdalības veicināšana	2	1	1			
Tuberkulozes apkarošana	1	0	1			
Vīriešu veselības jautājumu risināšana	2	0	2			

Papildu tabula 3. Projektos īstenotās aktivitātes 2020.-2021.g. projektu veidu dalījumā (projektu skaits)

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīmes: katrā projektā var būt vairākas aktivitātes; iekļautas aktivitātes, kuras īstenotas vismaz 10 projektos gadā; MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

	2020			2021		
	KOPĀ	MAC	MIC	KOPĀ	MAC	MIC
KOPĀ	70	24	46	86	36	50
UZ MĒRĶGRUPĀM VĒRSTAS AKTIVITĀTES	70	24	46	85	36	49
Seminārs mērķgrupai, mērķgrupu diskusijas	35	12	23	34	16	18
Interesu aizstāvība: darba grupas, komisijas	23	15	8	26	21	5
Sabiedrības informēšana par organizāciju, organizācijas aktivitātēm	5	4	1	26	16	10
Interesu aizstāvība: ieteikumu, priekšlikumu izstrāde	22	12	10	24	15	9
Apmācības mērķgrupai	24	9	15	22	8	14
Informatīva kampaņa, akcija	9	5	4	21	13	8
Konference, forums	11	6	5	18	10	8
Radošās nodarbības, aktivitātes	22	6	16	16	5	11
Tikšanās, diskusijas ar lēmumpieņēmējiem, politiķiem	4	2	2	13	7	6
Methodiskais materiāls, rokasgrāmata	7	4	3	12	4	8
Socioloģiska izpēte: aptaujas	12	7	5	12	6	6
Ekspertu, speciālistu konsultācijas mērķgrupai	8	5	3	11	8	3
Lekcijas, priekšlasījumi mērķgrupai	9	5	4	10	3	7
Brīvprātīgā darba organizēšana, koordinācija	6	1	5	7	5	2
Kultūras pasākums (teātris, koncerts, izstāde, kino)	7	2	5	7	1	6
Raksti, publikācijas (par projekta tēmu, nevis pašu projektu)	2	1	1	7	5	2
Brīvprātīgais darbs: apkārtnes sakopšanas talka	4	0	4	6	1	5
Brīvprātīgais darbs: nespecificēts	1	1	0	6	4	2
Nometnes	1	1	0	6	3	3
Informatīva filma, video	8	2	6	5	0	5
Sociālo pakalpojumu sniegšana				5	4	1
Socioloģiska izpēte: fokusgrupas, diskusijas, intervijas	4	1	3	5	5	0
Ekskursijas, braucieni	1	1	0	4	2	2
Informatīvie materiāli	3	0	3	4	4	0
Atsevišķas mājas lapas izveide (kādam specifiskam mērķim)	3	1	2	3	0	3
Mentoring, mentoru sagatavošana	1	0	1	3	3	0
Politikas plānošanas dokumenta izstrāde nacionālā līmenī				3	3	0
Ekspertu diskusijas	1	1	0	1	1	0

	2020			2021		
	KOPĀ	MAC	MIC	KOPĀ	MAC	MIC
Gājiena organizēšana				1	1	0
Infografikas				1	1	0
Labdarības akcija, pasākums				1	0	1
Naida runas monitorings	1	1	0	1	1	0
Neformālās izglītības aktivitātes (pulciņi, projekti)				1	0	1
Pastaiņu takas izveide				1	0	1
Pārgājiens dabā	5	0	5	1	0	1
Sporta aktivitātes	2	0	2	1	0	1
Vides pieejamības monitorings				1	0	1
Ziedojumu piesaistes akcijas, pasākumi				1	1	0
Atmiņu stāstu apkopošana	1	0	1			
Fotomākslinieku darbs	1	0	1			
Grāmatas sagatavošana, izdošana	1	0	1			
Interaktīvo informācijas stendu veidošana	1	0	1			
Juridiskās konsultācijas mērķgrupai	1	1	0			
Pērses upes 3D modeļa veidošana	1	0	1			
Rokdarbu meistarklases	2	0	2			
UZ KONKRĒTO ORGANIZĀCIJU VĒRSTAS AKTIVITĀTES	47	19	28	60	30	30
Organizācijas pamatdarbības nodrošināšana	6	4	2	21	12	9
Sadarbība ar citām NVO	9	6	3	19	13	6
Pieredzes apmaiņas aktivitātes (braucieni, tikšanās)	9	4	5	12	6	6
Apmācības organizācijas kolektīvam	15	7	8	11	8	3
Izvērtējums par konkrēto jomu	17	7	10	11	7	4
Organizācijas mājas lapas izveide, pilnveidošana	8	5	3	10	4	6
Aprīkojuma, inventāra iegāde (biroja tehnika, dator tehnika u.c.)	6	2	4	10	4	6
Finansējuma piesaistes aktivitātes	7	5	2	8	5	3
Diskusijas, sanāksmes, darba grupas organizācijas kolektīvam	18	11	7	7	2	5
Organizācijas biedru informēšana par organizāciju, organizācijas aktivitātēm	1	1	0	7	6	1
Organizācijas attīstības dokumenta izstrāde	7	4	3	5	1	4
Projektu pieteikumu gatavošana				5	3	2
Dalība citu organizētos pasākumos kā dalībniekiem	5	2	3	4	3	1
Organizācijas kolektīva saliedēšanas pasākums	4	1	3	3	1	2
Seminārs organizācijas kolektīvam				3	1	2
Dalība starptautiskās organizācijās				3	3	0
Brīvprātīgo piesaiste				3	3	0
Organizācijas/ projekta sociālo tīklu uzturēšana				3	1	2
Jaunu biedru piesaiste	2	2	0	2	2	0
Lekcijas organizācijas kolektīvam	5	2	3	1	1	0
Dalība organizāciju apvienībās, aliansēs, padomēs				1	0	1

Papildu tabula 4. Īstenoto projektu mērķgrupas 2020.-2021.g. projektu veidu dalījumā (projektu skaits)

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīmes: katrā projektā var būt vairākas mērķgrupas; iekļautas aktivitātes, kuras īstenotas vismaz 10 projektos gadā; MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

	2020			2021		
	KOPĀ	MAC	MIC	KOPĀ	MAC	MIC
KOPĀ	70	24	46	86	36	50
Konkrētās organizācijas biedri, darbinieki, brīvprātīgie	35	14	21	37	22	15
Pašvaldības, novada iedzīvotāji	20	4	16	24	8	16
Jaunieši	12	4	8	21	10	11
Nacionālās politikas veidotāji, lēmumpieņēmēji	11	8	3	14	10	4
NVO (nespecifificēti)	11	7	4	14	10	4
NVO reģionos	10	4	6	14	7	7
Bērnu vecāki				9	3	6
Bērni ar īpašām vajadzībām	1	1	0	7	4	3
Pedagogi	1	1	0	7	3	4
Vietējās politikas veidotāji: pašvaldība, novads				7	4	3
Bērni	2	0	2	6	3	3
Brīvprātīgie	13	2	11	6	4	2
Latvijas iedzīvotāji	5	4	1	6	5	1
Seniori	3	1	2	5	1	4
Reģiona iedzīvotāji				4	3	1
Bērni un jaunieši ar kustību traucējumiem				3	2	1
Diasporas pārstāvji	1	0	1	3	2	1
Mazākumtautību pārstāvji	3	2	1	3	3	0
No vardarbības cietušas sievietes	2	0	2	3	1	2
Skolēni				3	0	3
Sociālie darbinieki	2	1	1	3	0	3
HIV inficētie				2	0	2
Jaunatnes darbinieki, jaunatnes lietu speciālisti	2	1	1	2	1	1
Mākslinieki	1	0	1	2	0	2
No vardarbības cietuši bērni	2	1	1	2	1	1
Uzņēmēji, darba devēji	2	1	1	2	2	0
Valsts institūciju pārstāvji	4	3	1	2	2	0
Vides NVO	1	1	0	2	2	0
Ārvalstu studenti Latvijā				1	0	1
Cilvēki ar informācijas uztveres grūtībām				1	0	1
Cilvēktiesību NVO				1	1	0
Daudzbērnu ģimenes	1	0	1	1	0	1
Imigranti				1	1	0
Jaunatnes NVO				1	1	0
Jomas eksperti				1	1	0
Kultūras jomas NVO				1	0	1
Kultūras pieminekļu īpašnieki				1	0	1
Lauku iedzīvotāji	1	1	0	1	1	0
Latvijā dzīvojošie ārvalstnieki				1	1	0
LGBT kopienas cilvēki	1	1	0	1	1	0
Mazākumtautību NVO	1	0	1	1	0	1
Mediji, žurnālisti				1	1	0
Mikrouzņēmumi				1	1	0
Nozares izglītības iestādes				1	0	1
NVO - sociālo pakalpojumu sniedzējas	1	1	0	1	1	0
Pašnodarbinātie				1	1	0
Pašvaldību institūcijas				1	0	1

	2020			2021		
	KOPĀ	MAC	MIC	KOPĀ	MAC	MIC
Personas ar bēgļa vai alternatīvo statusu	1	0	1	1	1	0
Personas ar GRT	2	1	1	1	1	0
Personas ar invaliditāti	1	1	0	1	0	1
Personas ar redzes traucējumiem				1	1	0
Remigranti				1	1	0
Romi	2	0	2	1	0	1
Senioru NVO				1	0	1
SLO				1	1	0
Sociālā atbalsta jomas NVO	1	0	1	1	0	1
Sociālās atstumtības riskam pakļautie iedzīvotāji	1	0	1	1	0	1
Studenti				1	0	1
Tiesībsargājošo institūciju pārstāvji				1	1	0
Veselības aprūpes NVO	1	1	0	1	0	1
Veselības aprūpes speciālisti	2	0	2	1	0	1
Veselības aprūpes profesionāļi				1	0	1
Viedokļu līderi				1	1	0
Aizbildņi, audžuvecāki, adoptētāji	1	0	1			
Ar cukura diabētu slimojošie	1	0	1			
Dārzkopji	1	1	0			
Mākslinieciskie kolektīvi	2	1	1			
Onkoloģiskie pacienti	1	1	0			
Pacienti ar asins recēšanas traucējumiem	1	0	1			
Pašvaldību institūciju pārstāvji	6	4	2			
Pašvaldību kultūras darba organizatori	1	0	1			
Personas ar retām slimībām	1	1	0			
Recepšu medikamentu lietotāji	1	1	0			
Sievietes	1	0	1			
Tuberkulozes pacienti	1	0	1			
Vides interesenti	1	1	0			
Vīrieši	1	0	1			

Papildu tabula 5. Īstenoto projektu ģeogrāfija projektu veidu dalījumā 2020.-2021.g. (projektu skaits)

Datu avots: programmas ietvaros īstenoto projektu satura analīze.

Piezīmes: katram projektam var būt vairākas īstenošanas vietas; MAC – makro projekti, MIC – mikro projekti.

	2020			2021		
	KOPĀ	MAC	MIC	KOPĀ	MAC	MIC
KOPĀ	70	24	46	86	36	50
VIETĒJĀ LĪMENĪ	20	2	18	46	7	39
Aizkraukles novads				2	0	2
Babītes novads	1	0	1			
Cēsu novads				5	1	4
Daugavpils				1	1	0
Dienvidkurzemes novads				1	0	1
Dobeles novads				2	0	2
Gulbenes novads				2	1	1
Ikšķiles novads	1	0	1			
Jelgava				3	0	3
Jelgavas novads	1	0	1	1	0	1
Jēkabpils novads				3	0	3
Jēkabpils novads	1	0	1			
Jēkabpils pilsēta	1	0	1			
Jūrmalas pilsēta	1	0	1			

	2020			2021		
	KOPĀ	MAC	MIC	KOPĀ	MAC	MIC
Kokneses novads	2	0	2			
Krustpils novads	2	0	2			
Kuldīgas novads				1	0	1
Ķekavas novads	1	0	1	1	0	1
Liepāja	4	1	3	4	2	2
Limbažu novads				1	0	1
Mārupes novads	1	0	1			
Ogres novads				1	0	1
Olaines novads	1	0	1	1	0	1
Preiļu novads				1	0	1
Rēzekne	1	0	1	1	0	1
Rēzeknes novads				1	0	1
Rīga	5	1	4	14	3	11
Salaspils novads				1	0	1
Saldus novads	1	0	1			
Tukuma novads	1	0	1	3	0	3
Valmieras novads				3	1	2
6 lielpilsētu līmenī	7	1	6	8	2	6
NACIONĀLĀ LĪMENĪ, VISA LATVIJA	35	17	18	35	26	9
INTERNETĀ	1	1	0	1	1	0
REĢIONĀLĀ LĪMENĪ	12	3	9	8	6	2
Rīga	1	0	1	1	1	0
Vidzeme	2	1	1	1	1	0
Kurzeme	3	1	2	2	1	1
Zemgale	3	1	2	2	2	0
Latgale	5	1	4	4	3	1
TIKAI ORGANIZĀCIJAS IETVAROS	2	1	1	1	0	1

